รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

CULTURAL TOURISM RESORT, PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA

ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส

PHATTRANIS SUPHAVAROPHAS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาสถาปัตยกรรมหลัก)
ภาควิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

CULTURAL TOURISM RESORT, PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA

ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส

PHATTRANIS SUPHAVAROPHAS

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาสถาปัตยกรรมหลัก)
ภาควิชาสถาปัตยกรรมและการวางแผน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

.....

ผศ.ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

คณบดี	ผศ.ดร.อันธิกา สวัสดิ์ศรี	ประธานกรรมการ
หัวหน้าภาควิชา	ผศ.ธีรชัย ลี้สุรพลานนท์	รองประธานกรรมการ
	อ.ทรรศนีย์ ลี้ตระกูล	ประธานกรรมการวิทยานิพนธ์
	รศ.พรพรรณ ชินณพงษ์	กรรมการวิทยานิพนธ์
	ผศ.ปริญญา ชูแก้ว	กรรมการวิทยานิพนธ์
	ผศ.ธีร์ อังคะสุวพลา	กรรมการวิทยานิพนธ์
	ผศ.ดร. ณรงค์ฤทธิ์ จินต์จันทรวงศ์	เลขานุการและกรรมการวิทยานิพนธ์

.....

ผศ.พิสิฐ พินิจจันทร์
อาจารย์ที่ปรึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (CULTURAL TOURISM RESORT, PHRA NAKHON SRI AYUTTHAYA)
นักศึกษา	นางสาวภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส
รหัสประจำตัว	59020047
ปริญญา	สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต (สาขาวิชาสถาปัตยกรรมหลัก)
ภาควิชา	สถาปัตยกรรมและการวางแผน
ปีการศึกษา	2563

บทคัดย่อ

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานของไทยถึง 417 ปี เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น มีนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งมรดกโลก 1 ใน 5 แห่งที่ได้ขึ้นทะเบียนของประเทศไทย (UNESCO, 2562) ซึ่งในปี พ.ศ.2561 ปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในอันดับ 8 ของประเทศ จำนวน 8.8 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ถึง 9.4% เพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมีความสอดคล้องกับกระแสที่มีการเพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และศักยภาพของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ธุรกิจที่พักรีสอร์ทเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักควบคู่ไปกับการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณี จึงเกิดโครงการ “รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยว พักผ่อน และเรียนรู้วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ในรูปแบบของการลงมือปฏิบัติ เช่น พื้นที่งานหัตถกรรม พื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น ที่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาผ่านประสบการณ์ของผู้ใช้งานโครงการโดยตรง และสามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับโครงการ รวมถึงเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพร้อมกับการอนุรักษ์ให้ยั่งยืนสืบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ โครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของ ผศ.พิสิฐ พินิจจันทร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความรู้ตลอดจนคำแนะนำที่ช่วยเปิดมุมมองใหม่ๆ และข้อคิดอื่นๆนอกเหนือจากการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อนำไปปรับใช้ในอนาคต จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.อมร กฤษณพันธุ์ สำหรับคำปรึกษาเกี่ยวกับข้อมูลการวางผังโครงการ

ขอขอบพระคุณบิดามารดาและน้องสาว ที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนข้าพเจ้าในทุกด้าน และคอยเป็นแรงผลักดันในของชีวิตเสมอมา

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำ และแนวทางในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังทุกท่าน ที่สั่งสอนวิชาความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ และนำความรู้เหล่านั้นมาใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ขอขอบคุณสายรหัส 47 พงศธร ตัญกาญจน์ (พี่โป้ง), ภัควุฒิ รัตนประสิทธิ์กุล (พี่ซัน), ฝากฟ้า ทรัพย์สิงห์ (ปอย), วรางคณา มุสิกา (แหวน), มัทธิลดา วันดี (อ้น) และพี่ๆทุกคนในสายที่ให้กำลังใจและความช่วยเหลือเสมอ

ขอขอบคุณ ณิชมล สัมมนาวงศ์ (มิ้น) เพื่อนที่คอยสนับสนุนและช่วยเหลือตลอดมา

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณและขออภัยบุคคลท่านอื่นๆ ที่ข้าพเจ้าไม่ได้กล่าวถึงในกิตติกรรมประกาศนี้ ที่มีส่วนช่วยให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ I

กิตติกรรมประกาศ II

สารบัญ III

สารบัญภาพ VII

สารบัญตาราง XIV

บทที่ 1 บทนำ **1-1**

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ 1-1

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ 1-3

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา 1-3

1.3.1 ขอบเขตของโครงการ 1-3

1.3.2 วิธีการศึกษาโครงการ 1-4

1.4 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ 1-6

บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ **2-1**

2.1 ความหมายของโรงแรม 2-1

2.2 ประเภทของโรงแรม 2-1

2.2.1 แบ่งตามจุดประสงค์ 2-1

2.2.2 แบ่งตามทำเลที่ตั้ง 2-1

2.2.3 แบ่งตามขนาดหรือจำนวนห้องพัก 2-2

2.2.4 แบ่งตามการบริหาร 2-2

2.2.5 แบ่งตามมาตรฐานโรงแรม 2-2

2.2.6 แบ่งตามมาตรฐานประกอบธุรกิจโรงแรม 2-3

2.2.7 สรุปประเภทของโครงการ 2-4

2.3 ความหมายของรีสอร์ท 2-4

2.4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2-4

2.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2-4

2.4.2 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม 2-5

2.4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม 2-5

2.4.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 2-6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

2.5 ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-7
2.5.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา . 2-7
2.5.2 ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-7
2.5.3 ข้อมูลด้านงานประเพณีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-12
2.5.4 ข้อมูลด้านสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-14
2.5.5 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-16
2.6 ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-17
2.6.1 ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา 2-17
2.6.2 กลุ่มคนในสังคมเมืองพระนครศรีอยุธยา 2-28
2.6.3 วัฒนธรรมความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลง 2-34
บทที่ 3 การศึกษาอาคารตัวอย่าง 3-1
3.1 อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท 3-1
3.1.1 กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort) 3-3
3.1.2 โรงแรมราชมรรคา (Rachamankha Hotel Chiang Mai) 3-15
3.1.3 วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort Chiang Mai) 3-24
3.1.4 Banyan Tree Lijiang 3-35
3.2 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3-44
3.2.1 กิจกรรมวิถีไทยสวนสามพราน จังหวัดนครปฐม 3-44
3.2.2 กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านสนวนนอก จังหวัดบุรีรัมย์ 3-46
3.3 อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ 3-49
3.3.1 สถาบันกันตนา จังหวัดนครปฐม (Kantana Institute) 3-49
3.3.2 ท่าอากาศยานสุโขทัย (Sukhothai Airport) 3-52
3.4 การวิเคราะห์และสรุปข้อมูลจากอาคารตัวอย่าง 3-55
3.4.1 อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท 3-55
3.4.2 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3-59
3.4.3 อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ 3-61
บทที่ 4 การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ 4-1
4.1 การกำหนดขนาดและประเภทของโครงการ 4-1
4.1.1 การกำหนดขนาดของโครงการ 4-1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

4.1.2 ประเภทของโครงการ 4-4
4.2 การบริหารโครงการและการดำเนินการโครงการ 4-5
4.2.1 การบริหารโครงการ 4-5
4.2.2 การดำเนินการโครงการ 4-6
4.3 ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ 4-11
4.3.1 ผู้รับบริการ 4-11
4.3.2 ผู้ให้บริการ 4-12
4.4 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ 4-18
4.4.1 จำนวนผู้รับบริการ 4-18
4.4.2 จำนวนผู้ให้บริการ 4-19
4.5 การวิเคราะห์จำนวนและช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการ 4-20
บทที่ 5 การศึกษาข้อมูลองค์ประกอบโครงการ 5-1
5.1 การวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของโครงการ 5-1
5.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ทำการศึกษา 5-1
5.1.2 สรุปองค์ประกอบของโครงการจากข้อมูลที่ทำการศึกษา 5-8
5.1.3 สรุปรายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ 5-9
5.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโครงการ 5-12
5.2.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ 5-12
5.2.2 การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ 5-31
5.3 การกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ 5-32
5.3.1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ 5-32
5.3.2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท 5-33
5.3.3 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 5-33
5.3.4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนร้านอาหารและครัวหลัก 5-34
5.3.5 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการ 5-34
บทที่ 6 การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ 6-1
6.1 หลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ 6-1
6.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ 6-2
6.2.1 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับจังหวัด 6-2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

6.2.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับย่าน 6-6
6.2.3 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับที่ตั้ง 6-8
6.3 สรุปการพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ 6-18
6.4 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ 6-19
6.4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของที่ตั้งโครงการ 6-19
6.4.2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ 6-20
6.4.3 การเข้าถึงโครงการ 6-23
6.4.4 ข้อมูลด้านกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ 6-24
บทที่ 7 การศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ 7-1
7.1 หลักการออกแบบรีสอร์ท 7-1
7.2 หลักการออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ 7-3
7.2.1 ที่พักอาศัย 7-3
7.2.2 ศาสนาคาร 7-6
7.3 หลักการออกแบบอาคารเพื่อคนทั้งมวล 7-8
7.4 แนวคิดและแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และพื้นที่ว่าง 7-10
7.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง 7-10
7.4.2 การจัดลำดับที่ว่าง ลานโล่งภายในอาคาร 7-11
7.4.3 ที่ว่างที่สัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมมนุษย์ 7-13
7.5 ความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน 7-15
7.5.1 เงินลงทุนของโครงการ 7-15
7.5.2 รายได้ของโครงการ 7-16
7.5.3 ค่าต้นทุนและรายจ่ายของโครงการ 7-16
7.5.4 สรุประยะเวลาคืนทุนของโครงการ 7-17
บทที่ 8 การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ 8-1
8.1 งานระบบโครงสร้าง 8-1
8.1.1 ระบบโครงสร้างใต้ดิน 8-1
8.1.2 ระบบโครงสร้างเหนือดิน 8-2
8.2 งานระบบประกอบอาคาร 8-3
8.2.1 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง 8-3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

8.2.2 ระบบปรับอากาศและระบายอากาศ 8-5

8.2.3 ระบบสุขาภิบาล 8-7

8.2.4 ระบบดับเพลิงและป้องกันอัคคีภัย 8-9

8.2.5 ระบบป้องกันฟ้าผ่า 8-11

8.2.6 ระบบรักษาความปลอดภัย 8-12

8.2.7 ระบบสื่อสารและโทรคมนาคม 8-12

8.2.8 ระบบขนส่งภายในโครงการ 8-13

8.2.9 ระบบการเก็บและกำจัดขยะ 8-13

บทที่ 9 การสรุปผลวิเคราะห์และผลงานการออกแบบ 9-1

9.1 แนวความคิดในการออกแบบ 9-1

9.2 ผลงานการออกแบบ .....

9.3 ภาพหุ่นจำลอง .....

บรรณานุกรม .....

ภาคผนวก ก. มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว ประเภทสถานพักตากอากาศ(รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว .....

ภาคผนวก ข. กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง .....

ประวัติผู้เขียน .....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 แผนผังแสดงขั้นตอนวิธีการศึกษาโครงการ 1-5

ภาพที่ 2.1 มูลค่าตลาดและแนวโน้มอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของโลก 2-6
ภาพที่ 2.2 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-8
ภาพที่ 2.3 พระราชวังโบราณอยุธยา 2-8
ภาพที่ 2.4 เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์ 2-9
ภาพที่ 2.5 วิหารพระมงคลบพิตร 2-10
ภาพที่ 2.6 วัดพุทไธศวรรย์ 2-10
ภาพที่ 2.7 วัดไชยวัฒนาราม 2-11
ภาพที่ 2.8 ตลาดน้ำอโยธยา 2-11
ภาพที่ 2.9 เพนียดคล้องช้าง 2-12
ภาพที่ 2.10 อนุสาวรีย์นายขนมต้ม 2-12
ภาพที่ 2.11 งานประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า 2-13
ภาพที่ 2.12 พิธีไหว้ครูบูชาเตา 2-13
ภาพที่ 2.13 ประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำ อาสาฬหบูชา 2-13
ภาพที่ 2.14 งานลอยกระทงตามประทีป 2-14
ภาพที่ 2.15 แผนที่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-18
ภาพที่ 2.16 การผลิตปลาตะเพียนสาน 2-19
ภาพที่ 2.17 ปลาตะเพียนสาน ตำบลท่าวาสุกรี จ.พระนครศรีอยุธยา 2-19
ภาพที่ 2.18 การปรุงเรือนไทย โดยบริษัท ส.รวยเจริญ บางปะหัน 2-21
ภาพที่ 2.19 บ้านทรงไทย 2-21
ภาพที่ 2.20 กรรมวิธีการปั้นหม้อ 2-22
ภาพที่ 2.21 หม้อดินคลองสระบัว 2-22
ภาพที่ 2.23 ห้องเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องปั้นดินเผา โรงเรียนวัดกลางคลองสระบัว 2-23
ภาพที่ 2.24 กรรมวิธีการแกะสลักหินทราย 2-24
ภาพที่ 2.25 หินทรายแกะสลัก 2-24
ภาพที่ 2.26 การตากอิฐมอญ 2-25
ภาพที่ 2.27 กรรมวิธีการตีมีด หมู่บ้านหัตถกรรมมีดอรัญญิก 2-26

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 2.28 ลวดลายบนตัวมีด เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของมีดอรัญญิก 2-26
ภาพที่ 2.29 ตุ๊กตาชาวบ้าน 2-27

ภาพที่ 3.1 ทัศนียภาพของกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-3
ภาพที่ 3.2 ที่ตั้งโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-4
ภาพที่ 3.3 ผังรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-4
ภาพที่ 3.4 ผังรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-5
ภาพที่ 3.5 ภาพรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-5
ภาพที่ 3.6 ห้องพัก Bird's Nest Pool Villa 3-6
ภาพที่ 3.7 ผังห้องพัก Bird's Nest Pool Villa 3-6
ภาพที่ 3.8 ห้องพัก Clay Pool Cottages 3-7
ภาพที่ 3.9 ผังห้องพัก Clay Pool Cottages 3-7
ภาพที่ 3.10 ห้องพัก Tent Pool Villas 3-8
ภาพที่ 3.11 ผังห้องพัก Tent Pool Villas 3-8
ภาพที่ 3.12 ห้องพัก Tree Pool Houses 3-9
ภาพที่ 3.13 ผังห้องพัก Tree Pool Houses 3-9
ภาพที่ 3.14 ทัศนียภาพโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท 3-11
ภาพที่ 3.15 บ้านรังนก 3-12
ภาพที่ 3.16 ทุ่งเลี้ยงควาย 3-13
ภาพที่ 3.17 ทัศนียภาพของโรงแรมราชมรรคา 3-15
ภาพที่ 3.18 ผังโรงแรมราชมรรคา 3-16
ภาพที่ 3.19 มุมมองคอร์ดที่ 1 ของโรงแรมราชมรรคา 3-17
ภาพที่ 3.20 มุมมองคอร์ดที่ 2 ของโรงแรมราชมรรคา 3-17
ภาพที่ 3.21 มุมมองคอร์ดที่ 3 ของโรงแรมราชมรรคา 3-17
ภาพที่ 3.22 ห้องพักแบบสุพีเรีย 3-18
ภาพที่ 3.23 ห้องพักแบบดีลักซ์ 3-18
ภาพที่ 3.24 ห้องโถงของห้องสวีท 2 ห้องนอน 3-19
ภาพที่ 3.25 ห้องสวีท 2 ห้องนอน 3-19
ภาพที่ 3.26 สัดส่วนอาคาร 3-20
ภาพที่ 3.27 ห้องอาหารโรงแรมราชมรรคา 3-21

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 3.28 อาคารโถงนั่งเล่น 3-22
ภาพที่ 3.29 รูปตัดวิหารน้ำแต้ม 3-22
ภาพที่ 3.30 แกลอรี่ของโรงแรมราชมรรคา 3-23
ภาพที่ 3.31 ทัศนียภาพของวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-24
ภาพที่ 3.32 ที่ตั้งโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-25
ภาพที่ 3.33 ผังภาพรวมโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-26
ภาพที่ 3.34 ผังโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-26
ภาพที่ 3.35 อาคาร VALLEY DELUXE 3-27
ภาพที่ 3.36 ห้องนอน VALLEY DELUXE ESCAPE 3-27
ภาพที่ 3.37 VALLEY DELUXE SCENERY 3-28
ภาพที่ 3.38 อาคารห้องพัก PAVILION 3-28
ภาพที่ 3.39 ห้องนอน PLUNGE POOL PAVILION 3-29
ภาพที่ 3.40 ห้องพัก PLUNGE POOL PAVILION 3-29
ภาพที่ 3.41 ระเบียง SCENERY PAVILION 3-29
ภาพที่ 3.42 อาคารห้องพัก PRESIDENTIAL POOL VILLA 3-30
ภาพที่ 3.43 ห้องนอน PRESIDENTIAL POOL VILLA 3-30
ภาพที่ 3.44 ห้องนั่งเล่น PRESIDENTIAL POOL VILLA 3-30
ภาพที่ 3.45 Lobby ของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-31
ภาพที่ 3.46 ห้องอาหาร Rabiang cha (ระเบียงชา) 3-32
ภาพที่ 3.47 โครงสร้าง Lobby ของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-32
ภาพที่ 3.48 สระว่ายน้ำของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่ 3-33
ภาพที่ 3.49 Banyan Tree Lijiang 3-35
ภาพที่ 3.50 ผังโครงการ Banyan Tree Lijiang 3-36
ภาพที่ 3.51 ห้องพัก Garden Suite 3-37
ภาพที่ 3.52 ทางเข้าห้องพัก Garden Suite 3-37
ภาพที่ 3.53 ระเบียงห้องพัก Mountain View Suite 3-37
ภาพที่ 3.54 มุมมองห้องพัก Jet Pool Villa 3-38
ภาพที่ 3.55 ห้องพัก Jet Pool Villa 3-38
ภาพที่ 3.56 มุมมองห้องพัก Plunge Pool Villa 3-38

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 3.57 ห้องพัก Plunge Pool Villa 3-39
ภาพที่ 3.58 ห้องพัก Two-Bedroom Mountain View Duplex 3-39
ภาพที่ 3.59 ห้องนอน Two-Bedroom Mountain View Duplex 3-39
ภาพที่ 3.60 ห้องพัก Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa 3-40
ภาพที่ 3.61 มุมมองห้องพัก Three-Bedroom Mountain View Pool Villa 3-40
ภาพที่ 3.62 ห้องพัก Three-Bedroom Mountain View Pool Villa 3-40
ภาพที่ 3.63 ซื่อเหอย่วน (เรือนสี่ประสาน) 3-42
ภาพที่ 3.64 โครงสร้างซื่อเหอย่วน (เรือนสี่ประสาน) 3-42
ภาพที่ 3.65 Banyan Tree Gallery 3-43
ภาพที่ 3.66 หมู่บ้านไทย สวนสามพราน 3-44
ภาพที่ 3.67 กิจกรรมร้อยมาลัย 3-45
ภาพที่ 3.68 กิจกรรมปั้นดิน 3-45
ภาพที่ 3.69 ฐานบ้านกระดิ่ง 3-47
ภาพที่ 3.70 ฐานบ้านนก 3-48
ภาพที่ 3.71 สถาบันกันตนา 3-49
ภาพที่ 3.72 ผังสถาบันกันตนา 3-50
ภาพที่ 3.73 ทางเข้าสถาบันกันตนา 3-50
ภาพที่ 3.74 ลูกมะหวดวัดไชยวัฒนาราม 3-51
ภาพที่ 3.75 ภาพมุมสูงของสถาบันกันตนา 3-51
ภาพที่ 3.76 ท่าอากาศยานสุโขทัย 3-52
ภาพที่ 3.77 ท่าอากาศยานสุโขทัย 3-53
ภาพที่ 3.78 อาคารในโครงการท่าอากาศยานสุโขทัย 3-53
ภาพที่ 3.79 การใช้วัสดุธรรมกับโครงสร้างสมัยใหม่ 3-54

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารโครงการ 4-6
ภาพที่ 4.2 เส้นทางล่องเรือชมชุมชนคลองสระบัว 4-10
ภาพที่ 4.3 เส้นทางล่องเรือรอบเกาะเมืองอยุธยา 4-11
ภาพที่ 4.4 แผนผังผู้รับบริการ 4-12
ภาพที่ 4.5 แผนผังโครงสร้างการบริการโครงการ 4-13
ภาพที่ 4.6 แผนผังฝ่ายห้องพัก (Rooms Division) 4-14

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 4.7 แผนผังฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Department) 4-15
ภาพที่ 4.8 แผนผังฝ่ายการขายและการตลาด (Sales and Marketing Department) 4-15
ภาพที่ 4.9 แผนผังฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Human Resource Department) 4-16
ภาพที่ 4.10 แผนผังฝ่ายบัญชีและการเงิน (Accounting Department) 4-16
ภาพที่ 4.11 แผนผังฝ่ายวิศวกรรม (Engineering Department) 4-17
ภาพที่ 4.12 แผนผังฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม (Activity Department) 4-17
ภาพที่ 4.13 แผนผังฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Department) 4-18
ภาพที่ 4.14 แผนผังแสดงบุคลากรภายในโครงการ 4-25

ภาพที่ 5.1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป 5-4
ภาพที่ 5.2 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมผู้รับบริการแบบเข้าพัก .. 5-5
ภาพที่ 5.3 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมผู้ให้บริการ 5-6
ภาพที่ 5.4 การจัดแสดงวัตถุแบบด้านเดียว 5-14
ภาพที่ 5.5 การจัดแสดงวัตถุแบบรอบด้าน 5-14
ภาพที่ 5.6 แสดงการจัดพื้นที่ทานอาหาร 5-15
ภาพที่ 5.7 แสดงการจัดพื้นที่ห้องอาหาร 5-15
ภาพที่ 5.8 แสดงการจัดห้องน้ำแบบแบ่งห้อง 5-16
ภาพที่ 5.9 แสดงการจัดห้องน้ำ 5-16
ภาพที่ 5.10 แสดงการจัดพื้นที่ห้องครัว 5-19
ภาพที่ 5.11 แสดงการจัดห้องประชุม 5-20
ภาพที่ 5.12 แสดงการจัดพื้นที่ทำงาน 5-20
ภาพที่ 5.13 แสดงการจัดพื้นที่ทำงานผู้จัดการ 5-21
ภาพที่ 5.14 แสดงการจัดพื้นที่สำนักงาน 5-21
ภาพที่ 5.15 แสดงการจัดพื้นที่ส่วนเตรียมอาหาร 5-22
ภาพที่ 5.16 แสดงการจัดพื้นที่ห้องซักรีด 5-23
ภาพที่ 5.17 แสดงการจัดพื้นที่เปลี่ยนเสื้อผ้าพนักงาน 5-24
ภาพที่ 5.18 แสดงการจัดพื้นที่ห้องน้ำ 5-25
ภาพที่ 5.19 แสดงสัดส่วนรถยนต์ 5-28
ภาพที่ 5.20 แสดงสัดส่วนรถจักรยานยนต์ 5-28
ภาพที่ 5.21 แสดงสัดส่วนรถบริการ 5-28

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 5.22 แสดงสัดส่วนรถบริการของโครงการ 5-29
ภาพที่ 5.23 แสดงการจัดพื้นที่ห้องสปาแบบเดี่ยว 5-29
ภาพที่ 5.24 แสดงสัดส่วนเตียงนวด 5-30
ภาพที่ 5.25 แสดงตู้ล็อกเกอร์สำหรับห้องเปลี่ยนชุด 5-30
ภาพที่ 5.26 การจัดพื้นที่ชั้นเก็บของ 5-31
ภาพที่ 5.27 แผนภูมิแสดงพื้นที่ใช้สอยของโครงการ 5-32
ภาพที่ 5.28 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ 5-32
ภาพที่ 5.29 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท 5-33
ภาพที่ 5.30 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 5-33
ภาพที่ 5.31 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนร้านอาหารและครัวหลัก 5-34
ภาพที่ 5.32 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการ 5-34

ภาพที่ 6.1 โครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ช่วงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา 6-5
ภาพที่ 6.2 แสดงผังเมืองในพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา 6-6
ภาพที่ 6.3 ภาพแสดงเส้นทางน้ำของอำเภอพระนครศรีอยุธยา 6-7
ภาพที่ 6.4 แผนที่ทางวัฒนธรรมและตำแหน่งตัวเลือกที่ตั้ง 6-8
ภาพที่ 6.5 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง A 6-9
ภาพที่ 6.6 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันออกด้านติดถนนของที่ตั้ง A 6-9
ภาพที่ 6.7 ภาพถ่ายจากถนน มุมมองเข้าสู่ที่ตั้ง A 6-10
ภาพที่ 6.8 ภาพถ่ายมุมมองจากที่ตั้ง A ด้านติดคลองสระบัว 6-10
ภาพที่ 6.9 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง B 6-11
ภาพที่ 6.10 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันตกติดถนนสาธารณะของที่ตั้ง B 6-12
ภาพที่ 6.11 ภาพถ่ายจากถนนด้านทิศตะวันตกของที่ตั้ง B 6-12
ภาพที่ 6.12 ภาพถ่ายจากมุมมองจากที่ตั้ง B ริมคลองหัวรอ 6-12
ภาพที่ 6.13 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง C 6-13
ภาพที่ 6.14 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันตกติดคลองอ้อมของที่ตั้ง C 6-14
ภาพที่ 6.15 ภาพถ่ายด้านทิศใต้ติดถนนสาธารณะของที่ตั้ง C 6-14
ภาพที่ 6.16 ภาพถ่ายของที่ตั้ง C ฝั่งติดไร่เกษตรกรรมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ 6-14
ภาพที่ 6.17 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง D 6-16
ภาพที่ 6.18 ภาพถ่ายจากถนนมองเข้าสู่ที่ตั้ง D 6-16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ภาพที่ 6.19 ภาพถ่ายที่ตั้ง D ด้านทิศใต้ 6-17
ภาพที่ 6.20 ภาพถ่ายจากมุมมองจากที่ตั้ง D ริมคลองหัวรอ 6-17
ภาพที่ 6.21 ภาพถ่ายบึงบริเวณที่ตั้ง D 6-17
ภาพที่ 6.22 ที่ตั้งโครงการกับบริบทโดยรอบ 6-20
ภาพที่ 6.23 พื้นที่โดยรอบที่ตั้งโครงการ 6-21
ภาพที่ 6.24 อาคารและต้นไม้เดิมภายในที่ตั้งโครงการ 6-22
ภาพที่ 6.25 พรรณไม้พื้นถิ่นบริเวณที่ตั้งโครงการ 6-22
ภาพที่ 6.26 แสดง Sun Chart ที่ตั้งโครงการ 6-22
ภาพที่ 6.27 แสดง Wind Rose ที่ตั้งโครงการ 6-23
ภาพที่ 6.28 แสดงการเข้าถึงที่ตั้งโครงการ 6-24
ภาพที่ 6.29 แสดงที่ตั้งโครงการในผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 6-25
ภาพที่ 6.30 แสดงระยะร่นโดยรอบที่ตั้งโครงการ 6-26

ภาพที่ 7.1 เรือนเครื่องผูก 7-4
ภาพที่ 7.2 คุ้มขุนแผน เรือนเครื่องสับอยุธยา 7-4
ภาพที่ 7.3 แผนผังพระราชวังหลวง กรุงศรีอยุธยา 7-5
ภาพที่ 7.4 เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์ 7-7
ภาพที่ 7.5 วัดไชยวัฒนาราม 7-7
ภาพที่ 7.6 หลักการออกแบบอาคารเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design) 7-8
ภาพที่ 7.7 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และพื้นที่ว่าง 7-10
ภาพที่ 7.8 การจัดลำดับที่ว่าง (hierarchy of space) 7-12
ภาพที่ 7.9 แสดงรูปตัดและผังอาคารกับการจัดที่ว่างและที่ว่างเปิดโล่งสู่ท้องฟ้า 7-12
ภาพที่ 7.10 ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่างตามกิจกรรมและพฤติกรรมใช้งาน 7-13
ภาพที่ 7.11 รูปตัดและผังบริเวณบ้านไทยแสดงความต่อเนื่องของพื้นที่และการใช้สอย 7-14

ภาพที่ 8.1 แสดงเสาเข็มและการก่อสร้าง 8-2
ภาพที่ 8.2 แสดงการทำงานของระบบ VRV 8-6
ภาพที่ 8.3 ภาพแสดงระบบบำบัดน้ำเสีย 8-9
ภาพที่ 8.4 แสดงการทำงานของระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้ 8-10
ภาพที่ 8.5 ภาพแสดงโครงข่ายการทำงานระบบกล้องวงจรปิด 8-12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-14
ตารางที่ 2.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-15
ตารางที่ 2.3 ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-15
ตารางที่ 2.4 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2-16

ตารางที่ 3.1 แสดงรูปแบบห้องพักและองค์ประกอบ Keemala 3-10
ตารางที่ 3.2 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Keemala 3-10
ตารางที่ 3.3 แสดงความจุพื้นที่จัดเลี้ยง Keemala 3-13
ตารางที่ 3.4 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Rachamankha 3-19
ตารางที่ 3.5 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Veranda Resort 3-31
ตารางที่ 3.6 แสดงรายละเอียดห้องพัก Banyan Tree Lijiang 3-41
ตารางที่ 3.7 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงท่องเที่ยว Banyan Tree Lijiang 3-41
ตารางที่ 3.8 เส้นทางท่องเที่ยว บ้านสนวนนอก 3-46
ตารางที่ 3.9 รายละเอียดแพ็คเกจการท่องเที่ยว บ้านสนวนนอก 3-47
ตารางที่ 3.10 ตารางเปรียบเทียบห้องพักของอาคารตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท 3-55
ตารางที่ 3.11 ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของโครงการตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท 3-57
ตารางที่ 3.12 ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น 3-60
ตารางที่ 3.13 ตารางเปรียบเทียบข้อดีข้อจำกัดของตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ... 3-60

ตารางที่ 4.1 รายละเอียดโครงการที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกัน 4-1
ตารางที่ 4.2 ค่ากลางของข้อมูล 4-2
ตารางที่ 4.3 สัดส่วนห้องพักของโครงการตัวอย่าง 4-3
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4-4
ตารางที่ 4.5 ห้องพักที่ให้บริการของรีสอร์ท 4-4
ตารางที่ 4.6 กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ 4-8
ตารางที่ 4.7 ช่วงเวลาทำกิจกรรมแบบเต็มวัน 4-8
ตารางที่ 4.8 ช่วงเวลาทำกิจกรรมแบบครึ่งวัน 4-9
ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงการเปรียบเทียบอัตราบุคลากรต่อจำนวนห้องพัก 4-19
ตารางที่ 4.10 แสดงอัตราส่วนของบุคลากรในโครงการของโรงแรม 4-19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หน้า

ตารางที่ 4.11 แสดงอัตราส่วนของบุคลากรแยกฝ่ายของโรงแรม 4-19
ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและช่วงเวลาทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ 4-21

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ 5-1
ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากอาคารตัวอย่าง 5-3
ตารางที่ 5.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากกิจกรรม 5-3
ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป 5-4
ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ 5-5
ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ให้บริการ 5-6
ตารางที่ 5.7 รายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ 5-9
ตารางที่ 5.8 แสดงพื้นที่ส่วนห้องพัก 5-13
ตารางที่ 5.9 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 5-14
ตารางที่ 5.10 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนร้านอาหาร 5-15
ตารางที่ 5.11 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท 5-17
ตารางที่ 5.12 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 5-18
ตารางที่ 5.13 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนครัวหลัก 5-19
ตารางที่ 5.14 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสำนักงานโครงการ 5-20
ตารางที่ 5.15 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนซักรีดและทำความสะอาด 5-23
ตารางที่ 5.16 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง 5-25
ตารางที่ 5.17 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนลานจอดรถ 5-28
ตารางที่ 5.18 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสปาและนวดแผนไทย 5-29
ตารางที่ 5.19 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนส่วนร้านขายของที่ระลึก 5-30
ตารางที่ 5.20 แสดงการสรุปพื้นที่ใช้สอยรวมของโครงการ 5-31

ตารางที่ 6.1 การพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ 6-19

ตารางที่ 7.1 แสดงมาตรฐานประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว 7-1
ตารางที่ 7.2 แสดงค่าก่อสร้างในส่วนต่างๆของโครงการ 7-15
ตารางที่ 7.3 แสดงรายได้รวมจากห้องพักต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี) 7-16
ตารางที่ 7.4 แสดงรายได้รวมต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี) 7-16
ตารางที่ 7.5 แสดงรายจ่ายรวมต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี) 7-17

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของโครงการ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ของโลก และมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในปี พ.ศ.2561 การท่องเที่ยวสร้างเม็ดเงินหมุนเวียนในระบบเศรษฐกิจไทยกว่า 2.94 ล้านล้านบาท โดยมีการจ้างงานประมาณ 4.32 ล้านคน หรือประมาณร้อยละ 11.53 ของอัตราการจ้างงานทั้งหมดของประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีนักท่องเที่ยวสูงเป็นอันดับ 4 ของโลก[1] และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศไทยกำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สาเหตุที่ประเทศไทยเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาตินั้น เนื่องมาจากความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม ที่มีการสั่งสมวัฒนธรรมและประเพณีสืบทอดมาอย่างยาวนาน อันเป็นทรัพยากรที่สร้างคุณค่าให้กับประเทศไทยที่ดึงดูดใจทางด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อันเป็นอดีตราชธานีที่ยาวนานของไทยถึง 417 ปี เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น มีนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งมรดกโลก 1 ใน 5 แห่งที่ได้ขึ้นทะเบียนของประเทศไทย (UNESCO, 2562) ซึ่งในปี พ.ศ.2561 ปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในอันดับ 8 ของประเทศ จำนวน 8.8 ล้านคน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ.2560 ถึง 9.4% และมีรายได้จากการท่องเที่ยว 1.9 หมื่นล้านบาท เพิ่มขึ้นกว่าปี พ.ศ.2560 ถึง 12.51% (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) โดยรายได้เฉลี่ย 5 ปีจากการท่องเที่ยว (พ.ศ.2558-2561) มีอัตราขยายตัวเฉลี่ย 9.25% ซึ่งมีแนวโน้มว่าอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดจะขยายตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องหรือสามารถก้าวกระโดดได้ในอนาคต

จังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้กำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด ปี พ.ศ.2561-2565 ว่า “อยุธยา เมืองมรดกโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ น่าเที่ยว น่าอยู่ น่าลงทุน”[2] มีแผนยุทธศาสตร์คือการพัฒนาการท่องเที่ยวและบริการสู่มาตรฐานสากลเพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวมรดกทางวัฒนธรรม โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมคือวิธีการศึกษาประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมผ่านการเดินทางท่องเที่ยว เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นการพัฒนาด้านภูมิปัญญาสร้างสรรค์เคารพต่อสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศักดิ์ศรี และวิถีชีวิตผู้คน[3] ซึ่งปัจจุบันสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมมากขึ้น โดยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีแนมโน้มเติบโตร้อยละ 7.5 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 61) ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชนท้องถิ่นที่เป็นจุดกำเนิดของวัฒนธรรมสามารถได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้านการสร้างรายได้และการจ้างงาน ถือเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย

---

[1] การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). รายงานภาวะเศรษฐกิจการท่องเที่ยว

[2] สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2561). แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยาปี พ.ศ.2561-2565

[3] ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2540). หนังสือวิถีไทย : การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โครงการวิถีทรรศน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานการณ์ปัจจุบันของจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีตัวเลขจำนวนนักท่องเที่ยวที่ค่อนข้างผันผวนกับเม็ดเงินที่ได้รับอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งค่าเฉลี่ยทางรายได้ของจังหวัดอยู่ระดับค่อนข้างต่ำกว่าค่าเฉลี่ยในการท่องเที่ยวในประเทศ ตรงกันข้ามกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีจำนวนมาก อันมีสาเหตุเนื่องมากจากการจัดการบริการด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยวที่ยังขาดศักยภาพและความเหมาะสม (วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์, 2562) และจำนวนที่พักเทียบกับจำนวนนักท่องเที่ยวที่มีอัตราเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ซึ่งอาจส่งผลให้ในอนาคตจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินขีดความสามารถในการรองรับของที่พัก ประกอบกับแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมีลักษณะกระจุกตัวอยู่ในตัวเมืองและมีลักษณะเป็นพื้นที่การเรียนรู้แบบตั้งรับ (Passive learning) ที่เป็นลักษณะของการรับข้อมูลโดยไม่เกิดปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่อยู่มาก ตัวอย่างเช่น แหล่งโบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น แต่ยังขาดพื้นที่การเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติ (Active learning) สำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ จึงเกิดเป็นแนวคิดของพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นผ่านการลงมือปฏิบัติที่สามารถถ่ายทอดการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ในช่วงต้นปี พ.ศ.2563 เกิดวิกฤตการณ์แพร่ระบาดของเชื้อ COVID-19 ส่งผลให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซบเซาลง โดยประเทศไทยสูญเสียรายได้จากการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ซึ่งทางจังหวัดพระนครศรีอยุธยาให้ความสำคัญการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวเป็นลำดับแรก เนื่องมาจากเป็นแหล่งรายได้หลัก จึงมีความจำเป็นต้องกระตุ้นการท่องเที่ยวอย่างเร่งด่วน ซึ่งจากผลการวิเคราะห์การท่องเที่ยวในเอเชียมีแนวโน้มการฟื้นตัวเร็ว โดยเฉพาะประเทศไทยที่มีการรับมือในการควบคุมการแพร่กระจายของโรคได้เป็นอย่างดี จึงมีแนวโน้มที่ดีเหมาะแก่การกระตุ้นเศรษฐกิจทางการท่องเที่ยว

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศ โดยมีความสอดคล้องกับกระแสที่มีการเพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และศักยภาพของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ธุรกิจที่พักรีสอร์ทเชิงวัฒนธรรมจึงเป็นสิ่งสำคัญในการรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพักควบคู่ไปกับการเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมประเพณี จึงเกิดโครงการ “รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” โดยผู้ลงทุนเอกชน เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยวพักผ่อน และเรียนรู้วัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ในรูปแบบของการลงมือปฏิบัติ เช่น พื้นที่งานหัตถกรรม พื้นที่ทางการเกษตร เป็นต้น ที่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาผ่านประสบการณ์ของผู้ใช้งานโครงการโดยตรง และสามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับโครงการ รวมถึงเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมพร้อมกับการอนุรักษ์ให้ยั่งยืนสืบต่อไป โดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการดังต่อไปนี้

1) เพื่อเป็นสถานที่พักตากอากาศทางเลือกที่ตอบสนองต่อความต้องการด้านการพักผ่อนได้อย่างสมบูรณ์แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
2) เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเผยแพร่ความรู้ทางภูมิปัญญาไทยแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการตอบสนองต่อนโยบายรัฐด้านการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4) เพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและประเทศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้แก่ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น
6) เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์คุณค่าวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาของชุมชนให้สืบสานต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาโครงการ

1) เพื่อศึกษาลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการที่มีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่นำไปสู่การจัดวางองค์ประกอบและการเส้นทางสัญจรทั้งภายในตลอดจนถึงภายนอกของโครงการประเภทรีสอร์ท
3) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ของอาคารโดยคำนึงถึงการรับรู้ของผู้ใช้งาน
4) เพื่อศึกษาการออกแบบและการจัดวางผังทางสถาปัตยกรรมให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่ตั้ง
5) เพื่อศึกษาวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบสถาปัตยกรรม
6) เพื่อศึกษากฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในการออกแบบโครงการ
7) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการในด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษาโครงการ

1.3.1 ขอบเขตของการศึกษาโครงการ

1) ศึกษาข้อมูลทั่วไปของโครงการ
   1.1) ศึกษาสถาปัตยกรรมและภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
   1.2) ศึกษาสถานการณ์และแนวโน้มของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
   1.3) ศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการของผู้ใช้โครงการ
2) ศึกษาลักษณะของโครงการ
   2.1) ศึกษาถึงความหมายและชนิดของรีสอร์ท ตามมาตรฐานระดับสากล
   2.2) ศึกษาการกำหนดขนาดและจำนวนห้องพักและองค์ประกอบที่จำเป็นสำหรับโครงการ
   2.3) ศึกษาหลักการออกแบบองค์ประกอบและทางสัญจรของโครงการรีสอร์ทจากกรณีศึกษาและแหล่งข้อมูลอื่นๆ
3) ศึกษาองค์ประกอบของโครงการประเภทรีสอร์ท
4) ศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่กับผู้ใช้
5) ศึกษาการออกแบบทางสัญจรระหว่างองค์ประกอบ
6) ศึกษาการจัดพื้นที่ภายในและภายนอกอาคารให้มีความสุนทรีย์ในการพักผ่อน
7) ศึกษาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
8) ศึกษาปัจจัยและความเป็นไปได้ของโครงการรวมถึงข้อมูลเชิงเศรษฐกิจการลงทุนและสถิติ
   8.1) ศึกษาแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2) ศึกษาศักยภาพและทิศทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

8.3) ศึกษาปัญหาและข้อจำกัดของการท่องเที่ยว

8.4) ศึกษาแนวโน้มและสถิติของการท่องเที่ยวประเทศไทยในอนาคต

8.5) ศึกษานโยบายด้านการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

9) ศึกษามาตรฐานการออกแบบรีสอร์ท

10) ศึกษากฎหมายและข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

11) ศึกษางานระบบทางวิศวกรรม

1.3.2 วิธีการศึกษาโครงการ

1) กำหนดวัตถุประสงค์ในการศึกษาโครงการ

2) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโครงการ

2.1) ศึกษาศักยภาพของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2) ศึกษากระแสการเพิ่มขึ้นของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

3) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลความเป็นไปได้ที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

3.1) ศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.2) ศึกษาศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3) ศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่าง

3.4) ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

4) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อกำหนดของโครงการ

4.1) ศึกษาและวิเคราะห์จำนวนและพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

4.2) ศึกษาและวิเคราะห์การเข้าถึงและการสัญจรของผู้ใช้โครงการ

4.3) ศึกษาและวิเคราะห์ความสัมพันธ์องค์ประกอบของโครงการ

4.4) ศึกษาและวิเคราะที่ตั้งของโครงการ

5) ศึกษาและวิเคราะห์แนวทางในการออกแบบโครงการ

5.1) ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม

5.2) ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานระบบ

5.3) ศึกษาและวิเคราะห์ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเทคโนโลยีทางการก่อสร้าง

6) รวบรวมข้อมูล, วิเคราะห์และสรุปผลเพื่อนำไปสู่การออกแบบ

7) เริ่มกระบวนการออกแบบโครงการในขั้นสุดท้าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

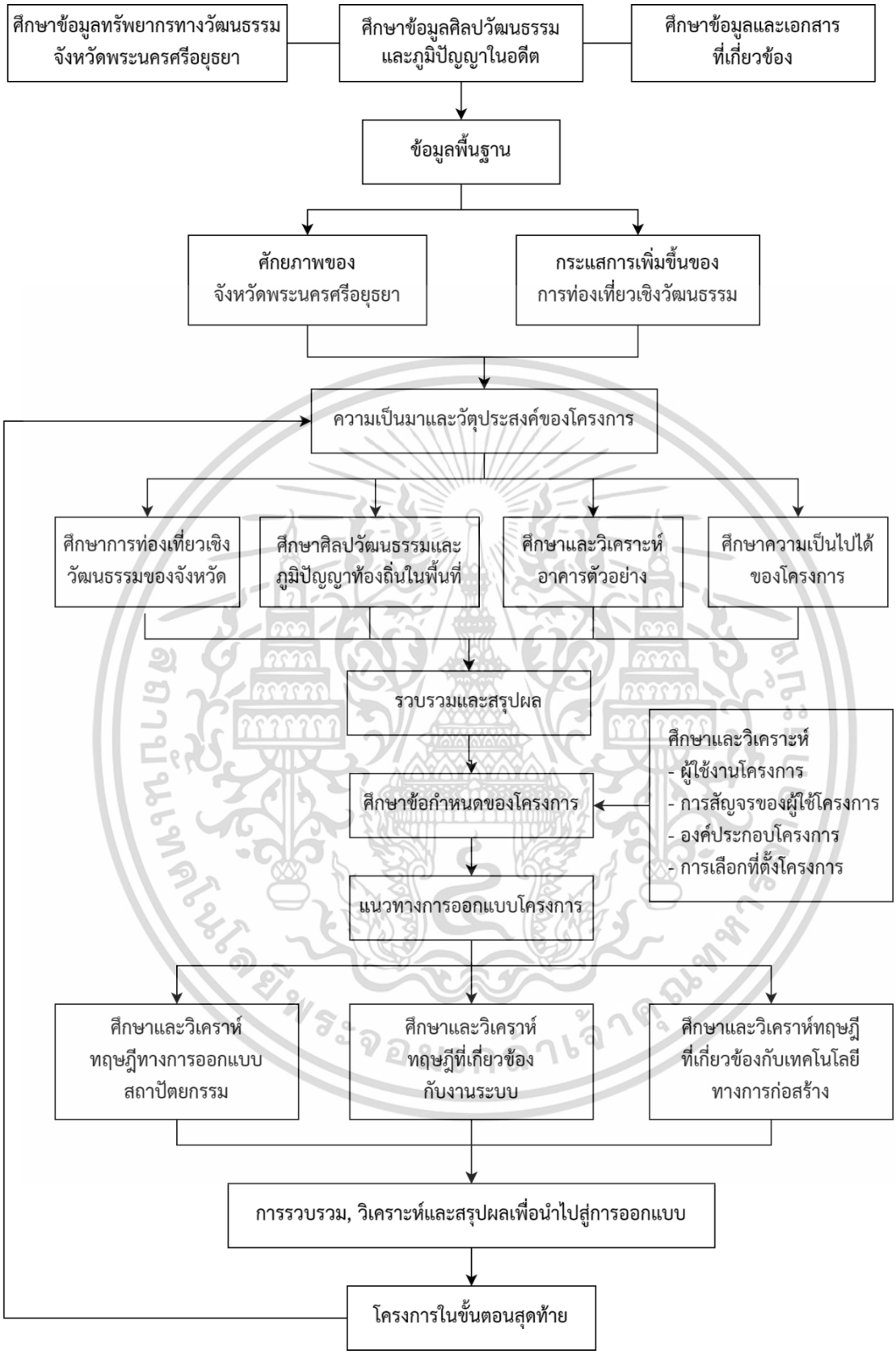

ภาพที่ 1.1 แผนผังแสดงขั้นตอนวิธีการศึกษาโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ประโยชน์ของการศึกษาโครงการ

1) ได้ศึกษาลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2) ได้ศึกษากระบวนการออกแบบโครงการประเภทรีสอร์ท
3) เพื่อศึกษาการออกแบบพื้นที่ของอาคารโดยคำนึงถึงการรับรู้ของผู้ใช้งาน
4) ได้ศึกษาการจัดวางผังทางสถาปัตยกรรมให้มีความสอดคล้องกับบริบทของที่ตั้ง
5) ได้ศึกษาวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานออกแบบสถาปัตยกรรม
6) ได้ศึกษากฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ
7) ได้ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการในด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2
การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโครงการเป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำมาใช้เป็นแนวคิดของการออกแบบโครงการ สร้างความเข้าใจในความเป็นมาและความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและศิลปวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อใช้ต่อยอดในการออกแบบสถาปัตยกรรมต่อไป

2.1 ความหมายของโรงแรม

โรงแรม หมายถึง ที่พักคนเดินทางซึ่งต้องเสียค่าพักแรมด้วย (ราชบัณฑิตยสถาน. 2554)

โรงแรม ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายโรงแรมไว้ว่า สถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน และใน กฎกระทรวงกำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของโรงแรม พุทธศักราช 2551 กล่าวว่า สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักไม่เกิน 4 ห้อง ผู้พักรวมกันไม่ถึง 20 คน ไม่ถือว่าเป็นโรงแรม

โดยสรุปคือ โรงแรม หมายถึงสถานที่เพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับนักเดินทาง โดยมีค่าตอบแทน มีจำนวนห้องพักมากกว่า 4 ห้องขึ้นไป และผู้พักรวมกันมากกว่า 20 คนขึ้นไป

2.2 ประเภทของโรงแรม

2.2.1 แบ่งตามจุดประสงค์

1) โรงแรมเพื่อการค้าหรือการพาณิชย์ (Commercial Hotel) มุ่งเน้นบริการนักธุรกิจ หรือพ่อค้าที่มาติดต่อธุรกิจ
2) โรงแรมเพื่อการพักผ่อน (Resort Hotel) มักตั้งอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีบริการด้านต่างๆครบครัน
3) โรงแรมเพื่อการประชุม (Convention Hotel) เพื่อจัดเป็นที่ประชุมสัมมนา หรืออบรมอื่นๆ โดยจัดห้องไว้ให้บริการ
4) โรงแรมเพื่อการพักอาศัย (Residential Hotel) เป็นลักษณะให้เช่าห้องพักถาวรในรูปของห้องชุด
5) โรงแรมเพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวโดยใช้รถยนต์เป็นพาหนะ (Motel) มักตั้งอยู่ตามถนนสายสำคัญๆมีที่จอดรถติดกับห้องพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.2 แบ่งตามทำเลที่ตั้ง

1) โรงแรมในเมืองใหญ่ (Large Cities) ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมืองในย่านธุรกิจ การท่องเที่ยว ลักษณะของโรงแรมมักมีขนาดใหญ่ตั้งแต่ 100 ห้อง หรูหรามีบริการอื่น ๆ ครบครัน
2) โรงแรมในเมืองเล็ก (Small Cities) มักตั้งอยู่ในเมืองเล็ก ลูกค้าส่วนใหญ่คือ นักธุรกิจ นักท่องเที่ยว นักเดินทาง และลูกค้าในท้องถิ่นที่มาสังสรรค์
3) โรงแรมชานเมือง (Sub urban Hotel) ตั้งอยู่ชานเมืองหรือนอกเมือง มีการคมนาคมสะดวก บรรยากาศเงียบสงบ มีอากาศบริสุทธิ์
4) โรงแรมสถานตากอากาศ (Resort Hotel) แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ
   4.1) โรงแรมที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว เช่น ภูเขา ทะเล ทะเลสาบ
   4.2) โรงแรมที่ไม่มีธรรมชาติดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นโรงแรมที่มุ่งเน้นด้านกิจกรรมนันทนาการต่างๆ เช่น สนามกอล์ฟ ขี่ม้า
5) โรงแรมท่าอากาศยาน (Airport Hotel) ตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่สนามบิน ทั้งนี้เพราะสนามบินส่วนใหญ่ตั้งอยู่ไกลเมือง

2.2.3 แบ่งตามขนาดหรือจำนวนห้องพัก

1) โรงแรมขนาดเล็ก มีห้องพักเดี่ยวต่ำกว่า 30 ห้อง
2) โรงแรมขนาดกลาง มีห้องพักมากกว่า 30 ห้องไม่เกิน 100 ห้อง
3) โรงแรมขนาดใหญ่ มีห้องพักมากกว่า 100 ห้อง

2.2.4 แบ่งตามการบริหาร

1) โรงแรมบริหารงานอย่างอิสระ (Independent Hotels) เป็นโรงแรมที่ไม่มีความเป็นเจ้าของร่วมหรือข้อผูกพันทางด้านบริหารกับโรงแรมอื่น กล่าวคือไม่มีความสัมพันธ์กับโรงแรมอื่นในด้านนโยบายการบริหารหรือข้อผูกพันทางการเงิน จึงสามารถกำหนดนโยบายและวิธีบริหารของตนไปโดยอิสระ
2) โรงแรมระบบเครือข่าย (Chain Hotels) เป็นโรงแรมที่มีกฎระเบียบชัดเจนในการปฏิบัติงานต่างๆโดยใช้แบรนด์เนมของบริษัท เช่น โรงแรมแมริออท โรงแรมฮิลตัน

2.2.5 แบ่งตามมาตรฐานโรงแรม

- **มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานที่พักตากอากาศ (Resort Standard)** โดยกรมการท่องเที่ยวไทย ที่พิจารณาห้องพัก ทั้งในเรื่องของขนาดและวัสดุที่ใช้ในการตกแต่ง นอกจากนี้ยังรวมถึงคุณภาพการบริการของโครงการ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ระดับหลัก ได้แก่

   1.1) สถานที่พักตากอากาศ ระดับ 1 ดาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2) สถานที่พักตากอากาศ ระดับ 2 ดาว

1.3) สถานที่พักตากอากาศ ระดับ 3 ดาว

1.4) สถานที่พักตากอากาศ ระดับ 4 ดาว

1.5) สถานที่พักตากอากาศ ระดับ 5 ดาว

- **ระบบ AA (ระบบอังกฤษ)** ได้จัดกลุ่มโรงแรมตามมาตรฐานของที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก โดยใช้ดาวเป็นสัญลักษณ์รับรองคุณภาพ ตามอำนวยความสะดวก

2.1) โรงแรมระดับ 1 ดาว เป็นโรงแรมซึ่งมีขนาดเล็กๆ ที่สิ่งอานวยความสะดวกพอใช้ มีบริการด้านอาหารและเครื่องดื่มสาหรับผู้พัก แต่อาจไม่บริการแก่บุคคลภายนอก ส่วนมากเจ้าของโรงแรมจะเป็นผู้ดูแลบริหารงานเอง

2.2) โรงแรมระดับ 2 ดาว เป็นโรงแรมที่มีมาตรฐานด้านห้องพักสูงกว่าดาวเดียว มีอาหารให้เลือกมากอย่างกว่า แต่ก็อาจไม่ให้บริการแก่บุคคลนอก

2.3) โรงแรมระดับ 3 ดาว เป็นโรงแรมที่ตกแต่งดี ห้องพักกว้างขึ้นและมีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ส่วนใหญ่มีอ่างอาบน้ำด้วย มีบริการด้านอาหารครบเครื่องขึ้นแต่อาจไม่จำหน่ายแก่บุคคลภายนอก

2.4) โรงแรมระดับ 4 ดาว เป็นโรงแรมขนาดใหญ่ที่ตกแต่งดีเป็นพิเศษ มีมาตรฐานสูงในด้าน บริการและความสะดวกสบาย อาจมีห้องอาหารมากกว่า 1 ห้อง

2.5) โรงแรมระดับ 5 ดาว เป็นโรงแรมใหญ่ประเภทหรู ซึ่งมีมาตรฐานสากลระดับสูงสุดในทุกด้านคือห้องพัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

2.2.6 แบ่งตามมาตรฐานประกอบธุรกิจโรงแรม

มาตรฐานการท่องเที่ยวไทยนี้ใช้สำหรับสถานที่พักที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม โดยครอบคลุมประเภทต่างๆ ทั้ง 4 ประเภท คือ

1) โรงแรมประเภท 1 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก
2) โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร
3) โรงแรมประเภท 3 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห ้องพัก ห ้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหาร หรือสถานที่สำหรับประกอบอาหารและสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ หรือห้องประชุมสัมมนา
4) โรงแรมประเภท 4 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหารสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และห้องประชุมสัมมนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2.7 สรุปประเภทของโครงการ

รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโครงการที่ตั้งอยู่บริเวณ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อการพักผ่อนและการทำกิจกรรมต่างๆของผู้มาเยือน จัดอยู่ในประเภทโรงแรมตากอากาศ (Resorts hotel) จากลักษณะความโดดเด่นของศักยภาพที่ตั้งโครงการ และนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายของโครงการดังนั้น จึงจัดโครงการให้อยู่ในประเภทสถานที่พักตากอากาศระดับ 4 ดาว(ตามมาตรฐานของกระทรวงการท่องเที่ยวไทย) นอกจากนี้ยังสามารถรองรับนักท่องเที่ยวที่พักแรมระยะยาว หรือเป็นแบบ Residential Resort ผู้เข้าพักจึงสามารถพักระยะยาวได้ โดยโครงการเป็นรีสอร์ทขนาดกลาง คือมีจำนวน 35 ห้องพัก โดยใช้การบริหารโครงการในรูปแบบงานอย่างอิสระ (Independent Hotels)

2.3 ความหมายของรีสอร์ท

กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยให้ความหมายว่า สถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) หมายถึงสถานที่พักที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสาหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน

ตามมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานตากอากาศ (รีสอร์ท) เล่ม 1 ระดับ5 ดาว ให้ความหมายว่า โรงแรมพักตากอากาศ (resort hotel) คือธุรกิจโรงแรมประเภทหนึ่งที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ใกล้ชิดกับธรรมชาติเช่นชายทะเลหรือบริเวณภูเขาทั้งนี้เพื่อให้แขกได้พักผ่อนสามารถสัมผัสธรรมชาติได้อย่างแท้จริงโรงแรมต้องจัดบริการต่างๆเพื่อความสะดวกของผู้มาพักเช่นห้องอาหารการซักรีดการติดต่อสื่อสารหรือบริการอื่นๆเหมือนโรงแรมทั่วไป แต่ต้องเน้นการบริการทางด้านกีฬาและนันทนาการแก่แขกให้มากกว่าโรงแรมทั่วไปเนื่องจากแขกผู้มาพักมีความประสงค์ในด้านการพักผ่อนเป็นหลักโดยมีค่าตอบแทนและคิดค่าบริการเป็นรายวัน

2.4 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

2.4.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เป็นการศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม โดยสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัยได้เป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียม (ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว, 2556)

2.4.2 ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) แหล่งความเป็นอยู่และวิถีชีวิต แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเภทนี้ผู้มาเยี่ยมชมสามารถสังเกตความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของชุมชนนั้น โดยตนเองมิได้เข้าไปมีส่วนร่วม รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นการท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท ซึ่งหมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะ วิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความเข้าใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2) แหล่งวัฒนธรรมประเพณีและหัตถกรรมพื้นเมือง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมประเภทนี้ผู้เยี่ยมชมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีและซื้อสินค้าของที่ระลึกจากผู้ประกอบหัตถกรรม คุณค่าต่อส่วนรวมอยู่ที่การรักษามรดก ความหลากหลายของวัฒนธรรม คุณค่าต่อผู้เยี่ยมชมอยู่ที่ความพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีและการได้ ซื้อสิ่งของที่ระลึกที่พอใจตัวอย่างเช่น ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์เป็นต้น รูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้จึงเป็นการท่องเที่ยว ชมวัฒนธรรมและประเพณีซึ่งหมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆจัดขึ้น ได้รับความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียศิลป์เพื่อ ศึกษาความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่างๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม โดยประชาคมในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการท่องเที่ยว

2.4.3 รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม

รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) ประกอบด้วย

1) **การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism)** หมายถึงการท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยวได้ความรู้มีความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดี
2) **การท่องเที่ยวงานชมวัฒนธรรมและประเพณี (cultural and traditional tourism)** หมายถึงการท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่างๆ ที่ชาวบ้านในท้องถิ่นนั้นๆจัดขึ้น เพื่อความเพลิดเพลินตื่นตาตื่นใจในสุนทรียะศิลป์ ศึกษาความเชื่อ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคมและวัฒนธรรม มีประสบการณ์ใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) **การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (rural tourism/village tourism)** หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษมีความโดดเด่นเพื่อความเพลิดเพลินได้ความรู้ดูผลงานสร้างสรรค์และภูมิปัญญา โดยประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมต่อการจัดการการท่องเที่ยว

2.4.4 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ในอดีตที่ถ่ายทอดมาถึงคนรุ่นปัจจุบันผ่านสิ่งเหล่านี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มีมูลค่าตลาดค่อนข้างสูง โดยขนาดตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีขนาดใหญ่ที่สุดเมื่อเทียบกับการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ โดยตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของทั้งโลกมีมูลค่ารวมราว 9 แสนล้านเหรียญสหรัฐ และมีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูง ทั้งนี้คาดการณ์ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะมีอัตราการเติบโตถึง 15% ต่อปีในระยะ 10 ปีข้างหน้า กล่าวได้ว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจสูงเนื่องจากตลาดโลกมีขนาดใหญ่ตลอดจนมีอัตราการขยายตัวสูง

ภาพที่ 2.1 มูลค่าตลาดและแนวโน้มอัตราการเติบโตของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของโลก
ที่มา: UNWTO สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2563

ทั้งนี้สถานการณ์ในประเทศไทยปัจจุบันเกิดการตื่นตัวทางวัฒนธรรมมากขึ้น อันมีจุดกำเนิดจากความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มากมายในประเทศไทย โดยมีแนมโน้มเติบโตร้อยละ 7.5 (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 61)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เนื่องด้วยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนานของการเป็นอดีตราชธานีของไทย จึงเป็นแหล่งของความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม มีสถานที่ท่องเที่ยวและภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยศักยภาพของจังหวัดประกอบกับการเพิ่มขึ้นของกระแสการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ทำให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเหมาะแก่การเป็นที่ตั้งของรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.5.1 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) วิสัยทัศน์

"อยุธยาเมืองมรดกโลก เป็นแหล่งเรียนรู้ น่าเที่ยว น่าอยู่ น่าลงทุน"

2) พันธกิจ

1. ฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและพัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวและบริการ
2. บริหารจัดการเมืองและชุมชน
3. การพัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการได้อย่างครบวงจร

3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาคุณภาพการท่องเที่ยวและการบริการสู่มาตรฐานสากล มีเป้าประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเมืองมรดกโลก โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 มีโครงการภายใต้ จำนวน 3 โครงการ ประกอบด้วย

1. โครงการส่งเสริมการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว
2. โครงการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. โครงการตามแผนชุมชนด้านเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

ประเด็นการพัฒนาที่ 2 พัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ ซึ่งมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างมีดุลยภาพ โดยสร้างความสะดวกปลอดภัยในการเดินทาง การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่เพียงพอ การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการจัดระบบป้องกันสาธารณภัยที่ดี เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน และการส่งเสริมการเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ และการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ในสังคม

ประเด็นการพัฒนาที่ 3 พัฒนาภาคการผลิต การค้าและบริการ โดยใช้นวัตกรรมและภูมิปัญญาที่สร้างสรรค์ ซึ่งมีเป้าประสงค์ในการพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรให้มีความปลอดภัยจากสารพิษ มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และสามารถแข่งขันได้ทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ และการเป็นเขตอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีกระบวนการผลิตได้มาตรฐานและเป็นมิตร

2.5.2 ข้อมูลด้านแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญหลายแห่ง ทั้งวัด โบราณสถาน และตลาดน้ำเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในบริเวณเกาะเมืองและพื้นที่โดยรอบ ซึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมและมีประวัติศาสตร์สำคัญสูงสุด 5 อันดับ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในเกาะเมืองอยุธยา อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้รับการพิจารณาเป็นมรดกโลกเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534 รวมพื้นที่ทั้งสิ้นราว 3,000 มีโบราณสถานที่สำคัญ ดังนี้

1.1)**พระราชวังโบราณ** คือ พระราชวังหลวงในสมัยกรุงศรีอยุธยา บริเวณพระราชวังแบ่งเป็นเขตพระราชฐานชั้นนอก ชั้นกลาง และชั้นใน

ภาพที่ 2.3 พระราชวังโบราณอยุธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2)**วัดมหาธาตุ** เป็นวัดที่มีความสำคัญยิ่งในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพราะเป็นวัดที่ประดิษฐานพระบรมธาตุใจกลางพระนคร และเป็นที่พำนักของสมเด็จพระสังฆราชฝ่ายคามวาสีอีกด้วย วัดแห่งนี้จึงได้รับการก่อสร้างและดูแลตลอดเวลาจวบจนถูกทำลายและถูกทิ้งร้างลงหลังเสียกรุงครั้งที่ 2

1.3)**วัดพระศรีสรรเพชญ์** หรือวัดพระศรีสรรเพชญ เป็นอดีตวัดหลวงประจำพระราชวังโบราณอยุธยา ตั้งอยู่ที่ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางทิศเหนือของวิหารพระมงคลบพิตรในเขตอุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา สร้างขึ้นราวปี พ.ศ. 2035 โดยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ

ภาพที่ 2.4 เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 29 กรกฎาคม พ.ศ.2563

1.4)**วัดราชบูรณะ** จัดเป็นหนึ่งในวัดที่ใหญ่และมีความเก่าแก่มากที่สุดในพระนครศรีอยุธยา สร้างโดยสมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 หรือเจ้าสามพระยา ในปี พ.ศ. 1967 ปัจจุบันทรัพย์สมบัติภายในกรุถูกเก็บรักษาไว้ที่ห้องราชบูรณะภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ เจ้าสามพระยา

1.5)**วัดพระราม** เป็นวัดที่ตั้งอยู่นอกเขต พระราชวัง ทางด้านทิศตะวันออก ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา (กรุงเก่า) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณหน้าวัดพระรามคือ บึงพระราม ปัจจุบันซากปรักหักพังภายในวัดเหลือเพียงแต่เสาในพระอุโบสถ วิหาร 7 หลัง กำแพงด้านหนึ่ง และที่สำคัญคือพระปรางค์ ซึ่งเป็นพระปรางค์ทรงขอมโบราณขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.6)**วิหารพระมงคลบพิตร** ตั้งอยู่ที่ตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทางทิศใต้ของวัดพระศรีสรรเพชญ์ มีจุดเด่นที่สำคัญ คือ เป็นวิหารเก่าแก่ในเขตกำแพงเมือง ที่ได้รับการบูรณะอย่างดี ภายในวิหารมีพระมงคลบพิตร พระพุทธรูปประธานขนาดใหญ่ที่เสียหายตั้งแต่เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งที่สอง แต่ได้รับการบูรณะใหม่ทั้งหมด ด้วยทองสำริดหุ้มทองตามปัจจุบัน

ภาพที่ 2.5 วิหารพระมงคลบพิตร

ที่มา : https://thai.tourismthailand.org สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

2) วัดพุทไธศวรรย์ ตั้งอยู่ในเขตตำบลสำเภาล่ม อำเภอพระนครศรีอยุธยา หนึ่งในวัดที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว ภายในเป็นที่ประดิษฐาน "หลวงพ่อดำ" พระประธานในประอุโบสถ งดงามด้วยศิลปะแบบอู่ทอง

ภาพที่ 2.6 วัดพุทไธศวรรย์

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2563

3) วัดไชยวัฒนาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านป้อม อำเภอพระนครศรีอยุธยา เป็นวัดที่สมเด็จพระเจ้าปราสาททอง โปรดสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2173 เดิมพื้นที่วัดไชยวัฒนาราม เป็นที่อยู่ที่สุดท้ายก่อนสิ้นพระชนม์ของพระราชมารดาของสมเด็จพระเจ้าปราสาททองในช่วงที่ยัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่เสวยราชสมบัติ เมื่อพระองค์ได้ขึ้นครองราชย์แล้ว จึงได้โปรดให้สร้างวัดไชยวัฒนารามนี้ขึ้นเพื่ออุทิศผลบุญให้แก่พระราชมารดา สิ่งที่น่าสนใจภายในวัด ได้แก่ "พระปรางค์ศรีรัตนมหาธาตุ" เป็นปรางค์ประธานของวัด, "พระระเบียง" ภายในพระระเบียงมีพระพุทธรูปปูนปั้นปางมารวิชัย และ "พระอุโบสถ" ภายในมีซากพระประธาน เป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยสร้างด้วยหินทราย เป็นต้น

ภาพที่ 2.7 วัดไชยวัฒนาราม

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2563

4) ตลาดน้ำอโยธยา ตั้งอยู่ที่ตำบลไผ่ลิง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตลาดน้ำแห่งนี้มีพื้นที่กว่า 60 ไร่ โดยจำลองแบบมาจากตลาดในสมัยโบราณ มีแม่น้ำ มีสะพานเดินข้ามไปเมืองต่างๆ ที่ตกแต่งเหมือนเมืองโบราณ มีเรือนโบราณซึ่งตัวเรือนนั้นมีชื่อเรียกตามอำเภอในจังหวัดอยุธยา ภายในมีร้านค้ากว่า 250 ร้าน ประกอบไปด้วยเรือขายอาหาร ตลาดนัด และร้านค้าต่างๆ เช่น ร้านขายของเล่นโบราณ ขนมโบราณ สินค้า OTOP และสินค้าหัตถกรรม นอกจากนี้บริเวณตลาดน้ำยังมีการแสดงต่างๆ ด้วยไม่ว่าจะเป็นโขน รำไทย เพลงฉ่อย ฯลฯ

ภาพที่ 2.8 ตลาดน้ำอโยธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) วังช้างอยุธยา แล เพนียด ตั้งอยู่ริมถนนป่าโทน ตำบลประตูชัย ภายในมีกิจกรรมการชมช้างและขี่ช้าง ซึ่งจะมีเส้นทางให้เลือกตามความใกล้-ไกล และชมการโชว์ความสามารถของช้างประกอบกับเสียงดนตรี และเสริมด้วยกิจกรรมลอดท้องช้าง ให้เป็นสิริมงคลสำหรับผู้มาเยือน

ภาพที่ 2.9 เพนียดคล้องช้าง

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

2.5.3 ข้อมูลด้านงานประเพณีของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) **มกราคม :** วันยุทธหัตถี สมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ณ บริเวณพระบรมราชานุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ทุ่งภูเขาทอง) เพื่อรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ด้วยพระปรีชาสามารถในการทำสงครามยุทธหัตถีได้รับชัยชนะทำให้กรุงศรีอยุธยาหลุดพ้นจากการเป็นเมืองประเทศราชของข้าศึกศัตรูในสมัยนั้น

2) **กุมภาพันธ์ :** งานตรุษจีนกรุงเก่า ช่วงวันตรุษจีนของทุกปี

3) **มีนาคม :** งานวันนายขนมต้ม

เพื่อการอนุรักษ์ศิลปะและเผยแพร่การต่อสู้ป้องกันตัวแบบไทย ภายในงานยังมีการจัดการแข่งขันมหกรรมศิลปะการต่อสู้แบบมวยไทย การสัมมนา และการประกาศเกียรติคุณบุคคลสำคัญของวงการมวยไทย

ภาพที่ 2.10 อนุสาวรีย์นายขนมต้ม

ที่มา : https://www.pptvhd36.com สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) **เมษายน :** วันสถาปนากรุงศรีอยุธยาและเทิดพระเกียรติสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1, งานประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า

ภาพที่ 2.11 งานประเพณีสงกรานต์กรุงเก่า

ที่มา : https://mgronline.com สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

5) **พฤษภาคม :** วันวิสาขบูชา, พิธีไหว้ครูบูชาเตา

พิธีไหว้ครูบูชาเตา เป็นพิธีไหว้ครูช่างตีมีดตีดาบ ของชาวบ้านต้นโพธิ์ บ้านไผ่หนอง และบ้านสาไร ตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวง ซึ่งมีอาชีพในการตีมีดเป็นที่รู้จักกันทั่วไปว่า “มีดอรัญญิก”

ภาพที่ 2.12 พิธีไหว้ครูบูชาเตา

ที่มา : http://www.weekendhobby.com สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

6) **กรกฎาคม :** ประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำ

ก่อนวันเข้าพรรษา 1 วัน ชมขบวนแห่เทียนพรรษาทั้งทางบกและทางน้ำ

ภาพที่ 2.13 ประเพณีแห่เทียนพรรษาทางน้ำ อาสาฬหบูชา

ที่มา : https://www.allthaievent.com สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) **พฤศจิกายน :** งานลอยกระทงตามประทีปและแข่งเรือยาว

ในอดีตสมัยกรุงศรีอยุธยา ปรากฏหลักฐานในจดหมายเหตุว่ามี "พระราชพิธีชักโคม ลอยพระประทีป" ปัจจุบันได้มีการรื้อฟื้น และจำลองพระราชพิธีเพื่อให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับบรรยากาศของราชสำนัก ซึ่งนับเป็นงานลอยกระทงที่ยิ่งใหญ่งานหนึ่งของประเทศ

ภาพที่ 2.14 งานลอยกระทงตามประทีป

ที่มา : http://www.painaidii.com สืบค้นวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ.2563

8) **ธันวาคม :** งานยอยศยิ่งฟ้าอยุธยามรดกโลก ณ อุทยานประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยา เนื่องในโอกาสที่องค์กรยูเนสโกสถาปนาเมืองแห่งประวัติศาสตร์นี้ ให้เป็นเมือง “มรดกโลก” ทางด้านวัฒนธรรมในวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2534

2.5.4 ข้อมูลด้านสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

1) จำนวนนักท่องเที่ยว (ไทย – ต่างประเทศ)

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวระดับประเทศ มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม

ในปี พ.ศ.2561 มีปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยาอยู่ในอันดับ 8 ของประเทศ

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561)

จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (คน)	ผู้เยี่ยมเยือน	ปี	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
		ชาวไทย	5,365,586	5,683,569	6,302,621
		ชาวต่างประเทศ	1,850,928	1,947,988	2,046,992
		รวม	7,216,514	7,631,557	8,349,613

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561)

		ปี	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน (คน)	จำนวนนักท่องเที่ยว	ชาวไทย	1,237,790	1,281,574	1,354,163
		ชาวต่างประเทศ	345,115	355,607	369,547
		รวม	1,582,905	1,637,181	1,723,710
	จำนวนนักทัศนาจร	ชาวไทย	4,127,796	4,401,995	4,948,458
		ชาวต่างประเทศ	1,505,813	1,592,381	1,677,445
		รวม	5,633,609	5,994,376	6,625,903

2) รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2.2 รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561)

	ปี	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
รายได้จากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	ชาวไทย	10,379.51	11,423.00	12,997.90
	ชาวต่างประเทศ	4,930.18	5,478.48	6,018.32
	รวม	15,309.69	16,901.48	19,016.22
อัตราการขยายตัว (ร้อยละ)		5.69	10.40	12.51
ค่าเฉลี่ยอัตราการขยายตัว 5 ปี เท่ากับ ร้อยละ 9.25				

3) จำนวนห้องพัก

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561)

	รายการ	ปี	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
สถานประกอบการที่พักแรม	จำนวนห้อง	รวม	4,966	5,024	5,372
	อัตราการเข้าพัก	รวม	58.59	60.48	63.65
	จำนวนผู้เข้าพักแรม	ชาวไทย	791,491	816,051	892,421
		ชาวต่างประเทศ	203,467	214,382	227,027
		รวม	994,958	1,030,433	1,119,448
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว(วัน)	รวม	ชาวไทย	2.64	2.64	2.59
		ชาวต่างประเทศ	2.80	2.79	2.76
		รวม	2.68	2.67	2.62

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.3 ข้อมูลทางการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ต่อ)

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2561)

	รายการ	ปี	พ.ศ.2559	พ.ศ.2560	พ.ศ.2561
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย (บาท/คน/วัน)	ผู้เยี่ยมเยือน	ชาวไทย	1,403.47	1,467.24	1,537.15
		ชาวต่างประเทศ	1,970.64	2,119.74	2,231.16
		รวม	1,551.49	1,629.87	1,705.00
	นักท่องเที่ยว	ชาวไทย	1,792.71	1,887.70	1,993.09
		ชาวต่างประเทศ	2,795.51	3,084.36	3,259.10
		รวม	2,007.26	2,159.05	2,278.33
	นักทัศนาจร	ชาวไทย	1,095.35	1,144.07	1,214.02
		ชาวต่างประเทศ	1,433.35	1,518.71	1,606.15
		รวม	1,185.69	1,243.59	1,313.30

2.5.5 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 2.4 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2561)

สถานที่	รายการ	พ.ศ.2558
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จำนวนห้องพัก	4,380 ห้อง
	จำนวนโรงแรม	143 แห่ง
อำเภอพระนครศรีอยุธยา	จำนวนห้องพัก	2,390 ห้อง
	จำนวนโรงแรม	82 แห่ง

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

จำนวนห้องพัก 2,390 ห้อง จำนวนโรงแรม 82 แห่ง

จำนวนโรงแรม 5 ดาว มีจำนวน 0 แห่ง

จำนวนโรงแรม 4 ดาว มีจำนวน 4 แห่ง ดังนี้

1) โรงแรมกรุงศรีริเวอร์
2) โรงแรมคลาสสิคคามิโอโฮเต็ล
3) โรงแรมแคนทารี่
4) โรงแรมอโยธยาคอนเวนชั่นรีสอร์ท

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ข้อมูล : ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6 ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.6.1 ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา

ในอดีตกรุงศรีอยุธยาเป็นแหล่งรวมภูมิปัญญาช่างชั้นครูมากมาย ไม่ว่าจะเป็นงานประติมากรรม จิตรกรรม ประณีตศิลป์ เครื่องปั้นดินเผา งานสถาปัตยกรรม ล้วนแต่เป็นภูมิปัญญาสั่งสม ที่มีคุณค่าและมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวิถีความเป็นอยู่ของคนไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ

แม้กรุงศรีอยุธยาจะมิได้เป็นเมืองหลวงของไทยอีกต่อไปแล้วแต่ภูมิปัญญาหัตถกรรมด้านงานช่างหลายอย่างยังคงได้รับการสืบสานมาจนถึงปัจจุบัน และไม่เพียงแต่อนุรักษ์งานช่างดั้งเดิมไว้เท่านั้น ยังมีงานช่างมากมายเพิ่มพูนขึ้นภายหลัง ซึ่งล้วนสร้างชื่อเสียงให้แก่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

งานช่างตั้งแต่ในอดีตที่ยังคงได้รับการอนุรักษ์ฟื้นฟูให้อยู่คู่พระนครศรีอยุธยามีดังนี้

1) กุ้งไม้ไผ่สานที่ตำบลปากกราน อำเภอพระนครศรีอยุธยา
2) พัดไม้ไผ่ ที่ตำบลบ้านแพรก อำเภอบ้านแพรก ตำบลกบเจา ตำบลบ้านคลัง ตำบลพระขาว และตำบลสะพานไทย อำเภอบางบาล
3) ตะกร้าหวาย ที่ตำบลคลองน้อย อำเภอบ้านแพรก ตำบลตลาดงา ตำบลบ้านกระทุ่ม ตำบลหัวเวียง และตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเสนา
4) งอบใบลาน ที่ตำบลทับน้ำ ตำบลตานิม ตำบลบางนาร้าตำบลเสาธง ตำบลขวัญเมือง ตำบลบางปะหัน ตำบลบางเดื่อ ตำบลหันสัง ตำบลตาลเอน ตำบลบ้านข้อ ตำบลบางเพลิง และตำบลลี่อำเภอบางประหัน
5) ปลาตะเพียนใบลาน ที่ตำบลท่าวาสุกรี และตำบลประตูชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา
6) เครื่องประดับมุก ที่ตำบลประตูชัย ตำบลท่าวาสุกรีอำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลขวัญเมือง อำเภอบางปะหัน
7) มีดอรัญญิก ที่บ้านต้นโพธิ์ ตำบลท่าช้าง และที่ตำบลสามไถ อำเภอนครหลวง
8) หม้อดิน ที่ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา
9) ตุ๊กตาชาวบ้าน ที่ตำบลกระมัง อำเภอพระนครศรีอยุธยา
10) ดอกไม้ประดิษฐ์จากต้นโสน ที่ตำบลคลองสวนพลูอำเภอพระนครศรีอยุธยา
11) ผลิตภัณฑ์จากไม้แกะสลัก ที่ตำบลบ้านใหม่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตำบลพุทเลา อำเภอบางปะหัน
12) งานสลักหินทราย ที่อำเภอบางปะหันและอำเภอพระนครศรีอยุธยา
13) ซอด้วง ซออู้ ที่ตำบลหัวรอ อำเภอพระนครศรีอยุธยา
14) หัวโขน ที่ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15) ผ้าฝ้ายทอ ที่ตำบลหันสัง อำเภอบางปะหัน ตำบล-น้ำเต้า อำเภอมหาราช

16) ผลิตภัณฑ์จากผ้าใยสังเคราะห์ ที่ตำบลภูเขาทอง อำเภอพระนครศรีอยุธยา

17) บ้านทรงไทย ที่ตำบลโพธิ์สามต้น อำเภอบางปะหัน

18) อิฐมอญ ตำบลพระขาว อำเภอบางบาล

ในปัจจุบันในส่วนของความเป็นแหล่งเรียนรู้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาก็มีอยู่มากมายในหลากหลายสาขาทั้งในตัวเกาะเมืองและรอบนอกของเกาะเมือง ต่อจากนี้จะเป็นส่วนหนึ่งของแหล่งเรียนรู้หัตถกรรมงานช่างในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นวิถีชีวิตของคนที่มีชีวิตอยู่ในปัจจุบันที่สามารถสอบถามหรือเรียนรู้วิธีคิด วิธีทำงานอยู่ได้ ดังนี้

1) ช่างสานปลาตะเพียนใบลาน ที่บ้านท่าวาสุกรี
2) ช่างทำบ้านทรงไทย ที่บางปะหัน
3) ช่างปั้นหมอดิน ที่คลองสระบัว
4) ช่างแกะสลักหินทราย ที่พระนครศรีอยุธยา
5) ช่างทำอิฐมอญ ที่บางบาล
6) ช่างตีมีดอรัญญิก ที่ท่าช้าง
7) ช่างปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน ที่กระมัง

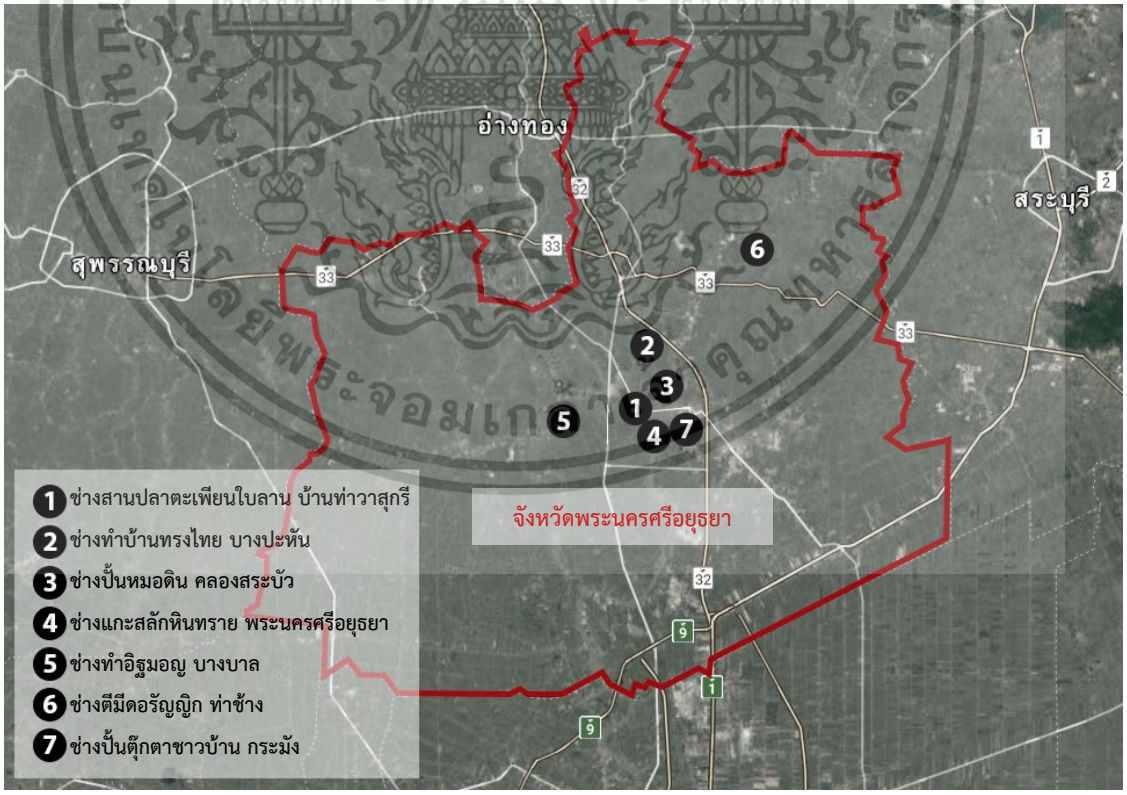

ภาพที่ 2.15 แผนที่ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) ช่างสานปลาตะเพียนใบลาน ที่บ้านท่าวาสุกรี

ปลาตะเพียนใบลานเป็นเครื่องแขวนที่ใช้ใบลานสานขึ้นรูปจำลองตัวปลาตะเพียนของจริง พร้อมส่วนประกอบอื่นๆ ผูกรวมกันเป็นพวง คล้ายฝูงปลาที่แหวกว่ายไปตามสายน้ำ โดยมีแม่ปลาตะเพียนคอยคุมดูแล สันนิษฐานว่ามีมาแต่สมัยอยุธยาเป็นราชธานี ด้วยมีหลักฐานปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในคำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรม และยังคงสืบสานมาจนถึงปัจจุบัน ดังจะเห็นได้จากงานช่างสานใบลานฝีมือประณีตของกลุ่มช่างสานปลาตะเพียนใบลาน หมู่ 4 ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่ยังคงยึดในวิชาชีพช่างของตนอย่างเหนียวแน่น

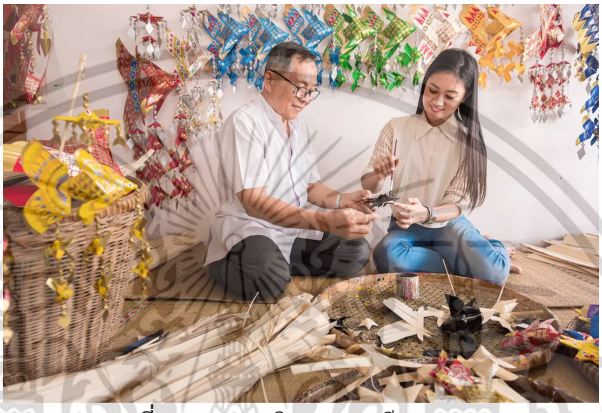

ภาพที่ 2.16 การผลิตปลาตะเพียนสาน

ที่มา : เที่ยวอยุธยา ตามหา "ปลาตะเพียน" www.thairath.dev สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

เกี่ยวกับการนำใบลานมาสานเป็นเครื่องแขวนปลาตะเพียนใบลานมีความเชื่อที่โดดเด่นอยู่ 2 ประการด้วยกัน ประการแรกมาจากคติความเชื่อว่าปลาตะเพียนเป็นเครื่องหมายแสดงความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง และโชค คนสมัยก่อนจึงแขวนพวงปลาตะเพียนใบลานไว้เหนือเปลนอนของเด็ก และเสริมความเป็นสิริมงคลด้วยการแขวนไว้ตามประตูหน้าต่าง ประการที่ 2 กล่าวกันว่าผู้ที่ริเริ่มสานปลาตะเพียนใบลานเป็นชาวไทยมุสลิม ซึ่งก่อนหน้าที่จะเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่บ้านท่าวาสุกรีนี้พวกเขาใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่บนเรือ บนแพ เพราะต้องล่องเรือไปค้าขายเครื่องเทศตามลำน้ำด้วยเป็นอาชีพของตน จากวิถีชีวิตที่คุ้นชินกับสายน้ำ จึงเลือกเอาสิ่งของที่อยู่ใกล้ตัวคือปลามาทำของเล่น

ภาพที่ 2.17 ปลาตะเพียนสาน ตำบลท่าวาสุกรี จ.พระนครศรีอยุธยา

ที่มา : เที่ยวอยุธยา ตามหา "ปลาตะเพียน" www.thairath.dev สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้ของช่างสานปลาตะเพียนใบลานช่างสานปลาตะเพียนใบลานที่บ้านท่าวาสุกรีดำรงชีพอยู่ได้ด้วยงานหัตถกรรมที่พวกเขาทำเป็นอาชีพ แม้จะไม่มีรายได้เป็นกอบเป็นกำอย่างเมื่อก่อน แต่ก็พอที่จะประคับประคองไปได้ ส่วนราคาต่อชุดของเครื่องแขวนปลาตะเพียนใบลานนี้อยู่ที่ประมาณ 50-200 บาท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขนาด รายละเอียด และความยากง่าย ช่างสานปลาตะเพียนใบลานเล่าว่าปัจจุบันราคาของวัสดุ-อุปกรณ์ต่าง ๆ สูงขึ้น โดยเฉพาะใบลานและสี ช่างที่รับจ้างสานอย่างเดียว ไม่ได้มีร้านจำหน่ายเอง มีรายได้ไม่คุ้มกับการลงทุนเพราะพ่อค้าคนกลางที่มารับซื้อนั้นกดราคา เมื่อขอขึ้นราคาพ่อค้าคนกลางก็จะใช้วิธีไม่สั่งของ ช่างสานไม่มีทางเลือก จึงต้องทนทำต่อไปเว้นเสียแต่ว่าช่างสานเหล่านี้จะมีร้านเป็นของตนเองหรือไปออกร้านขายของตามงานต่างๆ จึงมีรายได้เพิ่มขึ้น เป็นกำลังใจให้สามารถทำงานต่อไป

ประโยชน์ที่โดดเด่นของงานหัตถกรรมใบลานชิ้นนี้ก็คือ การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ชาวชนบทไทย ปัจจุบันแม้จะมีผู้สืบสานงานช่างชิ้นนี้เพียง 4-5 ราย แต่ก็เป็นรายใหญ่ๆที่กระจายแรงงานไปยังช่างพื้นบ้านอีกหลายชีวิต โดยแต่ละรายมีรายได้อยู่ที่ประมาณ 4,000-6,000 บาทต่อเดือน

2) ช่างทำบ้านทรงไทย ที่บางปะหัน

ริมถนนสายเอเชีย ช่วงบ้านหัวหาด ตำบลโพธิ์สามต้น อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นที่ตั้งของแหล่งงานหัตถศิลป์เรือนไทย โดยปัจจุบันคนในท้องถิ่นได้อนุรักษ์มรดกช่างของบรรพชนไว้ เพื่อการหาเลี้ยงชีพและสร้างความมั่งคงให้แก่ครอบครัว ตลอดสองฟากถนนสายเอเชีย ย่านบางปะหันเป็นแหล่งทำบ้านทรงไทย แต่เดิมพื้นที่บริเวณดังกล่าวของอำเภอบางปะหันติดต่อสัญจรทางน้ำเป็นหลัก และเนื่องจากเป็นเขตติดต่อระหว่างจังหวัดสระบุรี ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี สุพรรณบุรี ชาวบ้านในจังหวัดเหล่านี้จึงบรรทุกสินค้ามาขาย ลงเรือล่องมาตามสายน้ำและมาจอดซื้อขายกันการซื้อขายบ้านเรือนไทยสมัยก่อนนิยมซื้อขายเฉพาะส่วนภายหลังมีการค้าขายกันทั้งหลัง ซึ่งเฟื่องฟูมากในปี พ.ศ. 2520-2525 บ้านเรือนไทยที่มีการซื้อขายกันนี้เป็นบ้านเก่า ราวปี พ.ศ. 2526 ชาวท้องถิ่นอำเภอบางปะหันส่วนหนึ่งก็เปลี่ยนจากผู้รับซื้อเรือนไทยมาขายต่อ มาเป็นแหล่งผลิตบ้านทรงไทย ชาวอำเภอบางปะหันจำนวนไม่น้อยได้กลายมาเป็นช่างผู้ชำนาญการในการทำบ้านทรงไทย และยังคงยึดเป็นอาชีพมาจนทุกวันนี้

ทิศทางงานช่างทำบ้านทรงไทยในอนาคตลูกค้าของงานช่างประเภทนี้คือผู้มีฐานะดี ดังนั้นงานช่างแขนงนี้จึงจะยังคงอยู่ได้อย่างแน่นอน ประกอบกับกระแสอนุรักษ์ไทยนับวันมากยิ่งขึ้น คนไทยหันมาใช้ของไทยและดำรงชีวิตแบบไทยๆ การอยู่อาศัยในบ้านทรงไทยจึงเป็นหนึ่งในวิถีไทยที่ใครๆต่างถวิลหาเพียงแต่ต้องมีทุนทรัพย์ที่มากพอสมควรเท่านั้น ปัจจุบันได้มีการนำเครื่องจักรเข้ามาช่วยใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การปลูกสร้างบ้านทรงไทย ซึ่งได้เนื้องานที่ไม่แพ้ฝีมือคน นับเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้ช่างสามารถทำงานได้เร็วและงานไม่เสียหาย

ปัจจุบันมีผู้ประกอบการบ้านทรงไทยเกือบ 10 ราย และต่างมีงานล้นมือ สรุปว่า งานช่างแขนงนี้มีแนวโน้มที่ดีมาโดยตลอด การจัดจำหน่ายบ้านทรงไทยแบ่งออกเป็น 2 อย่าง คือ

1. แยกส่วนประกอบจำหน่าย คือ ขายเป็นส่วนๆตามที่ลูกค้าต้องการ เช่น หากบ้านของลูกค้ามีส่วนใดชำรุดก็จะซื้อหรือสั่งทำส่วนนั้น ๆ ไปประกอบเข้ากับเรือนเดิม

2. ขายทั้งหลัง ราคาทั้งหลังประมาณหนึ่งล้านบาท การทำบ้านทรงไทยไม่เหมือนอาชีพอื่นที่ต้องนำไปเร่ขาย ลูกค้าต้องเดินทางมาสั่งทำด้วยตนเอง ซึ่งต่างจากสมัยก่อนที่มีการนำใส่เรือล่องขายตามลำน้ำ

ภาพที่ 2.18 การปรุงเรือนไทย โดยบริษัท ส.รวยเจริญ บางปะหัน

ที่มา : https://readthecloud.co/sor-ruaycharoen สืบค้นวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 2.19 บ้านทรงไทย

ที่มา : https://readthecloud.co/sor-ruaycharoen สืบค้นวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ช่างปั้นหม้อดินที่คลองสระบัว

ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีมีแหล่งทำเครื่องปั้นดินเผาอยู่หลายแห่ง อยู่ในละแวกหรือตรงข้ามคลองสระบัวทั้งสิ้น ที่ยังคงมีการสืบสานการทำจนเป็นมรดกช่างมาตราบเท่าทุกวันนี้ เหลือเพียงสิ่งเดียวเท่านั้นคือ หม้อดิน ซึ่งเดิมทำกันที่บ้านหม้อในทุ่งขวัญทางตะวันตกของคลองสระบัว ปัจจุบันบ้านหม้อหายไปแล้วเหลือเพียงชื่อคลองสระบัวอันเลื่องลือกับหม้อดิน ปัจจุบันคลองสระบัวเป็นตำบลหนึ่งในอำเภอพระนครศรีอยุธยาที่ยังคงสภาพพื้นที่ชนบทไว้ สิ่งที่ยังคงอยู่และยังคงได้รับการสืบทอด

ภาพที่ 2.20 กรรมวิธีการปั้นหม้อ

ที่มา : https://mgronline.com สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

ชาวบ้านคลองสระบัวแต่เดิมยึดอาชีพปั้นหม้อตีหม้อมาโดยตลอด ปัจจุบันก็ยังคงเป็นเช่นนั้น หลายคนทำมาแต่เล็กไม่คิดเปลี่ยนทำอาชีพอื่น ด้วยกลายเป็นผู้ชำนาญการในการปั้นหม้อไปเสียแล้ว หม้อที่ช่างคลองสระบัวอยู่ทุกวันนี้มี 3 ประเภท ได้แก่ หม้อต้น หม้อกลาง หม้อกระจอก

ภาพที่ 2.21 หม้อดินคลองสระบัว

ที่มา : “หม้อดินโบราณ” www.lokwannee.com สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

ทิศทางงานหัตถกรรมปั้นหม้อดินในอนาคต

ชาวบ้านย่านคลองสระบัวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับงานหัตถกรรมปั้นหม้อดินของท้องถิ่นตน จึงพร้อมใจกันอนุรักษ์และสืบสาน จะเห็นได้จากการร่วมแรงร่วมใจระหว่างคนทุกรุ่น ไม่ว่าจะเป็นผู้เฒ่าผู้แก่หรือคนหนุ่มสาว ที่สามารถปั้นหม้อสำเร็จได้ด้วยแรงใจและฝีมือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายได้จากการทำงานหัตถกรรมชิ้นนี้ถึงแม้จะไม่สูงนัก แต่ก็สามารถทำให้ยังชีพอยู่ได้ บางรายมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นและส่งลูกหลานศึกษาในระดับสูงขึ้นไป ซึ่งนี่ก็เป็นเหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้คนในย่านคลองสระบัวยึดวิชาชีพนี้ อนาคตของหม้อดินคลองสระบัวจึงยังคงสว่างไสว ไม่เพียงแต่มีการอนุรักษ์สืบสานในระดับท้องถิ่นเท่านั้น ทางจังหวัดเองก็สนใจและส่งเสริมให้ทางสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ได้เข้าไปศึกษาแหล่งปั้นหม้อดินด้วยวิธีการลงพื้นที่เอง ในแต่ละปีมีนักศึกษาเข้าชมการสาธิตและทดลองด้วยตนเองจำนวนมาก

ภาพที่ 2.23 ห้องเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเครื่องปั้นดินเผา โรงเรียนวัดกลางคลองสระบัว
ที่มา : วารสารเมืองโบราณ บ้านเครื่องปั้นคลองสระบัว สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

4) ช่างแกะสลักหินทราย ที่พระนครศรีอยุธยา

ประตูชัย เป็นตำบลหนึ่งของเกาะเมืองพระนครศรีอยุธยาที่นี่เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายงานประติมากรรมหินทราย ช่างแกะสลักหินทรายที่พระนครศรีอยุธยามีจำนวนมากแต่ละคนล้วนมีความสามารถและมีชั้นเชิงศิลปะดีเยี่ยม

ในบรรดางานแกะสลักวัสดุทั้งหมด หินเป็นวัสดุที่แกะสลักได้ยาก งานแกะสลักหินนี้เชื่อกันว่าไทยเราน่าจะรับอิทธิพลมาจากอินเดีย จีน และขอม เนื่องจากอารยธรรมของชนชาติเหล่านี้มีลักษณะเลื่อนไหลไปมาและมีอิทธิพลทางศิลปะต่อไทยอยู่มาก อาทิ ชาวอินเดียนิยมแกะสลักก้อนหินเป็นรูปเคารพตามความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ ชาวจีนมาติดต่อค้าขายกับไทยตั้งแต่ก่อนสมัยสุโขทัย มีการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมต่อกัน รวมถึงงานแกะสลักหินทราย ประติมากรรมจีนที่เข้ามาแพร่หลายสร้างอิทธิพลทางช่างศิลป์ในหมู่คนไทย ส่วนขอมนั้นเป็นชนชาติที่มีงานศิลปกรรมโดดเด่นมาก โดยเฉพาะงานประติมากรรมหินทรายที่เป็นต้นแบบให้คนไทยหันมาสร้างงานแกะสลักหินทรายเลียนแบบของดั้งเดิมมากขึ้น เช่นทับหลังนารายณ์บรรทมสินธุ์ เป็นต้น

ส่วนงานแกะสลักหินทรายในจังหวัดพระนครศรีอยุธยานั้นมีมาตั้งแต่สมัยเป็นราชธานี ดังปรากฏหลักฐานคือพระพุทธรูปหินทราย ฝีมือช่างไทยสมัยอยุธยาตอนต้น ซึ่งได้รับอิทธิพลจากขอม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และพัฒนาจนมีรูปแบบของตนเองงานแกะสลักหินทรายเลือนหายไปจากพระนครศรีอยุธยาภายหลัง มีการฟื้นฟูขึ้นอีกครั้ง โดยช่างแกะสลักหินทรายชั้นแถวหน้าของไทย คือ อาจารย์ภุชงค์ สิมบุตร ปัจจุบันท่านได้เสียชีวิตไปแล้ว ท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญและนำวิชาช่างแกะสลักหินมาเผยแพร่ได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาศิลปะอันเลอค่านี้แก่บุตรชายและศิษย์

ภาพที่ 2.24 กรรมวิธีการแกะสลักหินทราย

ที่มา : ชุมชนคลองสระบัว https://sites.google.com/site/ayuthayaheritage สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 2.25 หินทรายแกะสลัก

ที่มา : https://sites.google.com/site/ayuthayaheritage สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

5) ช่างทำอิฐมอญ ที่บางบาล

อิฐมอญรากฐานโบราณสถานไทยกว่า 2,000 ปีล่วงมา มนุษย์เริ่มรู้จักการนำดินโคลนจากแม่น้ำมาทำการก่อสร้างโดยประดิษฐ์ขึ้นเป็น "ก้อนอิฐ" ชนชาติแรกที่คิดค้นคือ ชนชาติอียิปต์ เจ้าแห่งสรรพวิทยาการ ส่วนของไทยนั้น ราวปี พ.ศ. 1100 ก็ปรากฏว่ามีการนำอิฐมาใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการก่อสร้าง โดยขอมเจ้าแห่งเทวสถานที่เข้ามามีอำนาจยิ่งใหญ่ในแคว้นสุวรรณภูมิสมัยนั้น ล่วงเข้าสู่สมัยทวาราวดีก็มีการขุดพบหลักฐานการใช้อิฐในการก่อสร้างปูชนียสถาน เจดีย์ต่าง ๆ ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้รับการสืบสานมาจนถึงสมัยสุโขทัยที่ภาพการใช้อิฐในงานสถาปัตยกรรม มีความเด่นชัดขึ้นดังจะเห็นได้จากโบราณสถานในเขตอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและอุทยานประวัติศาสตร์ศรีสัชนาลัย

งานก่อสร้างที่ต้องใช้อิฐไม่เคยสลายหรือสูญหายไปกับกาลเวลาเพราะเมื่อย่างเข้าสู่สมัยอยุธยา อิฐยังคงได้รับความนิยมและครองความนิยมเพิ่มมากขึ้นกว่าทุกยุคสมัยที่ผ่านมา จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และโบราณสถานทำให้ทราบว่าชาวกรุงศรีอยุธยาจำนวนไม่น้อยรู้จักการทำอิฐ เผาอิฐจนอนุรักษ์สืบสานอาชีพช่างโบราณนี้มาจนถึงปัจจุบัน

บทบาทของวัสดุก่อสร้างอย่างอิฐไม่ได้จบอยู่ในยุคสมัยนั้นหากทว่าได้ดำเนินต่อมาอย่างต่อเนื่อง อิฐไม่ได้ใช้เพียงในการก่อสร้างปูชนียสถาน ในภายหลังมีผู้นำมาสร้างบ้านเรือน อาคารสถานที่ต่างๆมากขึ้น โดยเฉพาะในยุคที่สถาปัตยกรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลในสังคมไทย อิฐก็ได้รับความไว้วางใจให้เป็นรากฐานสำคัญของสิ่งปลูกสร้าง

ช่างทำอิฐมีอยู่ทั่วไปในประเทศไทยก็จริงอยู่ แต่ที่คนส่วนใหญ่นิยมก็คือ อิฐมอญของบางบาล เพราะคุณภาพดี ฝีมือช่างเชื่อถือได้ ดังนั้นอิฐมอญบางบาลจึงยังคงยืนหยัดอยู่ได้ ปัจจุบันได้มีการนำเครื่องจักรมาใช้ ทำให้ผลิตงานได้รวดเร็ว อาชีพช่างทำอิฐของชาวบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยาในวันนี้แม้จะไม่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเหมือนในยุคเศรษฐกิจรุ่งโรจน์แต่ก็ยังสร้างรายได้จำนวนหนึ่งให้แก่ผู้ขยันทำงานอาชีพนี้

ภาพที่ 2.26 การตากอิฐมอญ

ที่มา : www.itsubboonsong.com สืบค้นวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

6) ช่างตีมีดอรัญญิก ที่ท่าช้าง

บ้านไผ่หนอง เป็นหมู่บ้านใหญ่ในตำบลท่าช้าง อำเภอนครหลวงพระนครศรีอยุธยา ปัจจุบันยังคงเป็นแหล่งตีมีดที่มีชื่อเสียงของไทย สืบทอดการทำจากรุ่นสู่รุ่นมาเกือบ 200 ปี เดิมผู้เข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บ้านไผ่หนองเป็นชาวลาวที่อพยพมาจากเวียงจันทน์ อพยพเข้ามาในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ชาวเวียงจันทน์เหล่านี้เป็นช่างฝีมือทั้งช่างตีทอง และช่างตีเหล็ก ชาวเวียงจันทน์ที่อพยพเข้ามามีนายเทาเป็นหัวหน้ากลุ่ม เหตุที่เลือกบริเวณบ้านไผ่หนองเป็นที่ตั้งถิ่นฐาน เพราะมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สภาพภูมิประเทศเหมาะสมกับการประกอบอาชีพของพวกตน กล่าวคือ มีหนองน้ำอุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำป่าสักไหลผ่าน เป็นเส้นทางคมนาคมที่สำคัญมีป่าไผ่ขึ้นเป็นดงหนา ไม้ไผ่เป็นวัสดุสำคัญสำหรับตีมีด

ชาวเวียงจันทน์อพยพเห็นพ้องที่จะตั้งชื่อหมู่บ้านของตนว่า "ไผ่หนอง"แต่ในสมัยต่อๆ มา ความเปลี่ยนแปลงได้เข้ามาเยือนป่าไผ่ที่เคยมีก็ถูกตัดฟันจนเตียนโล่ง ใช้เป็นพื้นที่ทำไร่นา หนองน้ำก็ตื้นเขินจนหมดนับตั้งแต่ที่เข้ามาตั้งหลักปักฐานชาวบ้านที่นี่ก็ประกอบอาชีพช่างที่ตนถนัดเรื่อยมา จนกระทั่งช่างตีทองต้องเลิกราในปี พ.ศ. 2365 จึงคงเหลือเพียงทำอาชีพช่างตีเหล็กเพียงอย่างเดียว

มีดอรัญญิกเป็นสินค้างานช่างที่เชิดหน้าชูตาของชาวบ้านไผ่หนอง ที่มาของชื่อ "อรัญญิก" มาจากการที่ในสมัยก่อนมีตลาดร้านค้าและโรงบ่อนอยู่ที่บ้านอรัญญิก ตำบลปากท่า อำเภอท่าเรือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านไผ่หนองนัก ระยะทางห่างกันราว 3 กิโลเมตร ในยุคนั้นมีผู้คนเดินทางนำสินค้ามาค้าขายกันมาก ชาวบ้านไผ่หนองจึงนำมีดไปขาย คนที่ไปซื้อมาใช้เห็นว่ามีคุณภาพดี จึงบอกต่อ ๆ กันไปว่ามีดคุณภาพดีต้องมีดอรัญญิก ผู้คนจึงเรียกกันติดปากว่ามีดอรัญญิกนับแต่นั้น

ภาพที่ 2.27 กรรมวิธีการตีมีด หมู่บ้านหัตถกรรมมีดอรัญญิก

ที่มา : www.thailandtopvote.com สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 2.28 ลวดลายบนตัวมีด เป็นเอกลักษณ์หนึ่งของมีดอรัญญิก

ที่มา : เอกสารงานศิลปหัตถกรรมประเภทมีดอรัญญิก โดยศูนย์ส่งเสริมศิลปาชีพระหว่างประเทศ

สืบค้นวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) ช่างปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน ที่กระมัง

"ตุ๊กตาชาวบ้าน" มีแหล่งสร้างสรรค์ผลงานอยู่ที่บ้านไม้หลังย่อมเชิงสะพานปรีดีธำรง ตำบลกระมัง ก่อนเข้าเขตเกาะในเมืองพระนครศรีอยุธยา โดยผู้รังสรรค์งานช่างมีเพียงผู้เดียวเท่านั้นชื่อสุดใจ สุวรรณนิล

ศิลปหัตถกรรมประเภทตุ๊กตานี้มีการทำสืบเนื่องมาแต่อดีตกาล ในเบื้องต้นอาจเริ่มจากการนำดินเหนียวมาปั้นเป็นตุ๊กตาให้เด็กเล่นก่อน แล้วจึงพัฒนามาเป็นตุ๊กตาที่ทำจากวัสดุอื่น อาทิ ตุ๊กตาไม้ ตุ๊กตาดินเผา ตุ๊กตาผ้า ตุ๊กตาพลาสติก ในสมัยอยุธยามีการปั้นตุ๊กตาสัตว์ต่าง ๆ ให้เด็กเล่น เช่น วัว ควาย ซึ่งเป็นสัตว์พื้นบ้านที่ชาวบ้านต้องพบเห็นในชีวิตประจำวันลักษณะเครื่องปั้นดินเผาในสมัยอยุธยาส่วนใหญ่อยู่ในรูปของภาชนะและเป็นดินเผาแบบไม่เคลือบ กล่าวถึงตุ๊กตาชาววัง ซึ่งเป็นตุ๊กตาดินเผาที่มีการทำขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์เชื่อว่าเริ่มทำขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ตุ๊กตาชาววัง ทำขึ้นเลียนแบบกิริยาท่าทางของชาววังในสมัยก่อน ตัวตุ๊กตามีขนาดเล็ก หัวขนาดเท่าหัวไม้ขีดไฟ ดังนั้นจึงต้องพิถีพิถันในการปั้น

จากตุ๊กตาชาววังที่มีเพียงกิริยาท่าทางเลียนแบบชาววังก็ได้เพิ่มเติมส่วนรายละเอียดอื่นๆ โดยส่วนใหญ่สะท้อนภาพชีวิตชนบทไทยและที่สำคัญก็คือทำโดยฝีมือชาวชนบทไทย จึงสามารถถ่ายทอดสภาพความเป็นอยู่ได้ดี ตุ๊กตาชาวบ้านเป็นตุ๊กตาดินเผาตัวจิ๋วที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นมาภายหลัง โดยการริเริ่มของคุณทรงประเวส สุวรรณนิล ชาวพระนครศรีอยุธยาผู้ซึ่งใช้ชีวิตอยู่ใกล้ชิดวิถีชนบทอย่างแนบแน่นและจดจำอากัปกิริยาของผู้คนได้อย่างแม่นยำ ท่านบรรจงปั้นแต่งตุ๊กตาดินตัวน้อยให้ชีวิตชีวา ตุ๊กตาชาวบ้านของท่านไม่ได้แต่งแต้มสีสันประการใด จึงดู มีเสน่ห์อย่างชาวบ้านและสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านอย่างแท้จริง

ภาพที่ 2.29 ตุ๊กตาชาวบ้าน

ที่มา : https://ayutthaya.cdd.go.th สืบค้นวันที่ 3 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.6.2 กลุ่มคนในสังคมเมืองพระนครศรีอยุธยา[1]

กลุ่มคนในอยุธยา แบ่งออกเป็น กลุ่มชาวสยาม และ กลุ่มชาวต่างชาติ เนื่องจากการที่พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีสังคมแบบพหุสังคมที่มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา มารวมกัน เนื่องจากเป็นเมืองท่าการค้าที่มีความสำคัญผู้คนมากมายเข้ามาติดต่อค้าขาย มีตลาด ย่านการค้าที่คึกคัก เห็นได้จากการที่ชาวต่างชาติที่มาเยือนได้บันทึกไว้

2.6.2.1 กลุ่มชาวสยาม

กลุ่มคนในสังคมไทยแบ่ง 2 ชนชั้น คือ ชนชั้นปกครอง ประกอบด้วย เจ้านายและขุนนางซึ่งเรียกว่ามูลนาย ชนชั้นถูกปกครอง ได้แก่ ไพร่และทาส โดยมีพระสงฆ์เชื่อมระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมเข้าด้วยกัน[2]

1) **เจ้านาย** ประกอบด้วย พระมหากษัตริย์ และ พระญาติของพระมหากษัตริย์ เป็นชนชั้นที่ได้รับเกียรติยศและอภิสิทธิมาตั้งแต่กำเนิด เป็นคนกลุ่มน้อยในสังคมแต่มีอำนาจเหนือทุกชนชั้น
2) **ขุนนาง** เป็นกลุ่มคนในสังคมที่มีอำนาจ อภิสิทธิ์ และเกียรติยศ มีโอกาสเข้ารับราชการ มีส่วนร่วมช่วยเหลือในการบริหารปกครองอาณาจักรให้มีเสถียรภาพ จึงเป็นผู้มีอำนาจทางสังคมสูง ได้รับการยกย่องและมีบริวารแวดล้อมมีฐานะทางเศรษฐกิจซึ่งได้รับผลประโยชน์จากการควบคุมไพร่สมและไพร่หลวงที่ได้รับพระราชทาน ในการเพิ่มพูนโภคทรัพย์ทางด้านการเกษตรและการค้า พวกขุนนางชั้นสูงจึงมีฐานะมั่งคั่ง สมัยกรุงศรีอยุธยาขุนนางมีฐานะตั้งอยู่บนเกณฑ์ 4 ประการ คือ ศักดินา ยศ หรือบรรดาศักดิ์ ตำแหน่งและราชทินนาม
3) **ไพร่** คือราษฎรสามัญทั้งชายหญิงเป็นคนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ไพร่ทุกคนต้องขึ้นทะเบียนสังกัดมูลนาย ไพร่ที่มีความสำคัญในสังคมไทยมี 3 ประเภท คือ ไพร่หลวง ไพร่สม ไพร่ส่วย การมีระบบไพร่ทำให้ประชาชนขาดสิทธิเสรีภาพ และส่งผลให้หญิงมีบทบาทมากในครอบครัว เพราะต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูครอบครัวแทนผู้ชายที่ถูกเกณฑ์แรงงาน และนอกจากนี้ไพร่ยังเป็นกำลังผลิตในทางเศรษฐกิจ เป็นแรงงานให้แก่ทางราชการ เป็นกำลังรบในยามสงคราม และยังเป็นฐานอำนาจทางการเมืองของมูลนาย เพราะมูลนายที่มีไพร่พลขึ้นสังกัดมากก็ทำให้มีกำลังการผลิต กำลังแรงงานและกำลังรบมากด้วย

---

[1] ที่มา : พัชรพรรณ เสือคง, “วิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 22 ถึง พ.ศ. 2310”

[2] ที่มา : ดุจฤดี คงสุวรรณ์, พัฒนาการสังคมไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา https://www.baanjomyut.com/library_2/development_of_society/08.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) **ทาส** เป็นคนกลุ่มน้อยในสังคม จัดอยู่ในบุคคลนอกระบบไพร่ ไม่ถูกเกณฑ์แรงงานทาส สมัยกรุงศรีอยุธยาตามกฎหมายลักษณะทาส พ.ศ.2191 มี 7 ประเภท คือทาสสินไถ่ ทาสในเรือนเบี้ย ทาสที่บิดามารดายกให้ลูกของตน ทาสท่านให้ ทาสที่ได้มาโดยการช่วยเหลือให้พ้นจากโทษปรับ ทาสที่ได้มาโดยการช่วยให้พ้นจากความอดอยาก และทาสเชลย
5) **พระสงฆ์** สถาบันสงฆ์มีความสำคัญต่อสังคมไทยมีหน้าที่อบรมศิลปะวิทยาการแก่คนในสังคม ตั้งแต่เจ้านาย ขุนนาง ไพร่ และทาส มีหน้าที่เป็นคนกลางเชื่อมระหว่างพระมหากษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง ไพร่ และทาส สถาบันสงฆ์เป็นที่รวมของชนชั้นต่าง ๆ จัดเป็นศูนย์กลางของสังคมพระสงฆ์มีฐานะเป็นผู้นำสังคมทางอ้อม พระสงฆ์ไม่ต้องถูกเกณฑ์แรงงาน พระสงฆ์ยังได้รับผลกระโยชน์จากไพร่ที่เป็นเด็กวัด ทาส เชลย นักโทษ ซึ่งพระมหากษัตริย์ เจ้านาย ขุนนาง อุทิศถวายเพื่อให้ช่วยทำงานรับใช้กิจการของวัดและปรนนิบัติพระสงฆ์

2.6.2.2 กลุ่มชาวต่างชาติ[3]

จากบันทึกของลา ลูแบร์ แสดงถึงการที่พระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่มีสังคมแบบพหุสังคมที่มีผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา มารวมกัน เนื่องจากเป็นเมืองท่าการค้าที่มีความสำคัญผู้คนมากมายเข้ามาติดต่อค้าขาย มีตลาด ย่านการค้าที่คึกคัก เห็นได้จากการที่ชาวต่างชาติที่มาเยือนได้บันทึกไว้

สังคมอยุธยามีชาวต่างชาติอยู่ถึงหนึ่งในสามของประชากรทั้งเมืองชาวต่างชาติดังกล่าวนั้นอาจหมายรวมถึงกลุ่มชนชาติเพื่อนบ้านที่เข้ามาพำนักอยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของพลเมืองอยุธยาก็เป็นได้ ดังนั้นระบบไพร่ในสังคมมิได้มีแต่ชนชาวพื้นเมืองเท่านั้น ยังมีกลุ่มชาวมอญ เขมร และลาว ที่เข้ามามีบทบาทในการเป็นแรงงานและเข้าสังกัดเป็นไพร่หลวงรับใช้ราชสำนักอยุธยา

สังคมอยุธยานั้นจึงประกอบด้วยชาวต่างชาติที่มีมูลเหตุในการเข้ามาที่แตกต่างกันแบ่งตามวัตถุประสงค์หลักได้ 3 ประเภทคือ

- กลุ่มที่เข้ามาเพราะการค้า เข้ามาเพียงชั่วคราว และกลุ่มที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่อาศัยแบบถาวร
- กลุ่มที่กวาดต้อนมาเนื่องจากสงคราม และถูกผสมกลมกลืนเข้าเป็นส่วนหนึ่งของประชากรอยุธยา
- กลุ่มที่เข้ามาเผยแพร่ศาสนา และผู้ลี้ภัยทางศาสนา

[3] ที่มา : พัชรพรรณ เสือคง, “วิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 22 ถึง พ.ศ. 2310”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามายังพระนครศรีอยุธยาแบ่งได้ 4 กลุ่ม

1) กลุ่มที่ 1 ชาวตะวันออก ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น ริวกิว และญวน (เวียดนาม)
2) กลุ่มที่ 2 ชาวมุสลิม ได้แก่ แขกมัวร์ (เปอร์เซีย) แขกเทษ (มุสลิมในอินเดีย) แขกชวามลายูตุรกีและจาม
3) กลุ่มที่ 3 ชาวยุโรป ได้แก่ ปอร์ตุเกส สเปน ฮอลันดา อังกฤษ และฝรั่งเศส
4) กลุ่มที่ 4 ชนชาติเพื่อนบ้าน ได้แก่ ไทยใหญ่ พม่า มอญ เขมร และลาว

1) กลุ่มชาวตะวันออก

กลุ่มชาวจีน ส่วนใหญ่ทำการค้าขาย ตั้งบ้านเรือนกระจายอยู่ในและนอกพระนคร บริเวณที่ตั้งส่วนใหญ่เป็นย่านที่มีแหล่งการค้าที่สำคัญ เนื่องจากเป็นสถานที่จอดขนถ่ายสินค้าจากเรือสำเภาเรือกำปั่นของพ่อค้านานาชาติ มีชาวจีนที่เลี้ยงหมูอยู่ทั่วเมือง และมีชาวจีนที่เป็นช่างฝีมือนานานิดตั้งนิวาสสถานอยู่ในตลาด มีนักแสดงชาวจีนหลายคณะ เพราะงิ้วเป็นที่นิยมกันมากในราชสำนักไทย แม้แต่ฟอลคอนและชาวตะวันตกอื่นๆ ก็ยังว่าจ้างคณะงิ้วไปแสดง แม้ว่าจะเสียกรุงเมื่อ พ.ศ.2310ชุมชนชาวจีนก็ยังคงตั้งบ้านเรือนอยู่ตลอดริมคลองรอบๆ เมืองเก่าในระหว่างศตวรรษที่ 17-18 มาจนถึงปัจจุบัน

ชุมชนชาวญี่ปุ่น เข้ามาตั้งถิ่นฐานถาวรนับตั้งแต่สมัยพระนเรศวรเป็นต้นมา ชาวญี่ปุ่นมีบทบาทมากสมัยกลางอยุธยาในฐานะขุนนาง ทหารอาสาและพ่อค้า ในแต่ละสมัยมีชาวญี่ปุ่นที่แตกต่างกันออกไป ส่วนใหญ่มาจากการอพยพออกนอกประเทศช่วง พ.ศ.2116-2314 ชาวเวียดนามหรือที่สยามเรียกว่า ญวน เข้ามาประกอบอาชีพค้าขายและรับราชการเป็นทหารอาสา ในเอกสารพรรณนาภูมิสถานพระนครศรีอยุธยา ที่พักอาศัยคาดน่าอยู่ในบริเวณแถวศาลาปูนและตั้งชุมชนอยู่ที่หมู่บ้านญวนทะเล

2) กลุ่มชาวมุสลิม

ชาวมุสลิมจากประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ แขกชวา แขกมลายู แขกจาม แขกมินังกะเบา กลุ่มนี้เข้ามาประกอบอาชีพ ค้าขาย เดินเรือ ช่างฝีมือ ชาวนา และรับราชการ แขกจามส่วนใหญ่มาเป็นทหารอาสาและสานเสื่อลันไต ขายน้ำตาลทราย น้ำตาลกรวด แขกตานีทอผ้าไหม ผ้าด้ายขาย

ชาวมุสลิมจากอินเดีย หรือแขกเทศ เข้ามาค้าขายแพรพรรณที่มาจากประเทศอินเดีย แบ่งออกเป็นแขกสลุป เป็นมุสลิมที่เข้ามาค้าขายโดยเรือเล็กติดใบเสาเดียว แขกกุศราช คือ พ่อค้าที่มาจากเมืองคุชราชในอินเดีย แขกสุรัด คือแขกที่มาจากเมืองสุรัตในอินเดีย แขกมะหง่ลหรือแขกเจ้าเซ็น เป็นแขกที่นับถืออิสลามนิกายชีอะห์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาวมุสลิมที่มาจากตะวันออกกลาง คือ แขกเปอร์เซีย แขกตุรกี กลุ่มนี้รับราชการในหน่วยงานฝ่ายทหารและพลเรือน เช่น เป็นทหารอาสาและทหารรักษาพระองค์ ชาวมุสลิมไม่ได้อยู่ร่วมกันเนื่องจากมีความหลากหลายของเชื้อชาติและแตกต่างของความเชื่อทางศาสนา แขกที่อยู่ในกำแพงเมืองนั้นจะเป็นกลุ่มมุสลิมเชื้อสายอินโด-อิหร่าน คือ อิหร่าน อาหรับ และเติร์ก

3) กลุ่มชาวยุโรป

ชาวตะวันตกในพระนครศรีอยุธยา มีหลายชาติ ชาติแรกที่เข้ามาคือโปรตุเกส ต่อมาคือสเปนฮอลันดา อังกฤษและฝรั่งเศสตามลำดับ จุดประสงค์การเข้ามาของชาวตะวันตกคือการเข้ามาทำการค้ากับพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากช่วงนั้นอยุธยาเป็นเมืองท่าการค้าที่สำคัญแห่งหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ชาวโปรตุเกส ตั้งหมู่บ้านอยู่บริเวณริมฝั่งซ้ายของแม่น้ าเจ้าพระยา โดยเข้ามาท าการค้าและภายหลังเข้ามาเป็นกองทหารอาสาในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ และตั้งถิ่นฐานอยู่จนถึงสมัยปลายกรุงศรีอยุธยา

ชาวฮอลันดา อยู่ติดกับหมู่บ้านญี่ปุ่นโดยมีคลองคั่น คนส่วนใหญ่เป็นผู้ใช้แรงงานรับจ้างจัดเก็บสินค้า ชาวฮอลันดาทำการค้าขายกับอยุธยาจวบจนช่วงปลายเช่นเดียวกับโปรตุเกส

ชาวอังกฤษ เข้ามาในสมัยพระเจ้าทรงธรรม ได้รับพระราชทานที่ดินให้ตั้งบริษัทการค้าใกล้กับหมู่บ้านชาวฮอลันดา

ชาวฝรั่งเศส เข้าทำการค้าควบคู่กับการเผยแผ่ศาสนาของคณะบาทหลวงเยซูอิตไปด้วย บ้านฝรั่งเศสตั้งขึ้นในสมัยพระนารายณ์

4) กลุ่มชนชาติเพื่อนบ้าน

ชาวมอญ มีทั้งชาวมอญเก่าและมอญใหม่ โดยมอญเก่ามาตั้งแต่สมัยพระมหาธรรมราชา ที่อาศัยอยู่ในพระนครศรีอยุธยามีอาชีพฆ่าเป็ดไก่ขายที่ตลาดงัวควาย และแหล่งชุมชนแถวตลาดมอญ ขายขัน ถาด เครื่องทองเหลือง

ชาวลาว อยู่ค่อนข้างกระจัดกระจายทั้งในตัวเมืองและนอกตัวเมือง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพจับนกเพื่อไว้ทั้งปล่อยและประกอบอาหาร

ชุมชนชาวเขมร ค่อนข้างอยู่ปะปนกับชาวเมืองพระนครศรีอยุธยา พบแหล่งชาวเขมรอยู่เป็นจำนวนมาก บริเวณบ้านเขมรโยมพระ ใกล้วัดแม่นางปลื้ม

กรุงศรีอยุธยาในอดีตเป็นราชธานี และเป็นเมืองท่านานาชาติที่สำคัญ นอกจากคนพื้นเมืองแล้ว ยังมีคนต่างชาติต่างภาษา เข้ามาอาศัยอยู่ไม่น้อย อาจพบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โบราณสถานบางแห่งที่ยังคงเหลืออยู่บ้าง แต่ศิลปวิทยาการบางอย่างที่คนต่างชาติได้ถ่ายทอดไว้มีอยู่มาก เช่น ขนมทองหยิบ ฝอยทอง ของชาวโปรตุเกส การต่อเรือกำปั่นของชาวเนเธอร์แลนด์ และกล้องดูดาวของชาวฝรั่งเศส คำพูดบางคำที่เรายืมมาจากแขกชาวมุสลิม เช่น กุหลาบ กั้นหยั่น และการสร้างรูปแบบสถาปัตยกรรมซุ้มโค้งแบบโดมกรอบประตู หน้าต่าง ของวัดวาอาราม ตลอดจนพระราชวัง เป็นต้น

เมื่อกรุงศรีอยุธยาสิ้นสภาพเป็นราชธานี ในช่วงต้นกรุงรัตนโกสินทร์ อยุธยา ก็ยังมีคนไทยเชื้อสายต่างชาติอยู่หลายกลุ่ม เช่น มอญ ไทยมุสลิม ญวน ลาวเวียงจันทน์ และชาวจีน[4]

1) ชาวมอญ

ตั้งบ้านเรือนที่บ้านเสากระโดง อำเภอบางปะอิน มีวัดทองบ่อ เป็นศูนย์กลางหมู่บ้าน โดยอพยพมาตั้งหลักแหล่งในไทยครั้ง แรก เมื่อประมาณ ๓๐๐ กว่าปีมาแล้ว ในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี ปี พ.ศ.๒๓๑๗ ได้อพยพเข้ามาอีกระลอกหนึ่ง ประมาณ ๔ พันกว่า คน และได้ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี และอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี จนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ ๓ ได้อพยพ เข้ามาอีกครั้ง ประมาณ หมื่นกว่าคน จึงโปรดเกล้าฯ ให้ไปอยู่ที่ จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี นครเขื่อนขันธ์ (พระประแดง) รวมทั้ง กระจายมาอยู่ที่อยุธยาด้วย

เดิมชาวมอญมีอาชีพค้าขายทางเรือ โดยไปรับซื้อใบจากที่ปากน้ำสมุทรปราการ และมาขายที่จังหวัดอยุธยาเลยไปจนถึง นครสวรรค์ แต่ปัจจุบัน ลูกหลานมอญจะได้รับการศึกษาสูง ทำงานราชการและเอกชนเป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่ได้รับการศึกษาน้อย จะทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม แถวอำเภอบางปะอิน

2) ชาวไทยมุสลิม

ประชากรชาวไทยมุสลิม ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จะมีจำนวนมากเมื่อเทียบกับกลุ่มชนอื่น โดยจะรวมกันอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ มีวัฒนธรรมประเพณี และวัตรปฏิบัติที่เคร่งครัดเป็นเอกลักษณ์ เช่น อาหารการกิน การปฏิบัติศาสนกิจ การแต่งงาน

ไทยมุสลิมที่เข้ามาอาศัยอยู่ในอยุธยา ตั้งแต่ยังเป็นราชธานีมีอยู่ ๒ กลุ่มใหญ่ คือ พวกที่มาจากหัวเมืองปัตตานี (แขกตานี) โดยจะเข้ามาตั้งบ้านเรือนบริเวณคลองตะเคียน (บริเวณทางใต้ของเกาะเมือง)

อาชีพของไทยกลุ่มแรกนี้ คือ พายเรือขายขนม และเครื่องใช้ทั่วไป อาชีพเสริม คือ ถักแห สวิง ส่งมาจำหน่ายที่หัวรอ และกรุงเทพฯ

[4] พื้นเพคนท้องถิ่นของกลุ่มคนในอยุธยา ที่มา : http://thaiheritage.net/nation/ayutaya/index6.htm

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อีกกลุ่มหนึ่งคือ กลุ่มที่สืบเชื้อสายมาจากต่างชาติ หรือเรียกว่า แขกเทศ เช่น เปอร์เซีย อาหรับ และอินเดีย พักอาศัยอยู่แถบลุมพลี ภูเขาทอง หัวแหลม บุคคลสำคัญ คือ ท่านเฉกอะหมัด จุฬาราชมนตรี คนแรกของไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา (ต้นตระกูลบุนนาค) และยังมีที่สืบเชื้อสายมาจากสุลต่านเมืองสงขลา รวมทั้งพวกตระกูล พุฒตาล ซึ่งไทยมุสลิม มีชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า แขกแพ หรือแขกเมือง

อาชีพของไทยมุสลิมกลุ่มที่ ๒ นี้ คือ การพายเรือเร่ขายสินค้าที่มาจากต่างประเทศ เช่น ผ้า แพรพรรณ จานชาม เครื่องใช้ต่าง ๆ แต่ในปัจจุบันไทยมุสลิมจะกระจัดกระจายในท้องที่ต่าง ๆ เช่น อำเภอลาดบัวหลวง อำเภอบางไทร อำเภอบางปะอิน อำเภอวังน้อย และ อำเภอนครหลวง เป็นต้น

3) ชาวญวน

ญวนกลุ่มนี้อพยพเข้ามาในตอนปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา คราวเดียวกับญวนที่เมืองจันทบุรี เป็นครั้งแรก ต่อมาในสมัยต้น กรุงรัตนโกสินทร์ ได้เกิดกบฏที่เมืองไต้เซินของญวน จึงได้อพยพเข้ามาอีกครั้งหนึ่งส่วนใหญ่จะตั้งบ้านเรือนอยู่ในท้องที่สำเภาล่ม ซึ่งคนอยุธยาจะเรียกว่า บ้านญวน เป็นชุมชนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิค และมีวัดนักบุญยอแซฟ เป็นศูนย์กลาง ของชุมชน

ปัจจุบันชาวญวนแพร่ขยายไปตั้งบ้านเรือนตามท้องที่ต่าง ๆ เช่น บ้านแพน เจ้าเจ็ด เสนา บ้านหน้าโคก (อำเภอผักไห่) แต่ที่อยู่ กันหนาแน่นมากที่สุด คือ ที่เกาะใหญ่ (บางไทร) ใช้ภาษาญวนในพิธีกรรมทางศาสนาอยู่บ้าง และชาวบ้านละแวกนั้น เรียกว่า เกาะญวน

4) ชาวลาวเวียงจันทน์

ชาวลาวเวียงจันทน์ หนีความแห้งแล้งกันดาร จากแผ่นดินเกิดเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารในสมัยรัชกาลที่ ๒ ที่อาศัยอยู่ในอำเภอนครหลวง จะตั้งบ้านเรือนเรียงกันไปตามริมแม่น้ำป่าสัก อาศัยอยู่บ้านสามไถ ต้นโพธิ์ และหนองไผ่ มีนายเทา เป็นผู้นำช่างฝีมือชาวลาว ทั้งช่างทอง ช่างทอผ้า ช่างตีเหล็ก ซึ่งกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ได้เสด็จทอดพระเนตรฝีมือตีมีด และพอพระราชหฤทัยมาก จึงพระราชทานบรรดาศักดิ์ เป็นขุนนราบริรักษ์ (ต้นตระกูลพันหนอง)

ชาวไผ่หนอง นิยมปลูกบ้านเรือนติดต่อกันสามารถเดินลอด ใต้ถุนบ้านถึงกัน และแต่ละหลังจะมีเครื่องมือตีมีด และหูกทอผ้า เมื่อถึงช่วงงานนมัสการพระพุทธบาทสระบุรี จะตีมีดใส่เรือพร้อม พืชผักไปขาย และยังนำมีดไปขายที่บ้านอรัญญิก เหนือลำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

น้ำป่าสัก และมีดอรัญญิกที่เรารู้จักกันดี จึงเรียกชื่อตามแหล่งจำหน่าย จนถึงปัจจุบัน แต่แหล่งผลิตคือชาวบ้านต้นโพธิ์ และบ้านไผ่หนอง

5) ชาวจีน

ในอดีตชาวจีนอพยพเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่หน้าแน่น บริเวณวัดพนัญเชิง และริมฝั่งน้ำตรงกันข้ามกับวัดพนัญเชิง ปัจจุบัน จะอาศัยหนาแน่นอยู่บริเวณหัวรอ ตลาดเจ้าพรหม มีทั้งจีนแต้จิ๋ว และไหหลำ ตระกูลเก่าที่มีบทบาทในธุรกิจอยุธยาปัจจุบัน คือ แซ่เบ้ (แต้จิ๋ว) และเปลี่ยนนามสกุลเป็นไทย มีคำว่า อัศว นำหน้า ส่วนแซ่ด่าน (ไหหลำ) นั้นเปลี่ยนเป็น นามสกุลมีคำว่า ด่าน นำหน้า นอกจากนั้นยังรวมตัวกันเป็น สมาคมชมรม มูลนิธิเหล่านี้จะช่วยเหลือในด้าน สาธารณกุศลในอยุธยา อาชีพของชาวจีนเหล่านี้ คือ ทำธุรกิจโรงเลื่อยไม้ รวมทั้งมีการต่อเรือ เช่นเดียวกับชาวญวนด้วย

2.6.3 วัฒนธรรมความเป็นอยู่และการเปลี่ยนแปลง

วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวอยุธยานั้นผูกพันกับสายน้ำและท้องทุ่งกว้าง มักตั้งบ้านเรือนเรียงรายอยู่ริมฝั่งแม่น้ำลำคลอง ทั้งบ้านเรือนไทยใต้ถุนสูงหรือเรือนแพ โดยหันหน้าเรือนออกริมน้ำซึ่งใช้เป็นทางสัญจร ด้านหลังบ้านเป็นท้องทุ่งนา ผืนดินมีความอุดมสมบูรณ์จากดินตะกอนที่ไหลมาทับถมในฤดูน้ำหลาก เป็นปุ๋ยชั้นดีสำหรับการปลูกข้าว ชาวบ้านจึงยังชีพด้วยการทำนาเป็นหลัก บ้างออกเรือจับปลาในแม่น้ำลำคลองที่มีอยู่คลาคล่ำ และใช้เวลาว่างทำงานหัตถกรรมประเภทต่างๆ

วิถีชีวิตคนอยุธยาเริ่มเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่ การตัดถนนและทางรถไฟ การสร้างเขื่อนขนาดใหญ่เพื่อการเกษตร รวมทั้งนโยบายของภาครัฐที่ต้องการพัฒนาให้อยุธยาเป็นเขตอุตสาหกรรม ส่งผลให้นาข้าวแปรเปลี่ยนเป็นโรงงานที่ทยอยผุดขึ้นนับร้อยแห่ง คนหนุ่มสาวจำนวนมากละทิ้งงานภาคเกษตรไปเป็นคนงานโรงงานอุตสาหกรรม

สภาพความเป็นอยู่ในสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากและมีแนวโน้มว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปไม่จบสิ้น ผู้สืบสานงานช่างมีปริมาณลดลงอย่างมาก การจะยืนหยัดอยู่ได้ของงานช่างพื้นบ้านไทยหรือของพระนครศรีอยุธยาคงต้องอาศัยความร่วมมือทางการอนุรักษ์และพัฒนาเพื่อสืบสานต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3
การศึกษาอาคารตัวอย่าง

การศึกษาอาคารตัวอย่าง เป็นแนวทางเบื้องต้นในการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของโครงการ โดยการศึกษาลักษณะของอาคารตัวอย่าง การวางผัง แนวคิดในการออกแบบ และการวิเคราะห์ประโยชน์ของโครงการ เพื่อนำไปใช้ต่อยอดในการออกแบบโครงการ

โดยแบ่งหมวดหมู่ของอาคารตัวอย่างที่ตั้งการศึกษาออกเป็น

1) อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท

รีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นรีสอร์ทเพื่อการพักผ่อน และเพื่อสัมผัสการเรียนรู้เอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาโครงการที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกัน โดยมีเกณฑ์ในการเลือกศึกษาดังต่อไปนี้

1.1) โครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกัน

1.2) โครงการที่มีลักษณะการออกแบบเชิงสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นหรือการนำเอกลักษณ์ท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบ

1.3) โครงการที่มีความโดดเด่นในการสร้างบรรยากาศที่มีเอกลักษณ์

1.4) โครงการที่มีการจัดวางผังที่น่าสนใจ

1.5) โครงการที่มีองค์ประกอบใกล้เคียงกัน

1.6) โครงการที่มีระดับมาตรฐานโรงแรมที่ใกล้เคียงกัน

โดยมีเป้าหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้

- แนวคิดของโครงการ
- ผังของโครงการ
- ประเภทของห้องพัก
- รูปแบบทางสถาปัตยกรรม
- โครงสร้างและวัสดุ
- องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ
- ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

2) ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

โดยรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแนวความคิดของโครงการที่สร้างเอกลักษณ์ผ่านกิจกรรมทางการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีจุดประสงค์ของโครงการเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยวพักผ่อนและเรียนรู้วัฒนธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ในรูปแบบของการลงมือปฏิบัติ ที่สามารถถ่ายทอดภูมิปัญญาผ่านประสบการณ์ของผู้ใช้งานโครงการโดยตรงและสามารถสร้างเอกลักษณ์ให้กับโครงการ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกศึกษาดังต่อไปนี้

2.1) มีกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาที่เป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยหรือท้องถิ่น

2.2) มีกิจกรรมที่น่าสนใจสำหรับการท่องเที่ยว

2.3) มีพื้นที่ทางการทำกิจกรรมที่มีบรรยากาศสอดคล้องกับการทำกิจกรรม

โดยมีเป้าหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้

- แนวคิดของกิจกรรม
- รายละเอียดของกิจกรรม
- ข้อดีและข้อจำกัดของกิจกรรม

3) อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์

มีจุดประสงค์ของการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางของการออกแบบทางการประยุกต์รูปแบบของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์เข้ากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยมีเกณฑ์ในการเลือกศึกษาดังต่อไปนี้

3.1) โครงการที่มีการประยุกต์ใช้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเข้ากับการออกแบบโครงการสมัยใหม่

3.2) โครงการที่มีเอกลักษณ์ทางการจัดวางองค์ประกอบ

3.3) โครงการที่มีการปรับใช้วัสดุพื้นถิ่นเข้ากับการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

โดยมีเป้าหมายในการศึกษาดังต่อไปนี้

- แนวคิดของโครงการ
- รูปแบบทางสถาปัตยกรรม
- โครงสร้างและวัสดุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1 อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท

3.1.1 กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort)

ภาพที่ 3.1 ทัศนียภาพของกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort)

ที่ตั้งโครงการ 10/88 หมู่ 6 หาดกมลา อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ประเทศไทย

ประเภทโครงการ สถานพักตากอากาศ

ผู้ออกแบบ Pisud Design Company

ปีที่สร้างเสร็จ 2558

พื้นที่โครงการ 27,000 ตร.ม.

ระดับดาว 5 ดาว

จำนวนห้องพัก 38 ห้อง 4 รูปแบบ

1) แนวคิดของโครงการ

แรงบันดาลใจในการออกแบบของโครงการมาจากวัฒนธรรมประเพณีและวิถีชีวิตในอดีตสี่กลุ่มที่ย้ายถิ่นฐานอาศัยอยู่ที่ภูเก็ตหลังจากที่เรือแตกเนื่องจากเผชิญกับพายุรุนแรง เกิดเป็นคอนเซ็ปต์ที่พักของชนเผ่าจำลองผสมกับจินตนาการผสมผสานความทันสมัยและธรรมชาติเข้าไว้ด้วยกัน โดยออกแบบอาคารบนที่ลาดที่มีการเล่นระดับแตกต่างกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ผังของโครงการ

การวางผังของโครงการอยู่บนพื้นที่ลาดชันของคอนทัวร์ มีการวางห้องพักแทรกไปตามแนวธรรมชาติ และรักษาต้นไม้ไว้ในปริมาณมากที่สุด ทำให้มีความร่มรื่นและบรรยากาศของโครงการที่กลืนไปกับธรรมชาติ โดยห้องพักทุกห้องมีการออกแบบโดยคำนึงถึงมุมมอง ทำให้ได้รับทัศนียภาพที่สวยงาม

ภาพที่ 3.2 ที่ตั้งโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.3 ผังรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

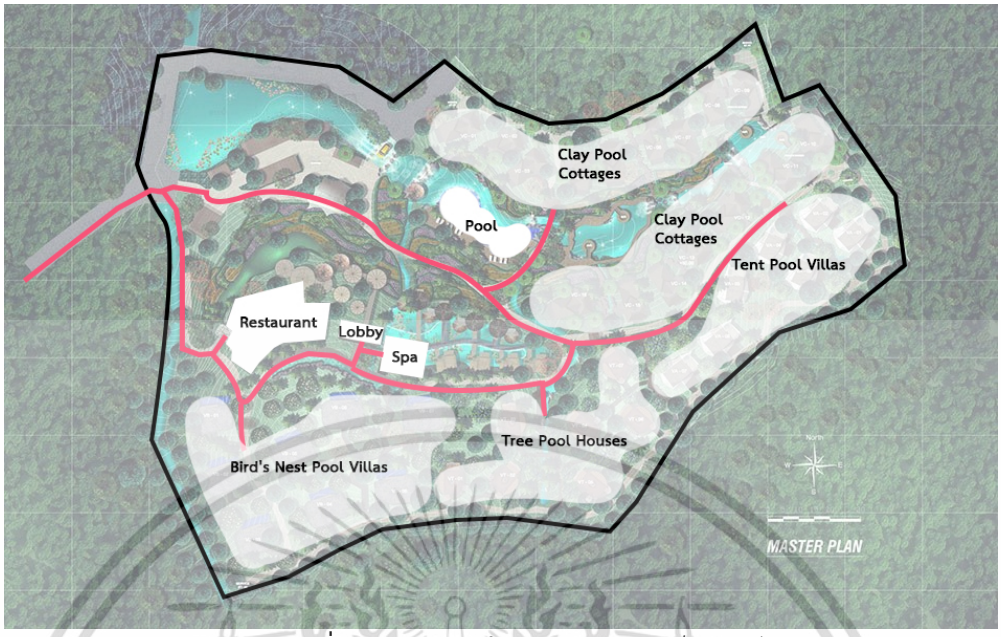

ภาพที่ 3.4 ผังรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

การเข้าถึงโครงการเข้าถึงจากทางซ้ายของโครงการ โดยมีพื้นที่ส่วนกลางของโครงการอยู่บริเวณใจกลางที่สามารถมองเห็นได้อย่างทั่วถึง กลุ่มอาคารสิ่งอำนวยความสะดวกเกาะกลุ่มอยู่ด้วยกัน ทั้งโถงต้อนรับ(Lobby) ห้องอาหาร(Restaurant) และสปา(Spa) มีสระว่ายน้ำ(Pool) อยู่ในระดับที่ต่ำกว่า และมีการวางอาคารห้องพักตามแนวคอนทัวร์หันหน้าเข้าสู่อ่าวกมลาของเกาะภูเก็ต โดยการวางอาคารห้องพักสลับกันตามแนวคอนทัวร์ เพื่อสร้างมุมมองสู่หาดกมลา โดยวางแบบแบ่งกลุ่ม ห้องพักแบบ Bird's Nest Pool Villas, Tree Pool Houses และ Tent Pool Villas อยู่ในระดับสูงกว่าโถงต้อนรับ(Lobby) และห้องพักแบบ Clay Pool Cottages อยู่ในคอนทัวร์ระดับล่างของที่ดิน ซึ่งใกล้กับสระว่ายน้ำที่สุด

ภาพที่ 3.5 ภาพรวมของโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : https://www.theluxevoyager.com สืบค้นวันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ประเภทของห้องพัก

2.1) Bird's Nest Pool Villas (บ้านรังนก)

วิลล่าสไตล์บ้านชนเผ่ารังนกมีระเบียงกว้าง และสระว่ายน้ำขนาดใหญ่ ประกอบด้วยห้องน้ำกว้างขวาง มีอ่างแช่น้ำที่เป็นหินและพื้นมีโมเสคเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับดวงจันทร์ มุมมองจากห้องพักเห็นวิวทะเล ป่าฝนเขตร้อน และวิวรีสอร์ท มีสระว่ายน้ำ และที่อาบแดดกลางแจ้ง พื้นที่รวมขนาด 185 ตารางเมตรรวมถึงสระว่ายน้ำ

ภาพที่ 3.6 ห้องพัก Bird's Nest Pool Villa

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.7 ผังห้องพัก Bird's Nest Pool Villa

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2) Clay Pool Cottages (บ้านดิน)

มีจำนวนทั้งหมด 16 หลัง ขนาดพักเริ่มต้นที่วิลล่ามีขนาด 126 ตร.ม. รวมทั้งสระว่ายน้ำและระเบียงกลางแจ้ง มี 2 ประเภท 1 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ จำนวน 14 หลัง, ประเภท 2 ห้องนอน 1 ห้องน้ำ จำนวน 2 หลัง พื้นที่ทั้งหมด 180 ตารางเมตร

ภาพที่ 3.8 ห้องพัก Clay Pool Cottages

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

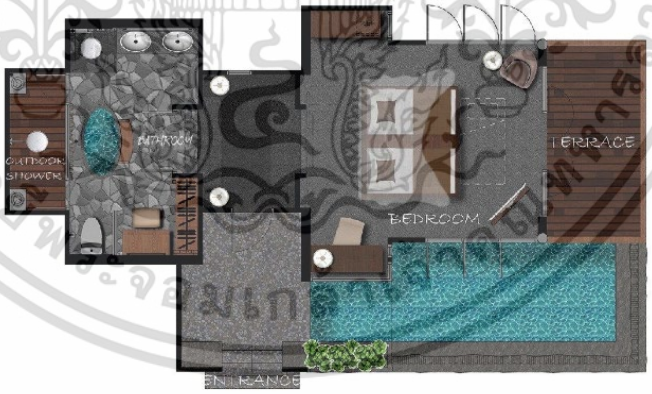

ภาพที่ 3.9 ผังห้องพัก Clay Pool Cottages

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3) Tent Pool Villas (บ้านเต็นท์)

วิลล่ามีขนาด 140 ตารางเมตร รวมพื้นที่สระว่ายน้ำส่วนตัวและพื้นที่พักผ่อนกลางแจ้ง มีห้องพักทั้งหมด 7 หลัง

ภาพที่ 3.10 ห้องพัก Tent Pool Villas

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

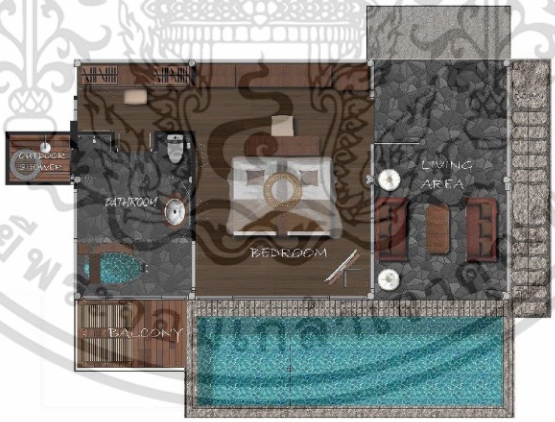

KEEMALA
Beyond Enchanting

ภาพที่ 3.11 ผังห้องพัก Tent Pool Villas

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4) Tree Pool Houses (บ้านต้นไม้)

วิลล่าสไตล์บ้านต้นไม้ มีพื้นที่ 2 ชั้น ห้องนั่งเล่นด้านล่างและห้องนอนอยู่ด้านบน ขนาดวิลล่า 169 ตารางเมตร มีสระว่ายน้ำส่วนตัว ขนาด 25 ตร.ม.

ภาพที่ 3.12 ห้องพัก Tree Pool Houses

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.13 ผังห้องพัก Tree Pool Houses

ที่มา : https://www.keemala.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายละเอียดของห้องพัก

ตารางที่ 3.1 แสดงรูปแบบห้องพักและองค์ประกอบ Keemala

(ที่มา : Keemala Resort, 2563)

รูปแบบห้องพัก	จำนวน	ขนาด	ห้องนอน	ห้องน้ำ	ห้องนั่งเล่น	สระว่ายน้ำ	ระเบียง
Bird's Nest Pool Villas	8	185 ตร.ม.	110	25	-	30 ตร.ม.	20 ตร.ม.
Clay Pool Cottages	16	126 ตร.ม.	75	20	-	21 ตร.ม.	10 ตร.ม.
Tent Pool Villas	7	140 ตร.ม.	30	20	30	30 ตร.ม.	10 ตร.ม.
Tree Pool Houses	7	155 ตร.ม.	30	20	50	25 ตร.ม.	14 ตร.ม.

ตารางที่ 3.2 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Keemala

(ที่มา : Keemala Resort, 2563)

รูปแบบห้องพัก	Peak Season (Jan 1 - Feb 29, Nov 1 - Dec 19)	High Season (Mar 1 - May 31, Oct 1 - 31)	Off-Peak Season (June 1 - Sept 30)
Bird's Nest Pool Villas	74,200	67,200	33,600
Clay Pool Cottages	57,400	47,250	23,625
Tent Pool Villas	63,000	52,500	26,250
Tree Pool Houses	68,600	64,680	32,340

4) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

สถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่นของชนเผ่าทั้ง 4 มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นและเฉพาะตัว การออกแบบกลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อมธรรมชาติโดยรอบของโครงการ ไม่แข่งขันแต่อยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี เป็นการออกแบบที่ถอดองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมชนเผ่าผ่านวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายในพื้นที่ และมีการประยุกต์รูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่เข้ากับยุคสมัย โดยยังสามารถได้รับการพักผ่อนที่สะดวกสบายได้อยู่ภายใต้สถาปัตยกรรมที่ดูดั้งเดิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.14 ทัศนียภาพโครงการกีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท

ที่มา : https://www.thairath.co.th สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

- การออกแบบของห้องพัก จากสถาปัตยกรรมแบบพื้นถิ่นจากเรื่องราวของชนเผ่าทั้ง 4 ในเกาะภูเก็ต ด้วยการใช้วัสดุที่คล้ายกับธรรมชาติ
  - Bird's Nest Pool Villas (บ้านรังนก) เป็นวิลล่าที่จำลองสไตล์ความหรูหราของชนเผ่ารังนก ด้วยการออกแบบที่เหมือนการสานกันของโครงสร้างตามแบบของรังนก
  - Clay Pool Cottages (บ้านดิน) กระท่อมปฐพีมีลักษณะเหมือนสร้างด้วยดินและมีหลังคามุงจากทรงเหลี่ยมสูง อยู่ใกล้แหล่งน้ำและลำธาร ให้ความรู้สึกสงบ อบอุ่น และสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ของชนเผ่าในอดีต
  - Tent Pool Villas (บ้านเต็นท์) วิลล่าสไตล์เต็นท์คนจร มีลักษณะเป็นเหมือนกระโจมที่สามารถโยกย้ายได้ง่าย เสมือนกับชีวิตของชนเผ่าคนจรมีวิถีชีวิตที่โลดโผน มักจะอยู่ไม่เป็นหลักแหล่งและท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ สร้างความรู้สึกสบายและเหมือนได้ผจญภัย
  - วิลล่าสไตล์บ้านต้นไม้ 2 ชั้น เป็นเหมือนสัญลักษณ์ของชนเผ่าเวหา ซึ่งบูชาจักรวาลและอาศัยอยู่ในบ้านที่แขวนบนต้นไม้เพื่อใกล้ชิดกับท้องฟ้า เพื่อความผ่อนคลายอย่างเต็มที่
- Mala Restaurant ห้องอาหารหลักจำนวน 1 ห้อง ในส่วนของเครื่องดื่มและขนมขบเคี้ยวจะมีบริการ Mala Bar ที่สระว่ายน้ำ ตกแต่งด้วยลวดลายแบบชนเผ่าพื้นเมือง

5) โครงสร้างและวัสดุ

ห้องพักแบบบ้านต้นไม้ มีความผิดแผกไปจากบ้านหลังอื่นๆคือมีสองชั้น ลักษณะคล้ายพุ่มไม้ มีเรื่องของการคำนวน ทิศทางการดัดงอของโครงสร้าง การก่อสร้างลงลึกรายละเอียดมากขึ้น

บ้านเต็นท์ มีการขึงหลังคาอาคารด้วยโครงสร้างแบบเต็นท์ บ้านรังนก อาคารลักษณะคล้ายรังนกทรงสี่เหลี่ยมทอดยาวออกไปหลายวาถูกล้อมรอบและทำหลังคาด้วยโครงเหล็กทึบถักเป็นตาข่ายคล้ายรังนก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.15 บ้านรังนก

ที่มา : https://www.aladdintogo.com สืบค้นวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2563

วัสดุทั้งหมดในโครงการมีการใช้สีสันของความเป็นธรรมชาติ และมีวัสดุที่เป็นธรรมชาติผสมกับวัสดุที่มีลักษณะใกล้เคียงกับวัสดุธรรมชาติ

6) องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ

- มาลา สปา (Mala Spa) ด้วยศาสตร์การบำบัดหลากหลายโปรแกรมจากทั้งไทย ธิเบต และวัฒนธรรมอื่นๆ ผ่านการใช้ผลิตภัณฑ์ออร์แกนิกจากธรรมชาติ
  - การบำบัดด้วยสปา และการเสริมความงาม
  - การแพทย์แบบองค์รวม
  - ชมการสาธิตขั้นตอนการนวดสปา
  - ฟิตเนส
  - กิจกรรมบำบัดแบบองค์รวม
  - สปา คูซีนจาก ร้านอาหาร สุธาของโรงแรมกีมาลา
- กิจกรรมทางศิลปะและหัตถกรรม

  กิจกรรมภายในโรงแรมประกอบด้วย เวิร์คชอปประติมากรรม, การจัดดอกไม้, การระบายสีน้ำ, การระบายสีน้ำมัน, การวาดลายไทย, ภาพพิมพ์, ศิลปะเมืองภูเก็ต, บันทึกภาพภูเก็ตเมืองเก่า, บันทึกภาพพระอาทิตย์ตก ณ ชายหาดในภูเก็ต และลูกประคบสมุนไพรไทย
- เอนชานต์ การ์เด้น (Enchanted Garden)

  ประกอบด้วย สวนผักและสมุนไพร, สวนไฮโดรโปนิกส์, กระท่อมเห็ด, สวนผลไม้และทุ่งเลี้ยงควาย เป็นพื้นที่สำหรับเที่ยวชมและเป็นผลิตผลปลอดสารพิษสำหรับประกอบอาหารภายในโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.16 ทุ่งเลี้ยงควาย

ที่มา : https://www.thairath.co.th สืบค้นวันที่ 8 กันยายน พ.ศ.2563

- พื้นที่จัดเลี้ยง เป็นส่วนบริการสนับสนุนสำหรับบุคคลทั่วเป็น ซึ่งผู้ใช้งานที่ไม่จำเป็นต้องเข้าพักในโครงการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.3 แสดงความจุพื้นที่จัดเลี้ยง Keemala

(ที่มา : Keemala Resort, 2563)

พื้นที่	Ceremony	Cocktail	Banquet	U-Shape	T-Shape
Forest	12 guests	12 guests	-	-	-
Rooftop	25 guests	25 guests	20 guests	20 guests	-
Poolside	-	60 guests	40 guests	-	-
Enchanted Hall	-	60 guests	50 guests	40 guests	30 guests
Enchanted Hall Terrace	30 guests	30 guests	-	-	-

- Forest การเข้าถึงผ่านสวนสมุนไพร มีสนามหญ้าที่ปกคลุมด้วยหญ้าและมอสที่โคนต้นไม้ใหญ่ เหมาะสำหรับพิธีแต่งงานที่ใกล้ชิดและงานเลี้ยงค็อกเทล
- Rooftop พื้นที่ฟังก์ชั่นอเนกประสงค์พร้อมทิวทัศน์ที่บนดาดฟ้าสามารถมองเห็นอ่าวกมลา และ Bird’s Nest Pool Villas เป็นสถานที่ที่เหมาะสำหรับการจัดเลี้ยงสำหรับทุกโอกาส
- Poolside สระว่ายน้ำที่ใจกลาง Keemala มีน้ำตกและทิวทัศน์อ่าวกมลา พื้นที่อาบแดดรอบสระว่ายน้ำเปลี่ยนเป็นพื้นที่จัดงานขนาดใหญ่และเป็นพื้นที่กลางแจ้งที่ต้องการสำหรับการสังสรรค์ขนาดใหญ่
- Enchanted Hall ตั้งอยู่บริเวณด้านบนหรือด้านล่างของ Mala Restaurant และ Mala Bar

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Enchanted Hall Terrace มีการเข้าถึงบริการจัดเลี้ยงเต็มรูปแบบและห้องควบคุมภาพและเสียง ทางออกเปิดสู่ระเบียงกลางแจ้งที่ทอดยาวตลอดความยาวของสถานที่จัดงาน และมีพื้นที่ฟังก์ชั่นเพิ่มเติมที่เหมาะสำหรับการจัดงานเลี้ยงค็อกเทลและพิธีที่ใกล้ชิด

7) ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

<u>ข้อดีของโครงการ</u>

- การวางผังโครงการมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น และจัดวางมุมมองห้องพักให้ได้รับบรรยากาศอย่างทั่วถึง
- ลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์และมีรูปลักษณ์โดดเด่น
- การนำวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายมาใช้เป็นการอนุรักษณ์สิ่งแวดล้อมและแสดงถึงวิถีชีวิตของชนเผ่าในพื้นที่ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
- โครงการมีจำนวนห้องพักไม่มาก ทำให้มีความสงบและเป็นส่วนตัวแก่ผู้เข้าพักโครงการและดูแลได้อย่างทั่วถึง
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่น่าดึงดูดจากการใช้เอกลักษณ์ท้องถิ่น

<u>ข้อจำกัดของโครงการ</u>

- การวางผังโครงการ มีการออกแบบห้องพักและอาคารหลายระดับอาจไม่เหมาะกับผู้เข้าพักที่เป็นเด็กผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ในการสัญจรภายในโครงการ
- จำนวนห้องพักค่อนข้างน้อย อาจไม่เพียงพอต่อการรับนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มขนาดใหญ่หลายๆกลุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.2 โรงแรมราชมรรคา (Rachamankha Hotel Chiang Mai)

ภาพที่ 3.17 ทัศนียภาพของโรงแรมราชมรรคา
ที่มา : http://www.surround.in.th สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ โรงแรมราชมรรคา (Rachamankha)
ที่ตั้งโครงการ 6 ราชมรรคา 9 พระสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย
ประเภทโครงการ สถานพักตากอากาศ
ผู้ออกแบบ องอาจ สาตรพันธุ์
ปีที่สร้างเสร็จ -
พื้นที่โครงการ 8,000 ตร.ม.
ระดับดาว 5 ดาว
จำนวนห้องพัก 25 ห้อง

1) แนวคิดของโครงการ

โรงแรมใจกลางเมืองเชียงใหม่ใกล้กับวัดพระสิงห์ เน้นบรรยากาศที่สงบร่มรื่น มีการใช้คอร์ดที่โอบล้อมด้วยอาคาร รูปแบบสถาปัตยกรรมถอดสัดส่วนของวัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง มาใช้ในการออกแบบโดยปรับให้เข้ากับพื้นที่ เป็นการผสมผสานระหว่างสถาปัตยกรรมแบบล้านนา ลาว และพม่า เข้ากับการวางผังแบบจีน มีห้องพักทั้งหมด 25 ห้อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ผังของโครงการ

แนวคิดของโครงการสร้างความเป็นส่วนตัวและความสงบ สร้างบรรยากาศแก่พื้นที่ของโครงการให้เกิดสุนทรียทางการพักผ่อนที่ ในแต่ละมุมมองของโครงการจะมีจุดรวมทางสายตาและการนำทางต่อไปทุกพื้นที่

การวางผังของโครงการมีที่มีจากสถาปัตยกรรมแบบจีนที่มีการเปิดคอร์ดพื้นที่ตรงกลางบ้านด้วยของพื้นที่บ้านจีน ที่มีลานโล่งภายในเป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุด ล้อมด้วยกำแพงสูงทึบ มีการจัดลำดับทางการรับรู้พื้นที่ของโครงการอย่างเป็นลำดับ โดยส่วนของอาคารห้องพักจะล้อมรอบคอร์ดกลางและหันอาคารแนวขวางเข้าสู่คอร์ด ที่สร้างความสงบของการเข้าพื้นที่มากกว่าด้านสกัด โดยคอร์ดของอาคาร มีสัดส่วนเป็น 1:1.6 จากสัดส่วนทองคำ (Golden Ratio)

ความแน่นของผังอาคารมาจากแนวคิดทางความงาม ของลานโล่งนั้นเชื่อมต่อกันแต่กั้นด้วยกำแพงเตี้ยๆและล้อมรอบด้วยอาคาร และมีเสน่ห์ที่ลี้ลับของความเป็นตรอกในการสัญจร ทำให้สถาปัตยกรรมมีชีวิตและความน่าสนใจ

การวางผังของโครงการไม่ได้มีการเปิดโล่งเพื่อเน้นการรับลม แต่มีช่องเปิดขนาดเล็กกับของเปิดขนาดเล็กเพื่อให้ลมเข้าแรงและตามทิศทาง โดยมีคอร์ดที่สำคัญของโครงการทั้งหมด 3 คอร์ดตามลำดับของการเข้าถึง

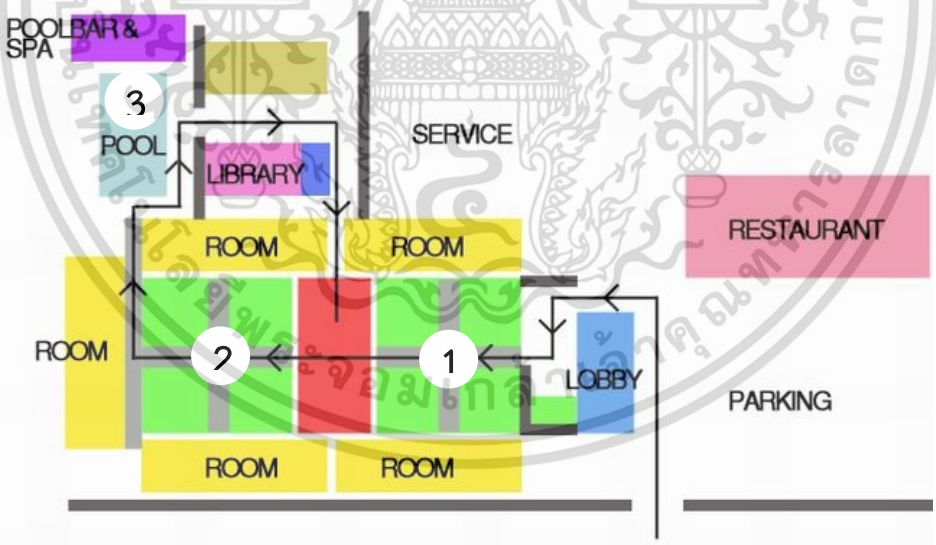

ภาพที่ 3.18 ผังโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : http://gotarch.com สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.19 มุมมองคอร์ดที่ 1 ของโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.20 มุมมองคอร์ดที่ 2 ของโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.21 มุมมองคอร์ดที่ 3 ของโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ประเภทของห้องพัก

ในโครงการประกอบไปด้วยห้องพัก 25 ห้องพัก แบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

1) ห้องสุพีเรีย (Courtyard Superior)

มุมมองจากห้องพัก : วิวเมือง ขนาดห้อง : 32 ตารางเมตร

ขนาดเตียง : เตียงเดี่ยว 2 เตียง หรือ เตียงคิงไซส์

จำนวน : 18 ห้อง (6 ห้องเตียงเดี่ยวและ 12 ห้องเตียงคิงไซส์)

ภาพที่ 3.22 ห้องพักแบบสุพีเรีย

ที่มา : https://www.derachamanka.com สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

2) ห้องแกรนด์ดีลักซ์ (Grand Deluxe)

มุมมองจากห้องพัก : วิวเมือง ขนาดห้อง : 40 ตารางเมตร

ขนาดเตียง : เตียงคิงไซส์

ภาพที่ 3.23 ห้องพักแบบดีลักซ์

ที่มา : https://www.derachamanka.com สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ห้องคลาสสิคสวีท (Classic Suite)

มุมมองจากห้องพัก : วิวสวน ขนาดห้อง : 100 ตารางเมตร

ขนาดเตียง : เตียงคิงไซส์ 1 เตียง และ เตียงใหญ่ 1 เตียง

ภาพที่ 3.24 ห้องโถงของห้องสวีท 2 ห้องนอน

ที่มา : https://www.derachamanka.com สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.25 ห้องสวีท 2 ห้องนอน

ที่มา : https://www.derachamanka.com สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

ตารางที่ 3.4 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Rachamankha

(ที่มา : Rachamankha, 2563)

รูปแบบห้องพัก	Peak Season (Jan 1 - Feb 29, Nov 1 - Dec 19)	Off-Peak Season (Mar 1 - May 31, Oct 1 - 31)	High Season (June 1 - Sept 30)
Courtyard Superior	6,713	6,205	6,205
Grand Deluxe	7,572	6,973	6,973
Classic Suite	16,113	14,851	14,851

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) แนวคิดทางสถาปัตยกรรม

ลักษณะของโรงแรมทำให้ผู้ที่เข้ามาพักรู้สึก สงบ ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับชื่อโรงแรมที่ว่า “ราชมรรคา” นั้นแปลว่า “เส้นทางเชื่อมโยงบ้านเมืองชั้นในของขอมโบราณ” ผสมผสานระหว่างศิลปะแห่งล้านนาซึ่งได้รับแรงบันดาลใจมาจากวัดพระธาตุลำปางหลวง และกลิ่นอายของวัฒนธรรม 3 ชาติ คือ จีน ลาว พม่า

ส่วนด้านหน้าทางเข้าของโครงการถอดสถาปัตยกรรมจากวัดไหล่หินหลวง มาใช้ในการออกแบบ อาคารโถงบริเวณส่วนกลางของโครงการถอดสัดส่วนของวิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง และมีการประยุกต์โดยการวางอาคารทางเข้าจากด้านสกัดเป็นแนวขวาง

ลักษณะของสถาปัตยกรรมแบบไทยล้านนาจะเห็นได้จาก

1) รูปทรงหลังคา จะมีรูปแบบกึ่งปั้นหยากึ่งจั่ว ซึ่งจะมีลักษณะที่แข็งแรง รับแรงลมได้ทุกด้านและระบายอากาศได้ดี

2) เสา เสาจะมีรูปแบบที่สูงเหมือนวัดทางภาคเหนือ เสาในลักษณะนี้จะทำให้เกิดความปลอดโปร่งและระบายอากาศได้ดี

การออกแบบสัดส่วนของอาคาร ชั้นล่างจะยืดสูง และส่วนชั้นบนทิ้งชายคาให้อาคารเตี้ยแจ้ การออกแบบหลังคามีการสลับทิศทางของจั่วเพื่อสร้างชีวิตแก่อาคาร

ภาพที่ 3.26 สัดส่วนอาคาร

ที่มา : http://www.surround.in.th สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในส่วนของห้องอาหารมีการออกแบบสถาปัตยกรรมล้านนาประยุกต์เข้ากับสถาปัตยกรรมแบบจีน ผ่านองค์ประกอบต่างๆทางสถาปัตยกรรม เช่น ลวดลาย การแกะสลัก เป็นต้น บริการห้องอาหารที่พร้อมเสิร์ฟอาหารแบบนานาชาติและอาหารไทยพื้นเมือง มีที่นั่งทั้งภายในและภายนอก เปิดให้บริการอาหารเช้าแบบตามสั่ง 6.30 - 10.00 น. และอาหารกลางวัน-อาหารค่ำเวลา 10.00 - 22.00 น. และมีบริการรูมเซอร์วิสเวลา 6.30 - 22.00 น.

ภาพที่ 3.27 ห้องอาหารโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : http://www.surround.in.th สืบค้นวันที่ 7 กันยายน พ.ศ.2563

สระว่ายน้ำของโครงการโอบล้อมด้วยกำแพงเตี้ยๆ มีจุดจบสายตาของมุมมองคืออาคารสปาของโครงการ และมีการใช้เส้นเฉียงของการออกแบบ เพื่อให้สระว่ายน้ำดูลึกกว่าความเป็นจริง

5) โครงสร้างและวัสดุ

มีการใช้ลาดกรวดด้านหน้าทางเข้าของโครงการ ผนังของอาคารไม่ฉาบเรียบ ไม่มีการจับเฟี้ยมมุมของเสา แต่ใช้ใบตองลูบตอนฉาบปูนเพื่อให้มีเอกลักษณ์ของความเป็นงานช่างพื้นบ้าน ที่อยู่นอกความสมบูรณ์แบบ

บางส่วนของอาคารมีความไม่ลงตัว เรียกว่าความงามอุบัติ จากการกัดกันขององค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมซึ่งมีที่มาจากต้นแบบคือช่างชาวบ้านที่รังสรรค์ความงามด้วยความไม่ตั้งใจจากการแก้ปัญหา

อาคารโถงนั่งเล่นถอดสัดส่วนจากวิหารน้ำแต้ม วัดพระธาตุลำปางหลวง จังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นวิหารโถง มีการย่อเก็จในการขยายอาคาร และใช้โครงสร้างหลังคาแบบม้าต่างไหมที่เป็นเอกลักษณ์ของสถาปัตยกรรมแบบล้านนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โครงสร้างแบบม้าต่างไหมเป็นเอกลักษณ์แบบหนึ่งของศิลปะล้านนา เป็นสถาปัตยกรรมอาคารที่มีหลังคาซ้อนลดหลั่นกันสามชั้น ซึ่งเป็นลักษณะอาคารที่จำเพาะกับกษัตริย์หรือเจ้าเมือง ส่วนของหลังคาหรือวิหารจะเป็นการยกซ้อนของไม้เป็นสามชั้นสามระดับ เพื่อประกอบเป็นหลังคาของห้องประธาน ส่วนหน้า ซ้อนสามชั้น และส่วนหลังซ้อนกันป็นสองชั้น โดยมีเสาหลวงรองรับหลังคาทั้งหมด การประกอบส่วนของหลังคาทั้งหมดนี้ใช้ลิ่มไม้เป็นตัวยึด ไม่มีการใช้ตะปู ทำให้อาคารแบบม้าต่างไหมสามารถรื้อเพื่อย้ายไปประกอบที่อื่นได้[1]

ภาพที่ 3.28 อาคารโถงนั่งเล่น

ที่มา : https://thailand.airasiago.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

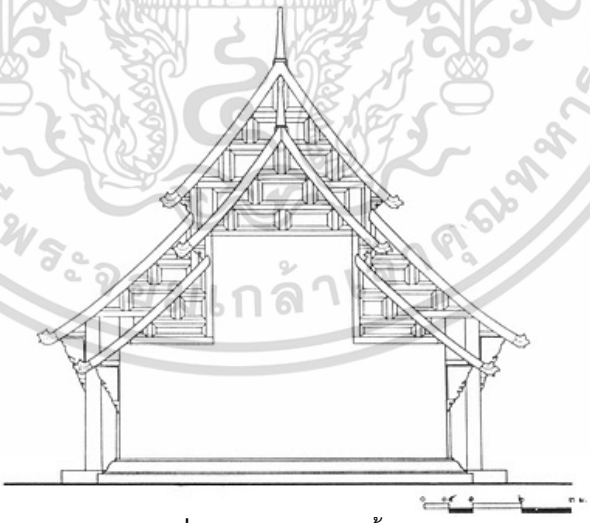

ภาพที่ 3.29 รูปตัดวิหารน้ำแต้ม

ที่มา : https://sites.google.com/site/5204873 สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

[1] ที่มา : ม้าต่างไหม https://sawaddhi.blogspot.com สืบคนเมื่อวันที่ 23 ก.ย. 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ

- ร้านค้า (The Boutique) ตั้งอยู่บนชั้นที่สองของตึกร้านอาหาร สิ่งของที่ผลิตขึ้นมาโดยเฉพาะจากนักออกแบบท้องถิ่นและช่างฝีมือนั้นมีจำหน่าย
- ห้องสมุด ติดตั้งจากพื้นถึงเพดานด้วยไม้เนื้อแข็งเคลือบเงา และใช้ไฟจากโคมระย้า
- ราชมรรคาสปา บริการสปาและนวดแผนไทย
- แกลอรี่ (The Gallery) สำหรับจัดแสดงของสะสมโบราณและภาพต่างๆ ตั้งอยู่บนชั้นสองด้านบนของร้านอาหาร เป็นการจัดแสดงอย่างถาวร ของทุกชิ้นนั้นนำมาจากของสะสมส่วนตัวของเจ้าของ เปิดบริการตลอดทุกวันตั้งแต่เวลา 08.00 น. ถึง 22.00 น.

ภาพที่ 3.30 แกลอรี่ของโรงแรมราชมรรคา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

7) ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

<u>ข้อดีของโครงการ</u>

- การวางผังโครงการมีมุมมองทางการรับรู้ของการจัดลำดับการเข้าถึงโครงการที่น่าสนใจและสร้างประสบการณ์ทางการรับรู้
- การออกแบบโดยใช้กำแพงสูงและเปิดคอร์ดตรงกลาง ทำให้เกิดการสร้างพื้นที่เป็นของตัวโครงการเองและตัดการรบกวนจากภายนอก
- การออกแบบทางสถาปัตยกรรมประยุกต์ใช้สถาปัตยกรรมล้านนาและผสมผสานสถาปัตยกรรม จีน ลาว พม่า ได้อย่างลงตัวและเข้ากับยุคสมัย

<u>ข้อจำกัดของโครงการ</u>

- ทางโรงแรมสงวนสิทธิไม่รับเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีเข้าพักโครงการ เนื่องจากของตกแต่งโรงแรมเป็นของเก่าแก่ที่มีมูลค่า
- โครงการตั้งอยู่ติดกับบริเวณชุมชน อาจมีเสียงรบกวนเข้ามาภายในโครงการบ้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.3 วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort Chiang Mai)

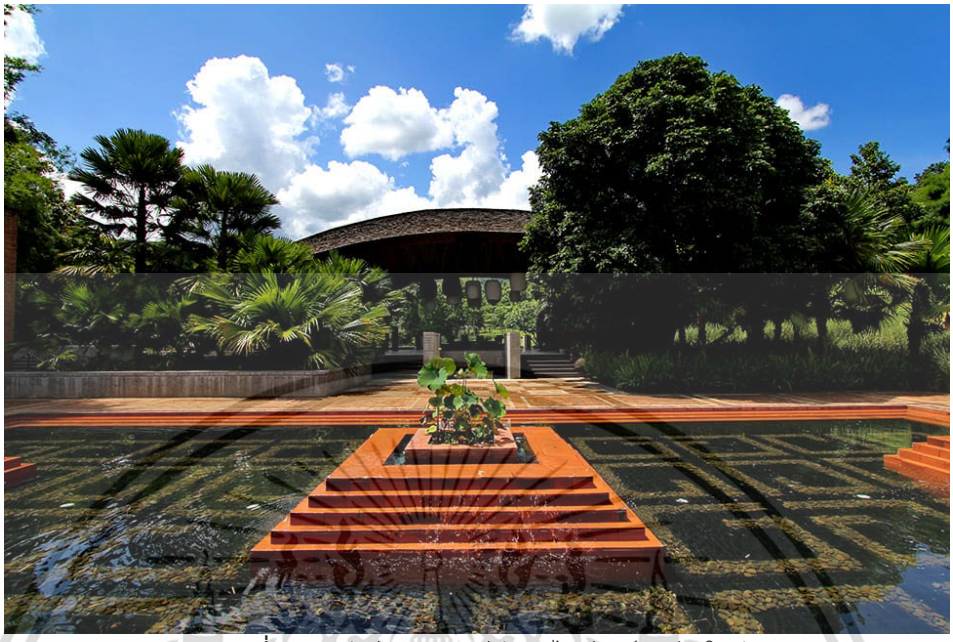

ภาพที่ 3.31 ทัศนียภาพของวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort Chiang Mai)

ที่ตั้งโครงการ หมู่ 2 ตำบลบ้านปง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประเทศไทย

ประเภทโครงการ สถานพักตากอากาศ

ผู้ออกแบบ The Office of Bangkok Architects : OBA

ปีที่สร้างเสร็จ พ.ศ. 2551

พื้นที่โครงการ (35,000 ตารางเมตร)

ระดับดาว 4 ดาว

จำนวนห้องพัก 72 ห้องพัก

1) แนวคิดของโครงการ

การจัดตั้งโครงการมีแนวความคิดมาจากคุณวีรวัฒน์ องค์วาสิฏฐ์ (ประธานกรรมการบริหาร บริษัท วีรันดา รีสอร์ท แอนด์ สปา จำกัด) ซึ่งขณะนั้นได้บริหาร วีรันดา หัวหิน โดยมีความคิดว่า วีรันดามีรีสอร์ทมุมมองทะเลแล้ว แต่ยังขาดรีสอร์ทมุมมองภูเขา ซึ่งได้แรงบันดาลเกาะบาหลี ประเทศอินโดนีเซียที่เป็นมุมมองภูเขาไม่ติดทะเล โดยที่มุมมองภูเขาเป็นสถานที่สำหรับการท่องเที่ยวได้ทั้งปี ไม่ว่าจะหน้าร้อนหรือหน้าหนาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับกลุ่มเป้าหมายของวีรันดา เชียงใหม่ เดอะ ไฮ รีสอร์ท คือกลุ่มลูกค้าวัยทำงานช่วงอายุ 25- 40 ปี ที่ชื่นชอบไลฟ์สไตล์ที่แตกต่าง นิยมการท่องเที่ยวแบบมีสีสันและชื่นชอบพักผ่อนในสถานที่ที่มีคอนเซ็ปต์ดีไซน์บ่งบอกรสนิยมของตนเอง และกลุ่มครอบครัวและคู่ฮันนีมูน

2) ผังของโครงการ

การออกแบบผังโครงการ มีแนวคิดจากการมีลำดับในการรับรู้เส้นทางโดยไม่เดินเป็นทางตรง มีการเปิดและปิดมุมมองด้วยการใช้ระนาบ เพื่อการเปิดประสบการณ์ทางการรับรู้พื้นที่แบบเป็นมุมมอง การวางตัวของทางสัญจรและอาคารวางตัวตามความลาดเอียงของระดับพื้นที่ซึ่งมีคอนทัวร์ของแนวเขา โดยอาคารมีทั้งหมด 3 ระดับโดยที่ชั้น 2 จะตรงกับโถงต้อนรับ (Lobby)

พื้นที่ของโครงการหลักๆแบ่งออกเป็น 2 ส่วนตามแนวคิดการวางตัวของเมืองเชียงใหม่ ด้วยตัวแบ่งคือกำแพงเมืองโบราณที่ไม่สามารถมองทะลุเห็นข้างในได้ คือ ส่วนที่อยู่นอกกำแพงเมืองที่เป็นนอกเมือง และส่วนในกำแพงชั้นในคือตัวเมือง

การออกแบบของพื้นที่มีการปล่อยส่วนของพื้นที่ธรรมชาติเดิมให้มีส่วนร่วมในพื้นที่เปิดโล่งของโครงการ ทำให้มีการรักษาบรรยากาศแวดล้อมที่ร่มรื่น และเนื่องด้วยจังหวัดเชียงใหม่มีฤดูร้อนที่ค่อนข้างร้อนมาก ผู้ออกแบบจึงสร้างพื้นที่ใช้งานของกิจกรรมให้อยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวโดยไม่กระจายอาคารออกจากกัน ซึ่งอาคารหลักของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น สระว่ายน้ำ สปา ห้องออกกำลังกาย จะจัดอยู่ในอาคารสูงที่เดียว ทำให้สะดวกต่อการใช้งาน

ภาพที่ 3.32 ที่ตั้งโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.33 ผังภาพรวมโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

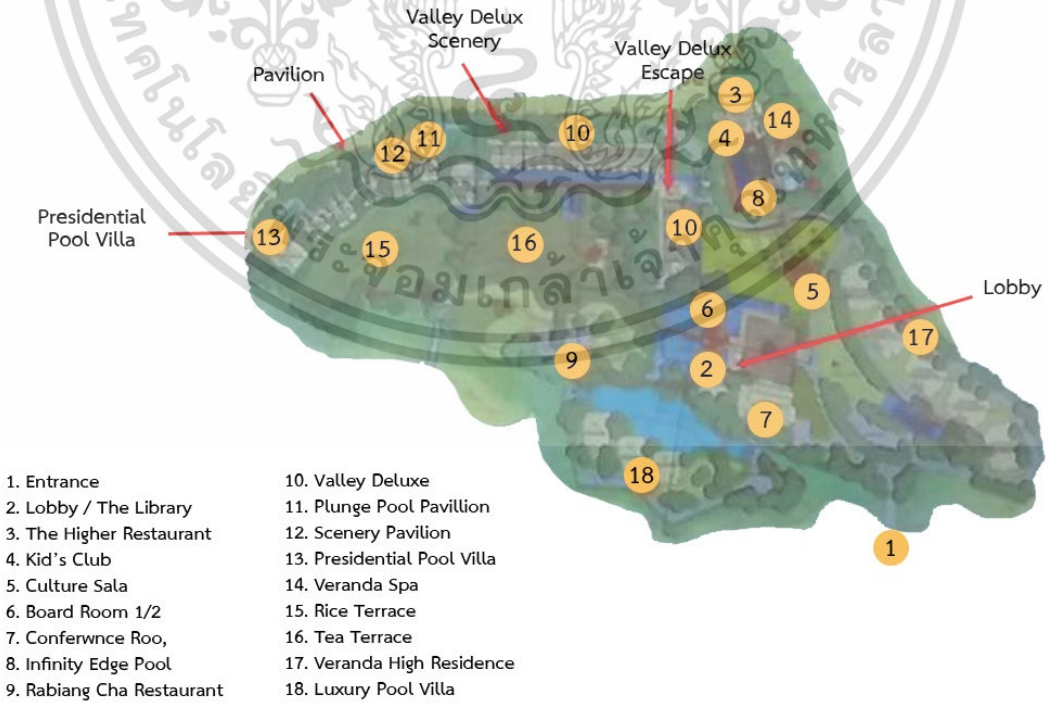

ภาพที่ 3.34 ผังโครงการ วีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ประเภทของห้องพัก

ห้องพักมีทั้งหมด 4 รูปแบบ จำนวน 69 ห้อง และมีบ้านพักแยกอีก 3 หลัง

ห้องพัก VALLEY DELUXE

แบ่งตามวิวเป็น VALLEY DELUXE ESCAPE มุมมองกำแพงเมืองเชียงใหม่ และ VALLEY DELUXE SCENERY มุมมองทุ่งนาและทิวเขา เป็นอาคาร 3 ชั้น

ภาพที่ 3.35 อาคาร VALLEY DELUXE

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

3.1) VALLEY DELUXE ESCAPE

ขนาด : 43 + 15 (BALCONY) ตร.ม. รวม 58 ตร.ม.

เตียง : เตียงเดี่ยวหรือเตียงคู่

มุมมอง : กำแพงป้อมปราการเก่าในเชียงใหม่

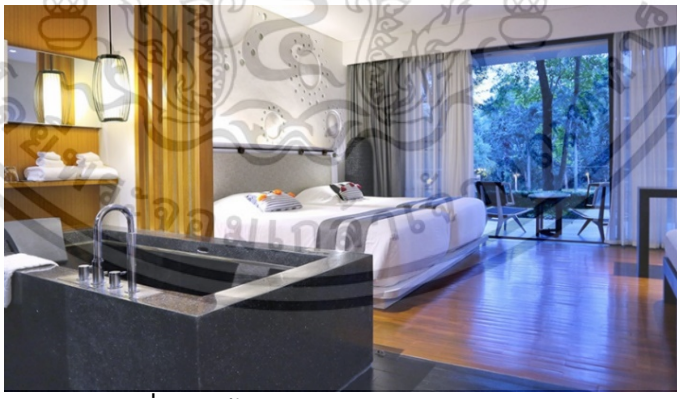

ภาพที่ 3.36 ห้องนอน VALLEY DELUXE ESCAPE

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

3.2) VALLEY DELUXE SCENERY

ขนาด : 43 + 15 (BALCONY) ตร.ม. รวม 58 ตร.ม.

เตียง : เตียงเดี่ยวหรือเตียงคู่

มุมมอง : วิวทุ่งนาและเนินเขา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

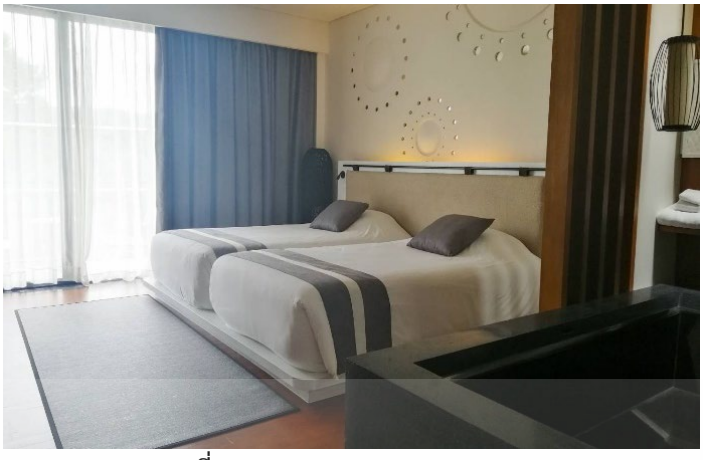

ภาพที่ 3.37 VALLEY DELUXE SCENERY

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

ห้องพัก PAVILION

เป็นบ้านพัก 2 ชั้น แบ่งเป็น POOL PAVILION ที่ชั้น 1 มีสระแช่ตัว และ SCENERY PAVILION PLUNGE ที่ชั้น 2 มีระเบียงขนาดใหญ่และอ่างจากุซซี่สปาแบบฝังพื้น

ภาพที่ 3.38 อาคารห้องพัก PAVILION

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

3.3) PLUNGE POOL PAVILION

ขนาด : 88+45(BALCONY) ตร.ม. รวม 133 ตร.ม.

เตียง : เตียงคู่

มุมมอง : วิวนาขั้นบันได

ชั้นห้องพัก : ชั้นที่ 1

องค์ประกอบ : ระเบียง 45 ตร. ม. และสระแช่ตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.39 ห้องนอน PLUNGE POOL PAVILION

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.40 ห้องพัก PLUNGE POOL PAVILION

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

3.4) SCENERY PAVILION

ขนาด : 78 + 32 (BALCONY) ตร.ม. รวม 110 ตร.ม.

เตียง : เตียงคู่

มุมมอง : วิวทุ่งนาและเนินเขา

ชั้นห้องพัก : ชั้นที่ 2

องค์ประกอบ : ระเบียง 32 ตร.ม. และอ่างจากุซซี่สปาแบบฝังพื้น

ภาพที่ 3.41 ระเบียง SCENERY PAVILION

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5) ห้องพัก PRESIDENTIAL POOL VILLA

ขนาด : 420 ตร.ม.

เตียง : เตียงคู่ 2 เตียง

มุมมอง : วิวทุ่งนาและเนินเขา

ชั้นห้องพัก : อาคาร 2 ชั้น

องค์ประกอบ : 2 ห้องนอนห้อง, ทำงานส่วนตัว, ห้องนั่งเล่น, สระว่ายน้ำและจากุซซี่

ภาพที่ 3.42 อาคารห้องพัก PRESIDENTIAL POOL VILLA

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.43 ห้องนอน PRESIDENTIAL POOL VILLA

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.44 ห้องนั่งเล่น PRESIDENTIAL POOL VILLA

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.5 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงการท่องเที่ยว Veranda Resort (ที่มา : Veranda Resort. 2563)

รูปแบบห้องพัก	Peak Season (Jan 1 - Feb 29, Nov 1 - Dec 19)	Off-Peak Season (Mar 1 - May 31, Oct 1 - 31)	High Season (June 1 - Sept 30)
VALLEY DELUXE ESCAPE	9,298	5,531	6,355
VALLEY DELUXE SCENERY	9,887	6,120	6,944
PLUNGE POOL PAVILION	14,300	10,533	11,357
SCENERY PAVILION	14,300	10,533	11,357
PRESIDENTIAL POOL VILLA	28,130	24,363	25,187

4) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

โถงต้อนรับ (Lobby) ด้านหน้าสุดของโครงการ มีแนวคิดทางการออกแบบจากกูบช้าง คือประทุนหลังช้าง ด้วยรูปทรงที่โดดเด่นของโครงสร้างพาดช่วงกว้างผสมผสานเข้ากับการออกแบบที่มีลักษณะความเป็นไทย ซึ่งประกอบด้วยการผสมผสานระหว่างวัสดุไม้และเหล็กที่มีความเข้ากันอย่างลงตัว ทำให้เกิดพื้นที่ต้อนรับขนาดใหญ่ สร้างบรรยากาศของการต้อนรับที่โดดเด่นและมีมุมมองของโถงต้อนรับมองไปสู่สระน้ำของโครงการ และมองเห็นไปยังอาคารส่วนต่างๆของโครงการ รวมไปไปถึงนาข้าวและไร่ชา

ภาพที่ 3.45 Lobby ของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 5 กันยายน พ.ศ.2563

ห้องอาหารมีจำนวน 2 ห้อง ห้องแรกคือ The Higher Room (เดอะ ไฮเออร์รูม) ให้บริการอาหารแบบนานาชาติ ส่วนห้องอาหารอีกแห่งที่สามารถดื่มด่ำกลิ่นอ่อนๆจากต้นข้าวและยอดชาบนระเบียง ห้องอาหาร“ระเบียงชา” ตกแต่งสไตล์โมเดิร์นที่ผสมผสานการตกแต่งตามวิถีดั้งเดิมของวัฒนธรรมทางเหนือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งห้องอาหาร Rabiang cha (ระเบียงชา) ประกอบด้วยอาคารหลองข้าวแบบทางล้านนา ซึ่งอาคารหลองข้าวเป็นของคู่กับบ้านเรือนของคนล้านนา ใช้สำหรับเก็บข้าวเปลือกไว้กินได้ตลอดปี ที่เหลือจึงแบ่งขาย หลองข้าวสะท้อนถึงความมั่นคงของครัวเรือนความอุดมสมบูรณ์ของชุมชน[2] ซึ่งใช้เป็นพื้นที่สำหรับรับประทานอาหารทั้งสำหรับบุคคลที่มาแบบเดี่ยวและมาแบบกลุ่ม โดยมีทั้งรูปแบบติดเครื่องปรับอากาศและไม่ติดเครื่องปรับอากาศ

ภาพที่ 3.46 ห้องอาหาร Rabiang cha (ระเบียงชา)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

5) โครงสร้างและวัสดุ

โถงต้อนรับ (Lobby) ของโครงการที่มีแนวคิดจากกูบช้าง สร้างด้วยโครงสร้างพาดช่วงกว้าง (wide span) เพื่อการเปิดพื้นที่และสร้างความโดดเด่นของอาคาร มีลักษณะโค้ง มีจุดถ่ายแรงหลัก 4 จุด สร้างด้วยวัสดุเหล็กและไม้ วัสดุมุงหลังคาด้วยกระเบื้องหลังคาชิงเกิ้ลรูฟ (shingle roof) จากแต่ก่อนที่เคยมุงด้วยกระเบื้องไม้ซีดาร์ตอนเปิดตัวโครงการ

ภาพที่ 3.47 โครงสร้าง Lobby ของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 16 กันยายน พ.ศ.2563

[2] หลองข้าว - ศูนย์ล้านนาศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ห้องอาหาร Rabiang cha (ระเบียงชา) ประกอบด้วยอาคารหลองข้าวแบบทางล้านนา ซึ่งหลอง(ยุ้ง)ข้าวล้านนา มีลักษณะเป็นเสาไม้กลม ฝังลงดิน หลังคานิยมมุงด้วยดินขอ(กระเบื้องดินเผาขนาดเล็ก) เป็นอาคารไม้ใต้ถุนสูง การออกแบบโครงสร้างที่จะใช้เสาไม้ขนาดใหญ่ทั้งต้นเพื่อให้เกิดความแข็งแรงสามารถรองรับน้ำหนักของข้าวที่จะจัดเก็บในหลอง(ยุ้ง) ที่น่าสนใจคือ การตั้งเสาจะไม่ตั้งเสาตรงเช่นการสร้างอาคารโรงเรือนทั่วไป หากแต่จะตั้งเสาคู่สองแถวในลักษณะสอบส่วนบนเข้าหากัน เหมือนเรือนฝาปะกนของภาคกลาง[3]

6) องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ

- ภายในโครงการประกอบด้วยสระว่ายน้ำถึง 2 สระ คือ Infinity Pool สระว่ายน้ำลอยฟ้าขนาดใหญ่กลางแจ้งที่ให้ความรู้สึกอิสระในมุมมองที่ไม่จำกัดถึง 180 องศา อีกสระคือ Dip Pool เพื่อการพักผ่อนเป็นส่วนตัว

ภาพที่ 3.48 สระว่ายน้ำของโครงการวีรันดา ไฮ รีสอร์ต เชียงใหม่

ที่มา : https://www.verandaresort.com สืบค้นวันที่ 6 กันยายน พ.ศ.2563

- Veranda spa บริการสปาของโครงการเน้นบรรยากาศที่สงบและความเป็นธรรมชาติ
- The Library ห้องสมุดของโครงการ เป็นมุมพักผ่อนท่ามกลางความเงียบสงบ
- คิดส์คลับ (Kids Club) สำหรับให้บริการดูแลบุตรหลานของผู้เข้าพักโครงการ โดยอยู่ในบริเวณเดียวกับสิ่งอำนวยความสะดวกของโครงการ เพื่อการใช้งานที่สะดวกของผู้เข้าพัก
- ห้องฟิตเนส (Fitness) อยู่บริเวณชั้น 2 ของอาคาร facility หลักของโครงการ
- กิจกรรม (Activities) ภายในโครงการประกอบด้วย การใส่บาตร, การปั่นจักรยาน, การลงสีร่ม, การทำอาหาร, กีฬามวยไทย, โยคะ และการปลูกข้าว ซึ่งผู้เข้าพักสามารถทำการจองล่วงหน้าก่อนเข้าพักเพื่อร่วมกิจกรรมได้

[3] หลองข้าว - ศูนย์ล้านนาศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

<u>ข้อดี</u>

- ทำเลที่ตั้งที่ของโครงการอยู่ในทำเลที่ดี เรียงรายล้อมรอบด้วยหุบเขา โครงการร่มรื่นด้วยต้นไม้ที่หนาแน่น
- การตกแต่งของห้องพักมีความพิเศษ สร้างความรู้สึกแตกต่างโดยการเน้นวัสดุและดีไซน์
- ห้องพักทุกห้องเห็นวิวทิวเขาท่ามกลางธรรมชาติและบรรยากาศนอกเมืองเชียงใหม่
- การออกแบบของโครงการมีการประยุกต์ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบไทยเข้ากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี

<u>ข้อจำกัด</u>

- โครงการมีขนาดใหญ่และมีความจำเป็นต้องดูแลรักษาเป็นอย่างมากจึงจะคงความเป็นระเบียบไว้ได้ พื้นที่แต่ละส่วนค่อนข้างต้องการความดูแลเป็นพิเศษ เช่น การมีสระว่ายน้ำจำนวนมาก การมีนาข้าวและไร่ชา เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.1.4 Banyan Tree Lijiang

ภาพที่ 3.49 Banyan Tree Lijiang

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ Banyan Tree Lijiang

ที่ตั้งโครงการ Yuerong Road, Shuhe, Gucheng District Lijiang, China

ประเภทโครงการ สถานพักตากอากาศ

ปีที่สร้างเสร็จ พ.ศ.2549

พื้นที่โครงการ 60,000 ตารางเมตร

ระดับดาว 5 ดาว

จำนวนห้องพัก 88 ห้อง

1) แนวคิดของโครงการ

รีสอร์ทตั้งอยู่เหนือระดับน้ำทะเล 2,400 เมตรและมีทิวทัศน์อันตระการตาของภูเขาหิมะมังกรหยก พักในวิลล่าที่มีเสน่ห์พร้อมสถาปัตยกรรมที่ได้รับแรงบันดาลใจจาก Naxi ใกล้กับเมืองเก่า Shuhe และหมู่บ้าน Baisha เพลิดเพลินไปกับอากาศบริสุทธิ์บนภูเขาและพักผ่อนในรีสอร์ทบนพื้นที่สูง ย้อนเวลากลับไปสู่เมืองโบราณลี่เจียง ด้วยถนนหินกรวดที่มีเสน่ห์และลำคลองที่สวยงามไหลผ่านเมืองมรดกโลกขององค์การยูเนสโก เพลิดเพลินไปกับสถาปัตยกรรมเก่าแก่และประวัติศาสตร์

มีเครือโรงแรมระดับนานาชาติจำนวนไม่น้อยในลี่เจียง แต่บันยันทรีเป็นโรงแรมแห่งแรกที่ใช้แนวทางสไตล์รีสอร์ทที่วิลล่าและอาคารสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะทั้งหมดเชื่อมต่อกันด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทางเดินกลางแจ้ง ซึ่งเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับสถานที่เขตร้อนอย่างลี่เจียงที่มีธรรมชาติในทิวทัศน์อันงดงามและเงียบสงบ

พ.ศ. 2555 บันยันทรีลี่เจียงกลายเป็นที่แรกในจีนที่ได้รับสถานะ EarthCheck Gold Certified รางวัลมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมระดับโกลด์

2) ผังของโครงการ

การวางผังของรีสอร์ทวางตำแหน่งห้องพักทุกห้องอยู่ในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นวิวภูเขาหิมะมังกรหยกได้อย่างชัดเจน ซึ่งภูเขาหิมะมังกรหยก (Jade Dragon Snow Mountain) หรืออวี้หลงเฉวียซาน เป็นสัญลักษณ์ของลี่เจียง (Lijiang) โดยมียอดเขาสูงที่สุดโดยประมาณ 5600 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล

ภาพที่ 3.50 ผังโครงการ Banyan Tree Lijiang

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ประเภทของห้องพัก

มีวิลล่าห้องพัก 7 รูปแบบ จำนวน 88 ห้อง

3.1) Garden Suite

ขนาดห้อง : 145 sqm มุมมอง : วิวสวน

เตียง : เตียงคู่ หรือ เตียงคิงไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 2 ท่าน

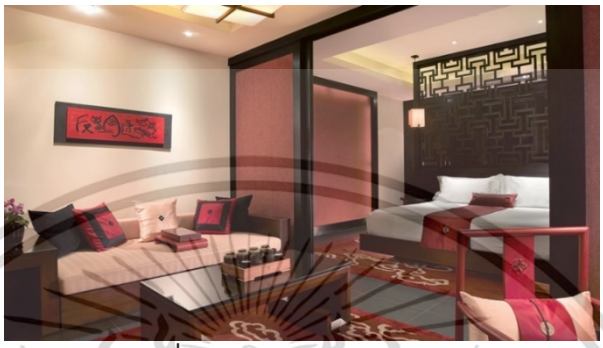

ภาพที่ 3.51 ห้องพัก Garden Suite

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.52 ทางเข้าห้องพัก Garden Suite

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

3.2) Mountain View Suite

ขนาดห้อง : 99 sqm มุมมอง : วิวภูเขา

เตียง : เตียงคู่ หรือ เตียงคิงไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 2 ท่าน

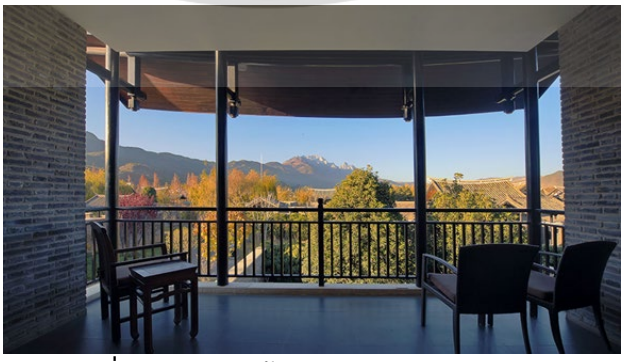

ภาพที่ 3.53 ระเบียงห้องพัก Mountain View Suite

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3) Jet Pool Villa

ขนาดห้อง : 355 sqm มุมมอง : วิวสวน

เตียง : เตียงคู่ หรือ เตียงคิงไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 2 ท่าน

องค์ประกอบเพิ่มเติม : สวนส่วนตัววิวภูเขา, สระว่ายน้ำเจ็ทอุณหภูมิคงที่

ภาพที่ 3.54 มุมมองห้องพัก Jet Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.55 ห้องพัก Jet Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

3.4) Plunge Pool Villa

ขนาดห้อง : 359 sqm มุมมอง : วิวสวน

เตียง : เตียงคิงไซส์ หรือ เตียงควีนไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 2 ท่าน

ภาพที่ 3.56 มุมมองห้องพัก Plunge Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.57 ห้องพัก Plunge Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

3.5) Two-Bedroom Mountain View Duplex

ขนาดห้อง : 232.3 sqm มุมมอง : วิวสวน

เตียง : เตียงคิงไซส์ หรือ เตียงควีนไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 4 ท่าน

ภาพที่ 3.58 ห้องพัก Two-Bedroom Mountain View Duplex

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.59 ห้องนอน Two-Bedroom Mountain View Duplex

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

3.6) Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa

ขนาดห้อง : 1064 sqm มุมมอง : วิวภูเขา

เตียง : เตียงคิงไซส์ หรือ เตียงควีนไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 4 ท่าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.60 ห้องพัก Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

3.7) Three-Bedroom Villa

ขนาดห้อง : 1,249 sqm

เตียง : เตียงคิงไซส์ หรือ เตียงควีนไซส์ สำหรับผู้เข้าพัก 6 ท่าน

มุมมอง : วิวสวน

องค์ประกอบเพิ่มเติม : สระว่ายน้ำ

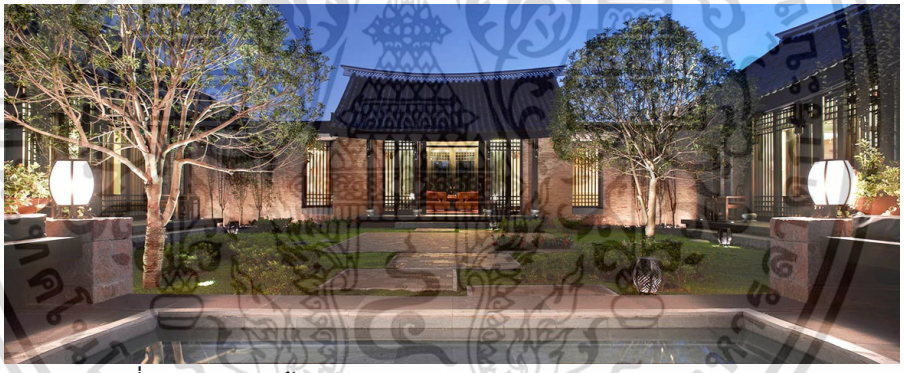

ภาพที่ 3.61 มุมมองห้องพัก Three-Bedroom Mountain View Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.62 ห้องพัก Three-Bedroom Mountain View Pool Villa

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.6 แสดงรายละเอียดห้องพัก Banyan Tree Lijiang

(ที่มา : Banyan Tree Lijiang, 2563)

รูปแบบห้องพัก	จำนวนห้องพัก	ขนาดห้องพัก (ตร.ม.)	มุมมอง
Garden Suite	40	145	สวน
Mountain View Suite	10	99	ภูเขา
Jet Pool Villa	6	355	สวน
Plunge Pool Villa	7	359	สวน
Two-Bedroom Mountain View Duplex	16	232.3	ภูเขา
Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa	6	1064	ภูเขา
Three-Bedroom Villa	3	1249	สวน

ตารางที่ 3.7 แสดงราคาห้องพักประเภทต่างๆในแต่ละช่วงท่องเที่ยว Banyan Tree Lijiang

(ที่มา : Banyan Tree Lijiang. 2563)

รูปแบบห้องพัก	Peak Season (Jan 1 - Feb 29, Nov 1 - Dec 19)	Off-Peak Season (Mar 1 - May 31, Oct 1 - 31)	High Season (June 1 - Sept 30)
Garden Suite	4,862	5,294	6,147
Mountain View Suite	5,433	5,863	6,722
Jet Pool Villa	6,864	7,291	8,153.68
Plunge Pool Villa	8,578	8,580	10,298
Two-Bedroom Mountain View Duplex	17,159	17,164	19,451
Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa	20,021	20,027	22,313
Three-Bedroom Villa	31,457	31,466	33,755

4) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

ซื่อเหอย่วน หรือ เรือนสี่ประสาน เป็นรูปแบบของบ้านที่มีอาคารล้อมลานกลางบ้านทั้งสี่ทิศ ซึ่งรูปแบบของบ้านแบบนี้ ได้พัฒนาเพิ่มเติมมาจากบ้านแบบ ซานเหอย่วน ที่เดิมสร้างอาคารล้อมบ้านไว้ 3 ทิศเป็นรูปทรงเกือกม้า และเว้นด้านหน้าเอาไว้ โดยในภายหลัง บ้านแบบซานเหอย่วน จึงได้เพิ่มเรือนด้านหน้ามาจนเกิดเป็นบ้านแบบ ซื่อเหอย่วน การวางอาคารล้อมลานในลักษณะนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วยให้อากาศในบ้านไม่ร้อนจนเกินไปในฤดูร้อน เนื่องจากมีพื้นที่กลางบ้านที่เปิดโล่ง ทำให้ลมพัดผ่านอาคารได้เต็มที่ทุกหลัง รวมทั้งยังช่วยลดความหนาวรุนแรงจากพายุหิมะในฤดูหนาวได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ตัวอาคารของเรือนพักแบบซื่อเหอย่วน มักจะออกแบบเป็นอาคารที่มีโถงสูง ไม่ตีปิดฝ้าเพดาน และเปิดโล่งให้เห็นโครงสร้างของหลังคา[4]

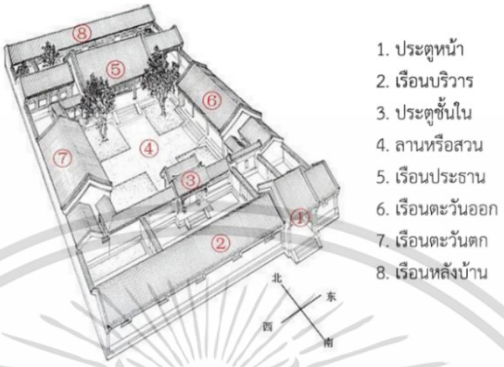

ภาพที่ 3.63 ซื่อเหอย่วน (เรือนสี่ประสาน)

ที่มา : https://www.bareo-isyss.com สืบค้นวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2563

5) **โครงสร้างและวัสดุ**

โครงสร้างของอาคารซื่อเหอย่วน มักเชื่อมด้วยเดือยและสลักไม้มากกว่าใช้โลหะ ที่เกิดจากภูมิปัญญาของชาวจีนโบราณ และโครงสร้างอาคารเองก็มีลักษณะซับซ้อนโดยเฉพาะโครงสร้างหลังคา ซึ่งจะวางอยู่บนเสากลมขนาดใหญ่ที่ทำหน้าที่รับคาน ซึ่งโดยมากจะเป็นคานสองชั้นขึ้นไปตามขนาดและความลาดของตัวหลังคา ก่อนจะพาดด้วยขื่อหรือจันทันไม้โค้งตามลักษณะของหลังคาจีน เพื่อทำหน้าที่รองรับแป ก่อนที่จะวางกระเบื้องหลังคาแบบจีนทับซ้อนไว้ที่ด้านบนสุด จนมีลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียว มีหลังคาโค้งที่เรามักเรียกว่า เก๋งจีน

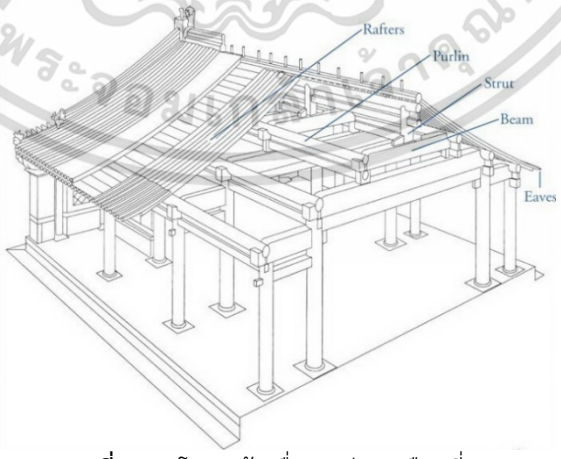

ภาพที่ 3.64 โครงสร้างซื่อเหอย่วน (เรือนสี่ประสาน)

ที่มา : https://www.bareo-isyss.com สืบค้นวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2563

[4]ที่มา : อมตะสถาปัตยกรรมจีน ซื่อเหอย่วน https://www.bareo-isyss.com/service/architecture/siheyuan

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ

- Fitness centre ห้องออกกำลังกายล้ำสมัยที่ตกแต่งด้วยสิ่งอำนวยความสะดวกทุกห้องมอบประสบการณ์การออกกำลังกายที่เหนือกว่าพร้อมฉากหลังเขียวชอุ่มที่สวยงามเหนือผนังกระจกสูงจากพื้นจรดเพดาน
- Tours & Treks ค้นพบความงามของลี่เจียงด้วยการเดินเท้าขี่จักรยานหรือขี่ม้าและเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวที่มีเสน่ห์เช่นช่องเขาเสือกระโจนและภูเขาหิมะมังกรหยก เดินทางไปรอบ ๆ เมืองเก่าและเก็บวัตถุทางประวัติศาสตร์เพื่อนำกลับบ้านหรือเรียนรู้เรื่องราวเบื้องหลังทุกแง่มุมที่น่าสนใจของเมืองจีนแห่งนี้
- กิจกรรมห้องเรียนโยคะ (Yoga) ทุกวันศุกร์และวันเสาร์
- Tennis Court สนามเทนนิสกลางแจ้ง ในตำแหน่งมุมมองของภูเขาและต้นไม้เขียวขจี
- BanyanTree SPA สปาผสมผสานส่วนผสมจากยูนนานจากธรรมชาติในการบำบัดปลดปล่อยความรู้สึกให้เข้าสู่สภาวะแห่งการพักผ่อน
- BanyanTree Gallery ที่จัดแสดงวัตถุโบราณ งานหัตถกรรมและเครื่องแต่งกาย

ภาพที่ 3.65 Banyan Tree Gallery

ที่มา : https://www.banyantree.com สืบค้นวันที่ 28 กันยายน พ.ศ.2563

7) ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

<u>ข้อดี</u>

- แนวคิดของรูปแบบทางสถาปัตยกรรมมาจากบ้านจีน สร้างบรรยากาศที่โดดเด่นและเข้ากับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง
- โครงการมีองค์ประกอบโดดเด่นในเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ
- ห้องพักทุกห้องมีมุมมองส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นทิวทัศน์สวนหรือทิวทัศน์ภูเขาที่สวยงาม

<u>ข้อจำกัด</u>

- โครงการตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2.1 กิจกรรมวิถีไทยสวนสามพราน จังหวัดนครปฐม

1) ข้อมูลทั่วไป

สถานที่ : สามพรานริเวอร์ไซด์, โรสการ์เด้น อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

วันเปิดให้บริการ : จันทร์ - อาทิตย์

เวลาเปิด-ปิด : 08:00 – 15:00

ค่าเข้าชม : เฉพาะค่าเข้า 50 บาท

ค่าเข้าร่วมกิจกรรม : คนไทย ผู้ใหญ่ 250 บาท , เด็ก 150 บาท

Foreigner Adult 600 BHT, Child 300 BHT

2) แนวความคิดของกิจกรรม

โซนหมู่บ้านไทย สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นกิจกรรมจำลองวิถีชีวิตความเป็นอยู่ตั้งแต่บ้านเรือนไทย การทำนา การเลี้ยงสัตว์ สีข้าวฝัดข้าวแบบโบราณ และกิจกรรมวิถีไทย 12 ฐานกิจกรรม ณ หมู่บ้านไทย การเรียนรู้วิถีไทยผ่านการทำกิจกรรมศิลปหัตถกรรมหลากหลายให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และลงมือทำจริง อาทิ ดนตรีไทย ร้อยพวงมาลัย วาดร่ม ทำสบู่ แกะสลักผลไม้ ฯลฯ

ภาพที่ 3.66 หมู่บ้านไทย สวนสามพราน

ที่มา : https://www.edtguide.com สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2563

3) รายละเอียดของกิจกรรม

กิจกรรมวิถีไทย 12 ฐาน เป็นกิจกรรมไฮไลต์ที่อยู่ในหมู่บ้านไทยที่ชื่อว่า ‘Living the Thai Culture’ Art & Craft Workshops ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ชวนผู้ที่สนใจมาลองร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการทำกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ ประเพณี วัฒนธรรม หัตถกรรม และวิถีชีวิตแบบไทยๆ โดยแบ่งออกเป็นอาคารไม้ทรงไทยเป็นหลังๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฐานทำกิจกรรม 12 ฐาน แบ่งออกได้ดังนี้ ทอผ้าสาวไหม (Silk Processing) , วาดร่ม (Umbrella Painting) , ดนตรีนาฏศิลป์ไทย (Thai Music & Dance) , จักสาน (Traditional Weaving) , เครื่องปั้นดินเผา (Traditional Pottery) , ครัวไทยโบราณ (Thai Kitchen) , ร้อยมาลัยและแกะสลัก (Garland Making & Fruit Carving) , การทำนาปลูกข้าว และสีข้าวฝัดข้าวแบบโบราณ (Rice Farming) , รำกระทบไม้ (Bamboo Dancing) , สมุนไพรไทย (Herbal Pavilion) , ศิลปะการต่อสู้แบบโบราณ (Thai Martial Arts) และ ชุดไทยโบราณ (Traditional Thai Costumes)

ภาพที่ 3.67 กิจกรรมร้อยมาลัย

ที่มา : https://www.edtguide.com สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 3.68 กิจกรรมปั้นดิน

ที่มา : https://www.edtguide.com สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2563

การแสดงศิลปะวัฒนธรรมไทยที่หมู่บ้านไทย ชมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย เช่น ระบำทวารวดี มหกรรมกลอง ศิลปะการต่อสู้ รำไทย 4 ภาค รำกระทบไม้ และโชว์การแสดงช้างที่หมู่บ้านไทย

ภายในโครงการยังประกอบด้วย ตลาดน้ำริมคลองขนาดเล็ก ที่ทุกวันเสาร์-อาทิตย์จะมีเกษตรกรและชาวบ้านพายเรือจำหน่าย พืชผักผลไม้จากสวนในพื้นที่ให้เลือกซื้อหา และร้านขายของที่ระลึกต่างๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) ข้อดีและข้อจำกัดของกิจกรรม

<u>ข้อดี</u>

- กิจกรรมมีความหลากหลายและน่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่เรียนรู้ได้ง่ายสำหรับนักท่องเที่ยว
- มีการจัดพื้นที่ในโครงการด้วยการจำลองบรรยากาศของวิถีชีวิตไทยด้วยบ้านไทย สร้างบรรยากาศที่ดีแก่โครงการ

<u>ข้อจำกัด</u>

- พื้นที่ทำกิจกรรมเป็นฐานสำหรับการเข้าชมโดยเฉพาะ ขาดชีวิตของชุมชนที่แท้จริง
- กิจกรรมมีจำนวนมาก ต้องใช้เวลามากในการเข้าชมให้ครบถ้วน

3.2.2 กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านสนวนนอก จังหวัดบุรีรัมย์

1) ข้อมูลทั่วไป

ชุมชนบ้านสนวนนอก หมู่ 2 ตำบลสนวน อำเภอห้วยราช จังหวัดบุรีรัมย์เป็นหมู่บ้านเล็กๆที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาท้องถิ่น ชาวบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพผลิตผ้าไหมซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดกันมายาวนาน ปัจจุบันมีการเปิดเป็นฐานการเรียนรู้ด้านการผลิตผ้าไหมของชุมชน นักท่องเที่ยวที่สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้วิธีการผลิตได้ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การปลูกหม่อน เลี้ยงไหม การฟอกไหม ทอผ้าไหม และการแปรรูป เป็นการเรียนรู้ที่ครบวงจร ซึ่งในหมู่บ้านก็ยังมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจ เช่น ตลาดโบราณ และบ้านโบราณ สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักค้าง ชุมชนก็มีโฮมสเตย์ไว้คอยต้อนรับหลายหลังโดยจะใช้บ้านของชาวบ้านเปิดให้เข้าพักได้

เส้นทางท่องเที่ยว

ตารางที่ 3.8 เส้นทางท่องเที่ยว บ้านสนวนนอก

(ที่มา : https://villagetourism.tourismthailand.org สืบค้น 4 ตุลาคม พ.ศ.2563)

เวลา	กิจกรรม
09.00 น.	เดินทางถึงชุมชนบ้านสนวนนอก นั่งรถกระสวยชมรอบหมู่บ้าน
10.00 น.	ร่วมกิจกรรมฐานการเรียนรู้การผลิตผ้าไหม (ปลูกหม่อน เลี้ยงไหม สาวไหม ตีเกลียว ย้อมผ้า ทอผ้า) และกิจกรรมที่บ้านจักสาน
12.00 น.	รับประทานอาหารกลางวัน
13.00 น.	ร่วมกิจกรรมฐานการเรียนรู้ ทำกระดิ่งไม้ จักสาน นกกะลามะพร้าว
15.00 น.	ชมตลาดโบราณ และบ้านโบราณอายุมากกว่า 100 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.8 เส้นทางท่องเที่ยว บ้านสนวนนอก (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม
16.30 น.	สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดสนวน เพื่อเป็นสิริมงคล
17.00 น.	เลือกซื้อของฝาก ของที่ระลึกจากชุมชน ก่อนเดินทางกลับ

ตารางที่ 3.9 รายละเอียดแพ็คเกจการท่องเที่ยว บ้านสนวนนอก

(ที่มา : https://villagetourism.tourismthailand.org สืบค้น 4 ตุลาคม พ.ศ.2563)

จำนวนคน	2	3	4	5	6-8
ราคาบาท/คน	1800	1550	1200	1090	980

2) แนวความคิดของกิจกรรม

แรกเริ่มเดิมทีชุมชน บ้านสนวนนอกเป็นหมู่บ้านปิด ทอผ้ากันในครัวเรือน ต่อมาในปี 2556 หน่วยงานพัฒนาชุมชนเข้ามาสนับสนุนให้เปิดหมู่บ้านเป็น “หมู่บ้านท่องเที่ยวไหม” ทำให้ชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยวหลายรูปแบบทั้งการศึกษาดูงาน โฮมสเตย์ และซื้อผลิตภัณฑ์ในชุมชน จนทุกวันนี้มีนักท่องเที่ยวเข้ามามากกว่า 8,000 คนในแต่ละปี

3) รายละเอียดของกิจกรรม

ฐานการเรียนรู้วิธีชีวิตชาวสนวนนอก ประกอบด้วยเส้นทางการเรียนรู้ทั้ง 5 ฐาน ได้แก่

- ฐานบ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เรียนรู้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม ตั้งแต่เป็นไข่จนถึงดักแด้ เพราะคนที่นี่เขาเลี้ยงไหมกันเป็นอาชีพหลักเลย
- ฐานบ้านกระดิ่ง เรียนรู้การทำกระดิ่งไม้โบราณ กระดิ่งไม้สำหรับคล้องคอวัวควายได้กลายมาเป็นสินค้าอีกชิ้นของชาว บ้านสนวนนอก

ภาพที่ 3.69 ฐานบ้านกระดิ่ง

ที่มา : https://travel.mthai.com สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2563

- ฐานบ้านจักสาน เรียนรู้การสานไม้ไผ่เป็นเครื่องใช้ต่างๆ ผู้ชายของชุมชนบ้านสนวนนอกต้องทำจักสานเป็น ดังคำโบราณของชุมชนบ้านสนวนนอก ที่ว่า “ผู้หญิงสาวไหม-ผู้ชายทำเครื่องจักสาน บทพิสูจน์รักแท้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ฐานบ้านนก เรียนรู้การทำของเล่นจากกะลามะพร้าว ของเล่นที่ทำให้เด็กๆ ในชุมชนเล่นก็สามารถพัฒนามาเป็นสินค้าได้

ภาพที่ 3.70 ฐานบ้านนก

ที่มา : https://travel.mthai.com สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม พ.ศ.2563

- ฐานสวนเกษตรวิถีพอเพียง เรียนรู้การปลูกพืชผักสวนตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ของในหลวงรัชกาลที่ 9

4) ข้อดีและข้อจำกัดของกิจกรรม

<u>ข้อดี</u>

- กิจกรรมมีความใกล้ชิดกับชุมชนแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง ได้ซึบซัมบรรยากาศและวิถีชีวิตชุมชนอย่างแท้จริง
- กิจกรรมมีความเฉพาะทางและมีเอกลักษณ์โดดเด่นทางวิถีชีวิตชุมชน

<u>ข้อจำกัด</u>

- การควบคุมดูแลมาตรฐานเป็นแบบอย่างง่ายโดยคนในชุมชนเอง อาจมีความไม่ลื่นไหลทางการจัดการบางส่วน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3 อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์

3.3.1 สถาบันกันตนา จังหวัดนครปฐม (Kantana Institute)

ภาพที่ 3.71 สถาบันกันตนา

ที่มา : http://www.daybedsmag.com สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ สถาบันกันตนา (Kantana Institute)

ที่ตั้งโครงการ 999 หมู่ที่ 2 ตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม

ประเภทโครงการ สถาบันการศึกษา

ผู้ออกแบบ Bangkok Project Studio

ปีที่สร้างเสร็จ พ.ศ.2553

พื้นที่โครงการ 2,000 ไร่

1) แนวคิดของโครงการ

สถาปัตยกรรมของสถาบันกันตนา สร้างขึ้นภายใต้กรอบแนวคิดจากทางกันตนาที่อยากสร้างสถาบันการศึกษาที่ไม่ใช่แค่อาคารเรียนปกติ ด้วยการมอบมุมมองด้านความเป็นไทยด้วย แนวคิดการออกแบบคือ สิ่งที่พิเศษล้วนเริ่มต้นจากสิ่งที่ธรรมดา เป็นอาคารที่สร้างผ่านจิตวิญญาณโดยอาศัยก้อนอิฐเล็กๆของชาวบ้าน ถูกเรียงซ้อนกันเป็นชั้นจากก้อนเป็นกำแพงจากกำแพงเป็นตัวอาคารทำหน้าที่เป็นอาคารเรียนให้กับนักศึกษาภาควิชาภาพยนตร์และภาควิชาแอนิเมชั่น ภายในแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนอำนวยการ ห้องสมุด โรงอาหาร ห้องเรียน และสตูดิโอ มีที่ว่างและทางเดินเชื่อมส่วนต่างๆที่สัมพันธ์กันอย่างอิสระ

“สำหรับที่นี่ผมออกแบบลม แสงแดด ความมืด ความสลัว เสียง ความเงียบ แสงจันทร์ หลอมรวมเป็นบรรยากาศท่ามกลางอิฐมอญปั้นมือ ถ้าคุณเข้าไปในพื้นที่แห่งนี้ คุณจะได้ยินเสียงแห่งความเงียบ ความเงียบบอกทุกสิ่ง” ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเสริม เปรมธาดา ผู้ออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

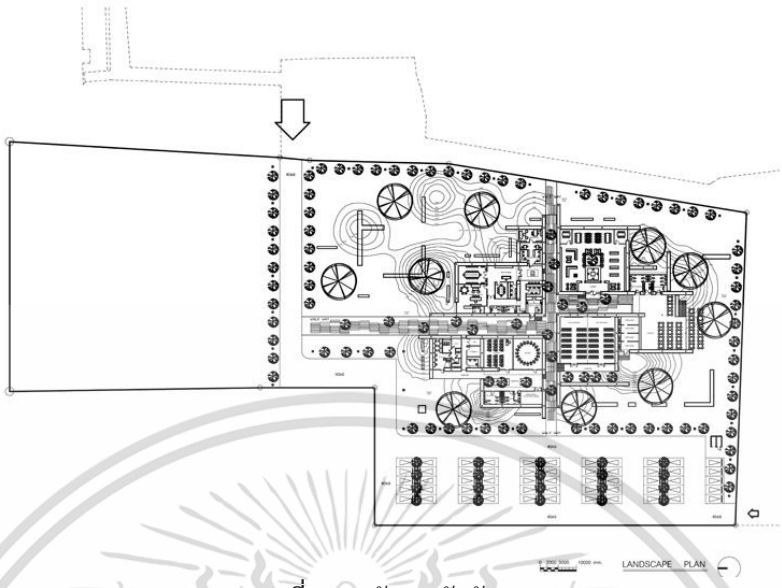

ภาพที่ 3.72 ผังสถาบันกันตนา

ที่มา : https://www.thairath.co.th สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2563

2) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

สถาบันกันตนา เป็นอาคารชั้นเดียวแนวราบไปกับพื้นดิน ตัวอาคารใช้โครงสร้างเหล็กภายในผสานไปกับการใช้อิฐมอญจำนวน 600,000 ก้อนวางเรียงกัน รูปทรงของอาคารมีความแปลกตาโดดเด่นสวยงามบนเนื้อที่กว่า 2,000 ตารางเมตร จัดเป็นสถาปัตยกรรมไทยร่วมสมัย อาคารอิฐที่ดูทั้งแข็งแรงแต่ก็พลิ้วไหว ดูเก่าแก่เหมือนโบราณสถานในขณะเดียวกันก็ดูร่วมสมัยจากการเรียงตัวของอิฐ

การออกแบบมีที่มาจากลูกมะหวดของช่องเปิดสถาปัตยกรรมแบบอยุธยา โดยนำมาเป็นแบบของผนังทำโครงการ มีการย่อมุมทำให้เกิดเส้นสาย และเจาะช่องเปิดตามแนวของผนังล้อไปกับการย่อมุม

ภาพที่ 3.73 ทางเข้าสถาบันกันตนา

ที่มา : https://archpapers.com สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.74 ลูกมะหวดวัดไชยวัฒนาราม

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2563

3) โครงสร้างและวัสดุ

ตัวอาคารใช้โครงสร้างเหล็กภายใน ผสานไปกับการใช้อิฐมอญ ซึ่งเป็นอิฐโบราณจากการเผาดินที่มาจากอุตสาหกรรมและงานช่างอิฐพื้นถิ่นที่กำลังจะสูญหายไป จำนวน 600,000 ก้อนวางเรียงกันสูงเป็นแนวโดยรอบทั้งโครงการ หลังคามีลักษณะเป็นแผ่นผืนที่เรียบแบบ

ภาพที่ 3.75 ภาพมุมสูงของสถาบันกันตนา

ที่มา : http://www.kantana.ac.th สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2563

4) สรุป

สถาบันกันตนาเป็นอาคารที่มีการนำเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาอย่างช่องมะหวดมาปรับใช้เข้ากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ได้อย่างน่าสนใจ จากการนำเส้นสายของช่องมะหวดมายืดและใช้เป็นองค์ประกอบเดียวต่อเนื่องไปทั้งโครงการ เป็นการถอดองค์ประกอบสถาปัตยกรรมในอดีตมาใช้ได้อย่างมีชั้นเชิง แต่ในแง่ของที่ว่าง (Space) ของโครงการไม่ได้มีความโดดเด่นมากนัก ในแง่ของวัสดุใช้อิฐมอญที่เป็นภูมิปัญญาโบราณถือเป็นการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่ดีและทำให้โครงการมีสีที่เป็นเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.3.2 ท่าอากาศยานสุโขทัย (Sukhothai Airport)

ภาพที่ 3.76 ท่าอากาศยานสุโขทัย

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 19 กันยายน พ.ศ.2563

ข้อมูลทั่วไปของโครงการ

ชื่อโครงการ ท่าอากาศยานสุโขทัย หรือ สนามบินสุโขทัย

ที่ตั้งโครงการ 99 หมู่ 4 ตำบลคลองกระจง อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย

ประเภทโครงการ สนามบิน

ผู้ออกแบบ Habita Company

ปีที่สร้างเสร็จ พ.ศ. 2542

พื้นที่โครงการ 2,000 ไร่

1) แนวคิดของโครงการ

ท่าอากาศยานสุโขทัย หรือ สนามบินสุโขทัย ตั้งอยู่ที่อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม ภายในโครงการจึงมีการนำเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมในสมัยสุโขทัยมาปรับใช้กับอาคารของโครงการ สร้างความโดดเด่นแก่โครงการที่เป็นอาคารแนวราบที่พื้นที่โล่งกว้าง และเป็นเอกลักษณ์ที่ผู้โดยสารเครื่องบินสามารถมองเห็นได้ตั้งแต่บนน่านฟ้าและทราบได้ทันทีว่าอยู่ที่จังหวัดสุโขทัย

2) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

อาคารผู้โดยสารสนามบินสุโขทัยมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ลักษณะทรงไทย อาคารเปิดโล่งตามศิลปะสุโขทัยโบราณมีความกลมกลืนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของจังหวัดสุโขทัย สะท้อนให้คุณค่าของสถาปัตยกรรมที่มีวิถีชีวิตความเป็นอยู่ไว้ภายใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายในโครงการมีการนำเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมของสุโขทัยผสมผสาน ตัวอย่างเช่น การทำช่องเปิดทางตั้ง การใช้ผนังอิฐมอญ และกระเบื้องดินเผา มาใช้ร่วมกับวัสดุโครงสร้างสมัยใหม่ เช่น กระจก เหล็ก และคอนกรีต ผสมผสานกันได้อย่างลงตัว โดยเฉพาะรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของสุโขทัยที่มีลักษณะของการทิ้งชายคาสั้น แตกต่างจากสถาปัตยกรรมแบบอยุธยา มีการทำลักษณะทางโครงสร้างของอาคารทรงไทยให้เห็น เช่น การใช้แป

ภาพที่ 3.77 ท่าอากาศยานสุโขทัย

ที่มา : https://ttisbabybluekids.wordpress.com สืบค้นวันที่ 6 ตุลาคม พ.ศ.2563

3) โครงสร้างและวัสดุ

อาคารภายในโครงการมีการใช้โครงสร้างเหล็กเป็นหลัก เนื่องจากเป็นโครงการขนาดใหญ่และเป็นสนามบินจึงต้องการความรวดเร็วในการก่อสร้าง ความมั่นคงทางโครงสร้าง และลดต้นทุนทางการก่อสร้าง แต่ด้วยแนวคิดของโครงการที่มีการนำสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาปรับใช้ บางส่วนของโครงการจึงมีการใช้วัสดุที่มีลักษณะคล้ายวัสดุท้องถิ่นหรือใช้วัสดุจากธรรมชาติผสมผสานกับโครงสร้างและวัสดุสมัยใหม่ไว้ด้วยกัน

ภาพที่ 3.78 อาคารในโครงการท่าอากาศยานสุโขทัย

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 19 กันยายน พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.79 การใช้วัสดุธรรมกับโครงสร้างสมัยใหม่

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 19 กันยายน พ.ศ.2563

4) สรุป

โครงการท่าอากาศยานสุโขทัยมีลักษณะเป็นอาคารสาธารณะที่มีผู้ใช้งานหมุนเวียนเสมอ แต่สามารถนำเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมพื้นที่ถิ่นของสุโขทัยมาปรับใช้ได้อย่างลงตัว สามารถผสมผสานวัสดุท้องถิ่นที่เป็นวัสดุธรรมชาติเข้ากับโครงสร้างสมัยใหม่ได้อย่างลงตัว สร้างความโดดเด่นแก่ผู้มาเยือนสนามบิน และน่าสนใจที่สามารถแสดงเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ในสนามบินได้ เนื่องจากสนามบินเป็นจุดหมายแรกของผู้มาเยือนจังหวัด การออกแบบเช่นนี้จึงช่วยรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้ได้เป็นอย่างดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 สรุปข้อมูลจากการศึกษาอาคารตัวอย่าง

จากการศึกษาและวิเคราะห์อาคารตัวอย่างทั้ง 3 ประเภท คือ อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และอาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ จึงได้ข้อมูลสรุปผลดังต่อไปนี้

3.4.1 อาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท

1) แนวคิดของโครงการ

แนวคิดของโครงการประเภทรีสอร์ทส่วนใหญ่มาจากเรื่องของบริบทที่ตั้งโครงการ นำมาผูกเรื่องราวกับสถาปัตยกรรมที่เป็นเอกลักษณ์เ โดยเฉพาะรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมักมีการสอดแทรกแนวคิดของท้องถิ่นที่มีเรื่องราวที่น่าสนใจและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาพักผ่อนได้

2) ผังของโครงการ

การวางผังของโครงการประเภทรีสอร์ท โถงต้อนรับ(Lobby)ของโครงการมักอยู่ในตำแหน่งที่ใกล้เคียงใจกลางจากการเข้าถึงโครงการเนื่องจากเป็นที่หมายแรกของโครงการและทุกโครงการให้ความสำคัญที่มุมมองที่ห้องพักได้รับเป็นอันดับแรก โดยส่วนของห้องพักจะหันหน้าไปยังบรรยากาศที่ดีที่สุดหรือสร้างบรรยากาศของโครงการขึ้นหากไม่มีบรรยากาศภายนอกโครงการ การสัญจรภายในมีทั้งทางของผู้รับบริการและผู้ให้บริการที่แยกจากกันหรือใช้การแบ่งด้วยช่วงเวลาของการใช้งานไม่ให้ทับซ้อนกัน

3) ประเภทของห้องพัก

ตารางที่ 3.10 ตารางเปรียบเทียบห้องพักของอาคารตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท

โครงการตัวอย่าง	พื้นที่โครงการ (ตร.ม.)	จำนวนห้องพัก	รูปแบบห้องพัก		ขนาด (ตร.ม.)	ราคาเฉลี่ยต่อคืน(บาท)
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort)	27,000	38	4 รูปแบบ	1. Bird's Nest Pool Villas 2. Clay Pool Cottages 3. Tent Pool Villas 4. Tree Pool Houses	185 126 140 155	67,200 47,250 52,500 64,680
โรงแรมราชมรรคา (Rachamankha Hotel)	8,000	25	3 รูปแบบ	1. Courtyard Superior 2. Grand Deluxe 3. Classic Suite	32 40 100	6,205 6,973 14,851

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.10 ตารางเปรียบเทียบห้องพักของอาคารตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท (ต่อ)

โครงการตัวอย่าง	พื้นที่โครงการ (ตร.ม.)	จำนวนห้องพัก	รูปแบบห้องพัก		ขนาด (ตร.ม.)	ราคาเฉลี่ยต่อคืน(บาท)
วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort ChiangMai)	35,000	72	5 รูปแบบ	1. Valley Deluxe Escape	58	5,531
					58	6,120
				2. Valley Deluxe Scenery	133	10,533
					110	10,533
				3. Plunge Pool Pavilion	420	24,363
				4. Scenery Pavilion		
				5. President Pool Villa		
Banyan Tree Lijiang	60,000	88	7 รูปแบบ	1. Garden Suite	145	5,294
				2. Mountain View Suite	99	5,863
				3. Jet Pool Villa	355	7,291
				4. Two-Bedroom Mountain View Duplex	359	8,580
				5. Plunge Pool Villa	232.3	17,164
				6. Two-Bedroom Mountain View Jet Pool Villa	1064	20,027
				7. Three-Bedroom Villa	1249	31,466

จากการศึกษาห้องพักของอาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท พบว่ามีจำนวนระหว่าง 25-88 ห้อง ซึ่งประกอบด้วย โรงแรมขนาดเล็กที่ห้องพักต่ำกว่า 30 ห้อง 1 โครงการ และโรงแรมขนาดกลางที่มีห้องพักระหว่าง 30-100 ห้อง จำนวน 3 โครงการ ทำให้มีค่าเฉลี่ยที่ 56 ห้อง คิดเป็นค่าเฉลี่ย 1 ห้องพัก ต่อพื้นที่โครงการ 550 ตร.ม.

และมีรูปแบบตั้งแต่ 3 ถึง 7 รูปแบบ โดยรูปแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับความเหมาะของการออกแบบและลักษณะตามที่ตั้งของโครงการหรือแนวคิดของโครงการที่จะกำหนดรูปแบบได้โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบดั้งเดิม แต่สามารถเพิ่มเติมได้จากองค์ประกอบที่แตกต่างหรือแนวคิดที่สร้างสรรค์ของโครงการ หรือการใช้มุมมอง(วิว)ของห้องพักในการสร้างรูปแบบของห้องพัก ทำให้ห้องพักของโครงการมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ทมีการนำแนวคิดมาจากการลักษณะทางสถาปัตยกรรมท้องถิ่นที่พบในบริเวณที่ตั้งโครงการ ซึ่งต่างก็มีเอกลักษณ์ดั้งเดิม แต่มีการนำมาปรับใช้และผสมผสานเข้ากับสถาปัตยกรรมรูปแบบใหม่ ทำให้เกิดการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ เพื่อสร้างบรรยากาศและความโดดเด่นให้กับโครงการ

5) โครงสร้างและวัสดุ

โครงสร้างของอาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ทล้วนเป็นโครงสร้างสมัยใหม่ เนื่องจากก่อสร้างได้ง่าย รวดเร็วและคงทนถาวร แต่มักมีการปรับปรุงรูปแบบมาจากสถาปัตยกรรมท้องถิ่นหรือใช้วัสดุทางธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่นมาปรับใช้

6) องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ

องค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการเป็นสิ่งที่มีหรือไม่มีก็ได้ แต่เป็นองค์ประกอบที่เพิ่มความพิเศษและดึงดูดผู้มาพักแรมเพิ่มให้กับโครงการ โดยทั่วไปคือ สระว่ายน้ำ, สปา, ห้องออกกำลังกาย สิ่งที่สามารถเพิ่มเติมได้ เช่น ห้องจัดเลี้ยง, ห้องจัดแสดงหรือแกลอรี่ เป็นต้น

7) ข้อดีและข้อจำกัดของโครงการ

ตารางที่ 3.11 ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของโครงการตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท

โครงการตัวอย่าง	ข้อดี	ข้อจำกัด
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort)	1. การวางผังโครงการมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ ช่วยสร้างบรรยากาศที่ร่มรื่น และจัดวางมุมมองห้องพักให้ได้รับบรรยากาศอย่างทั่วถึง	1. การวางผังโครงการ มีการออกแบบห้องพักและอาคารหลายระดับอาจไม่เหมาะกับผู้เข้าพักที่เป็นเด็กผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ในการสัญจรภายในโครงการ
	2. ลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นเอกลักษณ์และมีรูปลักษณ์โดดเด่น ผสมผสานแนวคิดสถาปัตยกรรมท้องถิ่น	2. จำนวนห้องพักค่อนข้างน้อย อาจไม่เพียงพอต่อนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มขนาดใหญ่หลายๆกลุ่ม
	3. การนำวัสดุธรรมชาติที่หาได้ง่ายมาใช้เป็นการอนุรักษณ์สิ่งแวดล้อมและแสดงถึงวิถีชีวิตของชนเผ่าในพื้นที่ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของโครงการตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท (ต่อ)

โครงการตัวอย่าง	ข้อดี	ข้อจำกัด
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท (Keemara Phuket Resort)	4. โครงการมีจำนวนห้องพักไม่มาก ทำให้มีความสงบและเป็นส่วนตัวแก่ผู้เข้าพักโครงการ และดูแลได้อย่างทั่วถึง	
	5. มีสิ่งอำนวยความสะดวกและกิจกรรมที่น่าดึงดูดจากการใช้เอกลักษณ์ท้องถิ่น	
โรงแรมราชมรรคา (Rachamankha Hotel)	1. การวางผังโครงการมีมุมมองการรับรู้ของการจัดลำดับการเข้าถึงโครงการที่น่าสนใจและสร้างประสบการณ์ทางการรับรู้	1. ทางโรงแรมสงวนสิทธิไม่รับเด็กอายุต่ำกว่า 10 ปีเข้าพักโครงการ เนื่องจากของตกแต่งโรงแรมเป็นของเก่าแก่ที่มีมูลค่า
	2. การออกแบบโดยใช้กำแพงสูงและเปิดคอร์ดตรงกลาง ทำให้เกิดการสร้างพื้นของตัวโครงการเองและตัดการรบกวนจากภายนอก	2. โครงการตั้งอยู่ติดกับบริเวณชุมชน อาจมีเสียงรบกวนเข้ามาภายในโครงการบ้าง
	3. การออกแบบทางสถาปัตยกรรม ประยุกต์ใช้สถาปัตยกรรมล้านนาและผสมผสานสถาปัตยกรรม จีน ลาว พม่า ได้อย่างลงตัวและเข้ากับยุคสมัย	
วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort ChiangMai)	1. ทำเลที่ตั้งที่ของโครงการอยู่ในทำเลที่ดี เรียงรายล้อมรอบด้วยหุบเขา โครงการร่มรื่นด้วยต้นไม้ที่หนาแน่น	1. โครงการมีขนาดใหญ่และมีความจำเป็นต้องดูแลรักษาเป็นอย่างมากจึงจะคงความเป็นระเบียบไว้ได้ พื้นที่แต่ละส่วนค่อนข้างต้องการความดูแลเป็นพิเศษ เช่น การมีสระว่ายน้ำจำนวนมาก การมีนาข้าวและไร่ชา เป็นต้น
	2. การตกแต่งของห้องพักมีความพิเศษ สร้างความรู้สึกแตกต่างโดยการเน้นวัสดุและดีไซน์	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3.11 ตารางเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของโครงการตัวอย่าง ประเภทรีสอร์ท (ต่อ)

โครงการตัวอย่าง	ข้อดี	ข้อจำกัด
วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่ (Veranda High Resort ChiangMai)	3. ห้องพักทุกห้องเห็นวิวทิวเขาท่ามกลางธรรมชาติและบรรยากาศนอกเมืองเชียงใหม่	
	4. การออกแบบของโครงการมีการประยุกต์ลักษณะสถาปัตยกรรมแบบไทยเข้ากับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ได้เป็นอย่างดี	
Banyan Tree Lijiang	1. แนวคิดของรูปแบบทางสถาปัตยกรรมมาจากบ้านจีนสร้างบรรยากาศที่โดดเด่นและเข้ากับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณใกล้เคียง	1. โครงการตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองและสิ่งอำนวยความสะดวกของเมือง
	2. โครงการมีองค์ประกอบโดดเด่นในเชิงวัฒนธรรมที่น่าสนใจ	
	3. ห้องพักทุกห้องมีมุมมองส่วนตัวไม่ว่าจะเป็นทิวทัศน์สวนหรือทิวทัศน์ภูเขาที่สวยงาม	

3.4.2 ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

1) แนวคิดของกิจกรรม

ตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นล้วนมีที่มีจากวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์ในพื้นที่ นำมาประยุกต์ปรับปรุงสู่การปฏิบัติให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าใจ เรียนรู้ได้ง่ายและมีความน่าสนใจ ซึ่งปรับปรุงมาจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ดั้งเดิมของชุมชน เช่น การเกษตร หรืองานหัตถกรรม อันเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ซึ่งสร้างสรรค์เป็นภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่ตกทอดสืบต่อกันมาจนเหมาะแก่การเผยแพร่เพื่อเป็นการดำรงไว้สืบต่อไป

โดยกิจกรรมจะมีรายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปกิจกรรม ซึ่งประยุกต์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยการตัดทอนรายละเอียดอย่างเหมาะสมตามลักษณะของกิจกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) รายละเอียดของกิจกรรม

ตารางที่ 3.12 ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม	จำนวน	รายละเอียด
กิจกรรมวิถีไทย สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม	12 ฐาน	ทอผ้าสาวไหม(Silk Processing), วาดร่ม(Umbrella Painting), ดนตรีนาฏศิลป์ไทย(Thai Music & Dance), จักสาน(Traditional Weaving), เครื่องปั้นดินเผา(Traditional Pottery), ครัวไทยโบราณ (Thai Kitchen), ร้อยมาลัยและแกะสลัก(Garland Making & Fruit Carving), การทำนาปลูกข้าว และสีข้าวฝัดข้าวแบบโบรา (Rice Farming), รำกระทบไม้(Bamboo Dancing), สมุนไพรไทย(Herbal Pavilion), ศิลปะการต่อสู้แบบโบราณ(Thai Martial Arts) และ ชุดไทยโบราณ(Traditional Thai Costumes)
กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านสนวนนอก จังหวัดบุรีรัมย์	5 ฐาน	- ฐานบ้านปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เรียนรู้การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม - ฐานบ้านกระดิ่ง เรียนรู้การทำกระดิ่งไม้โบราณ - ฐานบ้านจักสาน เรียนรู้การสานไม้ไผ่ - ฐานบ้านนก เรียนรู้การทำของเล่นจากกะลามะพร้าว

3) ข้อดีและข้อจำกัดของกิจกรรม

ตารางที่ 3.13 ตารางเปรียบเทียบข้อดีข้อจำกัดของตัวอย่างกิจกรรมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กิจกรรม	ข้อดี	ข้อจำกัด
กิจกรรมวิถีไทย สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม	1. กิจกรรมมีความหลากหลายและน่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่เรียนรู้ได้ง่ายสำหรับนักท่องเที่ยว	1. พื้นที่ทำกิจกรรมเป็นฐานสำหรับการเข้าชมโดยเฉพาะขาดชีวิตของชุมชนที่แท้จริง
	2. มีการจัดพื้นที่ในโครงการด้วยการจำลองบรรยากาศของวิถีชีวิตไทย สร้างบรรยากาศที่ดีแก่โครงการ	2. กิจกรรมมีจำนวนมาก ต้องใช้เวลามากในการเข้าชมให้ครบถ้วน
กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านสนวนนอก จังหวัดบุรีรัมย์	1. ใกล้ชิดกับชุมชนแหล่งกำเนิดภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยตรง ได้ซึบซัมบรรยากาศชุมชนอย่างแท้จริง	1. การควบคุมดูแลมาตรฐานเป็นแบบอย่างง่ายโดยคนในชุมชนเอง อาจมีความไม่ลื่นไหลทางการจัดการบางส่วน
	2. กิจกรรมมีความเฉพาะทางและมีเอกลักษณ์โดดเด่นทางวิถีชีวิตชุมชน	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4.3 อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์

1) แนวคิดของโครงการ

แนวคิดของโครงการอาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ที่เลือกมาศึกษา ล้วนเป็นโครงการที่มีลักษณะเป็นอาคารสาธารณะที่ไม่ใช่รีสอร์ท แต่มีการนำสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาผสมผสานเพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้กับโครงการ เพื่อแสดงถึงวัฒนธรรมและถิ่นที่ตั้งของโครงการ

2) รูปแบบทางสถาปัตยกรรม

รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของอาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ มีการนำลักษณะหรือองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นมาปรับใช้กับสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ โดยอาจถอดองค์ประกอบบางส่วนมาประยุกต์ให้เข้ากับเพื่อแสดงลักษณะทางสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นออกมา

3) โครงสร้างและวัสดุ

อาคารตัวอย่างสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ที่ศึกษามีการนำโครงสร้างสมัยใหม่ที่ใช้ในปัจจุบัน เช่น เหล็ก คอนกรีต เป็นต้น ผสมผสานเข้ากับลักษณะทางโครงสร้างในอดีต เพื่อสร้างรูปลักษณ์ให้มีลักษณะของท้องถิ่น และมีการนำวัสดุของท้องถิ่นหรือวัสดุทางธรรมชาติที่สามารถพบได้ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เข้ากับโครงสร้างสมัยใหม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4
การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ

การศึกษาข้อมูลผู้ใช้โครงการ เป็นการศึกษาการกำหนดขนาดและประเภทของโครงการ ตลอดจนการบริหารและการดำเนินการของโครงการซึ่งส่งผลต่อประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ ที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการและการวิเคราะห์จำนวนและช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการ

4.1 การกำหนดขนาดและประเภทของโครงการ

4.1.1 การกำหนดขนาดของโครงการ

ในการวิเคราะห์เพื่อการกำหนดขนาดของโครงการในเบื้องต้นนั้นมาจากการศึกษาอาคารตัวอย่างที่มีลักษณะของโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกันและมีระดับของการบริการที่มีมาตรฐาน และทำการศึกษาโครงการที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกันในลักษณะของรีสอร์ทเชิงวัฒนธรรมเพิ่มเติม ที่มีระดับมาตรฐานในระดับดีระหว่าง 4-5 ดาว และเน้นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 รายละเอียดโครงการที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกัน

โครงการ	ที่ตั้ง	พื้นที่โครงการ (ตร.ม.)	จำนวนห้องพัก	รูปแบบห้องพัก
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท	จังหวัดภูเก็ต	27,000	38	4
โรงแรมราชมรรคา	จังหวัดเชียงใหม่	8,000	25	3
วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่	จังหวัดเชียงใหม่	35,000	72	5
ภูนาคำ รีสอร์ท	จังหวัดเลย	20,000	21	2
อสิตา อีโค รีสอร์ท	จังหวัดสมุทรสงคราม	10,000	23	5
สุโขทัย เฮอริเทจ รีสอร์ท	จังหวัดสุโขทัย	30,000	67	3
ศาลา อยุธยา	จังหวัดอยุธยา	3,000	26	3
Banyan Tree Lijiang	Lijiang, China	60,000	88	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 ค่ากลางของข้อมูล

จำนวนห้อง	ความถี่	ความถี่สะสม
10-19	0	0
20-29	4	4
30-39	1	5
40-49	0	0
50-59	0	0
60-69	1	6
70-79	1	7
80-89	1	8
รวม	8	8

L_0 แทน ขอบเขตล่าง

I แทน ความกว้างของชั้น

F แทน ความถี่สะสมแบบน้อยกว่าจนถึงชั้นก่อนมัธยฐาน

f แทน ความถี่ของชั้นมัธยฐาน

d_1 แทน ผลต่างระหว่างความถี่ของชั้นฐานนิยมกับชั้นก่อนฐานนิยม

d_2 แทน ผลต่างระหว่างความถี่ของชั้นฐานนิยมกับชั้นหลังฐานนิยม

มัธยฐาน (Median) = $L_0 + I\left(\frac{\frac{n}{2} - F}{f}\right)$

ฐานนิยม (Mode) = $L_0 + I\left(\frac{d1}{d1 + d2}\right)$

มัธยฐาน (Median) = $19.5 + 10\left(\frac{\frac{8}{2} - 0}{4}\right)$

= 29.5

ฐานนิยม (Mode) = $19.5 + 10\left(\frac{4}{4+3}\right)$

= 25.21

จากตารางรายละเอียดโครงการที่มีการดำเนินงานใกล้เคียงกันในลักษณะของรีสอร์ทเชิงวัฒนธรรม ทั้ง 8 โครงการ ที่มีระดับมาตรฐานในระดับดีระหว่าง 4-5 ดาว มีจำนวนห้องพักตั้งแต่ 21-88 ห้อง ทำให้สามารถหาค่ากลางของข้อมูลได้คือ ค่ามัธยฐาน 29.5 และ ค่าฐานนิยม 25.21

ดังนั้นจากค่ากลางของข้อมูลขนาดของโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงกำหนดอยู่ที่ 35 ห้อง จากความเหมาะสมของลักษณะโครงการและการเผื่อจากการเพิ่มขึ้นของสถิติทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนห้องพักของโครงการตัวอย่าง

โครงการ	ห้องพัก	จำนวนห้องพัก	สัดส่วน
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท	Clay Pool Cottages	16	42
	Bird's Nest Pool Villas	8	22
	Tent Pool Villas	7	18
	Tree Pool Houses	7	18
	รวม	38	100%

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 สัดส่วนห้องพักของโครงการตัวอย่าง (ต่อ)

โครงการ	ห้องพัก	จำนวนห้องพัก	สัดส่วน
โรงแรมราชมรรคา	Courtyard Superior	18	72
	Grand Deluxe	5	20
	Classic Suite	2	8
	รวม	25	100%
วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่	VALLEY DELUXE SCENERY	42	60
	VALLEY DELUXE ESCAPE	15	20
	PLUNGE POOL PAVILION	6	9
	SCENERY PAVILION	6	9
	PRESIDENTIAL POOL VILLA	1	2
	รวม	72	100%
Banyan Tree Lijiang	Garden Suite	40	45
	Mountain View Suite	10	12
	Jet Pool Villa	6	7
	Plunge Pool Villa	7	8
	2 Bedroom Mountain View Duplex	16	18
	2 Bedroom Mountain View Pool Villa	6	7
	Three-Bedroom Villa	3	3
	รวม	88	100%

จากตารางสัดส่วนห้องพักของโครงการตัวอย่างทั้ง 4 โครงการ มีจำนวนห้องพักระหว่าง 3-7 ห้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายปัจจัยทั้งความเหมาะสมของโครงการและบริบทของที่ตั้ง เพื่อนำสัดส่วนที่ได้มาวิเคราะห์จำนวนห้องพักของโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีจำนวนห้องพัก 35 ห้อง มีประเภทดังต่อไปนี้

1) Deluxe Villa (1 ห้องนอน) 20 ห้อง (60%)
2) Suite Villa (1 ห้องนอน) 8 ห้อง (20%)
3) Plunge Pool Villa (1 ห้องนอน) 5 ห้อง (12%)
4) Two-Bedroom Villa (2 ห้องนอน) 2 ห้อง (10%)

รวม 35 ห้อง (100%)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1.2 ประเภทของโครงการ

ในการวิเคราะห์เพื่อการกำหนดประเภทโครงการในเบื้องต้นนั้นมาจากการศึกษาข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2561)

สถานที่	รายการ	พ.ศ.2558
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	จำนวนห้องพัก	4,380 ห้อง
	จำนวนโรงแรม	143 แห่ง
อำเภอพระนครศรีอยุธยา	จำนวนห้องพัก	2,390 ห้อง
	จำนวนโรงแรม	82 แห่ง

อำเภอพระนครศรีอยุธยา

- อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีจำนวนห้องพัก 2,390 ห้อง จำนวนโรงแรม 82 แห่ง
- อำเภอพระนครศรีอยุธยา มีโรงแรม 5 ดาว มีจำนวน 0 แห่ง และโรงแรม 4 ดาว มีจำนวน 4 แห่ง ดังนี้
  1) โรงแรมกรุงศรีริเวอร์
  2) โรงแรมคลาสสิคคามิโอโฮเต็ล
  3) โรงแรมแคนทารี่
  4) โรงแรมอโยธยาคอนเวนชั่นรีสอร์ท

ที่มา : สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, วันที่ 10 พฤศจิกายน 2558

โดยในปี พ.ศ.2561 ปริมาณนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 8.8 ล้านคน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2560 ถึง 9.4% และมีแนวโน้นการเติบโตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี

จากข้อมูลด้านธุรกิจโรงแรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง แต่ยังขาดโรงแรมที่มีมาตรฐานและบริการที่ดี (ระดับ 4-5 ดาว) ที่มีจำนวนน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับการให้บริการนักท่องเที่ยว ประกอบแนวคิดของโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีส่วนของการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาผ่านกิจกรรมโดยผ่านการร่วมมือกับชุมชน จึงไม่เหมาะเป็นรีสอร์ทระดับ 5 ดาว เนื่องจากโครงการมีผู้ใช้งานประเภทบุคคลทั่วไป(นักท่องเที่ยว)ที่ไม่เข้าพักมาใช้งานโครงการด้วย จึงมีระดับความเป็นส่วนตัวที่น้อยกว่ารีสอร์ทระดับ 5 ดาว ดังนั้นรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พระนครศรีอยุธยา จึงเหมาะสมเป็นสถานที่พักตากอากาศ ระดับ 4 ดาว โดยมีประเภทของโครงการดังนี้

1) แบ่งตามจุดประสงค์

โรงแรมเพื่อการพักผ่อน (Resort Hotel) มักตั้งอยู่ตามสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม มีบริการด้านต่างๆครบครัน

2) แบ่งตามทำเลที่ตั้ง

โรงแรมสถานตากอากาศ (Resort Hotel) ที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว เช่น ภูเขา ทะเล ทะเลสาบ และมุ่งเน้นด้านกิจกรรมนันทนาการต่างๆ

3) แบ่งตามขนาดหรือจำนวนห้องพัก

โรงแรมขนาดกลาง มีห้องพักมากกว่า 30 ห้องไม่เกิน 100 ห้อง

4) แบ่งตามการบริหาร

โรงแรมบริหารงานอย่างอิสระ (Independent Hotels) เป็นโรงแรมที่ไม่มีความเป็นเจ้าของร่วมหรือข้อผูกพันทางด้านบริหารกับโรงแรมอื่น กล่าวคือไม่มีความสัมพันธ์กับโรงแรมอื่นในด้านนโยบายการบริหารหรือข้อผูกพันทางการเงิน จึงสามารถกำหนดนโยบายและวิธีบริหารของตนไปโดยอิสระ

5) แบ่งตามมาตรฐานโรงแรม

จากมาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานที่พักตากอากาศ (Resort Standard) โดยกรมการท่องเที่ยวไทย เป็นสถานที่พักตากอากาศ ระดับ 4 ดาว

6) แบ่งตามมาตรฐานประกอบธุรกิจโรงแรม

โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

4.2 การบริหารโครงการและการดำเนินการโครงการ

4.2.1 การบริหารโครงการ

โครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการดำเนินงานภายใต้องค์กรบริหาร 1 องค์กร ซึ่งทำการศึกษาโครงสร้างทางการบริหารจากโครงการที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน ได้แก่ ผังโครงสร้างองค์กรบริษัท วีรันดา รีสอร์ท จำกัด (มหาชน) และ บริษัท ลากูน่ารีสอร์ท แอนด์โฮเท็ล จำกัด (มหาชน) นำมาปรับใช้กับโครงการ โดยมีโครงสร้างการบริหารโครงการดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

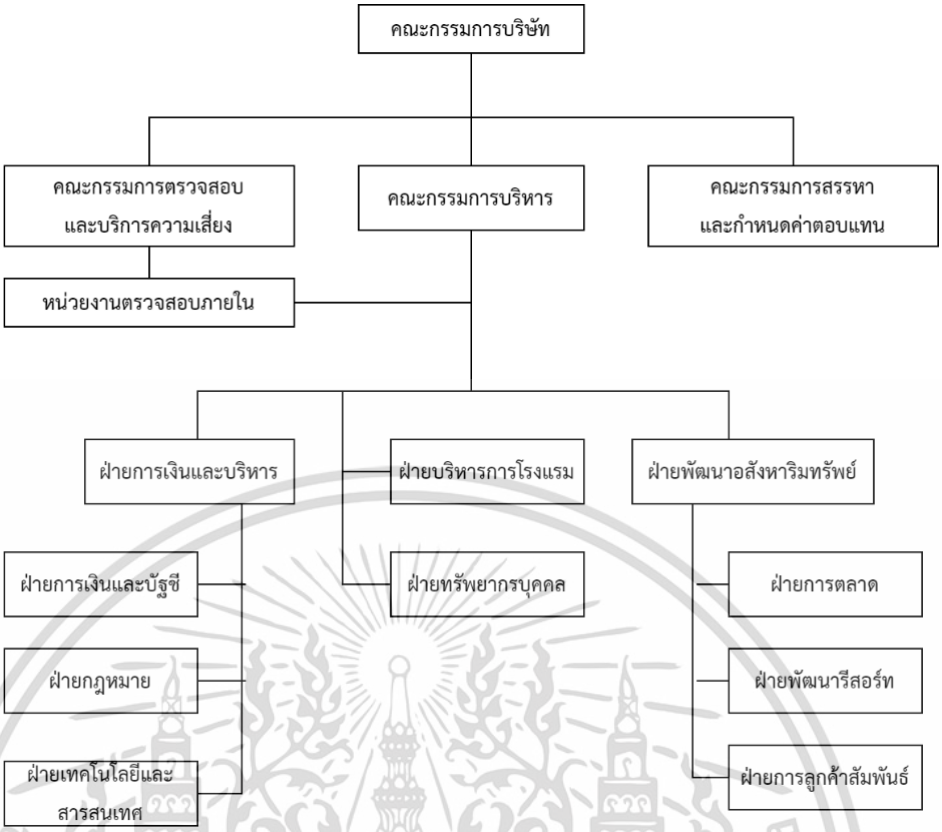

ภาพที่ 4.1 โครงสร้างการบริหารโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

4.2.2 การดำเนินการโครงการ

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโครงการและจากการวิเคราะห์องค์ประกอบของข้อมูลของโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ทำให้รูปแบบการดำเนินการของโครงการสามารถแบ่งออกเป็น ส่วนรีสอร์ท และส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน โดยมีการดำเนินโครงการดังนี้

1) ส่วนรีสอร์ท

รีสอร์ทให้บริการในส่วนของห้องพัก ส่วนร้านอาหาร ส่วนสปาและนวดแผนไทย โดยมีวันและเวลาของการการดำเนินงานดังนี้

1.1) ส่วนห้องพัก

ให้บริการห้องพักแก่ผู้เข้าพักของรีสอร์ท โดยมีช่วงเวลาดำเนินงานดังนี้

- ช่วงเวลาดำเนินงานทุกวัน
- ช่วงเวลาเช็คอิน 14:00 – 0.00 น.
- ช่วงเวลาเช็คเอาท์ 12.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 ห้องพักที่ให้บริการของรีสอร์ท

ประเภทห้องพัก	จำนวนห้อง	ราคาต่อคืน[1] (บาท)	จำนวนห้องนอน
Deluxe Villa	20	4,500	1 ห้องนอน
Suite Villa	8	6,000	1 ห้องนอน
Plunge Pool Villa	5	10,000	1 ห้องนอน
Two-Bedroom Villa	2	20,000	2 ห้องนอน
รวม 35 ห้องพัก			

1.2) ส่วนร้านอาหาร

ร้านอาหารให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่ผู้เข้าพักและบุคคลทั่วไป โดยแบ่งช่วงเวลาให้บริการออกเป็น 3 ช่วงเวลา ดังนี้

- ให้บริการแก่ผู้เข้าพัก ช่วงเวลาอาหารเช้า 07.00 – 10.00 น.
- ให้บริการแก่บุคคลทั่วไป ช่วงเวลาดำเนินงานเวลา 11.00 – 21.00 น.
- ให้บริการรูมเซอร์วิสแก่ผู้เข้าพัก ช่วงเวลาดำเนินงานตลอด 24 ชั่วโมง

1.3) ส่วนสปาและนวดแผนไทย

ให้บริการสปาและนวดแผนไทยเพื่อสร้างความผ่อนคลาย แก่ทั้งผู้เข้าพักและบุคคลทั่วไปที่ต้องการใช้บริการ โดยมีช่วงเวลาดำเนินงานทุกวัน ตั้งแต่เวลา 12.00 – 22.00 น.

2) ส่วนการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม

ส่วนการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม มีแนวคิดหลักคือการให้ความรู้ทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมแก่ผู้ที่มีความสนใจ โดยมีผู้ให้บริการเป็นคนท้องถิ่น เป็นส่วนที่สร้างเอกลักษณ์ให้กับโครงการผ่านวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยมีช่วงเวลาดำเนินงานทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00 – 17.00 น. โดยแบ่งออกเป็น

2.1) กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ

เป็นกิจกรรมเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนและภูมิปัญญาหัตกรรมในการประกอบอาชีพและงานฝีมือท้องถิ่นของชุมชน โดยมีแนวคิดหลังคือการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและให้ความเพลิดเพลินของการทำกิจกรรมโดยมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน เพื่อเรียนรู้และสัมผัสประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วยการจัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม กับกิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ

[1] อ้างอิงจากการศึกษาโครงการตัวอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ

เนื้อหาหลักในการจัดแสดง	เนื้อหาย่อยในการจัดแสดง
ส่วนที่ 1 ส่วนการเรียนรู้ วิถีชีวิตชุมชน	1. กิจกรรมสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน - การทำนา - การทำเกษตรกรรม
ส่วนที่ 2 ส่วนการเรียนรู้ ภูมิปัญญาหัตกรรม	2. ส่วน WORKSHOP ภูมิปัญญาท้องถิ่น - งานหัตกรรมปั้นหมอดิน - การสานปลาตะเพียนใบลาน - งานหัตกรรมตีมีด - งานปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน - ภูมิปัญญาบ้านทรงไทย - การทำอาหารและขนมพื้นบ้าน - การทำอิฐมอญ - งานแกะสลักหินทราย

โดยมีช่วงเวลารอบของการทำกิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติที่มีเนื้อหาตามตารางที่ 4.6 ออกเป็น กิจกรรมแบบเต็มวัน (ตารางที่ 4.7) หรือกิจกรรมแบบครึ่งวัน (ตารางที่ 4.8) ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความเหมาะสม โดยผู้ทำกิจกรรมมีทั้งบุคคลทั่วไป(นักท่องเที่ยว)และผู้เข้าพักรีสอร์ทที่มีความสนใจ

ตารางที่ 4.7 ช่วงเวลาทำกิจกรรมแบบเต็มวัน

ช่วงเวลา	กิจกรรม
9.00 น.	ลงทะเบียนและให้ความรู้
9.00 – 9.45 น.	กิจกรรมสานปลาตะเพียนใบลาน
9.45 – 10.30 น.	กิจกรรมปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน
10.30 – 11.15 น.	กิจกรรมปั้นหมอดิน
11.15 – 12.00 น.	กิจกรรมทำอาหารและขนมพื้นบ้าน
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารพื้นบ้าน
13.00 – 13.45 น.	กิจกรรมภูมิปัญญาบ้านทรงไทย
13.45 – 14.30 น.	กิจกรรมงานหัตกรรมตีมีด
14.30 – 15.15 น.	กิจกรรมการทำอิฐมอญ
15.15 – 16.00 น.	กิจกรรมงานแกะสลักหินทราย
16.00 – 16.30 น.	กิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.8 ช่วงเวลาทำกิจกรรมแบบครึ่งวัน

ช่วงเวลา	กิจกรรม
9.00 น.	ลงทะเบียนและให้ความรู้
9.00 – 9.45 น.	กิจกรรมสานปลาตะเพียนใบลาน หรือ กิจกรรมปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน
9.45 – 10.30 น.	กิจกรรมปั้นหมอดิน หรือ กิจกรรมการทำอิฐมอญ
10.30 – 11.15 น.	กิจกรรมงานหัตกรรมตีมีด หรือ กิจกรรมงานแกะสลักหินทราย
11.15 – 12.00 น.	กิจกรรมทำอาหารและขนมพื้นบ้าน หรือ กิจกรรมภูมิปัญญาบ้านทรงไทย
12.00 – 13.00 น.	รับประทานอาหารพื้นบ้าน
ผู้ทำกิจกรรมสามารถเลือกทำกิจกรรมล่องเรือนำชมอยุธยา หรือ พักผ่อนในรีสอร์ทตามอัธยาศัย (สำหรับผู้เข้าพักรีสอร์ท)	

2.2) กิจกรรมล่องเรือนำชมอยุธยา

เป็นกิจกรรมนำเที่ยวสำหรับผู้ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตชุมชนและนำชมเมืองอยุธยา โดยมีเรือให้บริการ คือเรือเข็ม เป็นเรือที่นิยมต่อด้วยไม้บาง โดยใช้ไม้จำพวกไม้มะยมหอม ไม้สัก ลักษณะของเรือชนิดนี้คือ หัวและท้ายเรือเรียวเชิด กราบเรือสูงพ้น น้ำเพียงเล็กน้อย มีพนักพิงกลางเรือ สามารถโดยสารได้ 8-10 ท่าน/รอบ โดยนำชมตามความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยนำชมในพื้นที่ที่มีประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา แบ่งตามรอบออกเป็น 2 แบบ

2.2.1) ล่องเรือชมชุมชนคลองสระบัว (รอบเล็ก) ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

เส้นทางล่องเรือชมชุมชนคลองสระบัว มีจุดแวะชมโบราณสถานที่สามารถเลือกชมได้หลายแห่ง เช่น วัดเจ้าย่า วัดโคกพระยา วัดตะไกร วัดจงกรม วัดพระยาแมน รวมถึงวัดพระงาม[2] และวัดหน้าพระเมรุราชิการาม วัดกลางคลองสระบัว ในเส้นทางของโบราณสถานนักท่องเที่ยวสามารถแวะชมภูมิปัญญาของชาวบ้านในการแกะสลักหินทราย การปั้นหม้อดินเผาคลองสระบัว และทำอิฐมอญโบราณได้

[2] วัดพระงาม เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง มีจุดเด่นคือต้นโพธิ์ที่ขึ้นปกคลุมซุ้มประตูของวัด ซึ่งกระทรวงวัฒนธรรมได้ประกาศให้เป็น รุกขมรดกของแผ่นดิน 1 ใน 88 ต้นของประเทศไทย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เส้นทางเรือเริ่มจากโครงการที่ติดคลองหัวรอ ผ่านไปทางคลองสระบัว เพื่อชมชุมชนคลองสระบัว และผ่านคลองเมืองที่เลียบเกาะเมืองอยุธยาแล้วจึงเข้าสู่คลองหัวรอเพื่อกลับสู่ที่ตั้งโครงการ

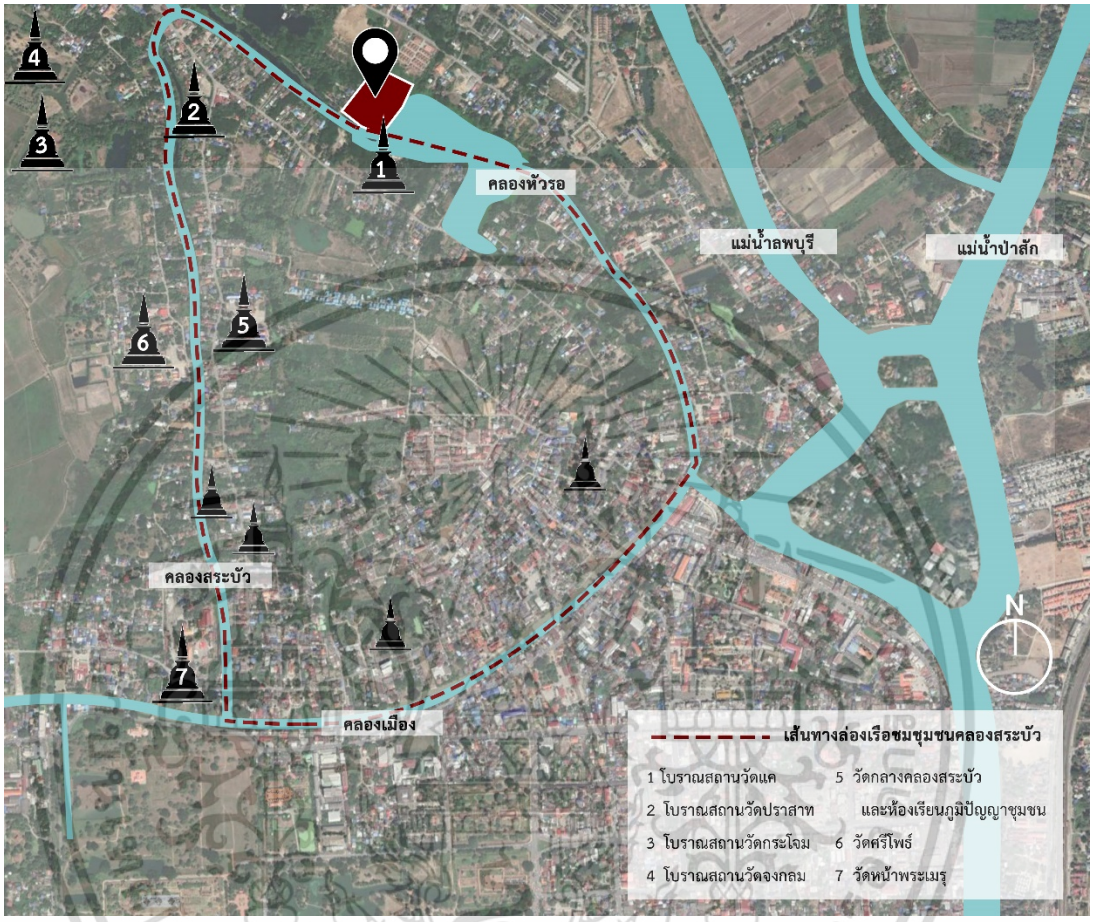

ภาพที่ 4.2 เส้นทางล่องเรือชมชุมชนคลองสระบัว
ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

2.2.2) ล่องเรือรอบเกาะเมืองอยุธยา (รอบใหญ่) ใช้เวลา 3 ชั่วโมง

เส้นทางล่องเรือรอบเกาะเมืองอยุธยา เพื่อชมบางส่วนของชุมชนคลองสระบัว ซึ่งมีทั้งโบราณสถานและภูมิปัญญาของชาวบ้านในท้องถิ่น หรือชมบรรยากาศของเมืองเก่าและความงามของโบราณสถานสองฝั่งแม่น้ำรอบเกาะเมือง ซึ่งสามารถแวะชมได้ เช่น วัดไชยวัฒนาราม วัดพุทไธศวรรย์ วัดพนัญเชิง และอื่นๆ

เส้นทางเรือเริ่มจากโครงการที่ติดคลองหัวรอ ผ่านไปทางคลองสระบัว เพื่อชมชุมชนคลองสระบัว แล้วผ่านคลองเมืองที่เชื่อมต่อกับแม่น้ำเจ้าพระยา และเข้าสู่คลองป่าสักเพื่อวกกลับเข้าคลองเมืองที่เชื่อมกับคลองหัวรอเพื่อกลับสู่ที่ตั้งโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.3 เส้นทางล่องเรือรอบเกาะเมืองอยุธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

4.3 ประเภทและพฤติกรรมผู้ใช้โครงการ

4.3.1 ผู้รับบริการ

ผู้รับบริการโครงการ หรือ แขกของโครงการ แบ่งตามจุดประสงค์การใช้งานของการใช้งานโครงการและการเข้าพัก โดยสามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) **บุคคลทั่วไป** หรือ **แขกที่มาใช้บริการภายในโครงการโดยไม่พักค้างแรม**

หมายถึง ผู้ใช้งานโครงการที่มีจุดประสงค์ในการใช้งานส่วนอื่นของโครงการนอกเหนือจากส่วนห้องพักของโครงการ ได้แก่ ร้านอาหาร พื้นที่ทำกิจกรรมของโครงการ เป็นต้น โดยไม่ทำการพักค้างแรมภายในโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) แขกที่เข้าพักในโครงการแบบปกติ

หมายถึง แขกที่มาพักค้างแรมภายในโครงการโดยอาจพักแบบระยะสั้น (Short Stay) หรือแบบระยะยาว (Long Stay) โดยทำการจองหรือลงทะเบียนล่วงหน้าก่อนเข้าพัก ซึ่งอาจมาแบบบุคคลเดี่ยวหรือเป็นหมู่คณะ

3) แขกที่เข้าพักในโครงการแบบแพ็กเกจ

หมายถึง แขกที่มาพักค้างแรมภายในโครงการที่ทำการจองแพ็กเกจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยอาจพักแบบระยะสั้น (Short Stay) หรือแบบระยะยาว (Long Stay) ซึ่งอาจมาแบบบุคคลเดี่ยวหรือเป็นหมู่คณะ แขกที่ทำการเข้าพักแบบแพ็กเกจนี้อาจเป็นนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หรือเพื่อการทำกิจกรรมแบบเป็นหมู่คณะ

ภาพที่ 4.4 แผนผังผู้รับบริการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

4.3.2 ผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ หมายถึง บุคลากรในโครงการที่ให้บริการแก่ผู้ใช้บริการโครงการ โดยโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการบริหารโครงการภายใต้การจัดการของผู้ให้บริการรวมกันเป็น 1 องค์กร อ้างอิงและปรับปรุงจาก การจัดการการโรงแรม = Hotel management (สุพัตรา สร้อยเพ็ชร์, 2553) และการบริหารจัดการและปฏิบัติงานโรงแรม ศตวรรษที่ 21 (ปรีชา แดงโรจน์, 2549) โดยมีโครงสร้างการบริการดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

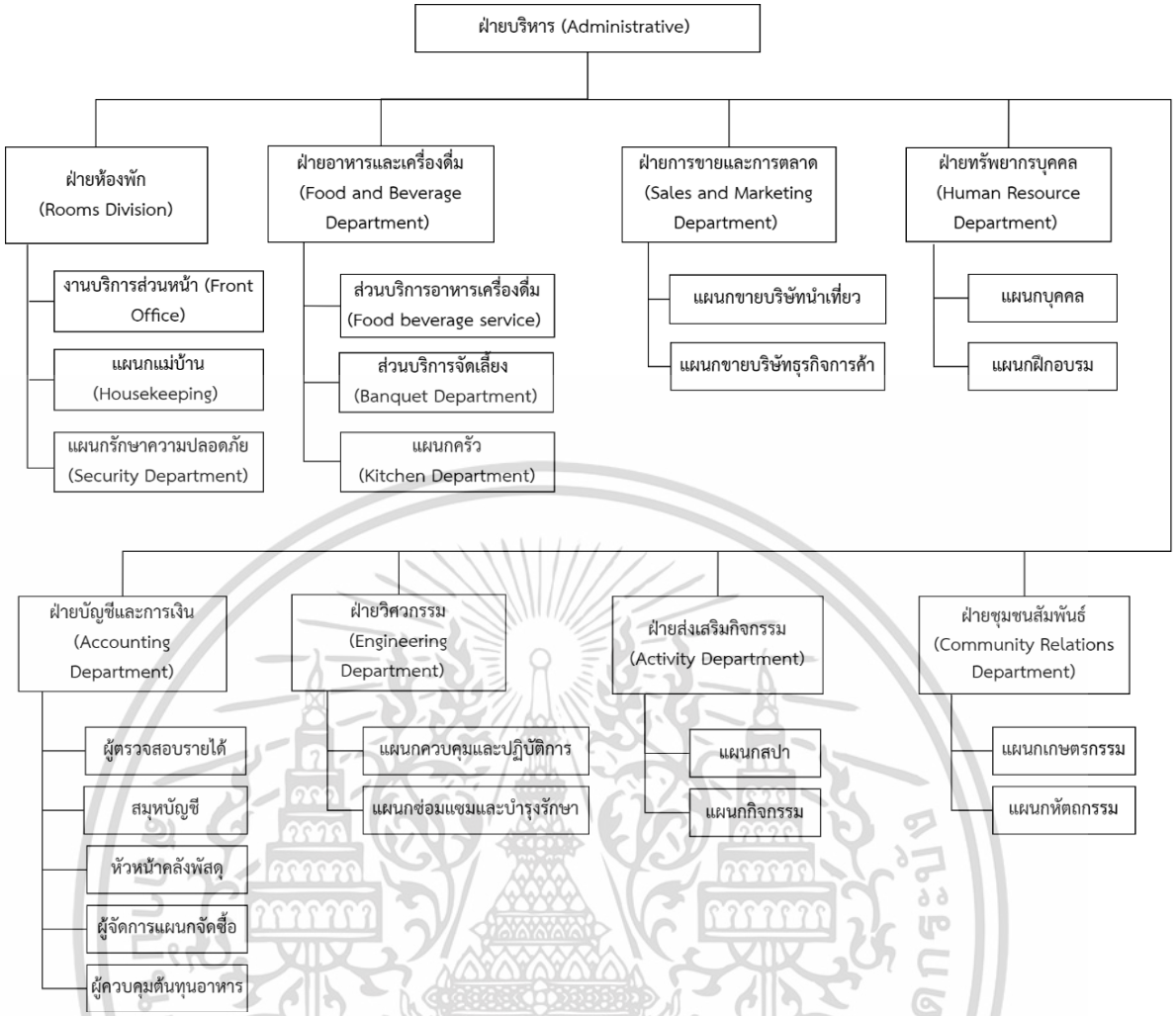

ภาพที่ 4.5 แผนผังโครงสร้างการบริการโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) **ฝ่ายบริหาร (Administrative)**

ธุรกิจโรงแรมขนาดกลางจะมีผู้จัดการทั่วไปเป็นผู้บริหารงาน และควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของแผนกอื่น ๆ ในโรงแรม

2) **ฝ่ายห้องพัก (Rooms Division)**

เป็นแผนกที่ดูแลการบริการที่เกี่ยวข้องกับการพักอาศัยของแขกโดยตรง ประกอบด้วย 3 ส่วน

2.1) งานบริการส่วนหน้า (Front Office) ซึ่งจะมีพนักงานคอยให้บริการลูกค้าตลอด 24 ชั่วโมง เพื่ออำนวยความสะดวกแก่แขกที่จะลงทะเบียนเข้าพักไปจนถึงการคืนห้องพักและชำระค่าใช้จ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2) งานแม่บ้าน (Housekeeping) ประกอบไปด้วยพนักงานทำความสะอาด พนักงานตรวจห้องพัก พนักงานขนของและพนักงานห้องผ้า

2.3) แผนกรักษาความปลอดภัย (Security Department) มีหน้าที่คอยดูแลรักษาความปลอดภัย ให้ความคุ้มครองทรัพย์สินของแขกและพนักงาน อาจจะถูกแบ่งไปตามจุดต่างๆของโรงแรมเพื่อความทั่วถึงในการดูแล โดยแผนกนี้ต้องมีพนักงานทำงานตลอด 24 ชั่วโมง

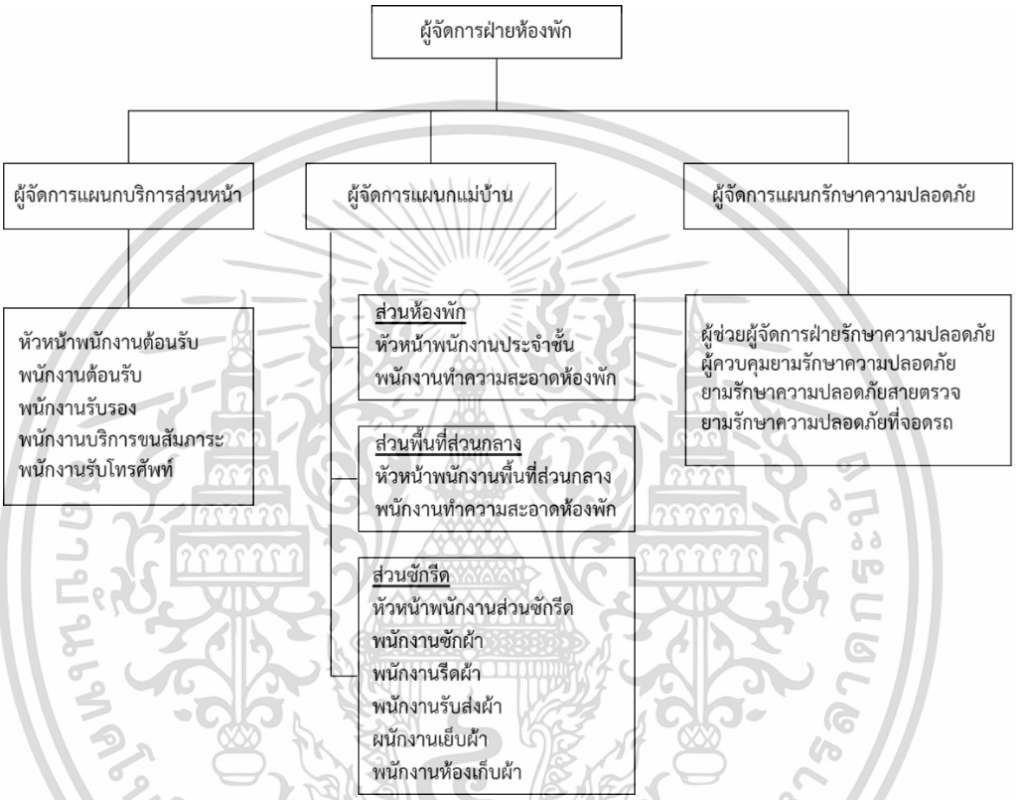

ภาพที่ 4.6 แผนผังฝ่ายห้องพัก (Rooms Division)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

3) ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Department)

มีหน้าที่ให้บริการอาหารและเครื่องดื่มแก่แขกทั้งภายในและภายนอกของรีสอร์ท งานจัดซื้อวัตถุดิบ การเตรียมและประกอบอาหาร งานบริการอาหาร งานเครื่องดื่ม และงานบริการอาหารและเครื่องดื่มบนห้องพักแขก

3.1) ส่วนบริการอาหารและเครื่องดื่ม (Food beverage service) มีหน้าที่รับผิดชอบส่วนที่เกี่ยวข้องคือ ห้องอาหาร (Restaurant), บาร์ (Bar) และส่วนบริการห้องพัก (Room Service)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2) ส่วนบริการจัดเลี้ยง (Banquet Department) มีหน้าที่บริการอาหารเครื่องดื่มในงานจัดเลี้ยงทั้งภายนอกและภายในโครงการ เช่น งานแต่งงาน การสัมมนา เป็นต้น โดยต้องประสานงานกับแผนกการขายและการตลาด เพื่อการเตรียมข้อมูลการจัดเลี้ยง

3.3) แผนกครัว (Kitchen Department) มีหน้าที่ในการจัดเตรียมอาหารเพื่อบริการสำหรับส่วนห้องอาหารรวยมถึงพนักงาน

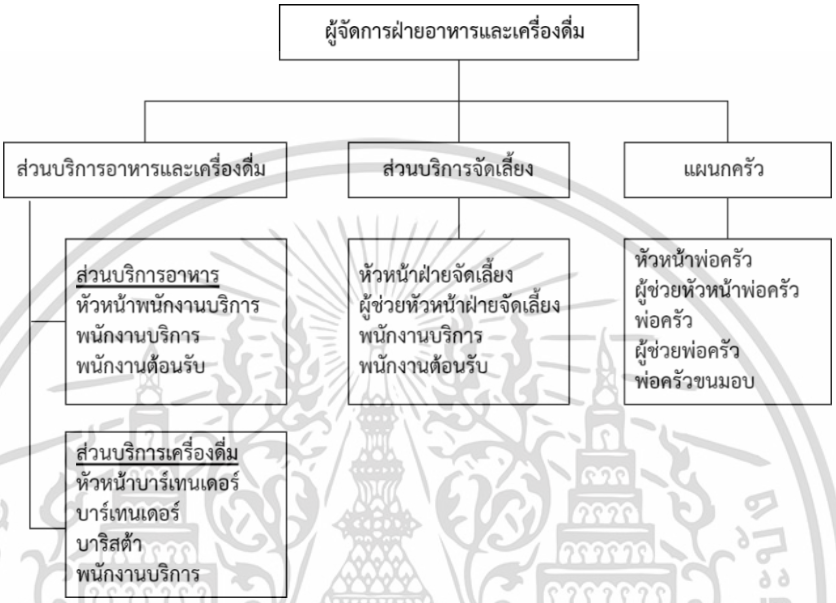

ภาพที่ 4.7 แผนผังฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม (Food and Beverage Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

4) ฝ่ายการขายและการตลาด (Sales and Marketing Department)

ฝ่ายการขายและการตลาดประกอบด้วยงานด้านการส่งเสริมการขาย ประชาสัมพันธ์และงานขายห้องพักและงานจัดเลี้ยง มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลในด้านการวางแผนการตลาดและดำเนินกิจกรรมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่องค์กร

ภาพที่ 4.8 แผนผังฝ่ายการขายและการตลาด (Sales and Marketing Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Human Resource Department)

ฝ่ายทรัพยากรบุคคลเกี่ยวข้องกับการบริหารงานบุคคลทั้งหมดของโรงแรม ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในองค์กร โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนงานหลัก คือ งานบุคคลและงานฝึกอบรม

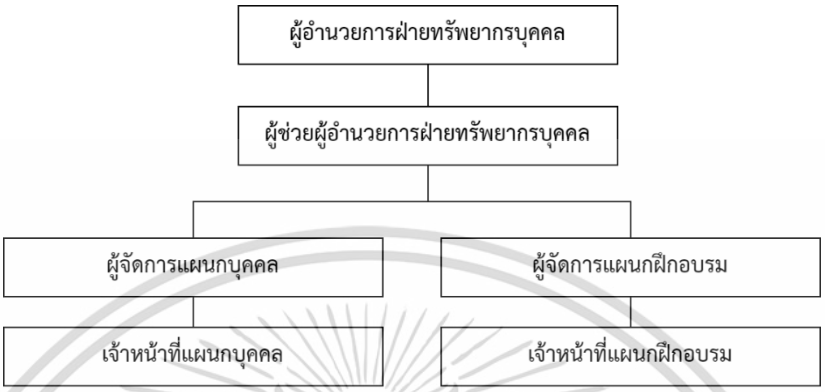

ภาพที่ 4.9 แผนผังฝ่ายทรัพยากรบุคคล (Human Resource Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

6) ฝ่ายบัญชีและการเงิน (Accounting Department)

มีหน้าที่ในงานด้านการจัดทำบัญชีทุกประเภท จัดเก็บข้อมูลทางการเงินและบัญชีของทุกแผนก รวมถึงการจัดทำรายงานสถิติที่จำเป็นให้กับฝ่ายบริหารเพื่อใช้ในการวางแผนการดำเนินงาน

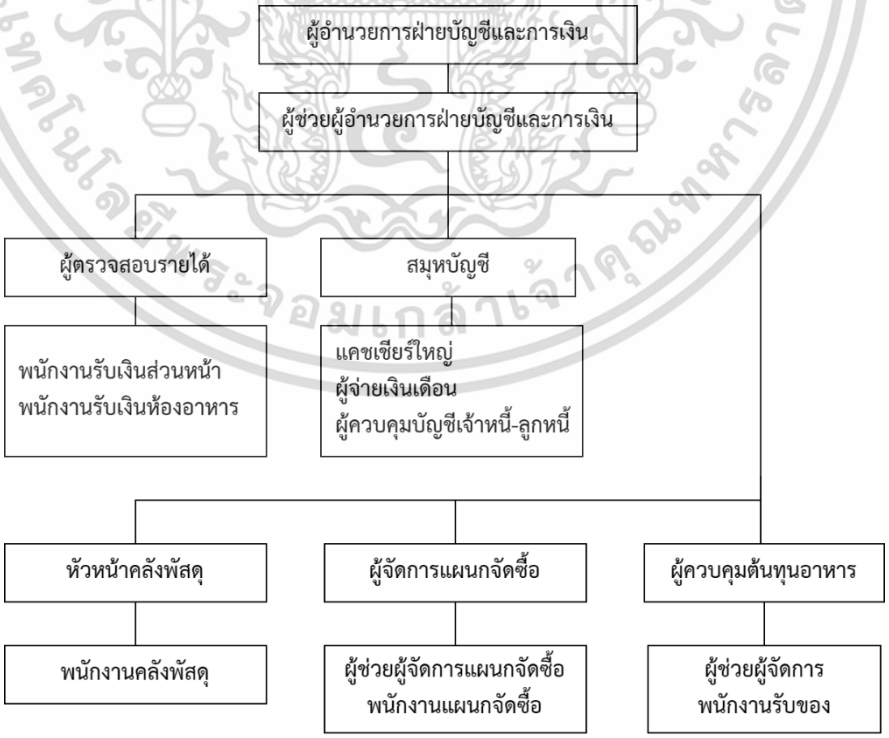

ภาพที่ 4.10 แผนผังฝ่ายบัญชีและการเงิน (Accounting Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7) ฝ่ายวิศวกรรม (Engineering Department)

มีหน้าที่รับผิดชอบงานซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ตลอดจนการบำรุงดูแลรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ต่างๆ ทั้งเครื่องมือและเครื่องใช้ให้อยู่ในสภาพปลอดภัยและพร้อมใช้งาน แบ่งออกเป็น แผนกควบคุมและปฏิบัติการกับแผนกซ่อมแซมและบำรุงรักษา

ภาพที่ 4.11 แผนผังฝ่ายวิศวกรรม (Engineering Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

8) ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม (Activity Department)

ทำหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลและให้บริการด้านส่งเสริมกิจกรรมของโครงการ ทั้งสปาและกิจกรรมเสริมทางการเรียนรู้ทางภูมิปัญญาของโครงการ โดยจะรับผิดชอบดูแลการให้บริการ รวมถึงการกำหนดโปรแกรมที่ให้บริการ

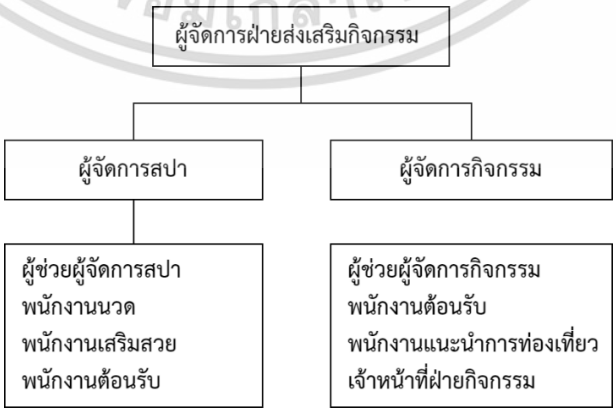

ภาพที่ 4.12 แผนผังฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม (Activity Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

9) ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Department)

ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ทำหน้าที่จัดกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชนของโครงการ โดยการร่วมมือกับชาวบ้านในท้องถิ่น แบ่งออกเป็นแผนกเกษตรกรรม และแผนกหัตกรรม

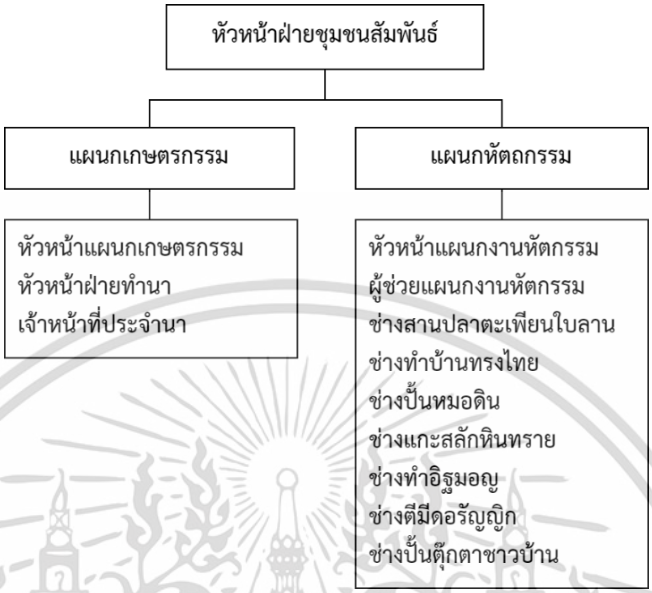

ภาพที่ 4.13 แผนผังฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations Department)

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

4.3 การวิเคราะห์จำนวนผู้ใช้โครงการ

4.4.1 จำนวนผู้รับบริการ

จำนวนผู้เข้าพัก จากจำนวนห้องที่ได้จากการศึกษากรณีศึกษาอาคารตัวอย่างประเภทรีสอร์ท ได้เป็นจำนวนห้องพัก 35 ห้อง แบ่งออกเป็น

1) **Deluxe Villa** (1 ห้องนอน) 20 ห้อง (20x2 = 40 คน)
2) **Suite Villa** (1 ห้องนอน) 8 ห้อง (8x2 = 16 คน)
3) **Plunge Pool Villa** (1 ห้องนอน) 5 ห้อง (5x2 = 10 คน)
4) **Two-Bedroom Villa** (2 ห้องนอน) 2 ห้อง (2x4 = 8 คน)

ดังนั้นรวมผู้เข้าพักรีสอร์ทจำนวน 74 คน และนักท่องเที่ยวที่มาทำกิจกรรมอื่นภายในโครงการนอกเหนือจากผู้เข้าพัก คิดจากจำนวนรถทัวร์ จำนวน 1 คัน จะได้จำนวน 40 คน/รอบ จึงมีจำนวนเฉลี่ยประมาณกลุ่มละ 40 คนต่อวัน รวมผู้รับบริการในโครงการ 114 คนต่อวัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.4.2 จำนวนผู้ให้บริการ

โครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นโครงการที่ให้บริการด้านสถานพักตากอากาศ ซึ่งมีหลายองค์ประกอบที่แตกต่างกันตามการใช้งาน ดังนั้นจำนวนหรืออัตราของพนักงานในแต่ละฝ่ายจึงมีจำนวนตามพื้นที่ของโครงการ โดยการศึกษาจำนวนและอัตราการของบุคคลากรภายในโครงการจะมีเกณฑ์ในการศึกษาจำนวนบุคคลากรดังนี้

1. ศึกษาจากมาตรฐานการให้บริการจากหลักการให้บริการต่างๆ
2. ศึกษาจากโครงการตัวอย่างที่เป็นสถานพักตากอากาศที่มีประเภทหรือลักษณะที่ใกล้เคียงกันและได้มาตรฐานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

ตารางที่ 4.9 ตารางแสดงการเปรียบเทียบอัตราบุคลากรต่อจำนวนห้องพัก

(ที่มา : การโรงแรมเบื้องต้น,นงค์นุช ศรีธนาอนันต์)

ลักษณะการบริการของโรงแรม	พนักงาน : ห้องพัก
โรงแรมแบบรีสอร์ท	3 : 1
โรงแรมสำหรับการประชุมสัมมนา	1 : 1
โรงแรมในเมืองขนาดใหญ่	0.8 : 1
โรงแรมขนาดกลาง	0.6 : 1
โรงแรมขนาดเล็ก	0.25 : 1

จากการเปรียบเทียบอัตราบุคคลากรต่อจำนวนห้องพัก สำหรับโครงการโรงแรมแบบรีสอร์ท มีอัตราของบุคลากรต่อห้องพักเป็น 3:1 ดังนั้นโครงการมีจำนวนบุคลากร ดังต่อไปนี้

อัตราส่วนพนักงาน : ห้องพัก 3 : 1

จำนวนห้องพักในโครงการ 35 ห้อง

พนักงานในโครงการ = 35 x 3 = 105 คน

และจากส่วนกิจกรรมของโครงการที่รับนักท่องเที่ยวที่นอกเหนือจากการเข้าพักส่วนของรีสอร์ท จึงมีบุคลากรจำนวนอีกจำนวน 20 คน รวมเป็น 125 คน

ตารางที่ 4.10 แสดงอัตราส่วนของบุคลากรในโครงการของโรงแรม

ที่มา : การโรงแรมเบื้องต้น,นงค์นุช ศรีธนาอนันต์

ระดับบุคลากร	อัตราส่วน (%)	จำนวนบุคลากร (คน)
ผู้บริหารระดับสูง	3	4
ผู้บริหารระดับกลาง	6	8

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 แสดงอัตราส่วนของบุคลากรในโครงการของโรงแรม (ต่อ)

ระดับบุคลากร	อัตราส่วน (%)	จำนวนบุคลากร (คน)
ผู้ควบคุม	16	22
พนักงานทั่วไป	75	101
รวม	100	135

จากตารางแสดงให้เห็นถึงจำนวนของบุคลากรในโครงการเพื่อการแยกตำแหน่งหน้าที่และระดับที่แตกต่างกัน โดยจะแบ่งแผนกตามการปฏิบัติหน้าที่การให้บริการในโครงการ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.11 แสดงอัตราส่วนของบุคลากรแยกฝ่ายของโรงแรม

ที่มา : ปรับปรุงจาก การบริหารจัดการและปฏิบัติงานโรงแรม ศตวรรษที่ 21, ปรีชา แดงโรจน์

ฝ่าย	อัตราส่วน (%)	จำนวนบุคลากร (คน)
ฝ่ายบริหาร	3	3
ฝ่ายห้องพัก	40	42
ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	30	32
ฝ่ายการขายและการตลาด	4	4
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล	3	3
ฝ่ายบัญชีและการเงิน	5	5
ฝ่ายวิศวกรรม	7	7
ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม	8	9
รวม	100	105

จากตารางแสดงอัตราส่วนของบุคลากรแยกฝ่าย จึงได้สัดส่วนโดยประมาณของบุคลากรแยกตามฝ่าย จึงนำมาสรุปจำนวนตามช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการใน หัวข้อ 4.5 การวิเคราะห์จำนวนและช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการ

4.5 การวิเคราะห์จำนวนและช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการ

การแบ่งช่วงเวลาการทำงานของบุคลากรในโครงการ แบ่งออกเป็น 4 กะเวลา คือช่วง 6.00-15.00, 8.30 - 17.30, 14.00-23.00 และ 22.00-7.00 ซึ่งผู้ให้บริการบางส่วนมีหน้าที่ 24 ชั่วโมง โดยจัดสรรเวลาให้มีความเลื่อมกันของกะ เพื่อให้บุคลากรมีความพร้อมในการให้บริการตลอดเวลา เพื่อประสิทธิภาพในการให้บริการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและช่วงเวลาทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ

ตำแหน่ง	จำนวน	ช่วงเวลาการทำงาน			
		6.00 - 15.00	8.30 - 17.30	14.00 - 23.00	22.00 - 7.00
ฝ่ายบริหาร					
ผู้จัดการทั่วไป	1		*		
ผู้ช่วยผู้จัดการทั่วไป	1		*		
ผู้ช่วยผู้จัดการกลางคืน	1				*
เลขานุการฝ่ายบริหาร	1		*		
รวมฝ่ายบริหาร 4 คน					
ฝ่ายห้องพัก					
แผนกบริการส่วนหน้า					
ผู้จัดการแผนกบริการส่วนหน้า	1		*		
พนักงานต้อนรับ	2	*		*	*
พนักงานรับรอง	2	*		*	
พนักงานขนสัมภาระและบริการ	2	*		*	
แผนกแม่บ้าน					
หัวหน้าแผนกแม่บ้าน	1		*		
ผู้ช่วยหัวหน้าแผนกแม่บ้าน	1		*		
หัวหน้าพนักงานประจำชั้น	1		*		
พนักงานทำความสะอาดห้องพัก	8		*		
หัวหน้าพนักงานพื้นที่ส่วนกลาง	1		*		
พนักงานทำความสะอาดพื้นที่ส่วนกลาง	4		*		
หัวหน้าพนักงานซักรีด	1		*		
พนักงานซักรีด	4		*		
พนักงานรับส่งผ้า	2		*		
พนักงานห้องเก็บผ้า	1		*		
คนสวน	2		*		
แผนกรักษาความปลอดภัย					
หัวหน้าแผนกรักษาความปลอดภัย	1		*		
ยามรักษาความปลอดภัยสายตรวจ	2	*		*	*
ยามรักษาความปลอดภัยที่จอดรถ	2	*		*	*
รวมฝ่ายห้องพัก 38 คน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและช่วงเวลาทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	ช่วงเวลาการทำงาน			
		6.00 - 15.00	8.30 - 17.30	14.00 - 23.00	22.00 - 7.00
ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม					
ผู้จัดการฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	1		*		
ส่วนบริการอาหารและเครื่องดื่ม					
หัวหน้าพนักงานบริการ	1	*		*	
พนักงานบริการ	6	*		*	
พนักงานบริการห้องพัก	2	*		*	
พนักงานต้อนรับ	2		*		
บาร์เทนเดอร์	1			*	
บาริสต้า	1		*		
ส่วนบริการจัดเลี้ยง					
หัวหน้าฝ่ายจัดเลี้ยง	1				
ผู้ช่วยหัวหน้าฝ่ายจัดเลี้ยง	1				
แผนกครัว					
หัวหน้าพ่อครัว	1	*			
ผู้ช่วยหัวหน้าพ่อครัว	1	*			
พ่อครัว	4	*		*	
ผู้ช่วยพ่อครัว	2	*		*	
รวมฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม 24 คน					
ฝ่ายการขายและการตลาด					
ผู้อำนวยการฝ่ายขายและการตลาด	1		*		
พนักงานแผนกขายบริษัทนำเที่ยว	2		*		
พนักงานแผนกขายบริษัทธุรกิจการค้า	2		*		
รวมฝ่ายการขายและการตลาด 5 คน					
ฝ่ายทรัพยากรบุคคล					
ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรบุคคล	1		*		
เจ้าหน้าที่แผนกบุคคล	2		*		
เจ้าหน้าที่แผนกฝึกอบรม	2		*		
รวมฝ่ายทรัพยากรบุคคล 5 คน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและช่วงเวลาทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	ช่วงเวลาการทำงาน			
		6.00 - 15.00	8.30 - 17.30	14.00 - 23.00	22.00 - 7.00
ฝ่ายบัญชีและการเงิน					
ผู้อำนวยการฝ่ายบัญชีและการเงิน	1		*		
ผู้ตรวจสอบรายได้	1		*		
เจ้าหน้าที่คลังพัสดุ	1		*		
ผู้จัดการแผนกจัดซื้อ	1		*		
เจ้าหน้าที่แผนกจัดซื้อ	1		*		
รวมฝ่ายบัญชีและการเงิน 5 คน					
ฝ่ายวิศวกรรม					
แผนกควบคุมและปฏิบัติการ					
หัวหน้าฝ่ายวิศวกรรม	1		*		
ช่างไฟฟ้าและเครื่องเสียง	1		*		
ช่างเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำน้ำเย็น	1		*		
ช่างประปาและเครื่องสุขภัณฑ์	1		*		
พนักงานดูแลเซิร์ฟเวอร์และระบบเครือข่าย	1		*		
แผนกซ่อมแซมและบำรุงรักษา					
หัวหน้าแผนกซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1		*		
ช่างซ่อมแซมและบำรุงรักษา	3		*		
รวมฝ่ายวิศวกรรม 9 คน					
ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม					
ผู้จัดการฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม	1		*		
แผนกสปา					
ผู้จัดการฝ่ายสปา	1		*		
พนักงานสปา	3		*		
พนักงานต้อนรับ	2		*		
แผนกกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ					
ผู้จัดการฝ่ายกิจกรรม	1		*		
พนักงานแนะนำการท่องเที่ยว	2		*		
พนักงานต้อนรับ	2		*		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและช่วงเวลาทำงานของบุคลากรฝ่ายต่างๆ (ต่อ)

ตำแหน่ง	จำนวน	ช่วงเวลาการทำงาน			
		6.00 - 15.00	8.30 - 17.30	14.00 - 23.00	22.00 - 7.00
แผนกกิจกรรมเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ					
เจ้าหน้าที่ประจำแผนกกิจกรรม	2		*		
พนักงานขับรถรับส่ง	2		*		
รวมฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม 15 คน					
ฝ่ายกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์					
ผู้จัดการฝ่ายกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์	1		*		
แผนกเกษตรกรรม					
หัวหน้าแผนกเกษตรกรรม	1		*		
หัวหน้าฝ่ายทำนา	1		*		
เจ้าหน้าที่ประจำนา	2		*		
แผนกงานหัตกรรม					
หัวหน้าแผนกงานหัตกรรม	1		*		
ผู้ช่วยแผนกงานหัตกรรม	1		*		
ช่างสานปลาตะเพียนใบลาน	2		*		
ช่างทำบ้านทรงไทย	2		*		
ช่างปั้นหมอดิน	2		*		
ช่างแกะสลักหินทราย	2		*		
ช่างทำอิฐมอญ	2		*		
ช่างตีมีดอรัญญิก	2		*		
ช่างปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน	2		*		
รวมฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ 20 คน					

สรุปจำนวนบุคลากรภายในโครงการ

1) ฝ่ายบริหาร 4 คน
2) ฝ่ายห้องพัก 38 คน
3) ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม 24 คน
4) ฝ่ายการขายและการตลาด 5 คน
5) ฝ่ายทรัพยากรบุคคล 5 คน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ฝ่ายบัญชีและการเงิน 5 คน

7) ฝ่ายวิศวกรรม 9 คน

8) ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม 15 คน

9) ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์ 20 คน

รวมจำนวนบุคลากร 125 คน

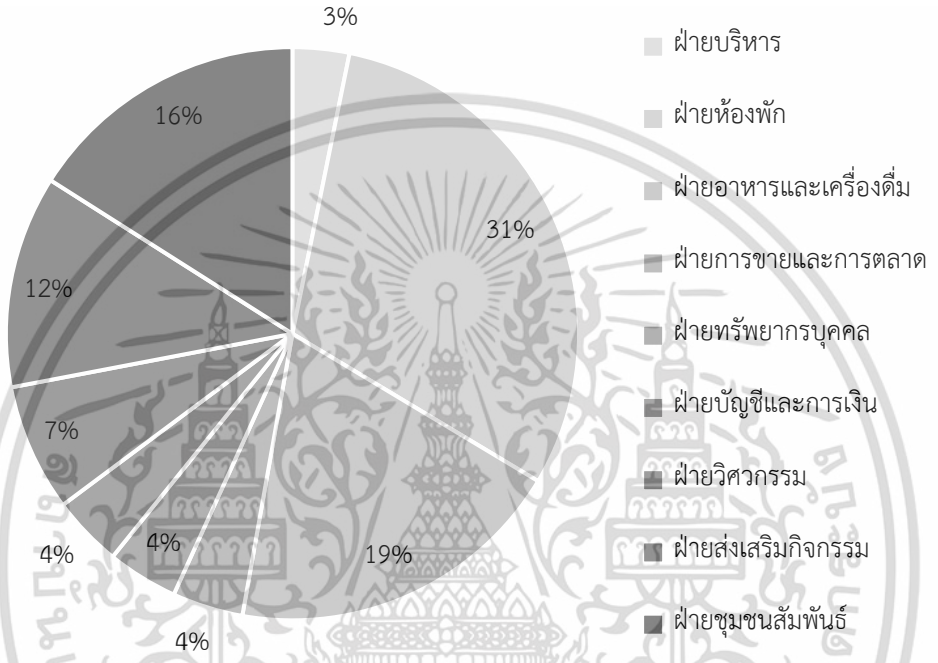

ภาพที่ 4.14 แผนผังแสดงบุคลากรภายในโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5
การศึกษาข้อมูลองค์ประกอบโครงการ

การศึกษาองค์ประกอบของโครงการ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งจากวัตถุประสงค์ อาคารตัวอย่าง และผู้ใช้โครงการ ประกอบกันเพื่อวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการให้สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้ใช้งานโครงการ

5.1 การวิเคราะห์และกำหนดองค์ประกอบของโครงการ

การกำหนดองค์ประกอบของโครงการมีกระบวนการและหัวข้อที่ทำการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1) วิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ทำการศึกษา
2) สรุปองค์ประกอบจากข้อมูลที่ทำการศึกษา
3) สรุปรายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ

5.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ทำการศึกษา

การวิเคราะห์องค์ประกอบของโครงการให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลที่ทำการศึกษา โดยมีหัวข้อในการศึกษาที่ส่งผลต่อการกำหนดองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ
2) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากอาคารตัวอย่าง
3) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

1) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ

วัตถุประสงค์	องค์ประกอบ
1. เพื่อเป็นสถานที่พักตากอากาศทางเลือกที่ตอบสนองต่อความต้องการด้านการพักผ่อนได้อย่างสมบูรณ์แก่นักท่องเที่ยวที่ต้องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	- ส่วนห้องพักของรีสอร์ท
2. เพื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเผยแพร่ความรู้ทางภูมิปัญญาไทยแก่นักท่องเที่ยวและผู้ที่มีความสนใจทางด้านวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	- พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม - พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากวัตถุประสงค์ของโครงการ (ต่อ)

3. เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยการตอบสนองต่อนโยบายรัฐด้านการท่องเที่ยว และแผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา	- ส่วนห้องพักของรีสอร์ท - ส่วนสปาและนวดแผนไทย - พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม
4. เพื่อพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและประเทศ	- พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม - พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ
5. เพื่อส่งเสริมการสร้างอาชีพและรายได้แก่ชาวบ้านในชุมชนท้องถิ่น	- ร้านค้าชุมชน - ร้านอาหารชุมชน
6. เพื่อส่งเสริมและอนุรักษ์คุณค่าวัฒนธรรมทางภูมิปัญญาของชุมชนให้สืบสานต่อไป	- พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม - พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ - ส่วนสปาและนวดแผนไทย

2) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากอาคารตัวอย่าง

ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากอาคารตัวอย่าง

อาคารตัวอย่าง	องค์ประกอบ
กีมาลา ภูเก็ต รีสอร์ท	- ส่วนห้องพัก - ส่วนห้องอาหารของโครงการ - ส่วนสนับสนุนโครงการ - ส่วนองค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ - สระว่ายน้ำ, สปาและบริการเพื่อสุขภาพ, สวนผักและสมุนไพร, สวนผักไฮโดรโปนิกส์, กระท่อมเห็ด, สวนผลไม้ และทุ่งเลี้ยงควาย
โรงแรมราชมรรคา	- ส่วนห้องพัก - ส่วนห้องอาหารของโครงการ - ส่วนสนับสนุนโครงการ - ส่วนองค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ - สระว่ายน้ำ, สปาและบริการนวดแผนไทย, ห้องสมุด, โถงนั่งเล่นส่วนกลาง, ร้านค้า (The Boutique), แกลอรี่ (The Gallery)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากอาคารตัวอย่าง (ต่อ)

วีรันดา ไฮ รีสอร์ท เชียงใหม่	- ส่วนห้องพัก - ส่วนห้องอาหารของโครงการ 2 รูปแบบ - ส่วนสนับสนุนโครงการ - ส่วนองค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ - สระว่ายน้ำ, สปาและบริการเพื่อสุขภาพ, ห้องสมุด, ศาลาอเนกประสงค์เพื่อกิจกรรม, คิดส์คลับ (Kids Club), ห้องฟิตเนส (Fitness)
Banyan Tree Lijiang	- ส่วนห้องพัก - ส่วนห้องอาหารของโครงการ 2 รูปแบบ - ส่วนสนับสนุนโครงการ - ส่วนองค์ประกอบเพิ่มเติมในโครงการ - สระว่ายน้ำ, สปาและบริการเพื่อสุขภาพ, แกลอรี่จัดแสดง (The Gallery), ห้องฟิตเนส (Fitness), สนามเทนนิสกลางแจ้ง, ห้องโยคะ

ตารางที่ 5.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากกิจกรรม

กิจกรรมตัวอย่าง	องค์ประกอบ
กิจกรรมวิถีไทยสวนสามพราน	- พื้นที่ทอผ้าและจักสาน - พื้นที่ปั้นเครื่องปั้นดินเผา - พื้นที่ครัว - พื้นที่อเนกประสงค์ - นาปลูกข้าว - ลานกิจกรรม
กิจกรรมท่องเที่ยวบ้านสนวนนอก	- พื้นที่ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม - พื้นที่เรียนรู้การทำกระดิ่งไม้โบราณ - พื้นที่เรียนรู้การสานไม้ไผ่ - พื้นที่เรียนรู้การทำของเล่นจากกะลามะพร้าว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ

การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการเพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้งานและพื้นที่ เพื่อการกำหนดองค์ประกอบของโครงการ โดยพิจารณาพฤติกรรมเป็นผู้รับบริการและผู้ให้บริการโครงการ

1. พฤติกรรมของผู้รับบริการ แบ่งออกเป็น

1.1 ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป (ไม่พักค้างคืน)

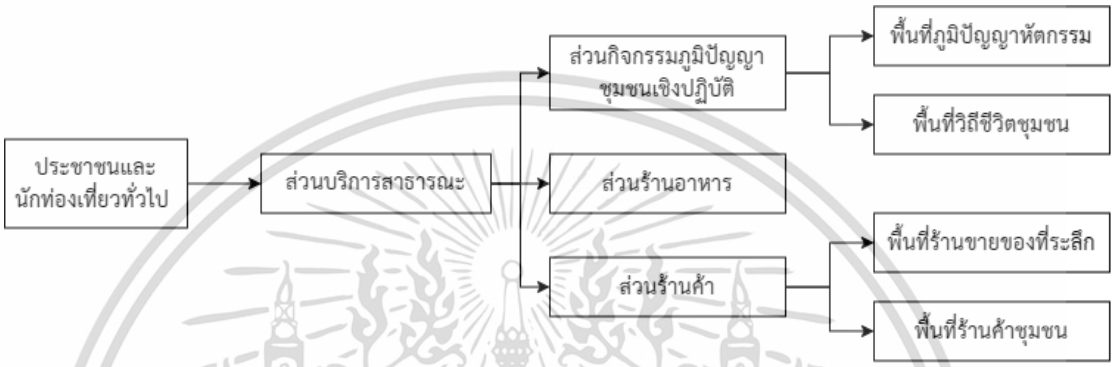

ภาพที่ 5.1 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของพฤติกรรมประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ตารางที่ 5.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป

ประเภทผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบโครงการ	รายละเอียดขององค์ประกอบ
ผู้รับบริการ 1.1 ประชาชนและนักท่องเที่ยวทั่วไป(ไม่พักค้างคืน)	- เข้าสู่โครงการ - ลงทะเบียน - ติดต่อประชาสัมพันธ์	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงทางเข้า - ส่วนติดต่อและประชาสัมพันธ์ - ห้องน้ำ - ที่จอดรถ
	- ชมนิทรรศการ	ส่วนนิทรรศการ	- พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม
	- ทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติ - ชมโครงการ	ส่วนกิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ	- พื้นที่ภูมิปัญญาหัตกรรม - พื้นที่วิถีชีวิตชุมชน
	รับประทานอาหาร	ส่วนร้านอาหาร	ร้านอาหารชุมชน
	ซื้อของฝาก	ส่วนร้านค้า	- พื้นที่ร้านขายของที่ระลึก พื้นที่ร้านค้าชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 ผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ

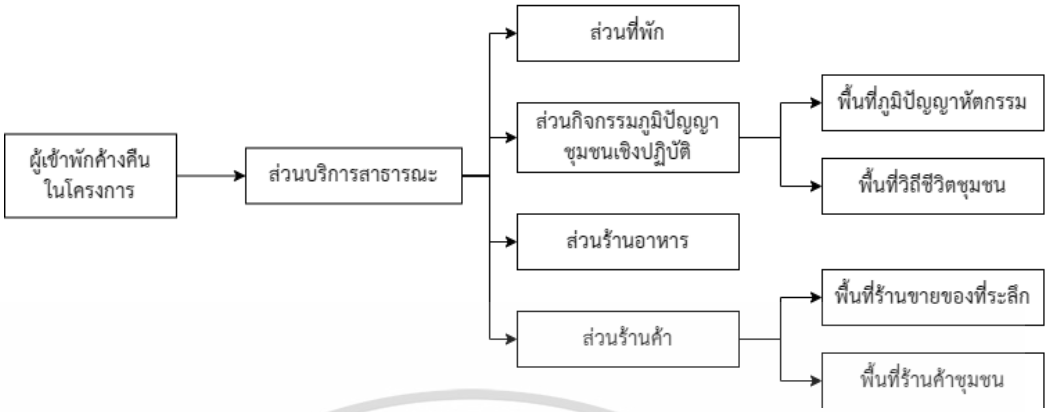

ภาพที่ 5.2 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมผู้รับบริการแบบเข้าพัก

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ

ประเภทผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบ	รายละเอียดขององค์ประกอบ
ผู้รับบริการ 1.2 ผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ	- เข้าสู่โครงการ - ลงทะเบียน - ติดต่อประชาสัมพันธ์	ส่วนบริการสาธารณะ	- โถงทางเข้า - ส่วนติดต่อและประชาสัมพันธ์ - ห้องน้ำ - ที่จอดรถ
	- เก็บกระเป๋า - พักผ่อนค้างคืน	ส่วนห้องพัก	- Deluxe Villa - Suite Villa - Plunge Pool Villa - Two-Bedroom Villa
	- ชมนิทรรศการ	ส่วนนิทรรศการ	- พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม
	- ทำกิจกรรมเชิงปฏิบัติ - ชมโครงการ - ชมนิทรรศการ	ส่วนกิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ	- พื้นที่ภูมิปัญญาหัตกรรม - พื้นที่วิถีชีวิตชุมชน
	- รับประทานอาหาร	ส่วนร้านอาหาร	- ห้องอาหาร - ร้านอาหารชุมชน
	- ซื้อของฝาก	ส่วนร้านค้า	- พื้นที่ร้านขายของที่ระลึก - พื้นที่ร้านค้าชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ (ต่อ)

ประเภทผู้ใช้โครงการ	พฤติกรรม	องค์ประกอบ	รายละเอียดขององค์ประกอบ
ผู้รับบริการ 1.2 ผู้เข้าพักค้างคืนในโครงการ	- พักผ่อน	ส่วนสปาและนวดแผนไทย	- พื้นที่บริการสปา - พื้นที่บริการนวดแผนไทย

2. พฤติกรรมของผู้ให้บริการ

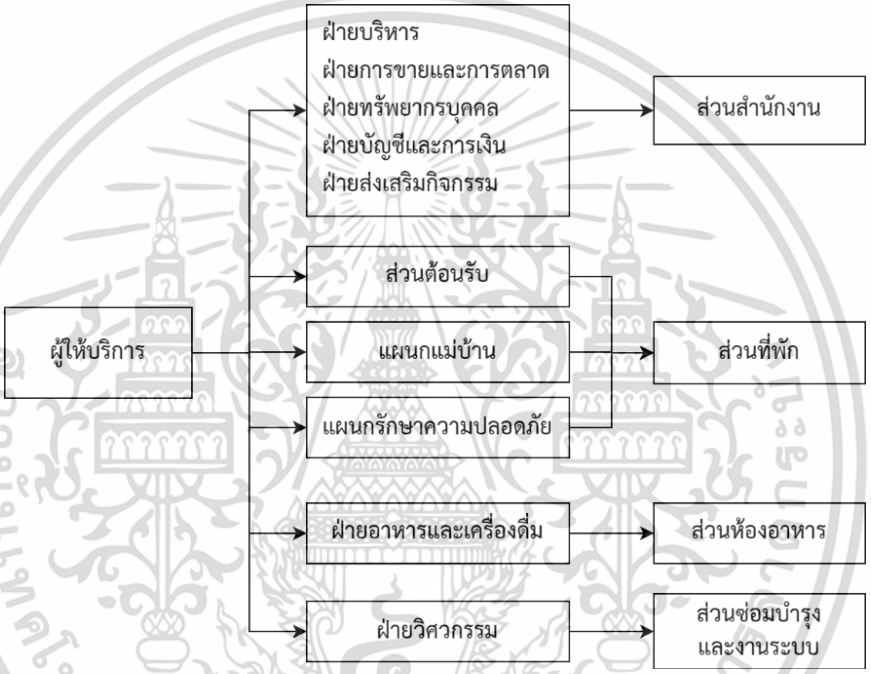

ภาพที่ 5.3 แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของพฤติกรรมผู้ให้บริการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ให้บริการ

ผู้ให้บริการ	พฤติกรรม	รายละเอียดขององค์ประกอบ
ฝ่ายบริหาร ฝ่ายการขายและการตลาด ฝ่ายทรัพยากรบุคคล ฝ่ายบัญชีและการเงิน ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์	- การลงชื่อเข้าทำงาน - การติดต่อประสานงาน - การประชุม - การทำงานเอกสาร	- ส่วนติดต่อและประชาสัมพันธ์ - ห้องประชุม - ห้องผู้บริหาร - พื้นที่ทำงานเอกสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.6 การวิเคราะห์องค์ประกอบจากพฤติกรรมของผู้ให้บริการ (ต่อ)

ผู้ให้บริการ	พฤติกรรม	รายละเอียดขององค์ประกอบ
ฝ่ายห้องพัก - แผนกบริการส่วนหน้า	- การต้อนรับผู้เข้าพัก - การให้ข้อมูล - การเช็คอินและเช็คเอาท์	- โถงต้อนรับ - ส่วนติดต่อและประชาสัมพันธ์ - ห้องน้ำ - ห้องพักพนักงาน
- แผนกแม่บ้าน	- การทำความสะอาดห้องพักและพื้นที่ส่วนกลาง - การเปลี่ยนและทำความสะอาดผ้า	- ห้องซักรีด - ห้องเก็บผ้า - พื้นที่ซักล้างและทำความสะอาด - คลังพัสดุ
- แผนกรักษาความปลอดภัย	- การตรวจตราและรักษาความปลอดภัย	- ห้องควบคุมระบบโทรทัศน์วงจรปิด
ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม	- การทำอาหาร - การเตรียมวัตถุดิบ - การเก็บและเช็ดล้างทำความสะอาดอุปกรณ์ - การทิ้งขยะ - การรับวัตถุดิบ - การตรวจเช็คอาหาร	- ห้องอาหาร - ส่วนครัว - ส่วนเก็บอาหาร - ส่วนเก็บอุปกรณ์ครัว - ส่วนเตรียมอาหาร - ส่วนปรุงอาหาร - ส่วนชำระล้างทำความสะอาด - ส่วนตรวจเช็คอาหาร - ส่วนเก็บเครื่องดื่ม - ห้องพักหัวหน้าพ่อครัว - ห้องพักพนักงาน - ส่วนขนส่งวัตถุดิบ - ห้องเก็บขยะ
ฝ่ายวิศวกรรม	- การซ่อมบำรุงและดูแลรักษางานระบบ - การควบคุมงานระบบ	- ส่วนควบคุม - ห้องพักช่าง - คลังพัสดุช่าง - ส่วนห้องเครื่องงานระบบ - ส่วนระบบกำจัดขยะ - ห้องงานระบบบำบัดน้ำเสีย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.2 สรุปองค์ประกอบของโครงการจากข้อมูลที่ทำการศึกษา

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบจากข้อมูลที่ทำการศึกษา จากวัตถุประสงค์ อาคารตัวอย่าง และพฤติกรรมของผู้ใช้โครงการ ทำให้สามารถแบ่งองค์ประกอบของโครงการออกเป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ องค์ประกอบหลัก องค์ประกอบรองและองค์ประกอบเสริม โดยแต่ละองค์ประกอบประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1) **องค์ประกอบหลัก** คือ องค์ประกอบที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของโครงการให้สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1. ส่วนห้องพัก

1.1 Deluxe Villa

1.2 Suite Villa

1.3 Plunge Pool Villa

1.4 Two-Bedroom Villa

2. ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

2.1 พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม

2.2 พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ

3. ส่วนร้านอาหาร

2) **องค์ประกอบรอง** คือ องค์ประกอบพื้นฐานในการจัดการโครงการให้สามารถดำเนินไปได้และเสริมสร้างองค์ประกอบหลักให้ครบถ้วนสมบูรณ์ ได้แก่

4. ส่วนบริการสาธารณะ

5. ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

6. ส่วนครัว

7. ส่วนสำนักงานโครงการ

8. ส่วนซักรีดและทำความสะอาด

9. ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง

10. ส่วนลานจอดรถ

3) **องค์ประกอบเสริม** คือ องค์ประกอบเพิ่มเติมให้โครงการสามารถดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ได้แก่

11. ส่วนสปาและนวดแผนไทย

12. ส่วนร้านขายของที่ระลึก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.1.3 สรุปรายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ

ตารางที่ 5.7 รายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ

องค์ประกอบ	รายละเอียด
1) องค์ประกอบหลัก	
1. ส่วนห้องพัก	
1.1 Deluxe Villa	- ห้องพัก 1 ห้องนอน
1.2 Suite Villa	- ห้องพัก 1 ห้องนอน
1.3 Plunge Pool Villa	- ห้องพัก 1 ห้องนอน พร้อมสระแช่ตัว
1.4 Two-Bedroom Villa	- ห้องพัก 2 ห้องนอน
2. ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	
2.1 พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม	- พื้นที่จัดแสดง - พื้นที่อเนกประสงค์
2.2 พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ	- พื้นที่ภูมิปัญญาหัตกรรม - พื้นที่งานหัตกรรมปั้นหมอดิน - พื้นที่สานปลาตะเพียนใบลาน - พื้นที่งานหัตกรรมตีมีด - พื้นที่ปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน - พื้นที่ภูมิปัญญาบ้านทรงไทย - พื้นที่ทำอาหารและขนมพื้นบ้าน - พื้นที่การทำอิฐมอญ/อิฐโบราณ - พื้นที่แกะสลักหินทราย - พื้นที่วิถีชีวิตชุมชน - แปลงการเกษตร - นาข้าว
3. ส่วนร้านอาหาร	- พื้นที่ทานอาหาร - ห้องน้ำ - ห้องเก็บของ
2) องค์ประกอบรอง	
4. ส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท	- โถงต้อนรับและโต๊ะต้อนรับ - ส่วนเก็บสัมภาระ - สำนักงานและห้องเก็บเอกสาร - ห้องน้ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.7 รายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
2) องค์ประกอบรอง	
5. ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	- โถงต้อนรับและเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์ - ห้องเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ - พื้นที่เก็บของ - ห้องน้ำ
6. ส่วนครัวหลัก	- ส่วนเตรียมอาหาร - ส่วนปรุงอาหาร - ส่วนเก็บอาหาร - พื้นที่ชำระล้างและทำความสะอาด - พื้นที่ตรวจอาหาร - ส่วนขนส่งวัตถุดิบ - ห้องเก็บขยะ - ส่วนเก็บอุปกรณ์ครัว - ส่วนเก็บถังแก๊ส - ห้องพักหัวหน้าพ่อครัว - ห้องพักพนักงาน
7. ส่วนสำนักงานโครงการ	- โถงต้อนรับและส่วนพักคอย - ห้องประชุม - ห้องผู้จัดการทั่วไป - ห้องทำงานผู้จัดการ - พื้นที่ทำงานของสำนักงาน - ห้องเก็บเอกสารและถ่ายเอกสาร - ส่วนเตรียมอาหาร - ห้องน้ำ
8. ส่วนซักรีดและทำความสะอาด	- ห้องซักรีด ห้องเก็บผ้าใหม่ ห้องเก็บผ้าเก่า - ห้องเก็บอุปกรณ์ซักรีด - ชานชลารับส่งของ บริเวณตรวจรับสิ่งของ - คลังพัสดุ - ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าพนักงาน - ห้องอาหารสำหรับพนักงาน - ห้องน้ำพนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.7 รายละเอียดองค์ประกอบของโครงการ (ต่อ)

องค์ประกอบ	รายละเอียด
2) องค์ประกอบรอง	
9. ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง	- แผนกวิศวกรรมและส่วนควบคุม - ห้องพักช่าง - คลังพัสดุช่าง - ส่วนรักษาความปลอดภัย - ห้องเครื่องไฟฟ้า - ห้องปั๊มน้ำ - ห้องอุปกรณ์โทรศัพท์ - ห้องควบคุมระบบสารสนเทศ - ส่วนระบบกำจัดขยะ - ห้องงานระบบบำบัดน้ำเสีย
10. ส่วนลานจอดรถ	- ที่จอดรถยนต์ - ที่จอดรถจักรยานยนต์ - ที่จอดรถบริการ - ที่จอดรถบริการของโครงการ
3) องค์ประกอบเสริม	
11. ส่วนสปาและนวดแผนไทย	- โถงต้อนรับและพื้นที่พักคอย - ห้องสปา - ห้องนวดแผนไทย - ห้องเปลี่ยนชุดผู้รับบริการ - พื้นที่เตรียม - ห้องเก็บอุปกรณ์ - ห้องพักพนักงาน
12. ส่วนร้านขายของที่ระลึก	- พื้นที่เคาน์เตอร์ - พื้นที่ขาย - ห้องเก็บสินค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.2 การกำหนดพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

5.2.1 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการจากผู้ใช้งานโครงการประกอบกับข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การอิงข้อมูลดังต่อไปนี้

A. อ้างอิงจาก การศึกษาและการวิเคราะห์

B. อ้างอิงจาก Neufert, Ernst, and Neufert, Peter, 2012. Architects'Data. 4th edition Malden: Blackwell Sciences.

C. อ้างอิงจาก การศึกษาอาคารตัวอย่าง

D. อ้างอิงจาก มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานพักตากอากาศ(Resort) ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รีสอร์ทระดับ 4 ดาว

E. อ้างอิงจาก ข้อกำหนดและกฎหมาย

F. Metric Handbook Planning and Design Data Second edition, 1999

1) การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบหลัก

1. ส่วนห้องพัก

จากการศึกษามาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานพักตากอากาศ(Resort)ของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา รีสอร์ทระดับ 4 ดาว ได้ระบุไว้ว่า ห้องพักของรีสอร์ทระดับ 4 ดาวจะต้องมีข้อกำหนดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดพื้นที่ ดังต่อไปนี้

1) ห้องพักแบบ Standard

1.ทางเดิน หรือ ระเบียงนอกห้องพัก

- ความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร
- ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร

2.ขนาดห้องพักไม่น้อยกว่า 29 ตารางเมตร

3.ความสูงของห้องพักไม่น้อยกว่า 2.70 เมตร

4. องค์ประกอบภายในห้องพัก

- มีห้องพักซึ่งมีองค์ประกอบ เฟอร์นิเจอร์ เครื่องใช้ที่เหมาะสมสำหรับคนพิการอย่างน้อย 1 ห้อง

5.เฟอร์นิเจอร์ในห้องพัก

- มีตู้หรือชั้นวางเสื้อผ้าที่ลึกไม่น้อยกว่า 0.45 ม. และกว้างไม่น้อยกว่า 0.90 ม.
- เตียงมีขนาดไม่น้อยกว่า 1.00 x 1.90 ม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องพัก

- มีโทรทัศนสีไม่น้อยกว่า 20 นิ้ว
- มีตู้เย็นขนาดไม่เล็กกว่า 2 คิว
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ ตามมาตรฐานที่พัก

7.ห้องน้ำในห้องพัก

- ห้องสุขาขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.90 ม. และมีพื้นไม่น้อยกว่า 1.20 ตร.ม.และห้องน้ำเมื่อรวมพื้นที่ใช้งานทุกส่วนแล้ว ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2.50 ตร.ม.
- ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร
- มีพื้นที่แห้งสำหรับแต่งตัว

2) ห้องพักแบบ Suite

- มีแบบที่แตกต่างกันไม่น้อยกว่า 2 แบบ
- มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 40 ตารางเมตร (ไม่รวมห้องน้ำและระเบียง)
- มีโทรทัศนสีขนาดไม่น้อยกว่า 25 นิ้ว มีคุณภาพเหมาะสมกับระดับของที่พัก

โดยจากการศึกษาโครงการตัวอย่าง ห้องพักของโครงการจึงมี 35 ห้อง โดยมีสัดส่วนดังนี้

1) Deluxe Villa (1 ห้องนอน) 20 ห้อง (60%)
2) Suite Villa (1 ห้องนอน) 8 ห้อง (20%)
3) Plunge Pool Villa (1 ห้องนอน) 5 ห้อง (12%)
4) Two-Bedroom Villa (2 ห้องนอน) 2 ห้อง (10%)

ตารางที่ 5.8 แสดงพื้นที่ส่วนห้องพัก

รูปแบบห้องพัก	ขนาดห้อง (ตร.ม.)	จำนวน (ห้อง)	พื้นที่รวม (ตร.ม.)	อ้างอิง
1) Deluxe Villa (1 ห้องนอน)	45	20	900	C,D
2) Suite Villa (1 ห้องนอน)	70	8	560	C,D
3) Plunge Pool Villa (1 ห้องนอน)	120	5	600	C,D
4) Two-Bedroom Villa (2 ห้องนอน)	200	2	400	C,D
รวมส่วนห้องพัก 2,460 ตร.ม.				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

ตารางที่ 5.9 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
2.1 พื้นที่จัดแสดงและให้ความรู้เชิงวัฒนธรรม			
- พื้นที่จัดแสดง	พื้นที่จัดแสดง 2 ตร.ม/คน ผ 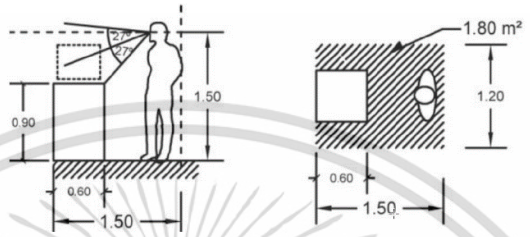 **ภาพที่ 5.4** การจัดแสดงวัตถุแบบด้านเดียว ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์ สืบค้น 25 ตุลาคม พ.ศ.2563 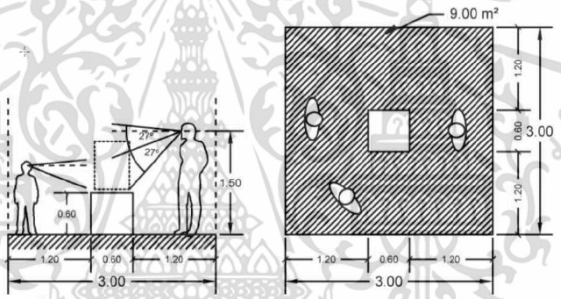 **ภาพที่ 5.5** การจัดแสดงวัตถุแบบรอบด้าน ที่มา : วิชาการพิพิธภัณฑ์ สืบค้น 25 ตุลาคม พ.ศ.2563	50	A
- พื้นที่อเนกประสงค์	จำนวนคนที่รองรับสูงสุดต่อวัน = 114 คน พื้นที่อเนกประสงค์ต่อคน = 0.81 ตร.ม. ดังนั้นได้พื้นที่ 0.81x114 =92.34 ตร.ม.	92.34	A
2.2 พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ			
- พื้นที่ภูมิปัญญาหัตกรรม	- พื้นที่งานหัตกรรมปั้นหมอดิน - พื้นที่สานปลาตะเพียนใบลาน - พื้นที่งานหัตกรรมตีมีด - พื้นที่ปั้นตุ๊กตาชาวบ้าน - พื้นที่ภูมิปัญญาบ้านทรงไทย - พื้นที่ทำอาหารและขนมพื้นบ้าน - พื้นที่การทำอิฐมอญ - พื้นที่แกะสลักหินทราย	30 25 40 25 40 60 60 30	C

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.9 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
2.2 พื้นที่กิจกรรมภูมิปัญญาชุมชนเชิงปฏิบัติ			
- พื้นที่วิถีชีวิตชุมชน	นาข้าว 10x10 ตร.ม.	100	A,C
รวมพื้นที่ 552.34 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 165.7 ตร.ม.			
รวมส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 718.04 ตร.ม.			

3. ส่วนร้านอาหาร

ตารางที่ 5.10 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนร้านอาหาร

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
พื้นที่ทานอาหาร	โครงการมีทั้งหมด 35 ห้อง ห้องอาหารได้ 74 ที่นั่ง พื้นที่ 1 ที่นั่ง 1.6 ตร.ม/คน ใช้พื้นที่ทั้งหมด 74 x 1.6 = 118.4 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 40% = 22.4 ตร.ม. ดังนั้นพื้นที่ทานอาหารรวม = 78.4 ตร.ม. 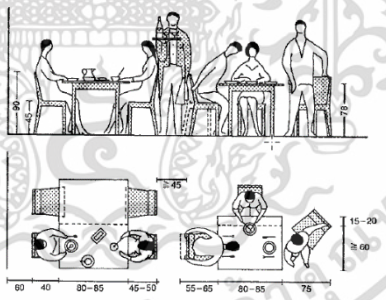 **ภาพที่ 5.6** แสดงการจัดพื้นที่ทานอาหาร ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012 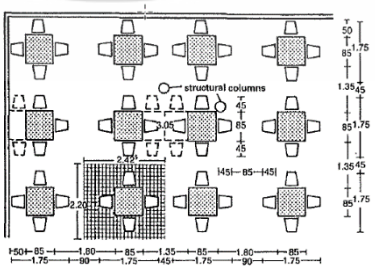 **ภาพที่ 5.7** แสดงการจัดพื้นที่ห้องอาหาร ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	118.4	B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.10 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนร้านอาหาร (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องน้ำ	จากกฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) ภัตตาคารที่ใช้ตั้งโต๊ะมากกว่า 105 ตร.ม.แต่ไม่เกิน 150 ตร.ม. โดยมีจำนวนห้องน้ำดังนี้ ที่ถ่ายอุจจาระ : ที่ถ่ายปัสสาวะ : อ่างล้างมือ ผู้ชาย 2 : 2 : 2 ผู้หญิง 4 : 0 : 2 - พื้นที่อ่างล้างมือ 4 หน่วย ใช้พื้นที่ 1.30 x 1.00 x 4 = 5.20 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายปัสสาวะชาย 2 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.70 x 0.90 x 2 = 1.26 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายอุจจาระ 6 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.80 x 1.55 x 6 = 16.8 ตร.ม. - พื้นที่ห้องสุขาผู้พิการ 1 หน่วย ใช้พื้นที่ 1.50 x 3.50 = 5.25 ตร.ม. พื้นที่ห้องน้ำ = 28.51 + CIR 30% = 8.55 ดังนั้นได้พื้นที่ห้องน้ำ = 37.06 ตร.ม 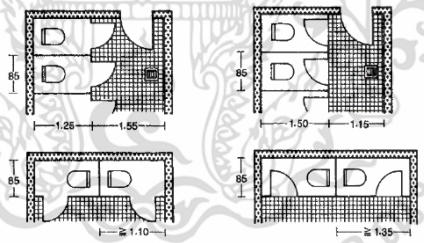 **ภาพที่ 5.8** แสดงการจัดห้องน้ำแบบแบ่งห้อง ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012 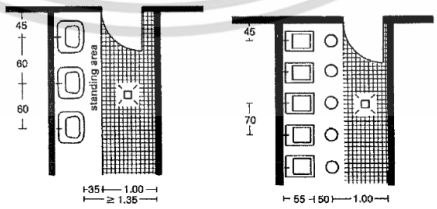 **ภาพที่ 5.9** แสดงการจัดห้องน้ำ ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	37.06	E
- ห้องเก็บของ	ห้องเก็บของขนาด 3x4 ตร.ม. สำหรับเก็บอุปกรณ์และเฟอร์นิเจอร์จัดเลี้ยง เป็นต้น	12	A
รวมส่วนร้านอาหาร 167.46 ตร.ม.			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบรอง

4. ส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท

ตารางที่ 5.11 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- โถงต้อนรับและโต๊ะต้อนรับ	การกำหนดพื้นที่ใช้สอย[1] โถงต้อนรับรวมพื้นที่โต๊ะต้อนรับ คิดเป็น 0.8-1.2 ตร.ม./ห้องพัก จะมีพื้นที่โถงต้อนรับและโต๊ะต้อนรับ 1.2 x 35 = 42 ตร.ม.	42	B
- ส่วนเก็บสัมภาระ	ห้องเก็บสัมภาระประเภทกระเป๋าเดินทางสำหรับรับฝากจากผู้รับบริการที่ทำการ check out แล้ว ขนาดห้อง 2x2 ตร.ม.	4	A
- สำนักงานและห้องเก็บเอกสาร	พื้นที่ทำงานสำหรับพนักงานและเก็บเอกสาร ขนาดห้อง 3x4 ตร.ม.	12	A
- ห้องน้ำ	มีจำนวนห้องน้ำดังนี้ ที่ถ่ายอุจจาระ : ที่ถ่ายปัสสาวะ : อ่างล้างมือ ผู้ชาย 2 : 2 : 2 ผู้หญิง 2 : 0 : 2 - พื้นที่อ่างล้างมือ 4 หน่วย ใช้พื้นที่ 1.30 x 1.00 x 4 = 5.20 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายปัสสาวะชาย 2 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.70 x 0.90 x 2 = 1.26 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายอุจจาระ 4 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.80 x 1.55 x 4 = 4.96 ตร.ม.	21.67	A
รวมส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท 79.67 ตร.ม.			

[1] Boushama Baiche, Nicholas Walliman, Neufert's Architecture Data

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

ตารางที่ 5.12 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- โถงต้อนรับและเคาน์เตอร์ประชาสัมพันธ์	จำนวนคนที่รองรับสูงสุดต่อวัน = 114 คน เวลาที่เปิดทำการประมาณ = 8 ชั่วโมง/วัน ผู้ใช้โครงการเฉลี่ยใน 1 ชั่วโมง = 114/8 = 14.28 คน ประมาณ 15 คน พื้นที่ใช้งานส่วนโถงต่อคน = 0.81 ตร.ม. ดังนั้น ได้พื้นที่โถง = 0.81 x 15 = 12.15 ตร.ม.	12.15	A,B
- พื้นที่เก็บของ	เป็นพื้นที่ 50 ตร.ม.	50	A
รวมส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน 72.15 ตร.ม.			

6. ส่วนครัวหลัก

ตารางที่ 5.13 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนครัวหลัก

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
ส่วนครัว คิดเป็น 80% ของห้องอาหาร 118.4 ตร.ม. คิดพื้นที่ส่วนครัวเป็น 94.72 ตร.ม.			
- ส่วนเตรียมอาหาร	คิดเป็น 12% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่ส่วนเตรียมอาหารเป็น 11.37 ตร.ม.	11.37	A,B
- ส่วนปรุงอาหาร	คิดเป็น 32% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่ส่วนปรุงอาหารเป็น 30.31 ตร.ม. 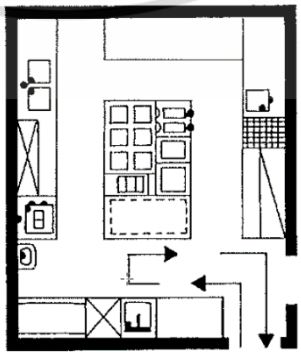 **ภาพที่ 5.10** แสดงการจัดพื้นที่ห้องครัว ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	30.31	A,B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.13 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนครัวหลัก (ต่อ)

- ส่วนเก็บอาหาร	คิดเป็น 20% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่ส่วนเก็บอาหารเป็น 18.94 ตร.ม.	18.94	A,B
- พื้นที่ชำระล้างและทำความสะอาด	คิดเป็น 10% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่พื้นที่ชำระล้างและทำความสะอาดเป็น 9.47 ตร.ม.	9.47	A,B
- พื้นที่ตรวจอาหาร	คิดเป็น 8% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่พื้นที่ตรวจอาหารเป็น 7.58 ตร.ม.	7.58	A,B
- ส่วนขนส่งวัตถุดิบ	คิดเป็น 8% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่ส่วนขนส่งวัตถุดิบเป็น 7.58 ตร.ม.	7.58	A,B
- ห้องเก็บขยะ	ประกอบด้วยห้องเก็บขยะเปียกและขยะแห้ง คิดเป็น 10% ของพื้นที่ครัว คิดพื้นที่ห้องเก็บขยะเป็น 9.47 ตร.ม.	9.47	B
- ส่วนเก็บอุปกรณ์ครัว	ใช้พื้นที่เท่ากับ 0.1 ตารางเมตร/ห้องพัก ส่วนเก็บอุปกรณ์ครัวเป็น 0.1 x 35 = 35 ตร.ม.	35	B
- ส่วนเก็บถังแก๊ส	ส่วนเก็บถังแก๊สมีพื้นที่ 1.5 x 2.0 ตร.ม.	3	A
- ห้องพักหัวหน้าพ่อครัว	พื้นที่สำหรับหัวหน้าพ่อครัว มีโต๊ะทำงานและพื้นที่พักผ่อน มีพื้นที่ประมาณ 15 ตร.ม.	15	A
- ห้องพักพนักงาน	พื้นที่ห้องพักพนักงาน มีพื้นที่ 15 ตร.ม.	15	A
พื้นที่รวม 162.72 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 48.82 ตร.ม.			
รวมส่วนครัวหลัก 211.54 ตร.ม.			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ส่วนสำนักงานโครงการ

ตารางที่ 5.14 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสำนักงานโครงการ

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องประชุม	รองรับผู้ใช้งานประมาณ 10 คน พื้นที่ของห้องประชุม 7x5=35 ตร.ม. 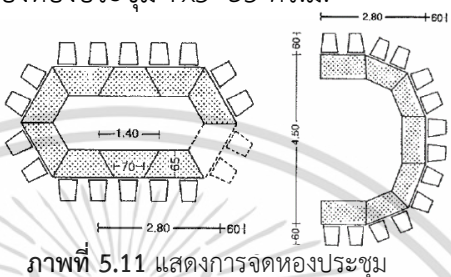 **ภาพที่ 5.11** แสดงการจดหองประชุม ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	35	A
- ห้องผู้จัดการทั่วไป	พื้นที่ห้องผู้จัดการทั่วไป ประกอบด้วยโต๊ะทำงาน ชุดรับแขก ชั้นเก็บเอกสาร เป็นต้น มีพื้นที่ประมาณ 4x5 = 20 ตร.ม. 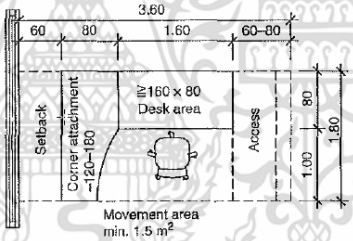 **ภาพที่ 5.12** แสดงการจัดพื้นที่ทำงาน ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	20	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.14 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสำนักงานโครงการ (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องทำงานผู้จัดการ	พื้นที่ใช้สอย 8.65 ตร.ม./คน รวมพื้นที่ 8.65 x 2 = 17.3 ตร.ม. 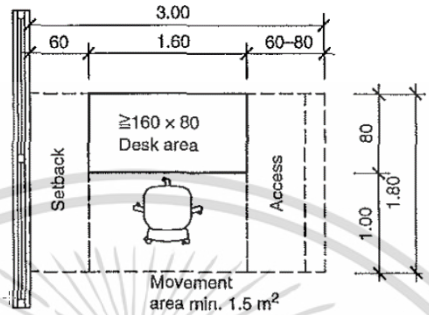 **ภาพที่ 5.13** แสดงการจัดพื้นที่ทำงานผู้จัดการ ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	17.3	B
- พื้นที่ทำงานของสำนักงาน	พื้นที่สำนักงานใช้พื้นที่ขนาด 2.03 ตร.ม./คน ประกอบด้วย - ฝ่ายบริหาร 2 ที่นั่ง - ฝ่ายการขายและการตลาด 3 ที่นั่ง - ฝ่ายทรัพยากรบุคคล 3 ที่นั่ง - ฝ่ายบัญชีและการเงิน 3 ที่นั่ง - ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม 2 ที่นั่ง - ฝ่ายส่งเสริมกิจกรรม 3 ที่นั่ง พื้นที่ส่วนสำนักงาน = 16 x 2.03 = 32.48 ตร.ม 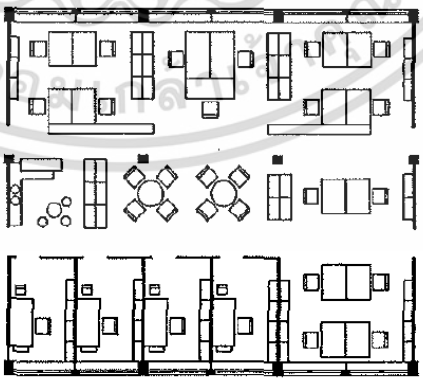 **ภาพที่ 5.14** แสดงการจัดพื้นที่สำนักงาน ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	32.48	B
- ห้องเก็บเอกสารและถ่ายเอกสาร	ใช้สำหรับเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้องกับโครงการและถ่ายเอกสารใช้พื้นที่ 2 x 2 = 4 ตร.ม.	4	A,B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.14 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสำนักงานโครงการ (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ส่วนเตรียมอาหาร	สำหรับเตรียมอาหารและอุ่นอาหาร ประกอบด้วยอุปกรณ์ เช่น เตาแก๊ส ไมโครเวฟ ตู้เย็น พื้นที่เตรียมอาหาร มีพื้นที่ส่วนเตรียมอาหาร 2 x 3 = 6 ตร.ม. 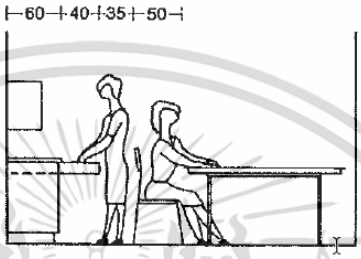 **ภาพที่ 5.15** แสดงการจัดพื้นที่ส่วนเตรียมอาหาร ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	6	A
- ห้องน้ำ	จากกฎกระทรวงฉบับที่ 39(พ.ศ. 2537) สำนักงานมีจำนวนห้องน้ำต่อพื้นที่อาคาร 300 ตร.ม.ดังนี้ ที่ถ่ายอุจจาระ : ที่ถ่ายปัสสาวะ : อ่างล้างมือ ผู้ชาย 1 : 2 : 2 ผู้หญิง 3 : 0 : 2 - พื้นที่อ่างล้างมือ 4 หน่วย ใช้พื้นที่ 1.30 x 1.00 x 4 = 5.20 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายปัสสาวะชาย 2 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.70 x 0.90 x 2 = 1.26 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายอุจจาระ 4 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.80 x 1.55 x 4 = 4.96 ตร.ม. พื้นที่ห้องน้ำ = 16.67 + CIR 30% = 5 ดังนั้นได้พื้นที่ห้องน้ำ = 21.67 ตร.ม	21.67	E
รวม 136.45 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 41 ตร.ม.			
รวมสำนักงานโครงการ 177.45 ตร.ม.			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ส่วนซักรีดและทำความสะอาด

ตารางที่ 5.15 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนซักรีดและทำความสะอาด

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องซักรีด	70% เป็นงานซักเครื่องเรือนในส่วนห้องพัก เช่นผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม 25% เป็นอบแห้ง ผ้าขนหนู ผ้าเช็ดตัว 5% เป็นเครื่องแบบพนักงานและเสื้อผ้าลูกค้า ปริมาณผ้าที่ต้องการทำความสะอาดต่อวัน คิดเป็น 5.9 กก./วัน/ห้องพัก พื้นที่ในส่วนห้องซักรีดคิดเป็น 0.63 ตร.ม./ห้องพัก พื้นที่ห้องซักรีดทั้งหมด 0.63 x 35 = 22.05 ตร.ม. 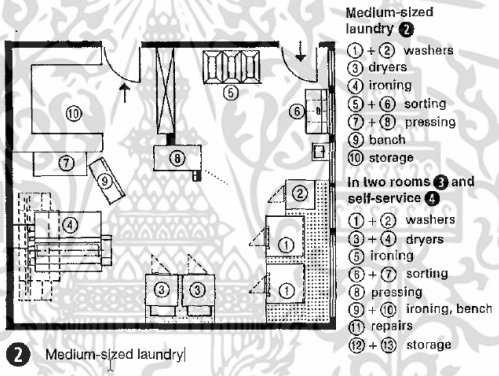 **ภาพที่ 5.16** แสดงการจัดพื้นที่ห้องซักรีด ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	22.05	B
- ห้องเก็บผ้าใหม่	พื้นที่ห้องเก็บผ้าใหม่คิดเป็น 0.3 ตร.ม./ห้องพัก พื้นที่ห้องเก็บผ้าใหม่ 0.3 x35 = 10.5 ตร.ม.	10.5	B
- ห้องเก็บผ้าเก่า	พื้นที่ห้องเก็บผ้าเก่าคิดเป็น 0.3 ตร.ม./ห้องพัก จพื้นที่ห้องเก็บผ้าเก่า 0.3 x 35 = 10.5 ตร.ม.	10.5	B
- ห้องเก็บอุปกรณ์ซักรีด	เป็นส่วนที่ใช้เก็บอุปกรณ์ที่ใช้ในการซักรีดและน้ำยา พื้นที่ห้องเก็บอุปกรณ์ซักรีด 3 x 2.5 = 7.5 ตร.ม.	7.5	B
- ชานชลารับส่งของ	เป็นพื้นที่ขนถ่ายสินค้าจากรถบรรทุกโดยมีชานชาลาสูง 0.90-1.30 เมตร เพื่อสะดวกต่อการขนถ่ายสินค้าจากรถบรรทุกได้โดยตรง ใช้พื้นที่ 20 ตร.ม./คัน พื้นที่จอดรถสินค้า 2 คัน = 40 ตร.ม. ชานรับสิ่งของ = 19.2 ตร.ม. จะมีพื้นที่ส่วนของถ่ายสิ่งของทั้งหมด = 59.2 ตร.ม.	59.2	A,B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.15 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนซักรีดและทำความสะอาด (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- บริเวณตรวจรับสิ่งของ	พื้นที่บริเวณตรวจรับสิ่งของ 1.44 ตร.ม./ห้องพัก พื้นที่บริเวณตรวจรับสิ่งของ 1.44x35= 50.04 ตร.ม.	50.04	B
- คลังพัสดุ	พื้นที่คลังพัสดุคิดเป็น 0.9 ตร.ม./ห้องพัก พื้นที่คลังพัสดุทั้งหมด 0.9 x 35 = 31.5 ตร.ม.	31.5	B
- ห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าพนักงาน	- พื้นที่ห้องล็อคเกอร์คิดเป็น 0.3 ตร.ม./คน ดังนั้นจะมีพื้นที่ทั้งหมด 0.3 x 106 = 31.8 ตร.ม. - พื้นที่ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย 0.1 ตร.ม./คน ดังนั้นจะมีพื้นที่ทั้งหมด 0.1 x 106 = 10.6 ตร.ม. จะมีพื้นที่ห้องเปลี่ยนเครื่องแต่งกาย = 20 ตร.ม. 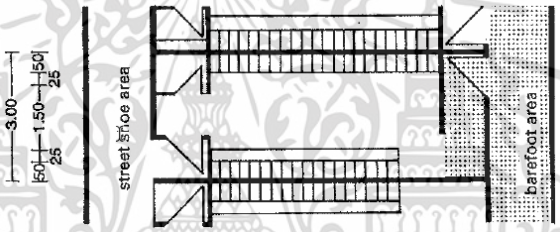 **ภาพที่ 5.17** แสดงการจัดพื้นที่เปลี่ยนเสื้อผ้าพนักงาน ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	20	B
- ห้องอาหารสำหรับพนักงาน	เป็นส่วนห้องอาหารและพักผ่อนของพนักงาน ตั้งอยู่ในพื้นที่ของพนักงาน พื้นที่ห้องอาหารพนักงานคิดเป็น 1 ตร.ม./ห้องพัก พื้นที่ห้องอาหารพนักงานเป็น 1 x 35 = 35 ตร.ม.	35	B
- ห้องน้ำพนักงาน	โครงการมีพนักงานเหนือจากสำนักงาน 96 คน จากกฎกระทรวงฉบับที่ 39 (พ.ศ. 2537) โดยมีจำนวนห้องน้ำต่อจำนวนคนงานตั้งแต่ 41 คน แต่ไม่เกิน 80 คน และเพิ่มอย่างละ 1 ที่ ต่อจำนวนลูกจ้างเกินทุก 50 คน มีจำนวนดังนี้ ที่ถ่ายอุจจาระ : ห้องน้ำ : อ่างล้างมือ ผู้ชาย 4 : 4 : 4 ผู้หญิง 7 : 4 : 4	153.16	E

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.15 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนซักรีดและทำความสะอาด (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องน้ำพนักงาน	- พื้นที่อ่างล้างมือ 8 หน่วย ใช้พื้นที่ 1.30 x 1.00 x 8 = 10.4 ตร.ม. - พื้นที่ที่ถ่ายอุจจาระ 11 หน่วย ใช้พื้นที่ 0.80 x 1.55 x 11 = 13.64 ตร.ม. พื้นที่ห้องน้ำ = 29.29 + CIR 30% = 9 ดังนั้นได้พื้นที่ห้องน้ำ = 38.29 ตร.ม มีห้องน้ำจำนวน 4 ชุด รวมพื้นที่ = 153.16 ตร.ม. 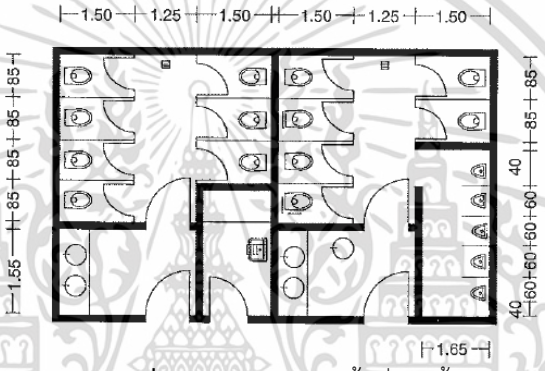 **ภาพที่ 5.18** แสดงการจัดพื้นที่ห้องน้ำ ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	153.16	E
รวม 268.69 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 80.61 ตร.ม. (ไม่รวมห้องน้ำ 153.16 ตร.ม.)			
รวมส่วนซักรีดและทำความสะอาด 502.46 ตร.ม.			

9. ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง

ตารางที่ 5.16 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- แผนกวิศวกรรมและส่วนควบคุม	พื้นที่ทำงานวิศวกรรม คิดเป็น 2.03 ตร.ม./คน 2.03x9 = 18.27 ตร.ม. พื้นที่สำหรับผู้จัดการแผนก 3x4 = 12 ตร.ม. พื้นที่แผนกวิศวกรรมและส่วนควบคุมทั้งหมดรวม = 30.27 ตร.ม.	30.27	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.16 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- คลังพัสดุช่าง	พื้นที่คลังพัสดุช่าง 5x9 ตร.ม.	45	A
- ส่วนรักษาความปลอดภัย	ห้องควบคุมระบบโทรทัศน์วงจรปิด 6 ตร.ม. ป้อมพนักงานรักษาความปลอดภัย 6 ตร.ม. ส่วนรักษาความปลอดภัยมีพื้นที่ทั้งหมด 12 ตร.ม.	12	A
- ห้องเครื่องไฟฟ้า	- หม้อแปลงไฟฟ้าชนิดแห้ง (Transformer) เป็นเครื่องแปลงกำลังไฟฟ้าชนิดติดตั้งในโครงการ ใช้พื้นที่ 2.2 ตร.ม. จำนวน 2 เครื่อง - เครื่องสำรองไฟฟ้า (Generator) ใช้ปั่นไฟฟ้าสำรองในกรณีไฟฟ้าดับ ใช้พื้นที่ประมาณ 5 ตร.ม. จำนวน 1 เครื่อง - ส่วนตู้สวิทซ์บอร์ด(Main Disribution Board) ควบคุมในการจ่ายไฟ พื้นที่ 4.5 ตร.ม. - มีทางเดินโดยรอบอุปกรณ์ 1 เมตร ห้องเครื่องไฟฟ้ามีพื้นที่ทั้งหมด 18.2 ตร.ม.	18.2	A
- ห้องปั๊มน้ำ	ห้องปั๊มน้ำมีพื้นที่ 30 ตร.ม.	30	A
- ห้องควบคุมระบบสารสนเทศ	ห้องควบคุมระบบสารสนเทศมีพื้นที่ 20 ตร.ม.	20	A
- ส่วนระบบกำจัดขยะ	ประกอบด้วยพื้นที่ขยะเปียกและขยะแห้ง และสามารถสำรองพื้นที่ในการเก็บรวบรวมขยะได้อย่างน้อย 1 วัน	30	A
- ห้องงานระบบบำบัดน้ำเสีย	ห้องงานระบบบำบัดน้ำเสียมีพื้นที่ 30 ตร.ม.	30	A
พื้นที่รวม 185.2 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 55.56 ตร.ม.			
รวมส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง 240.76 ตร.ม.			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. ส่วนลานจอดรถ

1) ที่จอดรถผู้รับบริการ

วิธีคำนวณพื้นที่จอดรถโดยคิดแยกเป็นพื้นที่ส่วนต่างๆ จากกฎกระทรวงฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2517) ตามพระราชบัญญัติควบคุมการก่อสร้างอาคาร ดังนี้

- กำหนดให้โรงแรมมีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่โถง 30 ตร.ม. และไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ที่ใช้เพื่อกิจการพาณิชยกรรม 40 ตร.ม.

  โถงต้อนรับของโครงการมีพื้นที่ 42+12.15 = 54.15 ตร.ม.

  ดังนั้นจึงมีจำนวนที่จอดรถ 54.12/30 = 1.8 คัน ประมาณ 2 คัน
- **ร้านอาหาร**มีพื้นที่ตั้งโต๊ะอาหารไม่เกิน 750 ตารางเมตร ให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ตั้งโต๊ะอาหาร 15 ตารางเมตร

  พื้นที่ตั้งโต๊ะอาหารของร้านอาหารมีพื้นที่ 118.4 ตร.ม.

  ดังนั้นจึงมีจำนวนที่จอดรถ 118.4/15 = 7.9 คัน ประมาณ 8 คัน
- **สำนักงาน**ให้มีที่จอดรถยนต์ไม่น้อยกว่า 1 คันต่อพื้นที่ 120 ตร.ม.

  ส่วนสำนักงานของโครงการมีพื้นที่ทั้งหมด 347.71 ตร.ม.

  ดังนั้นจึงมีจำนวนที่จอดรถ 347.71/120= 2.9 คัน ประมาณ 3 คัน
- มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานพักตากอากาศระดับ 4 ดาว กำหนดให้มีที่จอดรถไม่น้อยกว่า 30% ของจำนวนห้องพัก

  ห้องพักของโครงการมีทั้งหมด 35 ห้อง ดังนั้นจึงมีจำนวนที่จอดรถ 35x30% = 11 คัน

  ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน รองรับผู้ใช้บริการสูงสุดจำนวน 40 คน นอกเหนือจากผู้เข้าพัก ดังนั้นจึงมีจำนวนที่จอดรถ 40x20% = 8 คัน
- **ที่จอดรถผู้รับบริการ**รวมทั้งหมด 2+8+3+11+8 = 32 คัน

2) ที่จอดรถพนักงาน โครงการมีพนักงานทั้งหมด 125 คน

- จำนวนรถยนต์ของหัวหน้าฝ่าย 1 คน/คัน มีทั้งหมด 9 คน คิดเป็น 9 คัน

  จำนวนรถยนต์ของพนักงานทั่วไป 30 คน/คัน

  มีพนักงานทั่วไป 116 คน จะได้ 116/30 = 3.9 คัน ประมาณ 4 คัน

  ที่จอดรถยนต์พนักงานรวมทั้งหมด 9+4= 13 คัน
- จำนวนรถจักรยานยนต์ คิดเป็น 20% ของจำนวนพนักงานทั้งหมด

  มีพนักงานทั้งหมด 125 คน จะได้ 125x20% = 25 คัน

  ที่จอดรถจักรยานยนต์พนักงานทั้งหมด 25 คัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.17 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนลานจอดรถ

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- รถยนต์	ที่จอดรถผู้รับบริการรวมทั้งหมด 32 คัน ที่จอดรถยนต์พนักงานรวมทั้งหมด 13 คัน รวมที่จอดรถยนต์ 45 คัน พื้นที่ที่จอดรถ 12.5 ตร.ม./คัน พื้นที่จอดรถยนต์ 45x12.5 = 562.5 ตร.ม. 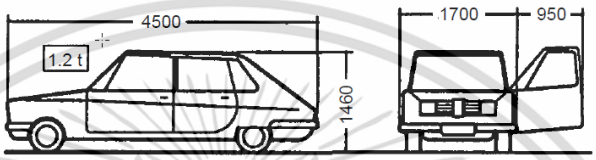 **ภาพที่ 5.19** แสดงสัดส่วนรถยนต์ ที่มา: Metric Handbook Planning and Design Data,1999	562.5	A,F
- รถจักรยานยนต์	จำนวนรถจักรยานยนต์ คิดเป็น 20% ของจำนวนพนักงานทั้งหมด 125x20% = 25 คัน พื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ 25 x 1.5 = 37.5 ตร.ม. 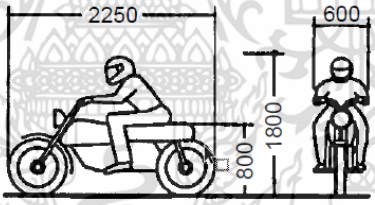 **ภาพที่ 5.20** แสดงสัดส่วนรถจักรยานยนต์ ที่มา: Metric Handbook Planning and Design Data,1999	37.5	A,F
- รถบริการ	รถบรรทุกอาหารและวัตถุดิบ รถบรรทุกของ รถขยะ รวม 3 คัน พื้นที่จอดรถบริการ 18 ตารางเมตร/คัน พื้นที่รถบริการรวม 54 ตารางเมตร 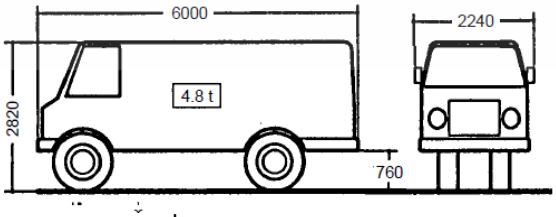 **ภาพที่ 5.21** แสดงสัดส่วนรถบริการ ที่มา: Metric Handbook Planning and Design Data,1999	54	A,F

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.17 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนลานจอดรถ (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- รถบริการของโครงการ	รถตู้รับส่ง 30% ของผู้ใช้บริการ คิดเป็น 114x30% = 34.2 คน โดยรับ-ส่ง ครั้งละ 12 คน คิดเป็น 34.2/12 = 2.6 หรือประมาณ 3 คันรถบริการของโครงการเป็นรถตู้ ใช้พื้นที่ 15 ตร.ม./คัน จะมีพื้นที่รถบริการทั้งหมด 45 ตารางเมตร 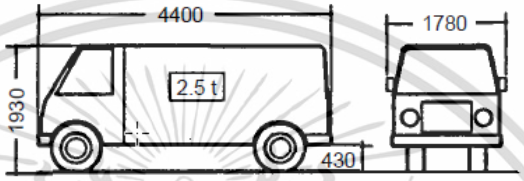 **ภาพที่ 5.22** แสดงสัดส่วนรถบริการของโครงการ ที่มา: Metric Handbook Planning and Design Data,1999	45	A,F
พื้นที่รวม 699 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 100% = 349.5 ตร.ม.			
รวมพื้นที่ส่วนลานจอดรถ 1,397 ตร.ม.			

3) การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยขององค์ประกอบเสริม

11.ส่วนสปาและนวดแผนไทย

ตารางที่ 5.18 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสปาและนวดแผนไทย

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- โถงต้อนรับและพื้นที่พักคอย	โถงต้อนรับและพื้นที่พักคอยสำหรับผู้ใช้งานส่วนสปาและนวดแผนไทย มีขนาด 4x5 ตร.ม.	20	A
- ห้องสปา	เป็นห้องสปา 2 เตียง แต่ละเตียงพื้นที่ประมาณ 3.5x3 = 10.5 ตร.ม. จำนวน 2 ห้อง = 42 ตร.ม. 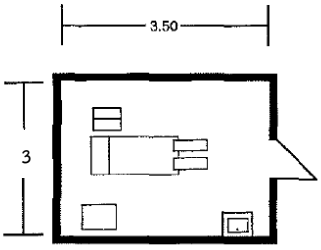 **ภาพที่ 5.23** แสดงการจัดพื้นที่ห้องสปาแบบเดี่ยว ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	42	A,B

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.18 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนสปาและนวดแผนไทย (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- ห้องนวดแผนไทย	เตียงนวดมีขนาด 0.76 x 2.1 ตร.ม. สูง 0.58 ม. จำนวน 2 เตียง พื้นที่ห้องนวดแผนไทย 5x5 ตร.ม. 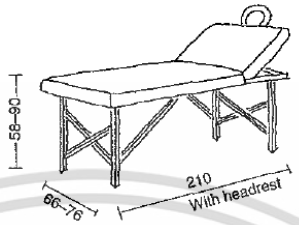 **ภาพที่ 5.24** แสดงสัดส่วนเตียงนวด ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	30	A
- ห้องเปลี่ยนชุดผู้รับบริการ	มีพื้นที่ประมาณ 2 ตร.ม./คน รองรับผู้ใช้งานสูงสุด 4 คน มีพื้นที่รวม = 8 ตร.ม. 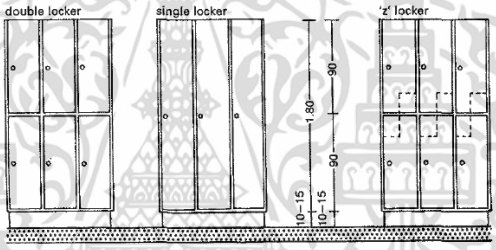 **ภาพที่ 5.25** แสดงตู้ล็อกเกอร์สำหรับห้องเปลี่ยนชุด ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	8	A
- พื้นที่เตรียม	พื้นที่เตรียมขนาด 2x2 = 4 ตร.ม.	4	A
- ห้องเก็บอุปกรณ์	ห้องเก็บอุปกรณ์ขนาด 3.5x2 = 6 ตร.ม.	6	A
- ห้องพักพนักงาน	ห้องพักพนักงานขนาด 3x5 = 15 ตร.ม.	15	A
รวมพื้นที่ 125 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 37.5 ตร.ม.			
รวมส่วนสปาและนวดแผนไทย 162.5 ตร.ม.			

12. ส่วนร้านขายของที่ระลึก

ตารางที่ 5.19 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนส่วนร้านขายของที่ระลึก

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- พื้นที่เคาน์เตอร์	พื้นที่เคาน์เตอร์ 1 ช่อง = 1x1.50 = 1.5 ตร.ม. เคาน์เตอร์จำนวน 2 ช่อง พื้นที่เคาน์เตอร์ = 1.2x2 = 3 ตร.ม.	3	A

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5.19 แสดงการคำนวณพื้นที่ส่วนส่วนร้านขายของที่ระลึก (ต่อ)

องค์ประกอบ	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอย	พื้นที่ (ตร.ม.)	อ้างอิง
- พื้นที่ขาย	พื้นที่วางสินค้า = 10 x 10 = 100 ตร.ม.	100	A
- ห้องเก็บสินค้า	พื้นที่เก็บสินค้าชั่วคราว 3 x 4 = 12 ตร.ม. 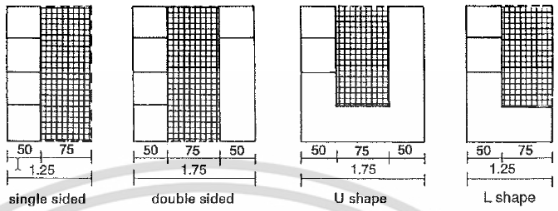 **ภาพที่ 5.26** การจัดพื้นที่ชั้นเก็บของ ที่มา : Neufert Architects'Data 4th edition, 2012	12	A
รวมพื้นที่ 115 ตร.ม. พื้นที่สัญจรภายใน 30% = 34.5 ตร.ม.			
รวมส่วนร้านขายของที่ระลึก 149.5 ตร.ม.			

5.2.2 การสรุปพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

จากการวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยในข้างต้นสามารถสรุปพื้นที่ใช้สอยส่วนต่างๆของโครงการได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5.20 แสดงการสรุปพื้นที่ใช้สอยรวมของโครงการ

องค์ประกอบ	พื้นที่ใช้สอย (ตร.ม.)
1. ส่วนห้องพัก	2,460.00
2. ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	718.04
3. ส่วนร้านอาหาร	167.46
4. ส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท	79.67
5. ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	72.15
6. ส่วนครัวหลัก	211.54
7. ส่วนสำนักงานโครงการ	177.45
8. ส่วนซักรีดและทำความสะอาด	502.46
9. ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง	240.76
10. ส่วนลานจอดรถ	1,397
11. ส่วนสปาและนวดแผนไทย	162.5
12. ส่วนร้านขายของที่ระลึก	149.5
พื้นที่ใช้สอยรวมทั้งโครงการ 6,338.53 ตร.ม.	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

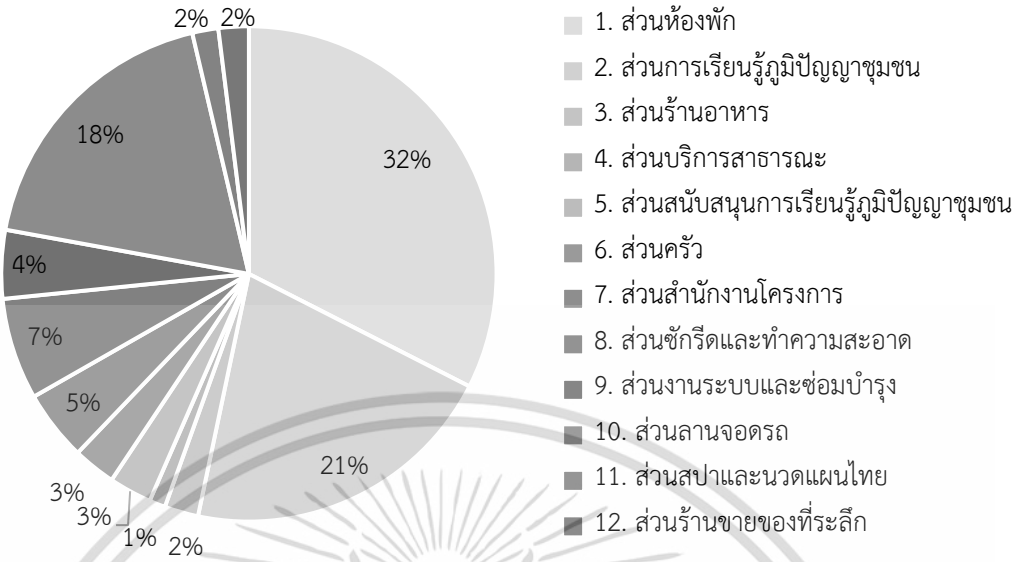

ภาพที่ 5.27 แผนภูมิแสดงพื้นที่ใช้สอยของโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

5.3 การกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

การศึกษาความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการเป็นการศึกษาเพื่อนำไปสู่การออกแบบวางผังโครงการ โดยพิจารณาถึงการเชื่อมโยงและการเข้าถึงในแต่ละองค์ประกอบ ได้ดังนี้

5.3.1 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

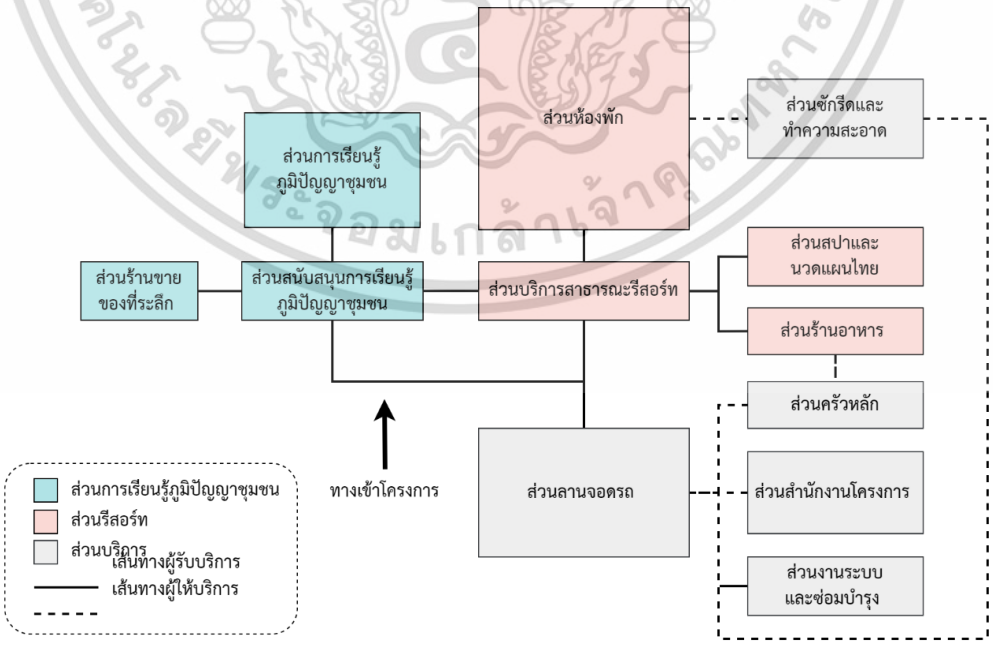

ภาพที่ 5.28 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.2 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท

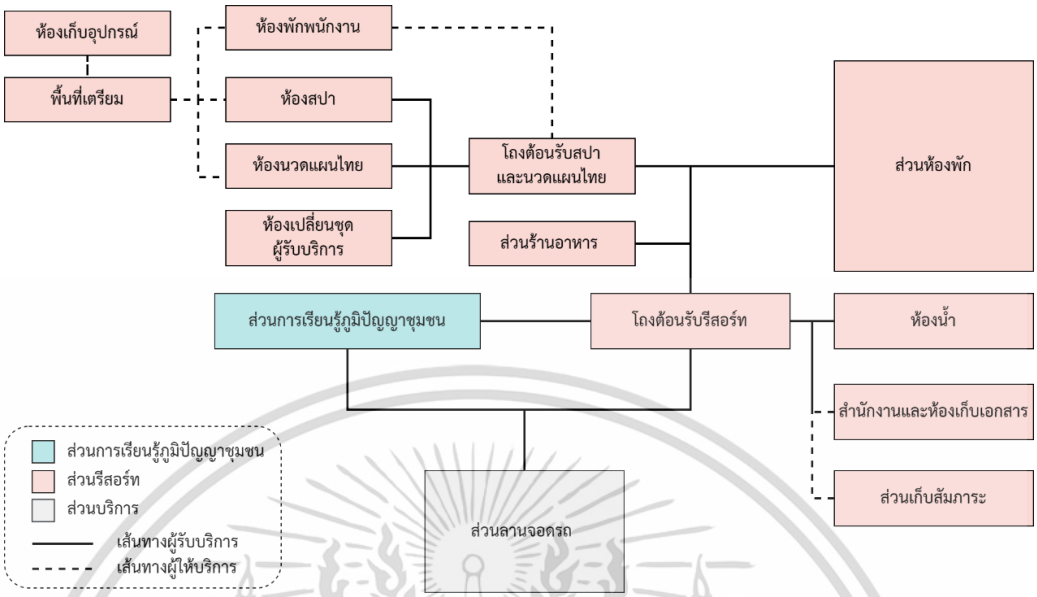

ภาพที่ 5.29 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการสาธารณะรีสอร์ท

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

5.3.3 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

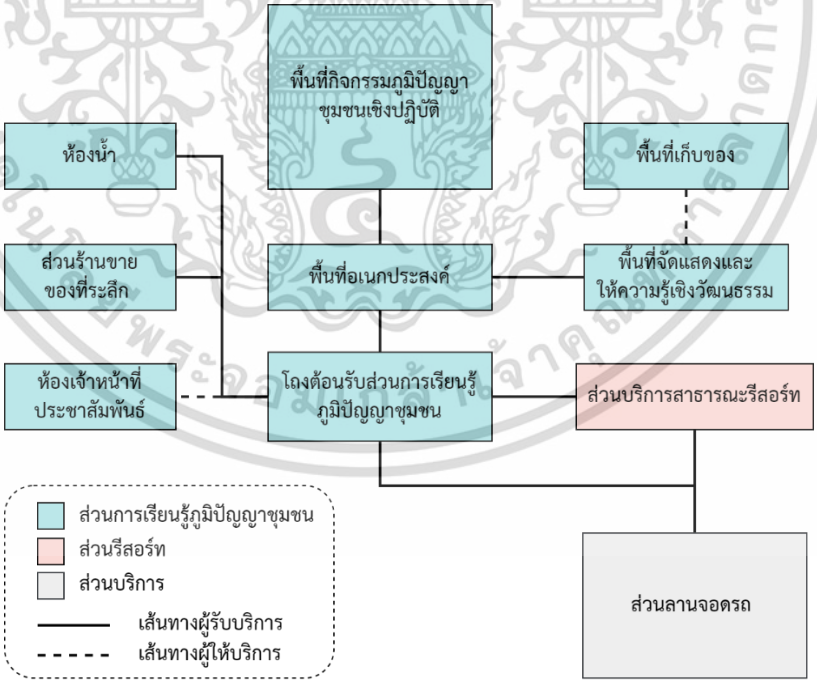

ภาพที่ 5.30 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5.3.4 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนร้านอาหารและครัวหลัก

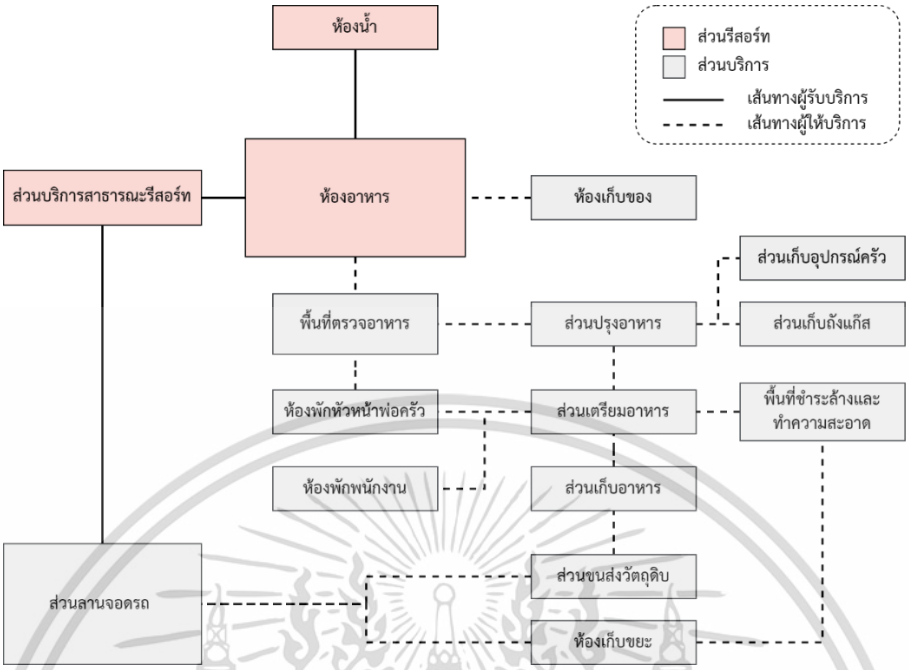

ภาพที่ 5.31 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนร้านอาหารและครัวหลัก

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

5.3.5 ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการ

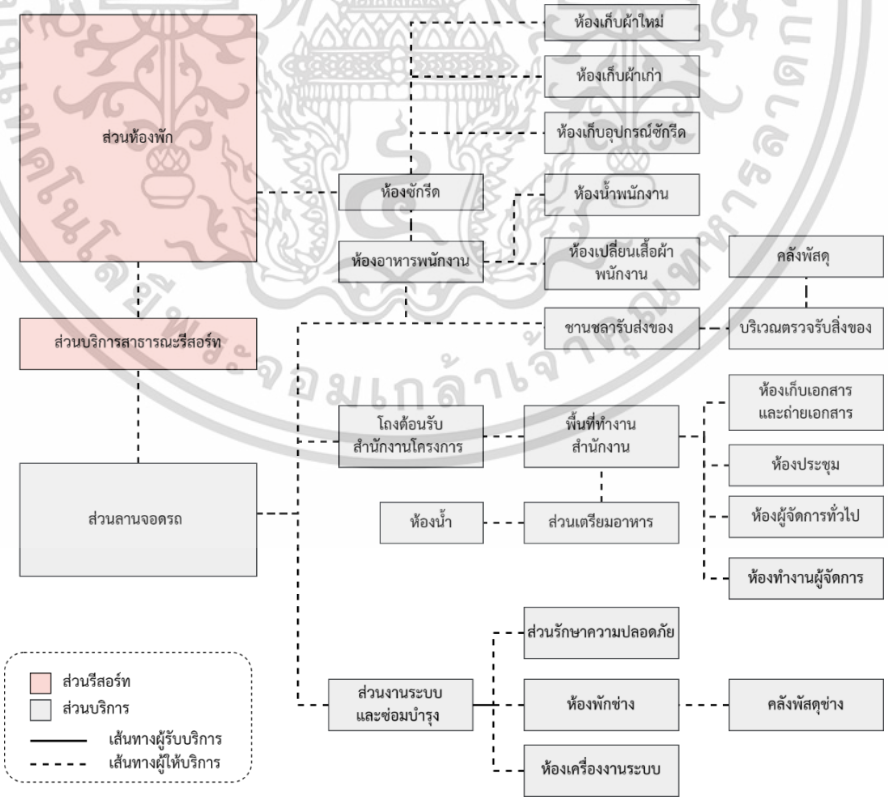

ภาพที่ 5.32 แสดงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบส่วนบริการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 6

การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ

การศึกษาข้อมูลที่ตั้งโครงการ เป็นขั้นตอนการศึกษาที่ตั้งที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลของโครงการ โดยมีหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ ซึ่งมีที่มาจากความเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ รวมถึงองค์ประกอบและผู้ใช้โครงการ เพื่อการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการที่เอื้อผลประโยชน์ต่อโครงการ โดยมีหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ ดังนี้

6.1 หลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งของโครงการมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะกับโครงการประเภทรีสอร์ท เนื่องด้วยที่ตั้งโครงการจะสนับสนุนให้โครงการมีประสิทธิภาพที่เหมาะสม เพื่อให้แขกผู้เข้าพักได้รับบรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อน โดยมีหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการจากความเป็นและวัตถุประสงค์ของโครงการ ดังต่อไปนี้

1) **ที่ตั้งโครงการติดคลอง**

แสดงอัตลักษณ์ของการเลือกที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนดั้งเดิม ในบริเวณใกล้แหล่งน้ำประเภทคลองเพื่อแสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน

2) **ทัศนียภาพและมุมมองของโครงการ**

ทัศนียภาพและมุมมองของโครงการต้องเอื้อประโยชน์ต่อกิจกรรมของโครงการ สร้างบรรยากาศที่เหมาะสมกับการพักผ่อนและมีสภาพแวดล้อมที่แสดงเอกลักษณ์ของชุมชน

3) **ที่ตั้งสัมพันธ์กับแหล่งชุมชน**

เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงแหล่งชุมชน สำหรับการท่องเที่ยวยังแหล่งกำเนิดวัฒนธรรม เพื่อการสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน และสามารถให้บุคคลในชุมชนเข้ามาทำกิจกรรมในโครงการได้โดยสะดวก

4) **ที่ตั้งสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ**

เพื่อความสะดวกของนักท่องเที่ยวต่อการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดได้ และสามารถรองรับการท่องเที่ยวตามเทศกาลต่างๆ

5) **การคมนาคมเข้าถึงสะดวกและเหมาะสม**

สามารถเข้าถึงที่ตั้งโครงการได้โดยสะดวกทั้งจากนักท่องเที่ยวและบุคคลในชุมชน โดยมีเส้นทางการคมนาคมที่เข้าถึงได้โดยสะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) ขนาดและรูปร่างที่ดิน

ขนาดที่ดินจะต้องเพียงพอและเหมาะสมกับพื้นที่ใช้สอยของโครงการ รวมถึงรูปร่างที่ดินที่มีรูปร่างที่เหมาะสม และส่งผลดีต่อการวางผังของโครงการให้ได้รับมุมมองทางทัศนียภาพที่เหมาะสมและการสัญจรภายในที่สะดวกต่อการบริหารโครงการ

7) ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ

ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการต่างๆซึ่งมีความจำเป็นต่อการบริหารโรงแรม เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา และบริการอื่นๆเป็นต้น

6.2 การวิเคราะห์และพิจารณาในการเลือกที่ตั้งโครงการ

ในการวิเคราะห์และพิจารณาในการเลือกที่ตั้งโครงการจำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการข้างต้นและบริบทของพื้นที่ โดยแบ่งการพิจารณาออกเป็น ระดับจังหวัด ระดับย่าน และระดับที่ตั้ง

6.2.1 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับจังหวัด

ที่ตั้งโครงการอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางวัฒนธรรม เป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่น มีนครประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยาเป็นแหล่งมรดกโลก 1 ใน 5 แห่งที่ได้ขึ้นทะเบียนของประเทศไทย (UNESCO, 2562) จึงเหมาะสมสำหรับเป็นที่ตั้งโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

1) ข้อมูลที่ตั้งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา[1]

จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีเนื้อที่ประมาณ 1,556.64 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,597,900 ไร่ มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศไทยและเป็นอันดับที่ 11 ของจังหวัดในภาคกลาง ตั้งอยู่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางตอนล่างของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนา ไม่มีภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำไหลผ่าน 4 สาย ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก แม่น้ำลพบุรี และแม่น้ำน้อย รวมความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร มีลำคลองประมาณ 1,254 คลอง มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดอ่างทอง จังหวัดลพบุรี
- ทิศใต้ ติดต่อกับ จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดสระบุรี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสุพรรณบุรี

[1] ที่มา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา http://aypao.go.th/aypao/area.html

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) ลักษณะภูมิประเทศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา[2]

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงที่เรียกว่า "ที่ราบลุ่มเดลต้า" ซึ่งเกิดจากการที่แม่น้ำไหลพัดพาเอาเศษหินดิน ทราย และตะกอนมาทับถมกันเป็นเวลานานจนกลายเป็นที่ราบอันกว้างใหญ่ นอกจากนี้ยังมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งนาแต่ไม่มีภูเขา ไม่มีป่าไม้ บริเวณศูนย์กลางของจังหวัดเรียกกันมาแต่เดิมตามลักษณะที่มีสายน้ำล้อมรอบว่า "เกาะเมือง" คู่กับเกาะที่อยู่ตรงข้ามทางด้านเหนือซึ่งเรียกว่า "เกาะลอย" ด้วยเหตุที่มีแม่น้ำสายต่างๆไหลผ่าน ได้แก่

1. แม่น้ำเจ้าพระยา เป็นแม่น้ำที่สำคัญที่สุดของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาในด้านการเกษตรกรรม มีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 360 กิโลเมตร แม่น้ำเจ้าพระยาเริ่มตั้งแต่แม่น้ำน่านและแม่น้ำปิงไหลมาบรรจบกันที่ปากน้ำโพ จังหวัดนครสวรรค์ แล้วไหลลงมาทางใต้ผ่านจังหวัดอุทัยธานี จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดอ่างทอง เข้าเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. แม่น้ำป่าสัก มีจุดกำเนิดที่จังหวัดเลย ไหลรวมกับแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยาที่หน้าวัดพนัญเชิง

3. แม่น้ำลพบุรี เป็นแม่น้ำที่แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาฝั่งซ้ายที่อำเภอเมืองสิงห์บุรี ไหลผ่านลพบุรีแล้ววกลงใต้จนถึงพระนครศรีอยุธยา ได้บรรจบกับแม่น้ำป่าสักที่หน้าวัดตองปุในเขตพระนครศรีอยุธยา ถือเป็นแม่น้ำสายสำคัญของภาคกลางที่เป็นเส้นทางคมนาคมหลักระหว่างลพบุรีกับอยุธยา

4. แม่น้ำน้อย เป็นแม่น้ำสาขาที่สำคัญของแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นเส้นทางที่สะดวกในการเดินทางเข้าสู่อยุธยา เพราะมีลำคลองเชื่อมกับกรุงศรีอยุธยา ในสงครามเสียกรุงครั้งที่2 กองทัพพม่าใช้แม่น้ำนี้เป็นเส้นทางเข้าโจมตีกรุงศรีอยุธยา

3) ลักษณะภูมิอากาศจังหวัดพระนครศรีอยุธยา[3]

มีลักษณะภูมิอากาศร้อนชื้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้อากาศค่อนข้างร้อน ปี พ.ศ.2561 อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 29 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุด 42.10 องศาเซลเซียส และต่ำสุด 10 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนประมาณเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อากาศร้อนอบอ้าว ฤดูฝนเริ่มประมาณเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคม ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยทั้งจังหวัดประมาณ 1,009.40 มิลลิเมตรต่อปี น้ำที่หลากมาตามแม่น้ำลำ

---

[2] ที่มา : สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา https://ww2.ayutthaya.go.th

[3] ที่มา : ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา มกราคม 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คลองจะท่วมตามที่ลุ่มต่างๆ ดังนั้น บ้านเรือนของชุมชนริมน้ำในอยุธยา จึงมักจะสร้างเป็นเรือนไม้ใต้ถุนสูง สำหรับ ฤดูหนาวเริ่มประมาณเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนมกราคม อากาศไม่หนาวมากนัก

4) ข้อมูลด้านการคมนาคม[4]

ทางรถไฟ เส้นทางคมนาคมทางบกจากกรุงเทพฯถึงพระนครศรีอยุธยา ที่ทันสมัยสายแรก คือ เส้นทางรถไฟ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นและเปิดเส้นทางเดินรถมาตั้งแต่ พ.ศ. 2439 ระยะทางจากกรุงเทพฯ - อยุธยา ประมาณ 72 กิโลเมตร ปัจจุบันทางรถไฟที่ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มี 2 สาย คือ สายเหนือและสายตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผ่านเข้ามาที่อำเภอบางปะอินแล้วไปแยกออกจากกันที่อำเภอภาชี ตรง"สถานีชุมทางบ้านภาชี" ขบวนรถไฟโดยสารสายเหนือผ่านขึ้น – ล่อง และขบวนรถไฟโดยสารสายตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านขึ้น - ล่อง รับส่งผู้โดยสารวันละประมาณ 18 ขบวน ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางรถไฟที่สำคัญ ได้แก่

1. โครงการรถไฟทางคู่ของการรถไฟแห่งประเทศไทย กำหนดสร้างเส้นทางรถไฟทางคู่แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ

- ช่วงสถานีรังสิต - ชุมทางบ้านภาชี
- ช่วงชุมทางบ้านภาชี - สถานีลพบุรี
- ช่วงชุมทางบ้านภาชี - สถานีมาบกะเบา แก่งคอย

2. โครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ช่วงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา และมีแผนแม่บทโครงการพัฒนาจุดเชื่อมต่อการเดินทางสถานีรถไฟอยุธยา ที่มีการวางโครงข่ายรถบริการสาธารณะรอบสถานี บริเวณตำบลไผ่ลิง อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และมีแผนในการพัฒนาเมืองควบคู่ไปกับระบบขนส่ง โดยอยู่ในระหว่างการพัฒนาร่าง TOD เมืองต้นแบบรอบพื้นที่สถานีรถไฟความเร็วสูง แบ่งออกเป็น 4 ย่าน ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 206 ไร่

- ย่านที่ 1 พาณิชยกรรมแบบผสมผสาน (Mixed-Use Complex) ด้วยตำแหน่งที่ตั้งใกล้กับสถานีรถไฟ จึงเหมาะสมกับการพัฒนาต่อยอดเป็นย่านพาณิชยกรรมแห่งใหม่เพื่อเป็นพื้นที่ธุรกิจการค้า และแหล่งการสร้างงาน
- ย่านที่ 2 ชุมชนการค้าแบบผสมผสาน (Mixed-Use Community) แนวคิดการพัฒนาให้เป็นพื้นที่ผสมผสานกิจกรรมเชิงพาณิชย์และพื้นที่อยู่อาศัย

[4] ที่มา : สภาอุตสาหกรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา http://ftiayutthaya.org

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เน้นการเข้าถึงพื้นที่ด้วยระบบขนส่งมวลชนหลักและระบบขนส่งมวลชนรองที่มีศักยภาพและครอบคลุมการเดินทางที่ไม่ใช้เครื่องยนต์ เช่น การเดิน การใช้จักรยาน

- ย่าน 3 ชุมชนที่อยู่อาศัยคุณภาพ (Residential Cluster+Potential Education Campus) เน้นพัฒนาเป็นพื้นที่อยู่อาศัย
- ย่านที่ 4 ที่อยู่อาศัยและรองรับการขยายตัวของเมือง (Extended Township Development) เน้นพัฒนาเป็นพื้นที่อยู่อาศัย

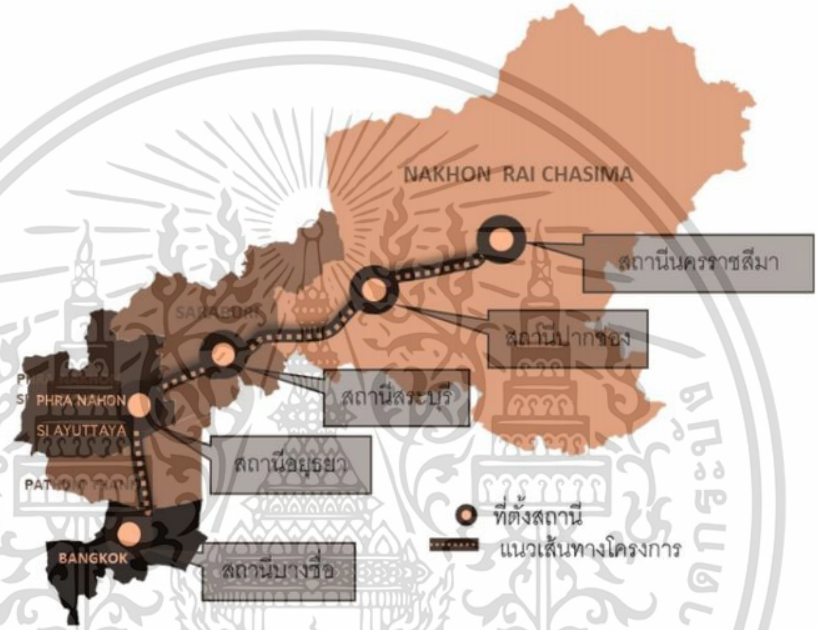

ภาพที่ 6.1 โครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ช่วงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา
ที่มา : https://www.thebangkokinsight.com สืบค้นวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ.2563

ทางรถยนต์ เส้นทางรถยนต์ของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้มีการอนุญาตให้ราษฎรเข้าไปตั้งบ้านเรือนอยู่อาศัย ทำมาหากินภายในเกาะเมืองจึงมีการสร้างถนนเป็นเครือข่ายหลายสาย รวมทั้งมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำป่าสัก คือ สะพานปรีดีธำรงเชื่อมเกาะเมืองกับพื้นที่ด้านนอก แล้วทำถนนเชื่อมต่อไปถึงพหลโยธิน (ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1) ระยะทางระหว่างอยุธยา - วังน้อย - กรุงเทพฯ 80 กิโลเมตร นับแต่นั้นเป็นต้นมาอยุธยาก็เปิดเส้นทางกับพื้นที่ภายนอกได้โดยสะดวก ต่อมาได้มีการสร้างถนนสายเอเชีย(ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32) ผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยาทำให้การเดินทางติดต่อระหว่างอยุธยา - กรุงเทพฯ ด้วยระยะทาง 75 กิโลเมตร ยิ่งสะดวกขึ้นกว่าเดิม ปัจจุบันได้มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำป่าสักเพิ่มขึ้นอีก ทั้งเส้นทางขาเข้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และออกตัวเมืองจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือสะพานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คู่ขนานไปกับสะพานปรีดีธำรง

6.2.2 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับย่าน

อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นศูนย์กลางการบริหาร ศูนย์กลางธุรกิจของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาและเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นิยมที่สุดของจังหวัด เนื่องด้วยความอุดมสมบูรณ์ของวัฒนธรรมทั้งทางภูมิปัญญาและมีสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่โดดเด่นเป็นจำนวนมาก อีกทั้งยังมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวและใกล้กับการคมนาคมที่สะดวกเนื่องด้วยอยู่ใกล้กับกรุงเทพมหานคร และยังมีแผนพัฒนาทางคมนาคมในอนาคต เช่น โครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน ช่วงกรุงเทพฯ-นครราชสีมา จึงได้ทำการสรุปเลือกที่ตั้งของโครงการไปที่ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จากกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. ๒๕๖๐ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยเขตพื้นที่ดังต่อไปนี้

- เขตสีชมพูที่ดินประเภทชุมชน
- เขตสีเขียวที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

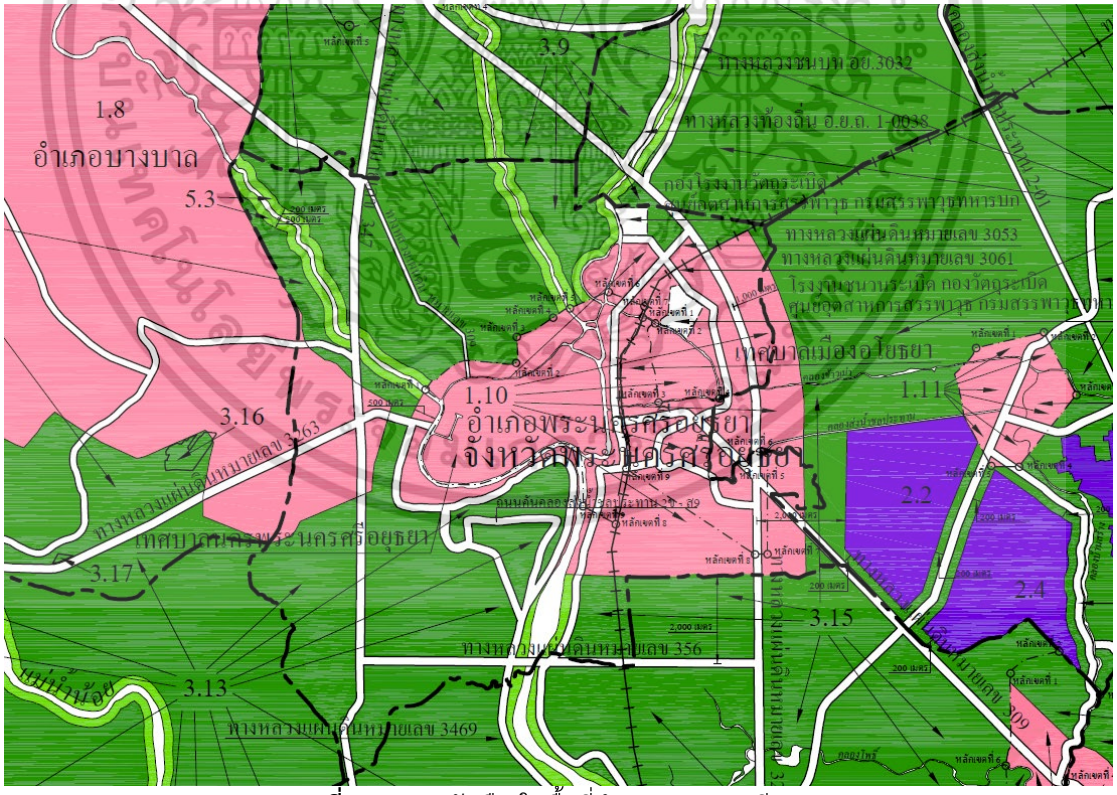

ภาพที่ 6.2 แสดงผังเมืองในพื้นที่อำเภอพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.3 ภาพแสดงเส้นทางน้ำของอำเภอพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

อำเภอพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ในทำเลที่ตั้งที่มีแม่น้ำสำคัญหลายสายไหลผ่าน โดยมี “เกาะเมือง” เป็นศูนย์กลางของเมืองตั้งแต่สมัยพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีที่มาของชื่อจากการมีแม่น้ำหลายสายล้อมรอบคล้ายเกาะกลางน้ำ นอกจากนี้ยังเต็มไปด้วยคลองหลายสายมีทั้งที่เกิดตามธรรมชาติและคลองขุดที่ทำให้ชาวตะวันตกเปรียบอยุธยาเป็น “เวนิสตะวันออก” (Venice of the East)[5] โดยแบ่งพื้นที่ของอำเภอพระนครศรีอยุธยาด้วยเกาะเมืองเป็นศูนย์กลาง ดังนี้

- **พื้นที่เกาะเมือง** : เป็นศูนย์กลางของอยุธยา ในปัจจุบันมีความหนาแน่นของการอยู่อาศัยและมีสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์มาก
- **พื้นที่ทิศเหนือของเกาะเมือง** : ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ชุมชนของชาวล้านนา ปัจจุบันยังมีชุมชนคลองสระบัวที่ประกอบอาชีพหัตถกรรมปั้นหม้อดินและปั้นอิฐเพื่อดำรงชีพอยู่ พื้นที่ส่วนมากเป็นพื้นที่ชุมชนของชาวบ้าน
- **พื้นที่ทิศตะวันออกของเกาะเมือง** : เป็นพื้นที่อโยธยาเมืองเดิมก่อนกรุงศรีอยุธยา เป็นพื้นที่ในแผน TOD โครงการรถไฟความเร็วสูงไทย-จีน เพื่อเป็นเขตเศรษฐกิจ
- **พื้นที่ทิศใต้ของเกาะเมือง** : ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นพื้นที่ชุมชนของชาวต่างชาติ ปัจจุบันมีชุมชนมุสลิมอยู่ในแถบคลองตะเคียน

[5] กำพล จำปาพันธ์. อยุธยาจากสังคมเมืองท่านานาชาติสู่มรดกโลก. นนทบุรี : มิวเซียมเพรส, 2559

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **พื้นที่ทิศตะวันตกของเกาะเมือง** : ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นเขตป้อมปราการเพื่อป้องกันข้าศึก ปัจจุบันพื้นที่ส่วนมากเป็นพื้นที่ชุมชนและเกษตรกรรมของชาวบ้าน

ด้วยเหตุนี้จึงมีเกณฑ์การเลือกที่ตั้งโครงการเพื่อแสดงอัตลักษณ์ของการเลือกที่ตั้งถิ่นฐานของชุมชนดั้งเดิม ในบริเวณใกล้แหล่งน้ำประเภทคลองเพื่อแสดงถึงวิถีชีวิตของชุมชน ในพื้นที่ทิศเหนือของเกาะเมือง เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ที่ยังหลงเหลือวัฒนธรรมของชุมชน มีคลองสำคัญหลายสายไหลผ่าน

6.2.3 การพิจารณาเลือกที่ตั้งระดับที่ตั้ง

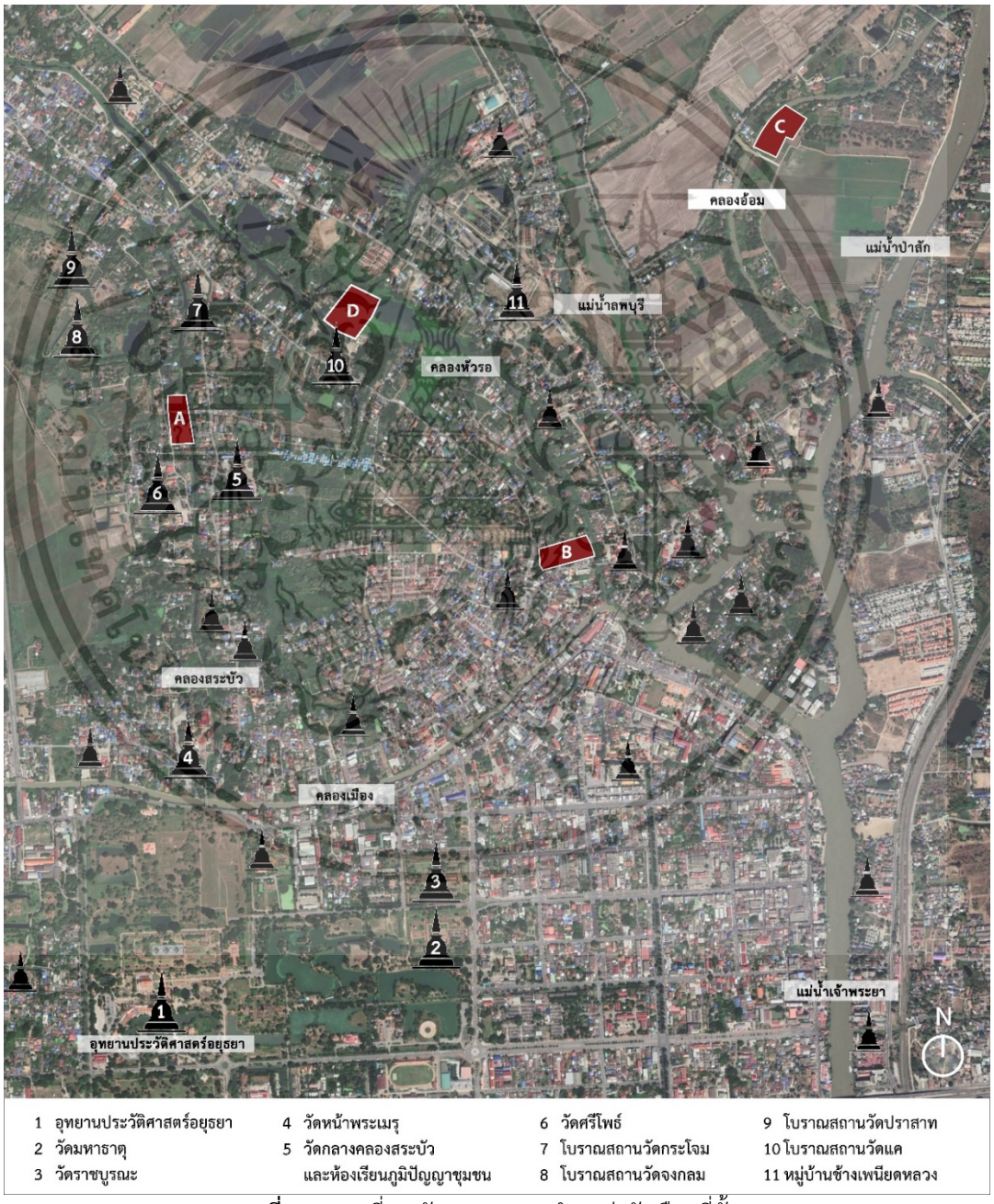

ภาพที่ 6.4 แผนที่ทางวัฒนธรรมและตำแหน่งตัวเลือกที่ตั้ง

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.3.1 ที่ตั้งโครงการ A

ภาพที่ 6.5 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง A

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณริมคลองสระบัว เป็นพื้นที่สีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ บ้านชาวบ้าน
ทิศตะวันออก	ติดกับ ริมคลองสระบัว
ทิศตะวันตก	ติดกับ ถนนสาธารณะ
ทิศใต้	ติดกับ ที่ว่างและบ้านชาวบ้าน
เจ้าของที่ดิน	เอกชน
ขนาดพื้นที่	9.5 ไร่ (15,200 ตารางเมตร)

2) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของที่ตั้ง

ภาพที่ 6.6 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันออกด้านติดถนนของที่ตั้ง A

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.7 ภาพถ่ายจากถนน มุมมองเข้าสู่ที่ตั้ง A

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.8 ภาพถ่ายมุมมองจากที่ตั้ง A ด้านติดคลองสระบัว

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

3) ลักษณะทางกายภาพ

เป็นพื้นที่ติดคลองสระบัวซึ่งเชื่อมต่อกับคลองเมืองและคลองหัวรอ มีถนนสาธารณะทางทิศตะวันตกของที่ตั้ง ที่ตั้งเป็นบ้านชาวบ้านและที่ว่างรกร้างบางส่วน พื้นที่โดยรอบของที่ตั้งโครงการล้อมรอบด้วยชุมชนบ้านชาวบ้านค่อนข้างหนาแน่นริมฝั่งคลอง

4) การเข้าถึงที่ตั้ง

สามารถเข้าถึงได้จากถนนสาธารณะในทิศตะวันตกด้วยรถส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะผ่าน หรือการเข้าถึงทางน้ำทางคลองสระบัวที่เชื่อมกับคลองเมือง

5) การวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของที่ตั้ง

ข้อดี

- ที่ตั้งมีความใกล้ชิดชุมชน อยู่ไม่ไกลจากชุมชนคลองสระบัวซึ่งสามารถพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชนของโครงการได้
- ที่ตั้งอยู่ใกล้สถานที่ท่องเที่ยว และไม่ไกลจากตัวอำเภอเมืองที่มีสถานที่ท่องเที่ยวมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งคลองสระบัวที่ยังมีบรรยากาศแบบชุมชนที่ความสัมพันธ์กับสายน้ำบางส่วนเหลืออยู่บ้าง
- ที่ดินมีหน้ากว้างติดกับฝั่งคลอง สามารถรับมุมมองฝั่งคลองได้ดี

ข้อเสีย

- อยู่ในละแวกชุมชนที่มีบ้านเรือนมากและหนาแน่นริมฝั่งคลองและเป็นทางผ่านของการสัญจรมาก อาจมีการรบกวนจากเสียงค่อนข้างสูง
- ถนนด้านหน้าโครงการมีขนาดค่อนข้างเล็ก และการเข้าถึงที่ตั้งเข้าซอยลึก

6.2.5.2 ที่ตั้งโครงการ B

ภาพที่ 6.9 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง B

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่ที่ตำบลคลองสระบัว อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณริมคลองหัวรอ เป็นพื้นที่สีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ บ้านชาวบ้านและที่ว่าง
ทิศตะวันออก	ติดกับ คลองหัวรอ
ทิศตะวันตก	ติดกับ ถนนสาธารณะ
ทิศใต้	ติดกับ บ้านชาวบ้าน
เจ้าของที่ดิน	เอกชน
ขนาดพื้นที่	11.5 ไร่ (18,400 ตารางเมตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของที่ตั้ง

ภาพที่ 6.10 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันตกติดถนนสาธารณะของที่ตั้ง B

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.11 ภาพถ่ายจากถนนด้านทิศตะวันตกของที่ตั้ง B

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.12 ภาพถ่ายจากมุมมองจากที่ตั้ง B ริมคลองหัวรอ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

3) ลักษณะทางกายภาพ

ที่ตั้งติดริมคลองหัวรอ ภายในเป็นที่ว่างมีพื้นที่รกร้างบางส่วน มีถนนสาธารณะทางทิศตะวันตกของที่ตั้ง พื้นที่เป็นที่ว่างรถร้าง พื้นที่โดยรอบมีชุมชนชาวบ้านและที่ว่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) การเข้าถึงที่ตั้ง

สามารถเข้าถึงได้จากถนนสาธารณะในทิศตะวันตกด้วยรถส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะผ่าน หรือการเข้าถึงทางน้ำทางคลองหัวรอที่เชื่อมกับคลองเมือง

5) การวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของที่ตั้ง

ข้อดี

- ที่ตั้งมีความใกล้ชิดชุมชน อยู่ไม่ไกลจากชุมชนคลองสระบัวซึ่งสามารถพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชนของโครงการได้
- ที่ตั้งอยู่ริมคลองที่ยังมีวิถีชุมชนที่ความสัมพันธ์กับการใช้งานคลองบางส่วนเหลืออยู่
- ที่ดินข้างเคียงสามารถสามารถรองรับพื้นที่โครงการและส่วนต่อขยายโครงการได้

ข้อเสีย

- ถนนด้านหน้าที่ตั้งมีขนาดค่อนข้างเล็ก และการเข้าถึงที่ตั้งเข้าซอยลึก
- ใกล้ที่ตั้งมีชุมชนอยู่อาศัยค่อนข้างหนาแน่น อาจมีการรบกวนทางเสียงและการสัญจร
- ที่ดินมีลักษณะเป็นที่ดินแนวลึก มีด้านติดคลองค่อนข้างน้อย

6.2.5.3 ที่ตั้งโครงการ C

ภาพที่ 6.13 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง C

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง C ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านเกาะ อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณริมคลองอ้อม เป็นพื้นที่สีชมพู ที่ดินประเภทชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาณาเขต

ทิศเหนือ ติดกับ คลองอ้อม

ทิศตะวันออก ติดกับ ไร่เกษตรกรรม

ทิศใต้,ทิศตะวันตกเฉียงใต้ ติดกับ ถนนสาธารณะ

ทิศตะวันตก ติดกับ คลองอ้อม

เจ้าของที่ดิน เอกชน

ขนาดพื้นที่ 12.5 ไร่ (20,000 ตารางเมตร)

2) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของที่ตั้ง

ภาพที่ 6.14 ภาพถ่ายด้านทิศตะวันตกติดคลองอ้อมของที่ตั้ง C

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.15 ภาพถ่ายด้านทิศใต้ติดถนนสาธารณะของที่ตั้ง C

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.16 ภาพถ่ายของที่ตั้ง C ฝั่งติดไร่เกษตรกรรมด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ลักษณะทางกายภาพ

เป็นพื้นที่ติดคล้องอ้อมที่แยกมากจากแม่น้ำป่าสักในพื้นที่บ้านเกาะที่มีชื่อเรียกจากการมีคลองอ้อมและแม่น้ำป่าสักล้อมรอบ มีถนนสาธารณะขนาบสองด้านทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ กับทิศใต้และทิศตะวันออก พื้นที่โดยรอบของที่ตั้งโครงการล้อมรอบด้วยชุมชนบ้านชาวบ้านและไร่เกษตรกรรม จำพวกไร่ข้าวโพด นาข้าว แปลงผัก เป็นต้น

4) การเข้าถึงที่ตั้ง

สามารถเข้าถึงได้จากถนนสาธารณะข้ามคลองอ้อมในทิศตะวันตกและถนนหน้าที่ตั้งบริเวณด้านทิศใต้ด้วยรถส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะผ่านหรือการเข้าถึงทางน้ำทางคลองอ้อมซึ่งแยกมาจากแม่น้ำป่าสักติดที่ตั้งด้านทิศตะวันตกและทิศเหนือ

5) การวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของที่ตั้ง

ข้อดี

- ที่ตั้งโครงการ C มีบรรยากาศที่ดีและสงบร่มรื่นจากการติดคลองอ้อม ซึ่งสามารถรับบรรยากาศจากริมฝั่งคล้องได้ในหลายทิศทาง ตั้งแต่ตะวันตกเฉียงเหนือจนถึงทิศเหนือ
- สภาพแวดล้อมโดยรอบมีความสงบ บ้านเรือนโดยรอบค่อนข้างน้อยจึงมีความเป็นส่วนตัว สูงไม่พลุกพล่าน พื้นที่โดยรอบที่เป็นไร่เกษตรกรรมของชาวบ้านช่วยส่งเสริมบรรยากาศของที่ตั้งโครงการได้เป็นอย่างดี
- ที่ดินข้างเคียงสามารถสามารถรองรับพื้นที่โครงการและส่วนต่อขยายโครงการได้
- มีถนนติดที่ตั้ง 2 ด้านทำให้สามารถจัดการทางสัญจรได้ดี ในด้านการแยกทางเข้าหลักและทางเข้ารอง

ข้อเสีย

- ฝั่งทิศตะวันตกเฉียงเหนือของที่ตั้งติดคลอง ซึ่งอาจมีการสะท้อนแสงอาทิตย์กระทบน้ำเข้าที่ตั้งในบางช่วงเวลา
- ที่ตั้ง C ติดถนนสาธารณะ 2 ด้าน ต้องมีการจัดการทางการออกแบบ แต่ในพื้นที่ส่วนมากเป็นไร่เกษตรกรรมการสัญจรจึงมีไม่มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.2.5.3 ที่ตั้งโครงการ D

ภาพที่ 6.17 ภาพถ่ายทางอากาศที่ตั้ง D

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

1) ที่ตั้งและอาณาเขต

ที่ตั้ง D ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณริมคลองหัวรอและบึง เป็นพื้นที่สีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม

อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดกับ ที่ว่างและรีสอร์ท
ทิศตะวันออก	ติดกับ คลองหัวรอและบึง
ทิศใต้	ติดกับ ถนนสาธารณะและคลองหัวรอ
ทิศตะวันตก	ติดกับ ถนนสาธารณะ ที่ว่างและบ้านชาวบ้าน
เจ้าของที่ดิน	เอกชน
ขนาดพื้นที่	17.50 ไร่ (28,000 ตารางเมตร)

2) สภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของที่ตั้ง

ภาพที่ 6.18 ภาพถ่ายจากถนนมองเข้าสู่ที่ตั้ง D

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.19 ภาพถ่ายที่ตั้ง D ด้านทิศใต้

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.20 ภาพถ่ายจากมุมมองจากที่ตั้ง D ริมคลองหัวรอ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 6.21 ภาพถ่ายบึงบริเวณที่ตั้ง D

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, จากการสำรวจ วันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) ลักษณะทางกายภาพ

ที่ตั้งติดริมคลองหัวรอติดกับบึงขนาดใหญ่ เป็นที่ตั้งรีสอร์ทขนาดเล็กไม่เกิน 10 ห้อง และบ้านชาวบ้านบางส่วนกับที่ว่างรกร้าง มีถนนสาธารณะทางทิศตะวันตกของที่ตั้ง พื้นที่เป็นที่ว่างรถร้าง พื้นที่โดยรอบที่ตั้งมีชุมชนชาวบ้าน รีสอร์ทขนาดเล็กด้านบนของที่ตั้งและที่ดินว่าง

4) การเข้าถึงที่ตั้ง

สามารถเข้าถึงได้จากถนนสาธารณะในทิศตะวันตกด้วยรถส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ไม่มีระบบขนส่งสาธารณะผ่าน หรือการเข้าถึงทางน้ำทางคลองหัวรอที่เชื่อมกับคลองเมือง

5) การวิเคราะห์ข้อดี-ข้อเสียของที่ตั้ง

ข้อดี

- ที่ตั้งโครงการ D มีบรรยากาศและทัศนียภาพที่ดี โดยมีมุมองที่กว้างจาก จากการติดคลองหัวรอและบึงขนาดใหญ่
- สภาพแวดล้อมโดยรอบมีความสงบ ที่ตั้งอยู่ในบริเวณที่ค่อนข้างลึกจึงมีความเป็นส่วนตัว
- ที่ตั้งมีความใกล้ชิดชุมชน อยู่ไม่ไกลจากชุมชนคลองสระบัวซึ่งสามารถพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวชุมชนของโครงการได้
- ที่ตั้งอยู่ริมคลองที่ยังมีวิถีชุมชนที่ความสัมพันธ์กับการใช้งานคลองบางส่วนเหลืออยู่ บางบ้านยังมีการสัญจรโดยเรือและจับสัตว์น้ำเพื่อดำรงชีพ
- ที่ดินข้างเคียงสามารถสามารถรองรับพื้นที่โครงการและส่วนต่อขยายโครงการได้

ข้อเสีย

- ถนนทางเข้าที่ตั้งมีขนาดค่อนข้างเล็ก และการเข้าถึงที่ตั้งเข้าซอยลึก
- ฝั่งทิศใต้ที่ตั้งติดคลอง ซึ่งอาจมีการสะท้อนแสงอาทิตย์กระทบน้ำเข้าที่ตั้งในบางช่วงเวลา

6.3 สรุปการพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ

จากการพิจารณาที่ตั้งโครงการ ทั้ง 4 แห่ง โดยมีหลักในการพิจารณาเลือกที่ตั้งโครงการในข้อ 6.1 และให้ค่าน้ำหนักคะแนน โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังต่อไปนี้

4 คะแนน หมายถึง ดี

3 คะแนน หมายถึง ปานกลาง

2 คะแนน หมายถึง พอใช้

1 คะแนน หมายถึง ควรปรับปรุง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6.1 การพิจารณาการเลือกที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์การพิจารณา	ค่าน้ำหนัก	พื้นที่การพิจารณา							
		A		B		C		D	
		คะแนน	รวม	คะแนน	รวม	คะแนน	รวม	คะแนน	รวม
ที่ตั้งโครงการติดคลอง	4	3	12	3	12	4	16	4	16
ทัศนียภาพและมุมมองโครงการ	4	3	12	3	12	4	16	4	16
ที่ตั้งสัมพันธ์กับแหล่งชุมชน	4	4	16	3	12	2	8	5	20
ที่ตั้งสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ	3	4	12	3	9	2	6	3	9
การคมนาคมเข้าถึงสะดวกและเหมาะสม	3	3	9	2	6	4	12	3	2
ขนาดและรูปร่างที่ดิน	2	3	6	2	4	4	8	4	8
ความพร้อมด้านระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ	2	3	6	3	6	2	4	3	6
รวม			73		61		70		77

จากการวิเคราะห์ที่ตั้งทั้ง 4 แห่ง พบว่าที่ตั้งที่มีความเหมาะสมมากที่สุดสำหรับโครงการโครงการรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือที่ตั้งโครงการ D ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา บริเวณริมคลองหัวรอ

6.4 การวิเคราะห์ที่ตั้งโครงการ

6.4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้ง D ตั้งอยู่ที่ตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศเหนือ ติดกับ ที่ว่างและรีสอร์ท

ทิศตะวันออก ติดกับ คลองหัวรอและบึง

ทิศใต้ ติดกับ ถนนสาธารณะและคลองหัวรอ

ทิศตะวันตก ติดกับ ถนนสาธารณะ ที่ว่างและบ้านชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งโครงการมีขนาด 17.50 ไร่ (28,000 ตารางเมตร)พื้นที่ดินเป็นส่วนใหญ่เป็นที่ว่างรกร้าง บ้านชาวบ้านและรีสอร์ทขนาดเล็กไม่เกิน 10 ห้องพัก ที่ตั้งโครงการตั้งอยู่บริเวณชุมชนคลองสระบัวและสถานท่องเที่ยวสำคัญในแถบชุมชน ไม่ไกลจากที่ตั้งก็จะถึงตัวอำเภอเมืองซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญมากมายได้ รวมถึงสามารถเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวชุมชนอื่นได้อย่างสะดวกทั้งทางน้ำและทางบก

ภาพที่ 6.22 ที่ตั้งโครงการกับบริบทโดยรอบ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

6.4.2 ลักษณะทางกายภาพของที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้งโครงการเป็นพื้นที่การเกษตรจึงเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีความอุดมสมบูรณ์ติดริมคลองหัวรอและบึงซึ่งเชื่อมต่อกับคลองสระบัว และคลองเมืองเหนือเกาะเมือง มีถนนทางเข้าที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก พื้นที่มีความราบเรียบไม่มีความชันมีระดับที่แตกต่างจากระดับถนน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เพียงเล็กน้อย เนื่องจากเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำซึ่งเป็นข้อดีของที่ตั้งโครงการที่มีความเรียบ ส่งผลต่อการออกแบบได้อย่างเหมาะสม

พื้นที่โดยรอบที่ตั้งโครงการ ส่วนมากเป็นบ้านเรือนของชาวบ้าน โดยมากเป็นอาคารชั้นเดียวขนาดเล็ก มีอาคาร 2 ชั้นบ้างเป็นบางหลัง ทิศตะวันออกเฉียงเหนือของที่ตั้งโครงการมีโครงการรีสอร์ทและบ้านพัก 2 แห่ง ทิศใต้ของโครงการติดกับคลองหัวรอและบึงขนาดใหญ่ล่างลงไปเป็นโบราณสถานวัดแค(ร้าง) ซึ่งขึ้นทะเบียนโบราณสถานโดยกรมศิลปากร ดังที่แสดงในภาพ 6.23

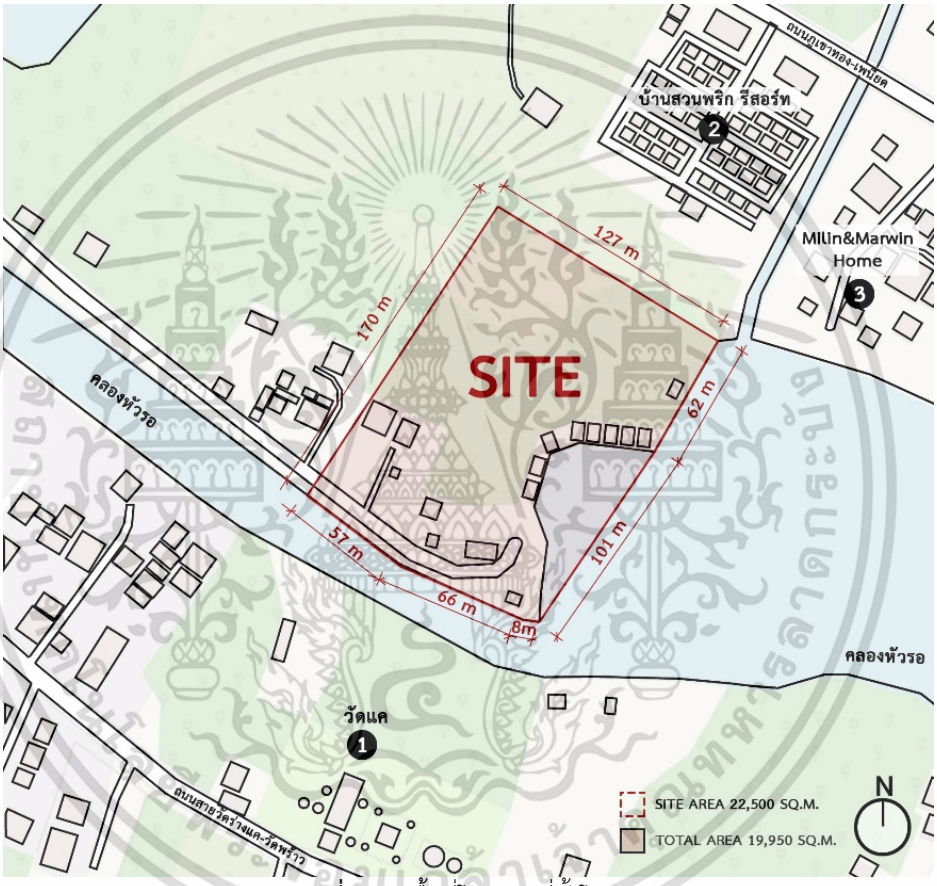

ภาพที่ 6.23 พื้นที่โดยรอบที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ภายในที่ตั้งโครงการมีอาคารเดิมเป็นบ้านชาวบ้าน 2 หลัง ซึ่งเป็นอาคารชั้นเดียว และพื้นที่ติดริมบึงทิศตะวันออกมีอาคารบ้านพักของรีสอร์ทเดิม 8 หลัง และอาคารขนาดเล็กจำพวกเพิงและศาลาอื่นๆ ดังที่แสดงในภาพ 6.24

ภายในที่ตั้งมีต้นไม้เป็นจำนวนมาก ส่วนมากเป็นไม้ยืนต้นขนาดไม่ใหญ่มากประปราย มีต้นไม้ใหญ่บ้างเป็นบางส่วน เช่น จามจุรี เป็นต้น ดังที่แสดงไว้ในภาพที่ 6.25

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.24 อาคารและต้นไม้เดิมภายในที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ภาพที่ 6.25 พรรณไม้พื้นถิ่นบริเวณที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

ลักษณะภูมิอากาศ มีลักษณะร้อนชื้นอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ในฤดูฝน ทำให้อากาศค่อนข้างร้อน มีฝนตกชุกในฤดูฝน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในฤดูหนาว ทำให้เกิดฤดูหนาวช่วงสั้นๆแต่อากาศไม่หนาวมากนัก

อุณหภูมิสูงสุด 37.0 องศาเซลเซียส

อุณหภูมิต่ำสุด 16.5 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝนรวม 1,154.3 มิลลิเมตร ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเพียง 9.9 มิลลิเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

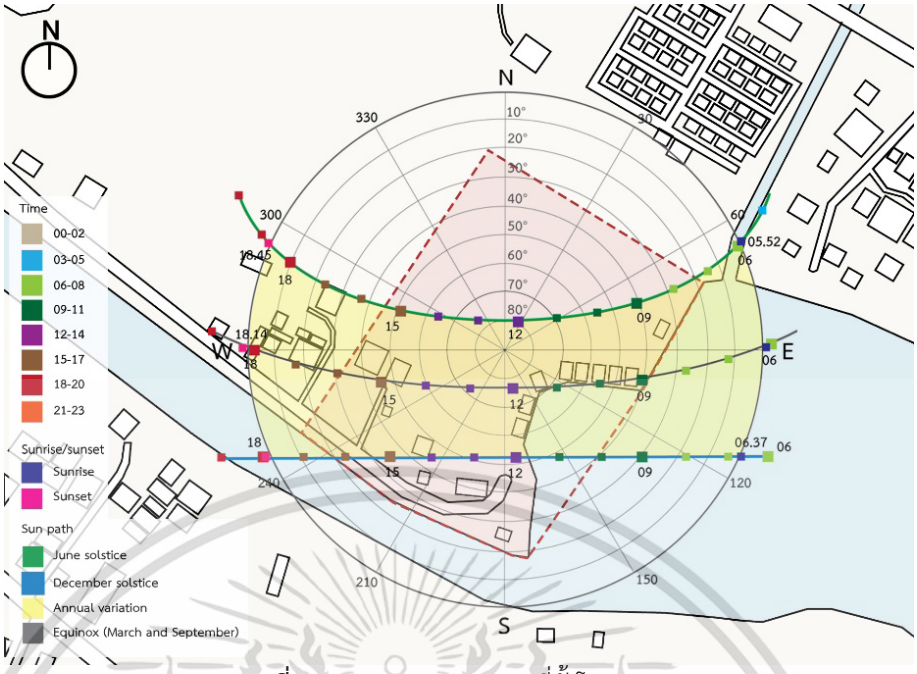

ภาพที่ 6.26 แสดง Sun Chart ที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

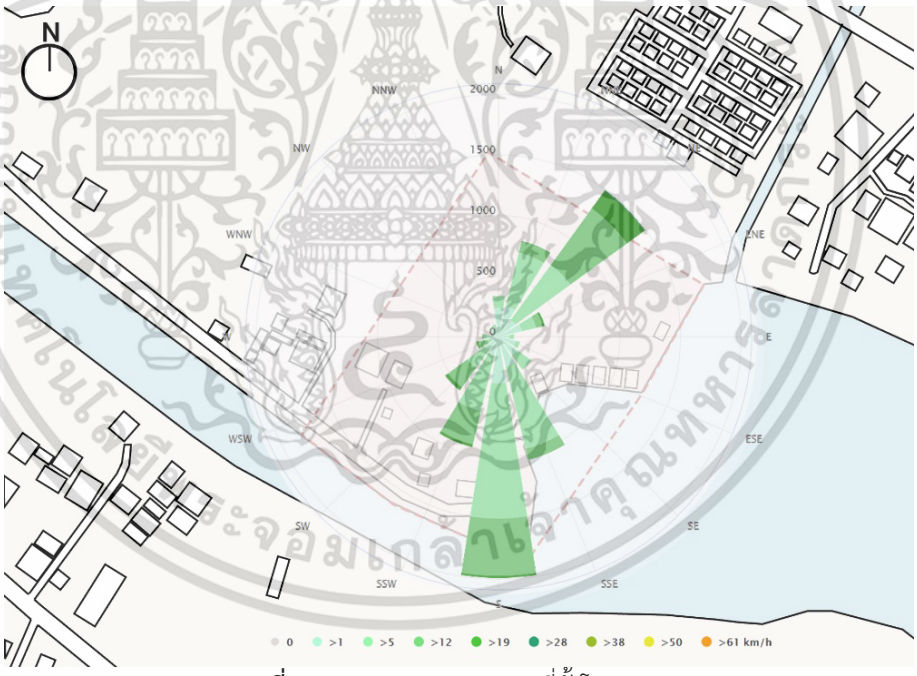

ภาพที่ 6.27 แสดง Wind Rose ที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เดือนที่มีความยาวนานของแสงแดดมากที่สุด คือเดือนพฤศจิกายน เฉลี่ยวันละ 8.97 ชั่วโมง เดือนที่มีความยาวนานของแสงแดดน้อยที่สุด คือเดือนสิงหาคม เฉลี่ยวันละ 3.67 ชั่วโมง ความยาวนานของแสงแดดเฉลี่ยตลอดทั้งปี วันละ 6.17 ชั่วโมง ลมพัดแรงที่สุด ทิศทาง 60 องศา (ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ) ความเร็ว 32 นอต หรือ 59 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.3 การเข้าถึงที่ตั้งโครงการ

ทางรถยนต์

สามารถเดินทางมาโดยทางหลวงพิเศษหมายเลข 9 จากกรุงเทพมหานคร และเข้าสู่ถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 32 ไปจนถึงตำบลสวนพริก อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ก็จะถึงที่ตั้งโครงการ หรือใช้เส้นทางจากเกาะเมืองขึ้นทิศเหนือ

ทางเรือ

การสัญจรทางน้ำสามารถเข้าถึงได้จากแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งเชื่อมกับคลองเมืองเหนือเกาะเมือง แล้วเข้าสู่คลองสระบัวที่เชื่อมต่อกับคลองหัวรอซึ่งเป็นที่ตั้งของโครงการ

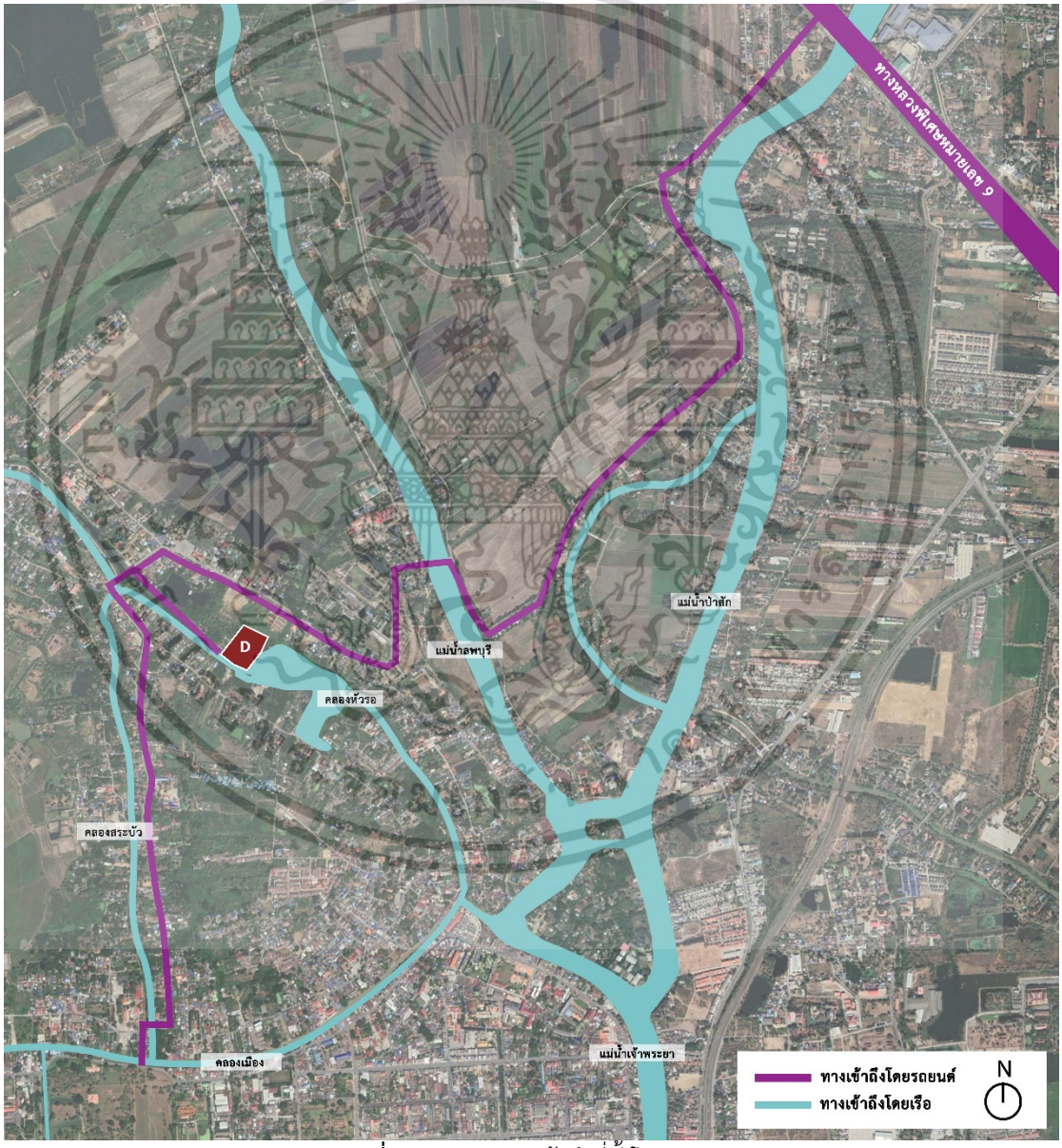

ภาพที่ 6.28 แสดงการเข้าถึงที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4.4 ข้อมูลด้านกฎหมายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับที่ตั้งโครงการ

1) ข้อกำหนดของพื้นที่ ตามผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2560

- ที่ตั้งโครงการอยู่ใน “พื้นที่สีเขียว ที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม” ดังที่แสดงตำแหน่งในภาพที่ 6.29 ตามผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2560
- ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม เว้นแต่โรงแรมประเภท 1 หรือโรงแรมประเภท 2 (โครงการจัดเป็นโรงแรมประเภทที่ 2)
- การใช้ประโยชน์ที่ดินประเภท ให้ดำเนินการได้ในอาคารที่มีความสูงไม่เกิน 12 เมตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด
- ที่ดินริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และแม่น้ำลพบุรี ให้มีระยะห่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแม่น้ำไม่น้อยกว่า 6 เมตร และที่ดินริมฝั่งลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะอื่นให้มีระยะห่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 3 เมตร

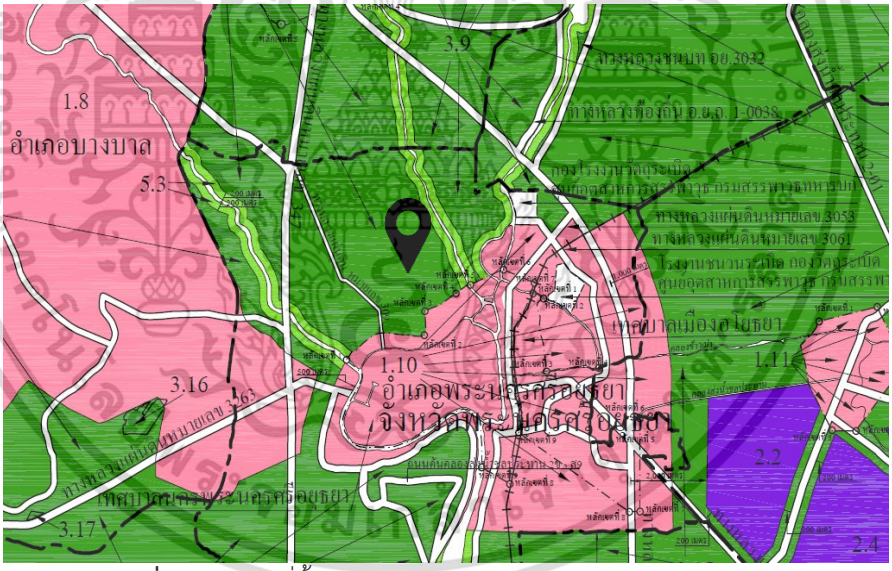

ภาพที่ 6.29 แสดงที่ตั้งโครงการในผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่มา : กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา สืบค้นวันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ.2563

2) ระยะร่นของโครงการ

- **ทิศใต้และทิศตะวันออก**ของที่ตั้งโครงการ อยู่ติดลำคลองหรือแหล่งน้ำสาธารณะให้มีระยะห่างตามแนวขนานริมฝั่งตามสภาพธรรมชาติของแหล่งน้ำไม่น้อยกว่า 3 เมตร (อ้างอิงจากผังเมืองรวมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พ.ศ. 2560)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ทิศเหนือและทิศตะวันตก**ของที่ตั้งโครงการ ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสงหรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 2 เมตร ถ้าหากเป็นอาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร (อ้างอิงจากกฎกระทรวง ฉบับที่ 55 พ.ศ. 2543)

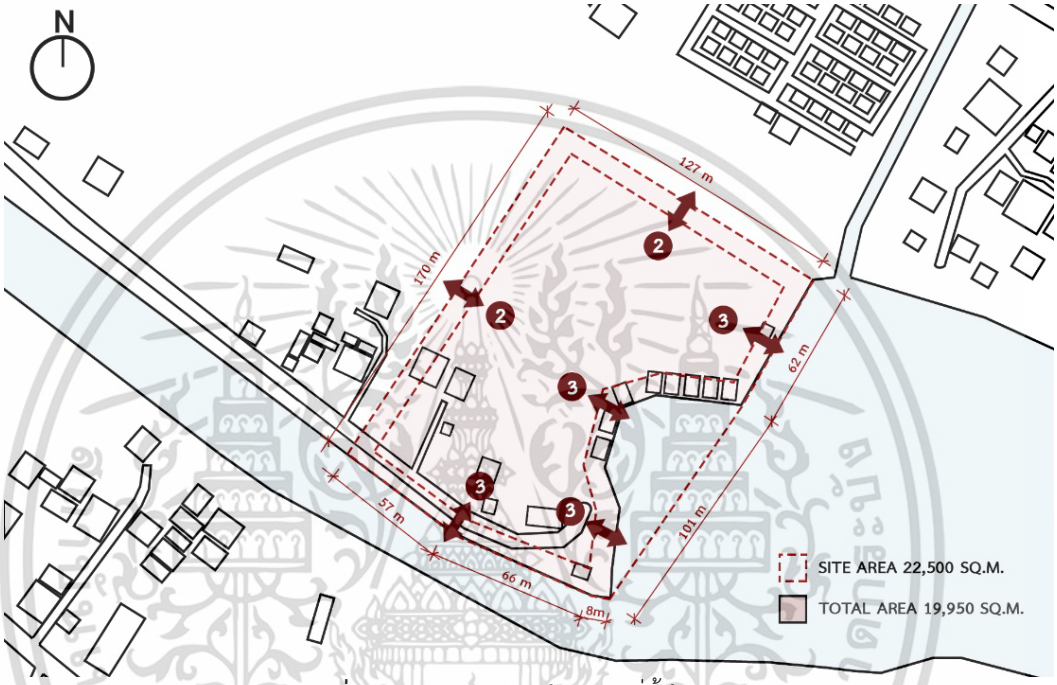

ภาพที่ 6.30 แสดงระยะร่นโดยรอบที่ตั้งโครงการ

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, 2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

การศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการ

การศึกษาข้อมูลสนับสนุนการออกแบบโครงการเป็นการศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบโครงการ เพื่อเป็นข้อมูลมาตรฐานที่สามารถอ้างอิงและนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางของการออกแบบทางสถาปัตยกรรมของโครงการ

7.1 หลักการออกแบบรีสอร์ท

หลักการออกแบบรีสอร์ท อ้างอิงจากข้อมูลการออกแบบโรงแรมมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว เล่มที่ 2 ประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว[1] ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐาน 11 หมวด 45 เกณฑ์ ที่จำเป็นต้องคำนึงในการออกแบบรีสอร์ท ได้แก่

ตารางที่ 7.1 แสดงมาตรฐานประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว

มาตรฐานการออกแบบ	เกณฑ์ที่จำเป็นต้องคำนึงในการออกแบบ
หมวดที่ 1 สถานที่ตั้ง สภาพแวดล้อมสิ่งก่อสร้างทั่วไป และที่จอดรถ	- สถานที่ตั้ง และการเดินทาง - ป้ายชื่อหรือสัญลักษณ์ - สภาพแวดล้อมและสิ่งก่อสร้างทั่วไป - ที่จอดรถ และบริการรับ - ส่ง
หมวดที่ 2 โถงต้อนรับห้องน้ำสาธารณะลิฟต์และทางสัญจรภายในอาคาร	- โถงต้อนรับ - ห้องน้ำสาธารณะ - ลิฟท์(กรณีที่อาคาร สูงมากกว่า 4 ชั้น) - ทางสัญจรภายในอาคาร
หมวดที่ 3 ห้องพักแบบ Standard (รวมการเดินระเบียงและห้องน้ำ)	- ทางเดิน หรือระเบียงนอกห้องพัก (ทุกชั้น) - ขนาดและความสูงของห้องพัก - องค์ประกอบภายในห้องพัก - เฟอร์นิเจอร์ในห้องพัก - เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องพัก - ห้องน้ำในห้องพัก

[1] ภาคผนวก ก มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยวประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7.1 แสดงมาตรฐานประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว (ต่อ)

หมวดที่ 4 ห้องพักแบบ Suite	ต้องมีองค์ประกอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัย การตกแต่ง เฟอร์นิเจอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า ของใช้และห้องน้ำไม่น้อยกว่าห้องพักแบบ standard
หมวดที่ 5 ห้องอาหาร คอฟฟี่ช็อป บาร์และครัว	- ห้องอาหาร - คอฟฟี่ชอป - บาร์ ครัว - ห้องน้ำสำหรับห้องอาหาร
หมวดที่ 6 ส่วนบริการ ด้านสันทนาการและสระว่ายน้ำ	- สระว่ายน้ำ - ห้องน้ำสำหรับส่วนบริการด้านสันทนาการ
หมวดที่ 7 บุคลากรและการบริการ	- พนักงานทุกส่วนและทุกระดับ - กลุ่ม Doorman, Porter - กลุ่ม Check in, Rooming the Guest, Check out - กลุ่ม Guest Service - กลุ่มอาหารเช้า และบุฟเฟ่ - กลุ่มห้องอาหาร
หมวดที่ 8 ระบบความปลอดภัย ในพื้นที่ทั่วไป	- ระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัย - ระบบความปลอดภัยทั่วไป
หมวดที่ 9 ทรัพยากร ชุมชนแวดล้อมและ ส่วนสนับสนุนการบริการ	- ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและการประหยัดพลังงาน - ด้านชุมชน สังคมและสิทธิมนุษยชน
หมวดที่ 10 ส่วนของพนักงาน	- ด้านสนับสนุนการบริการ - ด้านส่งเสริมสวัสดิการ
หมวดที่ 11 คุณลักษณะเสริมอื่นๆ	- กิจกรรมเสริม - การเป็นที่ยอมรับของบุคคลและองค์กรภายนอก - สวัสดิการเสริมสำหรับพนักงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2 หลักการออกแบบสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์

การออกแบบรีสอร์ทเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีการออกแบบโดยใช้สถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประยุกต์ จึงรวบรวมข้อมูลทางสถาปัตยกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยามาเพื่อใช้ในการออกแบบต่อไป

สถาปัตยกรรมของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ที่พักอาศัย และ ศาสนาคาร

7.2.1 ที่พักอาศัย

การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ตั้งแต่สมัยอดีตมีความสัมพันธ์กับปัจจัยทางภูมิศาสตร์ กล่าวคือ ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้แหล่งอาหารและในที่ซึ่งมีความปลอดภัยสำหรับอยุธยาตั้งอยู่ในที่ราบลุ่มดินดอน สามเหลี่ยมเจ้าพระยาตอนล่างสภาพโดยทั่วไปของพื้นที่อุดมสมบูรณ์ สามารถผลิตอาหารได้เพียงพอกับความต้องการของชุมชน

ขณะเดียวกันที่ตั้งของอยุธยายังตั้งอยู่ในบริเวณที่แม่น้ำเจ้าพระยาลพบุรี แม่น้ำป่าสักไหลมาบรรจบกัน ทำให้ปลอดภัยและสามารถใช้แม่น้ำลำคลองเหล่านี้เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อค้าขายและเข้าถึงแหล่งทรัพยากรที่มีอยู่มากมายในหัวเมืองอื่นๆทางหัวเมืองเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือตลอดจนอาณาจักรที่อยู่ลึกเข้าไปเช่นอาณาจักรล้านนา ล้านช้าง และพุกามได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตามสภาพภูมิประเทศของอยุธยาซึ่งเป็นที่ราบลุ่มเมื่อถึงฤดูน้ำหลากจะมีน้ำท่วมขังกินเวลานานทำให้เป็นอุปสรรคต่อการตั้งถิ่นฐานแต่ชาวอยุธยาและผู้ที่อาศัยอยู่ในบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างได้ใช้ภูมิปัญญาในการแก้ปัญหาโดยการ ปลูกเรือนใต้ถุนสูงพ้นน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วม เมื่อน้ำลดพื้นดินแห้งดีแล้วสามารถใช้ประโยชน์จากบริเวณใต้ถุนเรือนซึ่งเป็นที่โล่งทำกิจกรรมภายในครัวเรือน เช่น จักสาน ทอผ้า เลี้ยงลูก หรือใช้สำหรับเก็บอุปกรณ์จับปลาและเครื่องมือทำนา บ้านเรือนของชาวอยุธยามี 2 ลักษณะคือ

1) เรือนเครื่องผูก เป็นเรือนของชาวบ้านโดยทั่วไปที่ปลูกด้วยวัสดุที่ไม่คงทนถาวรมากนัก ล้วนเป็นวัสดุธรรมชาติที่มีเนื้ออ่อน อาทิ ไม้ไผ่ ไม้รวก ต้นหมาก ใบจาก หญ้าคา แฝก หวาย ทางมะพร้าว เป็นต้น มักปลูกเป็นขนาดย่อม ๆ เหมาะสำหรับครอบครัวเล็กอยู่อาศัย โครงสร้างและส่วนประกอบเรือนแต่ละส่วนทรงตัวอยู่ได้ด้วยเส้นตอกและเส้นหวายผูกรั้งเอาไว้ จึงเรียกว่า เรือนเครื่องผูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.1 เรือนเครื่องผูก

ที่มา : หนังสือ"เรือนเครื่องผูก" โดย รศ.เสนอ นิลเดช กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2541.

2) เรือนเครื่องสับ เป็นเรือนของผู้มีฐานะ เช่น ขุนนางหรือเจ้านาย ซึ่งเป็นเรือนที่สร้างอย่างประณีตด้วยวัสดุธรรมชาติที่คงทนแข็งแรง ซึ่งได้แก่ ไม้แก่นและแผ่นกระดาน สามารถปลูกขึ้นเป็นรูปทรงเรือนด้วยวิธีเข้าปากไม้ โดยการบากไม้เป็นร่องแล้วนำมาติดตรึงกันตลอดทั้งตัวเรือน ซึ่งวิธีการนี้เรียกกันว่า "วิธีการสับปากไม้"อันเป็นที่มาของชื่อเรือนว่า "เรือนเครื่องสับ" ส่วนอีกชื่อหนึ่งที่นิยมเรียกไม่แพ้กันว่า "เรือนฝากระดาน" นั้นก็มีที่มาจากฝาบ้านที่ทำด้วยแผ่นกระดานนั่นเองกล่าวกันว่าเรือนเครื่องสับอาศัยความรู้กลวิธีและฝีมือในการปลูกสร้างสูงกว่าการปลูกเรือนชนิดเครื่องผูกมากและก็มีระดับสูงต่ำแตกต่างกันออกไปในด้านรูปแบบความงามและคติ

ภาพที่ 7.2 คุ้มขุนแผน เรือนเครื่องสับอยุธยา

ที่มา : https://www.muangboranmuseum.com สืบค้นวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ.2563

3) พระราชวัง ตั้งอยู่ในบริเวณเกาะเมือง 3 แห่ง คือ พระราชวังหลวง ซึ่งในปัจจุบันเรียกว่า วังโบราณเป็นที่ประทับของพระมหากษัตริย์ วังหน้าเป็นที่ประทับของพระมหาอุปราชในตำแหน่ง กรมพระราชวังบวรสถานมงคล ได้แก่ วังจันทร์ หรือวังจันทรเกษม วังหลังเป็นที่ประทับของ กรมพระราชวังบวรสถานพิมุข นอกจากนั้นยังมีพระราชวังตั้งอยู่นอกกรุงศรีอยุธยา เพื่อใช้เป็นที่เสด็จประพาส เช่น วังที่เกาะบางปะอิน ตำหนัก พระนครหลวง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตำหนักธารเกษม ซึ่งตั้งอยู่ใกล้พระพุทธบาท สระบุรี เป็นต้น นอกจากวังที่ประทับในกรุงศรีอยุธยาแล้วยังมีพระราชวังอีกแห่งหนึ่งซึ่งสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชที่จังหวัดลพบุรี ได้แก่ พระนารายณ์ราชนิเวศน์ ซึ่งพระราชวังแห่งนี้มีปราสาทหลายหลัง และหมู่ตำหนักต่างๆ อีกหลายหมู่

พระราชวังหลวงของกรุงศรีอยุธยา มีเนื้อที่ราว 150 ไร่ ตั้งอยู่ด้านเหนือของเกาะเมือง ติดกับกำแพงเมืองทางทิศเหนือและแม่น้ำลพบุรี ปัจจุบันอาคารต่าง ๆ ในบริเวรพระราชวัง ได้พังทลายไปเกือบหมดแล้ว ยังเหลืออยู่แค่ซากฐานอาคารที่ก่อด้วยอิฐเท่านั้น แบ่งออกเป็นเขตต่างๆดังนี้

- บริเวณเขตพระราชฐานชั้นนอก หรือท้องสนามหน้าจักรวรรดิ เป็นที่ตั้งของพระที่นั่งจักรวรรดิ์ไพชยนต์ และส่วนราชการต่าง ๆ เช่น ศาลาลูกขุน ศาลหลวง ศาลาบัญชี ศาลาขุนนาง คลังปืนใหญ่ และโรงราชรถเป็นต้น
- บริเวณเขตพระราชฐานชั้นกลาง เป็นที่ตั้งของพระมหาปราสาทสามหลัง ได้แก่พระที่นั่งวิหารสมเด็จ พระที่นั่งสรรเพชญมหาปราสาท พระที่นั่งสุริยาสน์อมรินทร์ นอกจากนี้ยังเป็นที่ตั้งของคลังมหาสมบัติ โรงช้างเผือก โรงม้า เป็นต้น
- บริเวณเขตพระราชฐานชั้นใน เป็นที่ตั้งของพระที่นั่งบรรยงก์รัตนาสน์ โรงเครื่องต้น และที่อยู่ของฝ่ายใน นอกจากนี้ยังมีพระที่นั่งตรีมุข ในปัจจุบันพบเป็นซากฐาน, สวนไพชยนต์เบญจรัตน์ อันเป็นที่ตั้งของพระคลังมหาสมบัติ ได้แก่ คลังศุภรัตน์ คลังพิมานอากาศ คลังวิเศษ โรงราชรถ คลังแสง เป็นต้น เช่นเดียวกับหอพระเทพบิดร และหอพระมณเฑียรธรรม และสวนองุ่น เป็นสวนหลวงประจำพระราชวัง มีตำหนักสระแก้ว ตำหนักสวนกระต่าย และตำหนักศาลาลวดตั้งอยู่บริเวณนี้ วัดพระศรีสรรเพชญ เป็นวัดหลวงประจำพระราชวัง

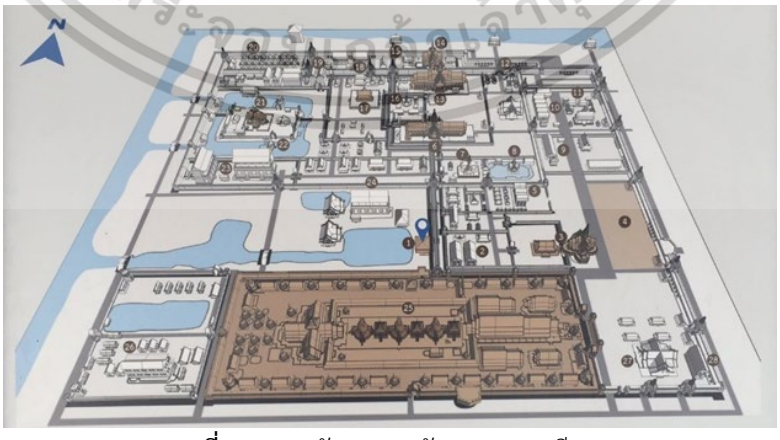

ภาพที่ 7.3 แผนผังพระราชวังหลวง กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : พระราชวังหลวงในกรุงศรีอยุธยา 30 มกราคม พ.ศ.2563 http://huexonline.com

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.2.2 ศาสนาคาร

จำแนกรูปแบบตามวิวัฒนาการได้ 3 ระยะ คือ

1) ระยะแรก ศิลปะอยุธยาตอนต้น (พ.ศ. 1893-2031) เมื่อแรกตั้งกรุงศรีอยุธยานั้น รสนิยมแบบเขมรของชนชั้นนำที่เคยใกล้ชิดกับทางกัมพูชายังคงเข้มข้น เห็นได้จากการสถาปนาพระมหาธาตุทรงปรางค์ รวมทั้งวัดที่มีปรางค์เป็นประธานหลายแห่ง อย่างไรก็ดีรูปแบบงานช่างจากกลุ่มเมืองสุพรรณบุรีเช่น เจดีย์แปดเหลี่ยมก็เริ่มเข้ามามีบทบาท และยังได้เริ่มพบเจดีย์ทรงระฆังที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์กับทางสุโขทัยและพุทธศาสนาจากลังกา โบสถ์ วิหารนิยมทำขนาดใหญ่มีอาคารโถงสี่เหลี่ยม ตัวอาคาร ผนัง เสาก่อด้วยอิฐ ผนังอาคารเจาะเป็นช่องแคบๆ คล้ายลูกกรงเรียกว่าลูกฟักสำหรับระบายลม และให้แสงแดดส่องผ่านเข้าไปได้

2) ระยะที่สอง ศิลปะอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 2032 - 2172) ลักษณะสำคัญของศิลปะสมัยอยุธยาตอนกลางคือความหลากหลายที่เปลี่ยนแปลงไปตามปัจจัยทางประวัติศาสตร์ เช่น การติดต่อกับชุมชนภายนอกมากขึ้น ได้แก่สุโขทัยและล้านนา มีผลให้ความนิยมในวัฒนธรรมเขมรเริ่มที่จะจางลงไป เห็นได้จากการสร้างปรางค์เป็นประธานของวัดเริ่มลดลง ขณะที่วัดหลวงขนาดใหญ่อย่าง วัดพระศรีสรรเพชญ์ได้เปลี่ยนมาสร้างเจดีย์ทรงระฆังเป็นหลักของวัดแทนที่ปรางค์ที่เคยมีมาก่อนส่วนโบสถ์ วิหารลดขนาดเล็กลง ก่อผนังทึบเจาะช่องระบายลมแคบๆ มีบานประตู 2-3 ช่อง

3) ระยะที่สาม ศิลปะอยุธยาตอนปลาย (พ.ศ.2173 - 2310) เริ่มนับจากสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง ปราบดาภิเษกขึ้นเป็นกษัตริย์กรุงศรีอยุธยาโดยมีภูมิหลังจากสามัญชน จึงเกิดงานก่อสร้างที่แสดงสัญลักษณ์ของสิทธิอันชอบธรรมของพระองค์ขึ้นมากมาย เช่น การฟื้นฟูระบบการสร้างวัดหลวงที่ใช้ปรางค์เป็นประธานของวัด เช่น วัดไชยวัฒนาราม เพื่อแสดงความหมายของการเป็นศูนย์กลางจักรวาลชัดเจน ปรางค์บริวารที่ตั้งอยู่ทั้งสี่มุมบนฐานไพที สร้างขึ้นเพื่อเน้นความสำคัญของปรางค์ประธาน เป็นแบบอย่างของปรางค์สมัยอยุธยาตอนปลายได้ จากส่วนเรือนธาตุที่เล็กลงจนไม่สามารถเจาะคูหาหรือใช้พื้นที่ภายในเรือนธาตุได้ เป็นแบบอย่างให้กับกาสร้างปรางค์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น แบบอย่างของปรางค์สมัยอยุธยาตอนปลายได้ จากส่วนเรือนธาตุที่เล็กลงจนไม่สามารถเจาะคูหาหรือใช้พื้นที่ภายในเรือนธาตุได้ เป็นแบบอย่างให้กับกาสร้างปรางค์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 7.4 เจดีย์วัดพระศรีสรรเพชญ์

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2563

ภาพที่ 7.5 วัดไชยวัฒนาราม

ที่มา : ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส, ถ่ายเมื่อ 28 กรกฎาคม พ.ศ.2563

ฐานอาคารมีลักษณะเฉพาะนิยมทำเป็นรูปโค้งคล้ายท้องเรือ การเจาะหน้าต่างที่ผนังอาคารตกแต่งซุ้มประตูหน้าต่างอย่างประณีต ใช้กระเบื้องเคลือบมุงหลังคา นำเอาศิลปะการก่อสร้างอาคารของยุโรปมาผสม เช่น การเจาะหน้าต่างโค้งแบบศิลปะโกธิค สร้างอาคารสองชั้น โบสถ์ วิหารถูกสร้างขึ้นตามแบบใหม่ เช่น พระนารายณ์ราชนิเวศ จังหวัดลพบุรี ตำหนักพระพุทธโฆษาจารย์ วิหารวัดตึก วิหารวัดเจ้าย่า จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.3 หลักการออกแบบอาคารเพื่อคนทั้งมวล

Universal Design (UD) หมายถึง การออกแบบเพื่อทุกคน คือคนทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย วัยเด็ก วัยหนุ่ม หรือวัยชรา เด็กเล็ก สตรีมีครรภ์ ตลอดจนผู้พิการประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นแนวคิดในการออกแบบทั้งสภาพแวดล้อม สิ่งอำนวยความสะดวกจนถึงเครื่องมือและเฟอร์นิเจอร์ โดยมีหลักในการออกแบบเพื่อการใช้งานที่สะดวกสบายปลอดภัย เหมาะสมสำหรับทุกคนและไม่ต้องมีการดัดแปลงพิเศษหรือเฉพาะเจาะจงเพื่อบุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยองค์ประกอบของ UD ซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล มีหลักทั้งสิ้น 7 ประการ คือ[2]

1) Equitability: ความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการใช้ประโยชน์
2) Flexibility: มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้
3) Simple and Intuitive: ใช้งานง่ายไม่ยุ่งยาก
4) Perceptible Information: ข้อมูลชัดเจน สื่อความหมายเป็นที่เข้าใจ
5) Tolerance for error: มีระบบป้องกันอันตราย
6) Low Physical Effort: เบาแรงช่วยทุ่น แรงกาย
7) Size and Space: มีพื้นที่สำหรับการใช้งานได้อย่างเหมาะสมกับคนทุกรูปร่าง

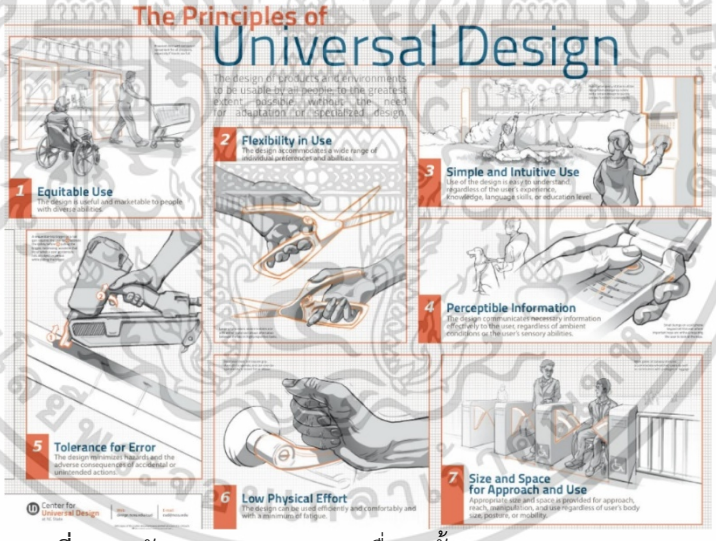

ภาพที่ 7.6 หลักการออกแบบอาคารเพื่อคนทั้งมวล (Universal Design)

ที่มา : Universal Design for Learning in HCPSS. 2559 สืบค้นวันที่ 4 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

โดยหลัก 7 ประการของการของการออกแบบเพื่อทุกคน (Universal Design) มีรายละเอียดดังนี้[3]

1) **มีความเสมอภาค (Equitable Use)** การออกแบบสามารถสร้างความเท่าเทียมกันในการใช้สอยของผู้ใช้ ที่ตั้งไว้ตามความสามารถ โดยคำนึงถึงความสะดวก ปลอดภัย หลีกเลี่ยงการแบ่งแยกใช้สอยและงานออกแบบที่ดึงดูดน่าสนใจจากประชาชนทั่วไป

---

[2] ที่มา : สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558

[3] ที่มา : สราญภัทร อนุมัติราชกิจ. อารยสถาปัตย์ในสังคมไทย : ศึกษากรณีผู้สูงอายุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) **มีความยืดหยุ่น (Flexibility in Use)** รองรับการใช้สอยจากผู้ใช้ที่หลากหลาย โดยอาจมีหลายทางเลือกที่สามารถใช้งานได้สะดวก ทั้งการใช้งานมือขวา หรือมือซ้ายก็ได้ อำนวยความสะดวกที่ผู้ใช้สามารถปรับการใช้งานเมื่อต้องการความถูกต้องแม่นยำมากขึ้น และสามารถปรับเปลี่ยนการใช้งานตามการเคลื่อนไหวของผู้ใช้ได้
3) **เรียบง่ายและเข้าใจได้ง่าย (Simple and Intuitive Use)** การออกแบบควรง่ายต่อการเข้าใจโดยไม่คำนึงถึงประสบการณ์ ความรู้ ภาษา หรือระดับความชำนาญของผู้ใช้ ฉะนั้นการออกแบบต้องเรียบง่าย ผู้ใช้งานสามารถใช้งานได้โดยง่ายจากสามัญสำนึก มีข้อแนะนำการใช้ที่สำคัญ โดยไม่คำนึงถึงการรู้หรือไม่รู้หนังสือ หรือความหลากหลายทางภาษา และผู้ใช้งานสามารถประเมินผลการใช้งานหรือคำแนะนำถึงการใช้งานหลังจากใช้งานออกแบบนั้นแล้ว
4) **เป็นข้อมูลที่ชัดเจน (Perceptible Information)** งานออกแบบสามารถสื่อสารข้อมูลที่จาเป็นกับผู้ใช้งานได้ โดยปราศจากข้อจำกัดของผู้มีความบกพร่องทางประสาทสัมผัส งานออกแบบควรมีป้ายบอกเป็นสัญลักษณ์การใช้พื้นผิวต่างสัมผัส หรือสีสันที่ตัดกันกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ และการแนะน าการใช้งานหลากหลายสื่อ (เช่น มีทั้งสัญลักษณ์, อักษรเบรลล์, สัญญาณเสียงประกอบกัน)
5) **ทนทานต่อการใช้งานที่ผิดพลาดและเกิดอันตราย (Tolerance for Error)** การออกแบบควรลดอันตรายหรืออุบัติเหตุต่างๆ อันอาจจะเกิดขึ้นได้โดยไม่ตั้งใจ โดยมีการออกแบบการเตือนอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นไว้ เช่น มีพื้นผิวต่างสัมผัสแบบเตือนอันตราย (Warning Block) ไว้ก่อนถึงทางลาดหรือการออกแบบที่เตรียมอุปกรณ์เพื่อให้เกิดความปลอดภัยไว้ (เช่น ราวจับในที่ต่างๆ)และการออกแบบที่ปูองกันการเข้าถึงในส่วนที่เป็นอันตราย
6) **มีความสะดวกและทุ่นแรงกายในการออกกำลัง (Low Physical Effort)** การออกแบบที่มีความสะดวกต่อการใช้งานง่ายด้วยท่าทางปกติ โดยใช้ก าลังตามปกติไม่ต้องออกแรงมากหรือต้องพยายามใช้งานหลายครั้ง ขนาด สถานที่ที่เหมาะสม Size and Space for Approach and Use) ขนาดและพื้นที่ใช้งานที่เหมาะสม สามารถใช้งานได้อย่างสะดวก ทั้งการเอื้อม การจับโดยปราศจากเงื่อนไขของข้อจำกัดทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว อุปกรณ์หรือการออกแบบในจุดที่สำคัญต้องสามารถมองเห็นชัดเจนไม่ว่าจะมองขณะยืนหรือนั่งในรถล้อเลื่อน และจัดเตรียมพื้นที่ใช้งานที่เหมาะสมกับการเข้าถึงและใช้สอย คำนึงถึงบุคคลทั่วไป บุคคลที่ต้องมีผู้ดูแล หรือมีอุปกรณ์ช่วยเหลือ เช่น รถล้อเลื่อน ไม้เท้า ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.4 แนวคิดและแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และพื้นที่ว่าง

จากอดีตสู่ปัจจุบัน แนวคิดในการออกแบบไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเกดิ รูปทรงหรือที่ว่างทางสถาปัตยกรรม ล้วนมาจากปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรมโดยตรง เช่น สถานที่ เวลา และบริบท ขณะเดียวกันกระแสการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบบริโภคนิยมและกระแสโลกาภิวัฒน์ รวมไปถึงบริบทแวดล้อมอื่นๆ ในปัจจุบันทำให้การดำรงอยู่ของสถาปัตยกรรมมิได้มีหน้าที่เพียงเพื่อการใช้สอยหรืออาศัยอยู่ไปวันๆ นักออกแบบได้พยายามสร้างบทบาทของสถาปัตยกรรมให้มีปฏิสัมพันธ์กับภูมิทัศน์ พื้นที่ว่าง รวมถึงกิจกรรม บริบทแวดล้อม และพฤติกรรมมนุษย์ให้มีมิติมากขึ้น [4]

ภาพที่ 7.7 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์ และพื้นที่ว่าง
ที่มา : นิรันดร ทองอรุณ, 2553

7.4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง

1) การออกแบบและวางแผนกับกระบวนการทางพฤติกรรม

วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้กล่าวถึงพฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อมในเรื่องการออกแบบและวางแผนกับกระบวนการทางพฤติกรรมว่า พฤติกรรมมนุษย์ย่อมเกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมกายภาพ และสภาพแวดล้อมกายภาพมีส่วนในการส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อพฤติกรรมที่เกิดขึ้นงานออกแบบและวางแผนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวกับการจัดระเบียบสภาพแวดล้อมกายภาพ จึงเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ โดยเป้าหมายของการออกแบบและวางแผนกับกระบวนการทางพฤติกรรม ได้แก่ การก่อให้เกิดสุนทรีภาพของรูปทรง การก่อให้เกิดการสื่อความหมายทางสัญลักษณ์ และการก่อให้เกิดการตอบสนองความต้องการทางหน้าที่ใช้สอย

2) กลไกสำคัญของการควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใน

สภาพแวดล้อมของมนุษย์ที่อยู่รวมกันประเด็นของพื้นที่ในสถาปัตยกรรมที่มีการอยู่รวมกันของมนุษย์ วิมลสิทธิ์ หรยางกูร ได้กล่าวถึงประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน และเป็นกลไกสำคัญของการควบคุมพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมของ

[4] นิรันดร ทองอรุณ, วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธันวาคม 2553. **"ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง : คุณภาพของการปรับเปลี่ยนที่ว่าง กิจกรรม และบริบท"**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มนุษย์ที่อยู่รวมกัน อันได้แก่ การมีอาณาเขตครอบครอง (territoriality) พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล (personal space behavior) และภาวะเป็นส่วนตัว (privacy)

3) ประเด็นสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์และสภาพ

แวดล้อมที่เกี่ยวข้องในการออกแบบสถาปัตยกรรมจากประเด็นดังที่กล่าวมาอาจวิเคราะห์ได้ว่า มีประเด็นสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบสถาปัตยกรรมคือ พฤติกรรมมนุษย์และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ โดยมีสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นกลไกในการขับเคลื่อนและตอบสนองซึ่งกันและกัน ตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

- **มนุษย์** การตอบสนองจะสะท้อนออกมาในพฤติกรรมมนุษย์ อันประกอบด้วย การมีอาณาเขตครอบครอง พฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคล และภาวะเป็นส่วนตัว
- **การออกแบบ** การตอบสนองจะสะท้อนออกมาในการออกแบบงานสถาปัตยกรรม อันประกอบด้วย ที่ว่าง รูปทรง ความงาม ประโยชน์ใช้สอย เทคโนโลยี ฯลฯ
- **สภาพแวดล้อมกายภาพ** การตอบสนองจะสะท้อนออกมาในลักษณะของ บริบท ที่ว่าง/ พื้นที่ว่าง ภูมิทัศน์/ พืชพรรณ/ ธรรมชาติ ภูมิประเทศ/ ภูมิอากาศ ฯลฯ

4) ขนาดและรูปทรงของการเว้นที่ว่างส่วนบุคคล

ในประเด็นของพฤติกรรมที่เว้นว่างส่วนบุคคลนั้น วิมลสิทธิ์ หรยางกูร มีประเด็นของขนาดและรูปทรงของที่เว้นว่างส่วนบุคคล โดยอ้างถึงการศึกษาเกี่ยวกับระยะห่างต่างๆ ระหว่างบุคคล ที่สัมพันธ์กับลักษณะของการกระทำต่อกัน (Hall, 1966) ในหนังสือ “The Hidden Dimension” ว่าการมีอาณาเขตครอบครองถือเป็นวิธีการแสดงการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง Hall เสนอว่าบุคคลมีระยะห่างระหว่างกันที่เหมาะสมกับการกระทำที่มีต่อกันและกับการสัมผัสที่เกิดขึ้น แบ่งเป็น 4 ระยะด้วยกัน คือ ระยะใกล้ชิด (intimate distance) ระยะส่วนบุคคล (personal distance) ระยะสังคม (social distance) และระยะสาธารณะ (public distance) ซึ่งแปรผันตามความสัมพันธ์ที่มีต่อกัน และตามประเภทของกิจกรรม

7.4.2 การจัดลำดับที่ว่าง ลานโล่งภายในอาคาร

สถาปนิกชาวอินเดีย ชาร์ลส์ คอร์เรีย (Charles Correa) กล่าวถึงการลดหลั่นของความเป็นสาธารณะ และความเป็นส่วนบุคคล ว่าสามารถนำมาจัดลำดับโดยมีที่ว่างหรือการใช้ที่ว่างเป็นกลไกสำคัญ โดยกล่าวถึงประเด็นของการจัดลำดับที่ว่าง (ภาพที่ 7.8) ในบริบทของความเป็นอินเดียซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ลำดับ คือ

1. ลำดับแรก คือ ที่ว่างสำหรับใช้สอยส่วนตัวในระดับครอบครัว เช่น ครัว ห้องนอน ห้องเก็บของ เป็นต้น

2. ลำดับที่สอง คือ ที่ว่างสำหรับการติดต่อพูดคุยระหว่างครัวเรือน เช่น พื้นที่หน้าประตูทางเข้าบ้าน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ลำดับที่สาม คือ ที่ว่างสำหรับใช้สอยร่วมกันในระดับชุมชน เช่น พื้นที่ส่วนกลางของชุมชน เป็นต้น

4. ลำดับที่สี่ คือ ที่ว่างขนาดใหญ่สำหรับใช้สอยในระดับเมือง เช่น พื้นที่ที่เป็นที่ชุมนุมของคนทั้งเมือง เป็นต้น

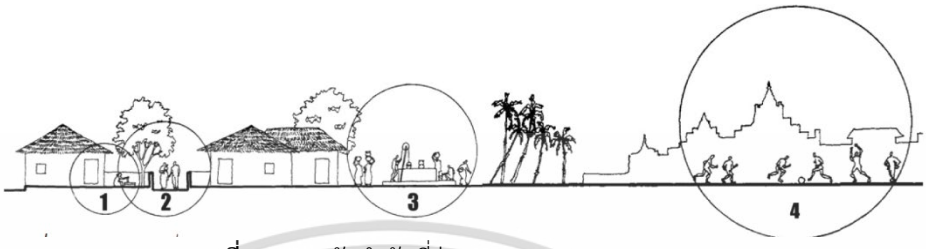

ภาพที่ 7.8 การจัดลำดับที่ว่าง (hierarchy of space)

ที่มา : Charles Correa, 1989. The New Landscape: Urbanisation in the Third World, North America Butterworth Architecture

โดยมีลักษณะที่สำคัญของที่ว่าง 2 แบบ คือ ที่ว่างห่อหุ้ม (covered space) และที่ว่างเปิดโล่งสู่ท้องฟ้า (open-to-sky spaces) กล่าวคือ เป็นที่ว่างที่เกิดขึ้นในแนวราบ (horizontal space) และที่ว่างที่เกิดขึ้นในแนวตั้ง (vertical space) ตามลำดับ เป็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของที่พักอาศัยในอินเดียรวมถึงภูมิภาคในเขตศูนย์สูตร โดยมีลักษณะการประกอบกิจกรรมกลางแจ้งผสมผสานกับการประกอบกิจกรรมส่วนตัวภายในอาคาร และจากการประมาณมีจำนวนการใช้สอยไม่ต่ำกว่า 75 เปอร์เซนต์ ที่เกิดขึ้นในบริเวณที่ว่างเปิดโล่งสู่ท้องฟ้า ซึ่งนับเป็นพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพในการใช้งานสูง

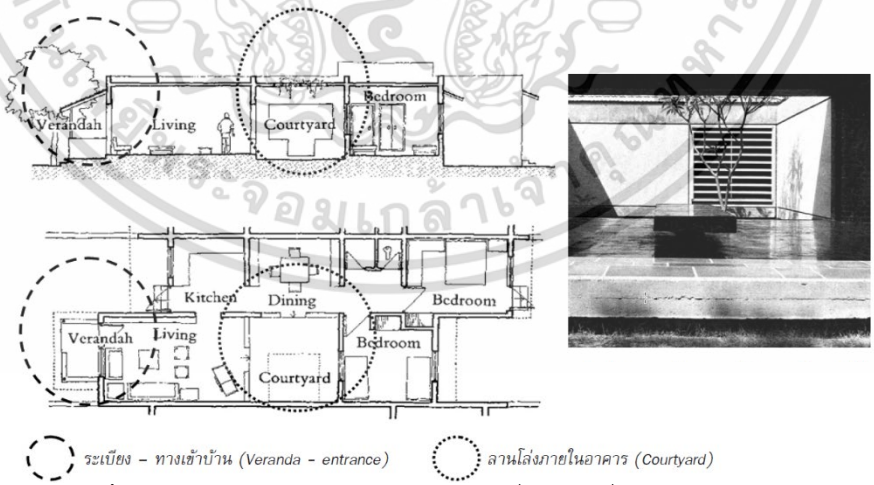

ภาพที่ 7.9 แสดงรูปตัดและผังอาคารกับการจัดที่ว่างและที่ว่างเปิดโล่งสู่ท้องฟ้า

ที่มา : Hasan – Uddin Khan, 1987. Charles Correa: Architect in India, North America Butterworth Architecture

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนปัจจัยในการออกแบบรูปทรงสถาปัตยกรรม (buildform condition) ในที่ว่างที่เชื่อมต่อพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร (enclosed room) และพื้นที่ปิดโล่งสู่ท้องฟ้า โดยใช้ ระเบียง– เฉลียง (veranda/terrace) ร้านปลูกไม้เลื้อย – เรือนหลังคาโปร่ง (pergola) และลานโล่งภายใน (tree – shade courtyards) (ภาพที่ 7.9) ถือเป็นการคลี่คลายแนวทางในการออกแบบ อันประกอบด้วยสุนทรียศาสตร์ การบรรลุในประโยชน์ใช้สอย โดยตอบสนองความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมมนุษย์และสภาพแวดล้อม

7.4.3 ที่ว่างที่สัมพันธ์กับกิจกรรมและพฤติกรรมมนุษย์

ลำดับและการจัดลำดับ (Sequence and Hierarchy) กรณีศึกษาเรือนไทยภาคกลาง มีประเด็นความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่างตามลักษณะของกิจกรรมและพฤติกรรมในการใช้งาน ดังที่แสดงในภาพที่ 7.10 ซึ่งประกอบด้วย

- ลำดับของการเข้าถึง (sequence of access) โดยเริ่มจากพื้นที่สาธารณะ เช่น ลานหรือทางสัญจรหน้าบ้านต่อมายังพื้นที่บริเวณทางเข้าบ้านโดยอาจเป็นรั้วหรือประตูบ้าน จากนั้นผ่านมายังพื้นที่ภายในบ้าน เช่น ลานหน้าบันไดที่ขึ้นสู่ตัวบ้าน (องค์อาคาร) เข้าสู่โถงภายในอาคารซึ่งอาจเป็นผังแบบกึ่งเปิดโล่งที่มีชายคา และสุดท้ายเป็นพื้นที่ภายในอาคารที่มีลักษณะปิดล้อม เช่น มีผนัง มีบานประตูหน้าต่าง เรียงลำดับต่อเนื่องจากห้องด้านนอก เช่น ห้องรับแขก ไปจนถึงห้องที่มีความเป็นส่วนตัวสูงสุด เช่น ห้องนอน เป็นต้น

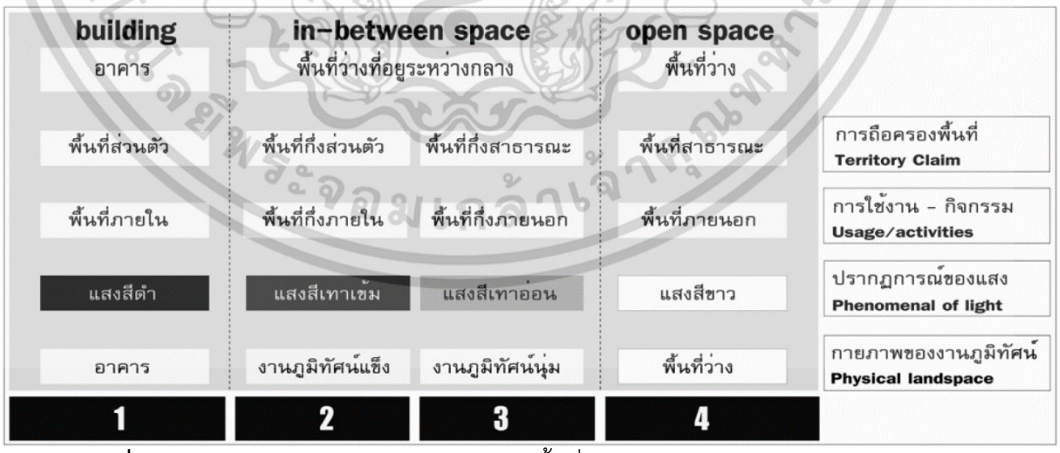

ภาพที่ 7.10 ความสัมพันธ์ของสถาปัตยกรรมกับพื้นที่ว่างตามกิจกรรมและพฤติกรรมใช้งาน

ที่มา : นิรันดร ทองอรุณ, 2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

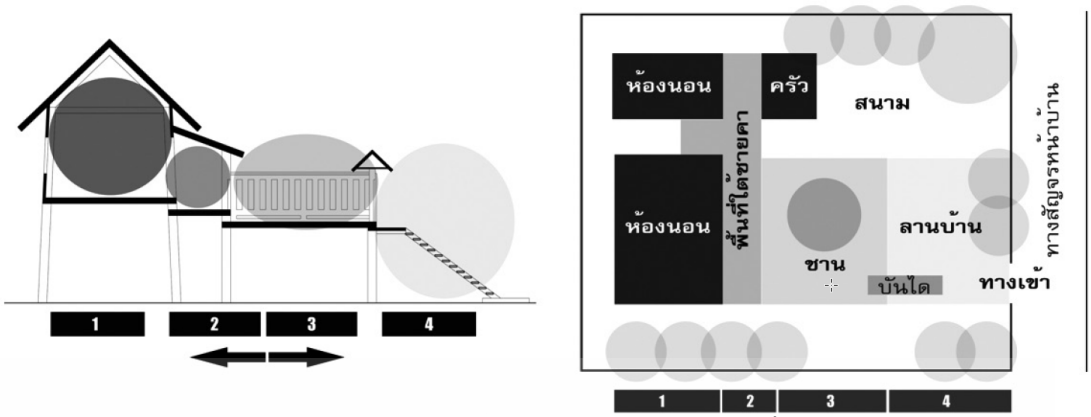

ภาพที่ 7.11 รูปตัดและผังบริเวณบ้านไทยแสดงความต่อเนื่องของพื้นที่และการใช้สอย
ที่มา : นิรันดร ทองอรุณ, 2553

- การจัดลำดับที่ว่าง (hierarchy of space) ในการถือครองพื้นที่ (territories claim) ของพื้นที่สาธารณะ (public) พื้นที่กึ่งสาธารณะ (semi – public) พื้นที่กึ่งส่วนตัว (semi – private) และพื้นที่ส่วนตัว (private) ซึ่งจะแปรตามลำดับของการเข้าสู่ภายในอาคาร
- การจัดลำดับลักษณะทางกายภาพของสถาปัตยกรรมของพื้นที่ภายนอกอาคาร (outdoor) พื้นที่กึ่งภายนอกอาคาร (semi-outdoor) พื้นที่กึ่งภายในอาคาร (semi-Indoor) และพื้นที่ภายในอาคาร (indoor)
- การจัดลำดับปรากฏการณ์ของแสง (phenomenal of light) ของพื้นที่ภายนอกอาคารที่เปรียบได้กับแสงสีขาว (white) พื้นที่กึ่งภายนอกอาคารที่เปรียบได้กับแสงสีเทาอ่อน (light - grey) พื้นที่กึ่งภายในอาคารที่เปรียบได้กับแสงสีเทาเข้ม (dark - gray) และพื้นที่ภายในอาคารที่เปรียบได้กับแสงสีดำ (black)
- การจัดลำดับลักษณะทางกายภาพของงานภูมิทัศน์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างกลางของสถาปัตยกรรมและพื้นที่ว่างที่อยู่โดยรอบ โดยมีความสัมพันธ์กับการลดหลั่นของรูปทรงและสัดส่วนอาคาร (reduce form/scale) (ภาพที่ 7.11) แต่ทั้งนี้กรณีดังกล่าวไม่ได้เป็นบทสรุปที่ตาตัวเสมอไป โดยการจัดลำดับในประเด็นต่างๆ อาจมีการจัดลำดับสลับไปตามความเหมาะสมหรือปัจจัยที่แวดล้อมบางอย่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5 ความเป็นไปได้ทางด้านการเงิน

7.5.1 เงินลงทุนของโครงการ

1) เงินลงทุนส่วนที่ดิน

ราคาที่ดิน ไร่ละ 4 ล้านบาท มีที่ดินขนาด 14.5 ไร่ (23,000 ตร.ม.)

ดังนั้นราคาที่ดิน	58,000,000	บาท
ค่าถมที่ดิน	300,000	บาท/ไร่
ดังนั้นค่าถมที่ดิน	4,350,000	บาท
รวมเงินลงทุนในส่วนที่ดิน	62,350,000	บาท

2) เงินลงทุนส่วนค่าก่อสร้าง

ตารางที่ 7.2 แสดงค่าก่อสร้างในส่วนต่างๆของโครงการ

องค์ประกอบโครงการ	ขนาดพื้นที่ (ตร.ม.)	อัตราค่าก่อสร้าง (บาท/ตร.ม.)	ค่าก่อสร้าง (บาท)
1. ส่วนห้องพัก	2,460.00	25,000	61,500,000
2. ส่วนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	1,573.44	25,000	39,336,000
3. ส่วนร้านอาหาร	167.46	25,000	4,186,500
4. ส่วนบริการสาธารณะ	79.67	25,000	1,991,750
5. ส่วนสนับสนุนการเรียนรู้ภูมิปัญญาชุมชน	211.32	20,000	4,226,400
6. ส่วนครัวหลัก	211.54	20,000	4,230,800
7. ส่วนสำนักงานโครงการ	347.71	20,000	6,954,200
8. ส่วนซักรีดและทำความสะอาด	502.46	15,000	7,536,900
9. ส่วนงานระบบและซ่อมบำรุง	338.61	20,000	6,772,200
10. ส่วนลานจอดรถ	978.60	800	782,880
11. ส่วนสปาและนวดแผนไทย	128.70	20,000	2,574,000
12. ส่วนร้านขายของที่ระลึก	149.5	20,000	2,990,000
รวมเงินลงทุนส่วนค่าก่อสร้าง			143,081,630

ดังนั้น	เงินลงทุนค่าที่ดิน	62,350,000	บาท
	เงินลงทุนค่าก่อสร้าง	143,081,630	บาท
	รวมเงินลงทุนของโครงการ	**205,431,630**	**บาท**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7.5.2 รายได้ของโครงการ

1) รายได้จากส่วนห้องพัก

ตารางที่ 7.3 แสดงรายได้รวมจากห้องพักต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี)

ประเภทห้องพัก	จำนวนห้อง	ราคาต่อคืน[5] (บาท)	รายได้/วัน (บาท)	รายได้ห้องพัก/ปี (บาท)
Deluxe Villa	20	4,500	90,000	32,850,000
Suite Villa	8	6,000	48,000	17,520,000
Plunge Pool Villa	5	10,000	50,000	18,250,000
Two-Bedroom Villa	2	20,000	40,000	14,600,000
รวม	35	40,500	228,000	83,220,000

2) รายได้จากบริการส่วนอื่นๆ

ตารางที่ 7.4 แสดงรายได้รวมต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี)

องค์ประกอบ	อัตราส่วนรายได้จากรายได้ทั้งหมด[6]	รายได้ต่อปี (บาท)
ส่วนห้องพัก	50	83,220,000
ส่วนอาหารและเครื่องดื่ม	30	49,932,000
ส่วนสปาและนวดแผนไทย	10	16,644,000
ส่วนสนับสนุนและบริการต่างๆ	10	16,644,000
รวมรายได้ 166,440,000 บาทต่อปี		

รวมรายได้ของโครงการ 166,440,000 บาท/ปี

แต่เนื่องจากรายได้ของการประกอบกิจการโรงแรมมีความไม่แน่นอนจึงคิดอัตราเข้าพัก 60%

ดังนั้นรายได้ 99,864,000 บาท/ปี

7.5.3 ค่าต้นทุนและรายจ่ายของโครงการ

ต้นทุนของโครงการแบ่งออกเป็น

- **ค่าต้นทุนการบริการ** (อัตราส่วน 20% รายจ่ายจากรายได้ทั้งหมด) ประกอบด้วย ต้นทุนค่าห้องพัก, ต้นทุนค่าอาหารและเครื่องดื่ม และต้นทุนอื่นๆ

---

[5] อ้างอิงจากการศึกษาโครงการตัวอย่าง

[6] สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น. บทวิเคราะห์ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ปี พ.ศ.2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- **ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน** (อัตราส่วน 25% รายจ่ายจากรายได้ทั้งหมด) ประกอบด้วย ค่าจ้างพนักงาน, ค่าสวัสดิการพนักงาน, ค่าไฟฟ้า, ค่าน้ำประปา, ค่าซ่อมบำรุง และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานอื่นๆ

ตารางที่ 7.5 แสดงรายจ่ายรวมต่อปี (กรณีมีการเข้าพักเต็มตลอดปี)

รายการ	อัตราส่วนรายจ่ายจากรายได้ทั้งหมด[7]	รายจ่ายต่อปี (บาท)
ค่าต้นทุนการบริการ	20%	33,288,000
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	25%	41,610,000
รวมรายจ่าย 74,898,000 บาทต่อปี		

แต่เนื่องจากรายได้ของการประกอบกิจการโรงแรมมีความไม่แน่นอนจึงคิดอัตราเข้าพัก 60% ดังนั้นรายจ่าย 44,938,800 บาท/ปี

7.5.4 สรุประยะเวลาคืนทุนของโครงการ

จากข้อมูลทั้งหมดสามารถวิเคราะห์ผลตอบแทนสุทธิต่อปีได้ดังนี้

รายได้	99,864,000	บาท/ปี
รายจ่าย	44,938,800	บาท/ปี
อัตราดอกเบี้ย 7%	3,145,716	บาท/ปี
กำไรสุทธิ	51,779,484	บาท/ปี
ภาษีเงินได้ของกำไร 35%	18,122,819	บาท/ปี
ดังนั้นผลตอบแทนสุทธิ	33,656,665	บาท/ปี

ระยะเวลาการคืนทุน = ค่าใช้จ่ายในการลงทุน/ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อปี

= 205,431,630/33,656,665

= 6.1 หรือ ประมาณ 7 ปี

ดังนั้นหากอยู่ในสภาวะเศรษฐกิจปกติโครงการสามารถคืนทุนในระยะเวลา 7 ปี

[7] สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยีไทยญี่ปุ่น. บทวิเคราะห์ธุรกิจโรงแรมและรีสอร์ท ปี พ.ศ.2553

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 8
การศึกษางานระบบที่เกี่ยวข้องกับโครงการ

การศึกษางานระบบโครงสร้างรวมไปถึงงานระบบประกอบอาคารที่เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยเลือกระบบให้เหมาะสมกับประเภทและลักษณะของโครงกสาร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพการใช้งานสูงสุด ซึ่งการออกแบบอาคารในโครงการนี้ มีงานระบบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) งานระบบโครงสร้าง
   - 1.1) ระบบโครงสร้างใต้ดิน
   - 1.2) ระบบโครงสร้างเหนือดิน
2) งานระบบประกอบอาคาร
   - 2.1) ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง
   - 2.2) ระบบปรับอากาศและระบายอากาศ
   - 2.3) ระบบสุขาภิบาล
   - 2.4) ระบบดับเพลิงและป้องกันอัคคีภัย
   - 2.5) ระบบป้องกันฟ้าผ่า
   - 2.6) ระบบรักษาความปลอดภัย
   - 2.7) ระบบสื่อสารและโทรคมนาคม
   - 2.8) ระบบขนส่งภายในโครงการ
   - 2.9) ระบบการเก็บและกำจัดขยะ

8.1 งานระบบโครงสร้าง

การเลือกใช้งานระบบโครงสร้างโดยการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับการออกแบบอาคาร การก่อสร้างและการบำรุงรักษา เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานของโครงการ รวมไปถึงความทนทานของโครงสร้าง ความเหมาะสมและระยะเวลาการก่อสร้าง แบ่งออกเป็น 2 หมวด ดังนี้

8.1.1 ระบบโครงสร้างใต้ดิน

ระบบเสาเข็มและฐานราก

ดินของพื้นที่โครงการ มีลักษณะเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งสีเทามะกอกอ่อน ถึงเทาแกมเขียวอ่อน เหนียวมาก มีจุดประบ้างเล็กน้อย สีเหลืองมะกอก ถึงน้ำตาลแกมเหลือง มีเม็ดปูนปน โดยมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ตั้งอยู่ติดริมคลองและบึง บริเวณโดยรอบไม่มีอาคารขนาดใหญ่ ดังนั้นเสาเข็มเลือกใช้คือ เสาเข็มตอก (Driven pile) กรรมวิถีการก่อสร้างคือการใช้ปั้นจั่นตอกเสาเข็มลงไปในดินจนได้ความลึกที่ต้องการ ซึ่งวิธีการที่ได้รับความนิยมมากที่สุดเนื่องจากวิธีการก่อสร้างไม่ซับซ้อน และค่าใช้จ่ายไม่สูง และสอดคล้องกับที่ตั้งโครงการที่บริเวณรอบข้างเป็นพื้นที่ว่างและติดริมคลองจึงเหมาะกับการใช้เสาเข็ม

ตอกในโครงการ

ภาพที่ 8.1 แสดงเสาเข็มและการก่อสร้าง

ที่มา : https://www.constructacon.org สืบค้นวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2563

8.1.2 ระบบโครงสร้างเหนือดิน

1) โครงสร้างเสาคาน เลือกใช้ระบบคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อในที่ คือ การใช้วัสดุเสาและคานคอนกรีตที่เสริมด้วยโครงเหล็กข้ออ้อยภายใน หล่อเป็นรูปทรงที่ต้องการ เป็นระบบที่ไม่มีความซับซ้อนในการก่อสร้าง มีความแข็งแรง และทนต่อการไหม้ไฟ

2) โครงสร้างพื้น เลือกใช้ระบบคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อในที่ โดยพื้นคอนกรีตเสริมเหล็กหล่อในที่ของโครงการจะมีการวาง 2 วิธี คือ

- การวางพื้นถ่ายน้ำหนักบนคาน (slab on beam)
- การวางพื้นให้ถ่ายน้ำหนักบนดิน (slab on ground) ซึ่งสามารถทำได้ในชั้นที่ติดหรือใกล้ระดับดิน เพื่อลดปัญหาการทรุดของโครงสร้าง และคานได้เนื่องจากน้ำหนักพื้นทั้งหมดได้ถ่ายลงสู่พื้นดินโดยตรง

3) โครงสร้างผนัง เลือกใช้ผนังชนิดดังนี้

- ผนังก่ออิฐฉาบปูน เป็นผนังที่ใช้อิฐก่อและฉาบทับด้วยปูน ใช้กับโครงสร้างทั่วไปของโครงการ ที่แข็งแรงทนทานและไม่ต้องการระบบพิเศษที่ซับซ้อน
- ผนังก่ออิฐโชว์แนว หรือที่เรียกว่าผนังอิฐเปลือย เป็นผนังที่ใช้อิฐก่อแต่ไม่ฉาบปูนทับ ในส่วนที่ต้องการความพิเศษของการแสดงวัสดุ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ระบบผนังกันเสียง (Sound Isolation) เลือกใช้ในส่วนของพื้นที่ในโครงการที่ต้องการป้องกันเสียง รบกวนจากภายนอก เช่น ห้องประชุม เป็นต้น โดยการใช้วัสดุที่มีคุณสมบัติในการกั้นเสียงไม่ให้ทะลุผ่านห้องหนึ่งไปยังอีกห้องหนึ่ง ทั้งนี้ วัสดุกันเสียงส่วนใหญ่จะใช้กับผนัง เช่น ฉนวนกันเสียง ที่สามารถใช้ได้กับทั้งผนังแบบก่ออิฐและผนังโครงเบา
- ระบบผนังดูดซับเสียง (Sound Absorption) เลือกใช้ในส่วนของพื้นที่ในโครงการที่ต้องการลดการสะท้อนของเสียง หรือลดเสียงก้อง เช่น ห้องทำงาน หรือส่วนนิทรรศการเพื่อลดเสียงรบกวน โดยใช้วัสดุดูดซับเสียงมีทั้งสำหรับผนัง ฝ้าเพดาน และแบบปูพื้น โดยผนังดูดซับเสียง จะเป็นแผ่นบุที่หุ้มด้วยผ้าชนิดพิเศษเคลือบสารไม่ลามไฟ หรือหุ้มด้วยผ้าใยแก้วพิเศษ

4) โครงสร้างหลังคา เลือกใช้โครงสร้างเหล็ก ที่นำเหล็กมาใช้เป็นโครงสร้างทำให้มีลักษณะและน้ำหนักเบา รูปแบบของหลังคาในโครงการอาจมีลักษณะดังนี้ หลังคาแบน (Flat Slab), หลังคาเพิงหมาแหงน (Lean To), ทรงจั่ว (Gable)

8.2 งานระบบประกอบอาคาร

8.2.1 ระบบไฟฟ้าและแสงสว่าง

8.2.1.1 ระบบไฟฟ้าแรงสูง

การทำงานโดยสายไฟฟ้าแรงสูงซึ่งต่อจากสายประธานของการไฟฟ้านครหลวง โดยกำหนดให้แนวการเดินสายไฟฟ้าตามแนวถนนหน้าโครงการเป็นไฟฟ้าแรงสูงกำลัง 12KV เข้าสู่อาคารโดยใช้สายเคเบิ้ลร้อยท่อ (Rigid Steel Conduct) ฝังในดินต่อเข้าไปในห้อง High Voltage Transformer ซึ่งอยู่ใกล้ห้องเครื่องระบบปรับอากาศ ซึ่งมี Transformer 2 ตัว คือเครื่องแรกใช้กับไฟฟ้ากำลังและไฟฟ้าแสงสว่างภายในอาคาร และเครื่องที่สองใช้กับ Chiller Water Pump, Condenser Water Pump, Cooling Water และ AHU ซึ่ง Transformer จะแปลงไฟฟ้าจากกำลังสูงให้เป็นไฟฟ้ากำลังต่ำ โดยส่วนนี้จะเป็นส่วนที่เกิดความร้อนและมีอันตราย ควรออกแบบที่ตั้งเป็นสัดส่วนเพื่อความปลอดภัย

8.2.1.2 ระบบไฟฟ้ากำลัง

ระบบไฟฟ้าทั่วไปมี 3 เฟส 3 สาย ตามมาตรฐานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีแรงดัน 220/380 โวลต์ โดยการติดตั้งสายเคเบิลจากระบบสายส่งของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ในท่อโลหะฝังดินไปยังหม้อแปลงไฟฟ้า และติดตั้งเครื่องวัดกระแสไฟฟ้าต้านแรงสูงของหม้อแปลง เพื่อลดขนาดของแรงดันไฟฟ้า จากนั้นจึงสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าเข้าสู่แผงจ่ายกระแสไฟฟ้าแรงเคลื่อนต่ำ แผงจ่าย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระแสไฟฟ้าแรงเคลื่อนสูงและอุปกรณ์ไฟฟ้าตามลำดับ สำหรับหม้อแปลงไฟฟ้าใช้ชนิดที่ระบายความร้อนด้วยของเหลว (Hermetically Sealed Oil-immersed Type) สามารถตั้งภายนอกอาคารได้เป็นประเภทที่ความชื้นไม่สามารถเข้าสู่หม้อแปลงได้ โดยอุปกรณ์ในระบบไฟฟ้ากำลังประกอบด้วย

1) **Generation System** คือการผลิตพลังงานไฟฟ้าโดยกระบวนการไฟฟ้าพลังน้ำ (Hydroelectric) พลังแสงอาทิตย์ (Solar Energy)
2) **Transmission System** คือวงจรไฟฟ้านากำลังไฟฟ้าจำนวนมากจากต้นกำเนิดไปสู่ศูนย์กลาง แจกจ่าย 1 แห่งหรือมากกว่า จุดปล่อยกระแสไฟฟ้าอาจเป็นสถานีย่อย (Substation) หรือ แผงสวิทช์ทางเดิน ไฟฟ้า (TRANSMISSION SWITCHING) สถานีย่อยซึ่งอยู่ไกลออกไปจะใช้ระบบ SUB-TRANSMISSION SYSTEM
3) **Sub-Transmission System** คือวงจรไฟฟ้าจะนำกำลังไฟฟ้าขนาดใหญ่จากสวิทช์ทางเดินไฟฟ้า หรือสถานียอ่ยไปยังระบบแจกจ่ายของสถานีย่อย (Distribution System substation)
4) **Distribution System** ส่วนประกอบต่างๆ ของระบบกำลังไฟฟ้าระหว่างทางเดินไฟฟ้า หรือ ระบบทางเดินไฟฟ้าย่อย และมิตเตอร์ของผู้ใช้ประกอบด้วย Distribution substation, Primary Distribution system, Distribution Transformers, Secondary Distribution system

8.2.1.3 ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง

ระบบไฟฟ้าแสงสว่าง คือการใช้แสงสว่างแก่พื้นที่ของอาคาร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) **การใช้แสงธรรมชาติกับอาคาร** การนำแสงธรรมชาติมาใช้ในโครงการมีความสัมพันธ์กับการออกแบบโดยคำนึงถึงทิศทางของการวางตัวอาคารเพื่อนำแสงสว่างจากดวงอาทิตย์เข้าสู่ตัวอาคาร
2) **การใช้แสงประดิษฐ์กับอาคาร** เป็นระบบการจ่ายกระแสไฟฟ้าสำหรับใช้งานโคมไฟตลอดจนถึงอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าในโครงการ ทั้งในส่วนของห้องพักและส่วนบริการสาธารณะ ซึ่งแต่ละพื้นที่จะมีการให้แสงสว่างต่างกัน โดยพิจารณาจากการใช้งานตามความเหมาะสม

8.2.1.4 ระบบไฟฟ้าฉุกเฉิน

จุดประสงค์การใช้ทำงาน ไฟฉุกเฉินคือ ใช้เป็นเครื่องมือให้แสงสว่างในกรณีที่ไฟฟ้าดับ โดยเครื่องจะส่องสว่างอัตโนมัติ เพื่อให้หน่วยงานมีแสงสว่างในเวลากลางคืน เมื่อไฟฟ้าหลักเกิดขัดข้อง ซึ่งการจัดทำระบบจ่ายกำลังไฟฉุกเฉินมีอยู่ 4 วิธี คือ ใช้แบตเตอรี่สำรองพลังงาน, ใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฉุกเฉิน, แยกระบบการใช้งานฉุกเฉินออกจากระบบปกติ และใช้แหล่งจ่ายกำลังไฟฟ้าอื่นมาต่อเชื่อมเข้าในระบบที่เกิดขัดข้อง ประกอบไปด้วย 2 อุปกรณ์ คือ

1) เครื่องกำเนิดไฟฟ้ากลาง (Generator Set) โดยที่หลักการของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า คือ การเปลี่ยนแปลงพลังงานกลมาเป็นพลังงานไฟฟ้า ภายในเครื่องกำเนิดไฟฟ้าจะมีอุปกรณ์หลักอยู่ 3 อย่างคือ เครื่องยนต์ ไดร์ปั่นไฟ และชุดควบคุม ซึ่งจะจ่ายไฟฟ้าไปยังส่วนกิจกรรมที่มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินต่อไปโดยไม่ขาดตอน และส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เช่น ส่วนรักษาความปลอดภัย
2) เครื่องกำเนิดแสงสว่างฉุกเฉิน (Emergency Lighting) โดยเป็นเครื่องให้แสงสว่างในลักษณะเป็นจุดๆ ตามสถานที่หรือทางเดินต่างๆ เพื่อป้องกันการเกิดอันตรายกรณีที่ระบบไฟฟ้าขัดข้อง

8.2.2 ระบบปรับอากาศและระบายอากาศ

8.2.2.1 ระบบปรับอากาศ

เนื่องจากโครงการเป็นรีสอร์ท การปรับอากาศในโครงการส่วนมากจึงเป็นพื้นที่เปิดโล่งใช้วิธีการทางธรรมชาติเพื่อบรรยากาศและทัศนียภาพของโครงการ ส่วนในพื้นที่ห้องพักใช้ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (Sprit Type) เนื่องด้วยการแยกกันของอาคารและช่วงเวลาใช้ที่ไม่ตรงกัน ในส่วนของพื้นที่ส่วนกลางอาจใช้ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (Sprit Type) แต่ถ้าพื้นที่อยู่ใกล้กันเป็นจำนวนมากอาจใช้ระบบปรับอากาศแบบรวมศูนย์ (VRV System)

1) **ระบบปรับอากาศแบบแยกส่วน (Split Type)** เป็นระบบปรับอากาศขนาดเล็ก ส่วนประกอบของเครื่องปรับอากาศจะแยกเป็น 2 ส่วนหลักคือส่วนของคอล์ยทำความเย็นทเรียกว่า คอล์ยเย็น (Fan Coil Unit) ซึ่งจะติดตั้งในพื้นที่ปรับอากาศ และคอล์ยร้อน (Condensing Unit) ซึ่งจะมีเครื่องอัดสารทำความเย็น (Compressor) อยู่ภายในโดยจะติดตั้งอยู่ภายนอกอาคาร ระหว่างชุดคอล์ยร้อนและคอล์ยเย็น จะมีท่อสารทำความเย็นทำหน้าที่ถ่ายเทความร้อนออกจากห้องปรับอากาศ ประกอบไปด้วย 4 ส่วน ดังนี้
   - **คอมเพรสเซอร์** เป็นหัวใจหลักของการทำงานในระบบอัดไอ เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับเพิ่มความดันของสารทำความเย็น ทำให้สารทำความเย็นสามารถไหลเวียนได้ครบวงจรของระบบอัดไอ และเป็นอุปกรณ์ที่ใช้พลังงานมากที่สุด คือประมาณ 80% ของพลังงานทั้งหมดที่ใช้สำหรับเครื่องปรับอากาศ
   - **คอยล์ร้อน** อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำให้สารทำความเย็นเปลี่ยนสถานะจากไอเป็นของเหลว ตำแหน่งการติดตั้งคอยล์ร้อนควรอยู่ในบริเวณที่อากาศถ่ายเทได้สะดวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และมีอุณหภูมิต่ำ เช่น ในที่ร่ม ไม่มีแหล่งความร้อนทั้งจากธรรมชาติ หรือเครื่องจักร และควรติดตั้งให้ด้านหลังของชุดคอยล์ร้อนอยู่ห่างจากผนังอย่างน้อย 15 เซนติเมตร และปราศจากสิ่งกีดขวาง ทางด้านหน้าอย่างน้อย 80 เซนติเมตร

- **วาล์วลดความดัน** เป็นอุปกรณ์ที่มีหน้าที่ลดความดันของสารทำความเย็นหลังจากผ่านคอยล์ร้อน ซึ่งทำให้สารทำความเย็นเปลี่ยนสถานะจากของเหลวความดันสูงเป็นของเหลวผสมไอ (Mixture หรือ 2-Phases) ที่มีความดันต่ำ
- **คอยล์เย็น** คืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทำให้สารทำความเย็นเปลี่ยนสถานะจากของเหลวผสมไอ ให้กลายเป็นไออย่างสมบูรณ์ ตำแหน่งการติดตั้งคอยล์เย็นที่เหมาะสมควรอยู่ในบริเวณที่สามารถกระจายอากาศเย็น (Supply Air) ได้อย่างทั่วถึงและลมกลับ (Return Air) สามารถหมุนเวียนกลับมาเข้าคอยล์เย็นได้สะดวก และไม่มีสิ่งกีดขวางทางทั้งลมจ่าย และลมกลับ รวมทั้งหลีกเลี่ยงการติดตั้งในบริเวณที่มีแหล่งความร้อน เช่น ใกล้ประตู หน้าต่าง หรือบริเวณที่มีแดดส่องถึง

2) **ระบบปรับอากาศแบบรวมศูนย์ (VRV ; Variable Refrigerant Volume)** เป็นระบบปรับอากาศที่ลักษณะการทำงานที่สามารถเปลี่ยนแปลงปริมาณสารทำความเย็นตามภาระโหลดของการทำความเย็นและจำนวนตัวเครื่องภายในที่ทำการติดตั้งได้ โดยลักษณะทั่วไปของระบบประกอบด้วย ส่วนของคอยล์ร้อน (Outdoor unit) 1 ตัว ซึ่งสามารถติดตั้งคอยล์เย็น (Indoor Unit) ได้หลายตัวและหลายชั้นของอาคาร โดยคอยล์เย็นจะแยกการทำงานโดยอิสระ จึงสามารถควบคุมอุณหภูมิได้อย่างแม่นยำ

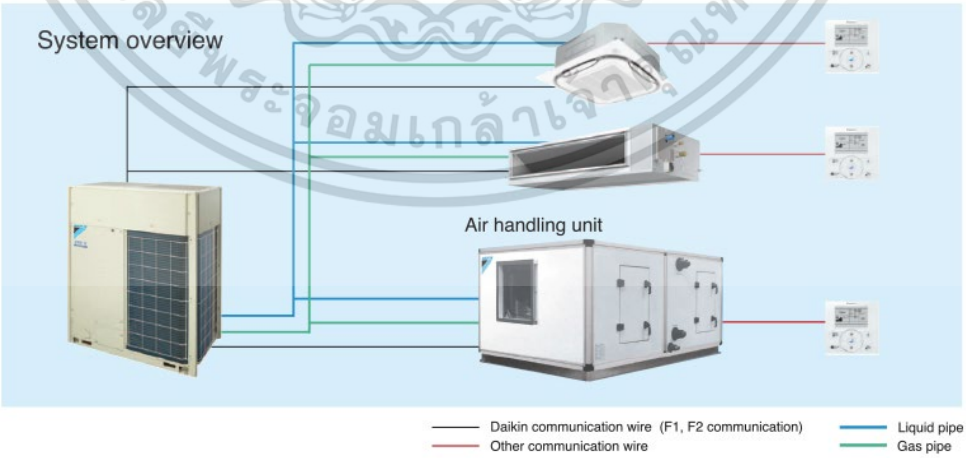

ภาพที่ 8.2 แสดงการทำงานของระบบ VRV

ที่มา : https://www.networkaircool.com สืบค้นวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.2.2 ระบบระบายอากาศ

การออกแบบโครงการประเภทรีสอร์ทจำเป็นต้องคำนึงถึงการถ่ายเทของอากาศที่ดี โดยเฉพาะในสถานที่ที่มีคนอยู่รวมกันเป็นจำนวนมาก อุณหภูมิจะสูงและอากาศบริสุทธิ์จะน้อย จึงจำเป็นต้องมีการระบายอากาศที่ดี โดยจัดให้มีการระบายอากศโดยวิธีธรรมชาติหรือวีธีกล ดังนี้

1) การระบายอากาศโดยวิธีธรรมชาติ โดยใช้เฉพาะกับผนังฝั่งติดด้านนอกอาคาร โดยให้มีช่องเปิดสู่ภายนอกอาคารได้ซึ่งต้องเปิดไว้ระหว่างการใช้สอยพื้นที่นั้น โดยพื้นที่ของช่องเปิดต้องมีขนาดไม่ต่ำกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่นั้น
2) การระบายอากาศโดยวิธีกล โดยจัดให้มีอุปกรณ์ขับเคลื่อนอากาศเพื่อให้เกิดการถ่ายเทอากาศ โดยตำแหน่งช่องนำอากาศเข้าต้องห่างจากที่เกิดอากาศเสียและช่องระบายอากาศทั้ง 5.00 เมตร สูงจากพื้นดิน 1.50 เมตร

8.2.3 ระบบสุขาภิบาล

8.2.3.1 ระบบน้ำใช้

สำหรับโครงการนี้ใช้ **ระบบจ่ายน้ำประปาขึ้น (Up Feed Distribution System)** ซึ่งใช้การส่งน้ำโดยการอาศัยปั๊มน้ำดันขึ้น เนื่องจากอาคารมีขนาดไปสูงมาก ซึ่งมีข้อจำกัดคือปั๊มน้ำต้องทำงานตลอดเวลา น้ำที่ใช้ในรีสอร์ท แบ่งประเภทได้ดังนี้

- น้ำอุณหภูมิปกติที่ใช้ในอาคารทั่วไป
- น้ำที่ผ่าน Water Softener ซึ่งจะเป็นน้ำที่ไม่กระด้างเพื่อใช้ในเครื่องจักรกลต่าง ๆซึ่งแบ่งการใช้เป็น 2 ส่วน คือ น้ำที่ใช้ในระบบปรับอากาศ และน้ำที่ผ่านเครื่องทำน้ำร้อนเพื่อใช้ในส่วนสปา และทำความสะอาดเครื่องมือและภาชนะต่างๆ

8.2.3.2 ระบบระบายน้ำ

เป็นระบบระบายน้ำที่ผ่านการใช้งานแล้วไปสู่ระบบบำบัดน้ำเสียและระบบระบายน้ำสาธารณะ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) **ระบบระบายน้ำฝน** แบ่งออกเป็น การระบายน้ำฝนบนหลังคา กับการระบายน้ำฝนระดับพื้นดิน ซึ่งการระบายน้ำฝนบนหลังคาอาศัยความลาดชันขององศาหลังคาและเมื่อลงสู่ระดับดินก็ระบายลงท่อน้ำเพื่อการนำมาใช้ประโยชน์ในโครงการต่อไป โดยรอบอาคารที่มีพื้นที่หลังคาไม่เกิน 1,000 ตร.ม. ควรมีท่อระบายน้ำฝนอย่างน้อย 2 จุด และส่วนที่เกิน 1,000 ตร.ม. ควรเพิ่มช่องระบายน้ำฝนอีกอย่างน้อย 1 จุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) **ระบบระบายน้ำทิ้ง** โดยวิธีการระบายน้ำทิ้งที่นิยมกัน คือแยกน้ำทิ้งจากอ่างล้างมือ อ่างอาบน้ำ ออกจากน้ำทิ้งจากส้วมหรือที่ปัสสาวะโดยให้น้ำทิ้งจากอ่างล่างมือและอ่างอาบน้ำปล่อยลงสู่บ่อหรือท่อน้ำสาธารณะ ส่วนน้ำทิ้งจากส้วมหรือปัสสาวะนั้นจะระบายลงสู่บ่อเกรอะบ่อซึมที่มีท่อระบายอากาศต่อไว้

3) **ระบบกำจัดน้ำโสโครก** น้ำที่ระบายออกจากระบบสุขภัณฑ์ประเภทอื่นๆ รวมไปถึงน้ำจากส่วนห้องครัวจำเป็นต้องผ่านกระบวนการกำจัดไขมันหรือของเสียอื่น ด้วยบ่อดักไขมันก่อนเข้าสู่ระบบกำจัดน้ำเสียหลักของโครงการเพื่อทำการบำบัดต่อไป

8.2.3.3 ระบบท่อระบายอากาศ (The Vent Piping System)

ท่ออากาศและท่อดักกลิ่นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันหนึ่งในระบบท่อน้ำทิ้ง เพื่อป้องกันไม่ให้ Seal ของ Trap ถูกทำลาย อันเนื่องจากเกิด Siphonage และ Back Pressure และเพื่อทำให้การไหลของน้ำในท่อระบายน้ำเป็นไปโดยสะดวก เพื่อให้มีการระบายอากาศในท่อระบายน้ำ โดยการติดตั้งมีดังนี้

1) ท่อน้ำทิ้งที่ไม่จำเป็นต้องมีท่อระบายอากาศ คือ
   - ท่อที่ความยาวท่อน้ำทิ้งจากเครื่องสุขภัณฑ์ไม่เกิน 1.8 เมตร
   - ขนาดท่อน้ำทิ้งเล็กกว่า 75 มิลลิเมตร และไม่เกิน 3.00 เมตร
   - ท่อขนาดใหญ่กว่า 100 มิลลิเมตร และยาวไม่เกิน 1.80 เมตร
2) ท่อระบายอากาศสำหรับสุขภัณฑ์ที่มีจำนวนเกิน 8 จุด ควรจัดให้มีท่อระบายอากาศเสริม
   - ควรต่อท่อระบายอากาศสำหรับอ่างล้างหน้าและเครื่องซักผ้า เพื่อป้องกันการลักน้ำ
   - ท่อระบายอากาศที่ต่อแยกจากท่อน้ำทิ้งควรต่อท่อแยกออกโดยต่อสูงจากระดับของน้ำท่วมของ เครื่องสุขภัณฑ์อย่างน้อย 150 มิลลิเมตร
   - ปลายท่อที่เดินทะลุหลังคาควรสูง 0.15 เมตร หรือมากกว่าเหนือหลังคา
   - ขนาดท่อระบายอากาศที่เล็กสุดควรเป็น 32 มิลลิเมตร และไม่ควรมีขนาดเล็กกว่าครึ่งหนึ่งของ ขนาดท่อระบายน้ำทิ้ง หรือท่อน้ำโสโครก

8.2.3.4 ระบบน้ำร้อน น้ำเย็น

ระบบน้ำร้อนในอาคารในโรงแรมขนาดกลางและขนาดใหญ่จะมีใช้เกือบทุกแห่ง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในระบบจ่ายน้ำประปาของระบบท่อสุขภัณฑ์โดยแยกจากท่อจ่ายน้ำเย็นเข้าสู่เครื่องทำน้ำร้อนแบบต่างๆได้แก่ น้ำมัน ก๊าซ ไอ้น้ำ ไฟฟ้า และแสงอาทิตย์ โดยมีวิธีให้ความร้อน 2 วิธี คือ การให้ความร้อนโดยตรงด้วยการสัมผัสผิวโลหะ และการให้ความร้อนทางอ้อม โดยสัมผัสกับท่อทองแดงที่มีน้ำร้อนหรือไอน้ำไหลผ่านซึ่งจะได้ความร้อนน้อยกว่าวิธีโดยตรง

ระบบทำน้ำร้อนที่ใช้ภายในอาคารจะมีอยู่ 2 ประเภท คือ น้ำร้อนที่มีอุณหภูมิประมาณ 80˚C ซึ่งใช้กับเครื่องซักผ้า ล้างจาน ฆ่าเชื้อโรคและประกอบอาหาร นำร้อนที่มีอุณภูมิ 350 ˚C ซึ่งใช้กับงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชำระล้างและอาบน้ำแต่น้ำร้อนที่ใช้ในฝักบัวอาบน้ำมักจะมีน้ำร้อนจากท่อน้ำร้อนประมาณ 600 ˚C เพื่อทำการเปิดก๊อกน้ำเย็นให้น้ำเย็นผสมกับน้ำร้อนจนได้อุณหภูมิของน้ำสำหรับชำระล้างประมาณ 35-40˚C

ระบบท่อจ่ายน้ำร้อน จะแบ่งเป็น 2 วิธี

1) วิธีจ่ายแบบแรงโน้มถ่วง ระบบนี้อาศัยระดับความสูงของถังน้ำที่ติดตั้งอยู่ด้านบนหลังคาและทำการจ่ายน้ำร้อนไปทั่วอาคารอาจจะมีท่อน้ำไหลเวียนกลับ วิธีนี้นิยมใช้กับอาคารไม่สูงเกิน 3 ชั้น
2) วิธีใช้เครื่องสูบน้ำทำการไหลเวียนน้ำร้อน วิธีนี้เป็นระบบที่อาศัยเครื่องสูบน้ำทำการเพิ่มแรงดันน้ำในระบบท่อน้ำร้อน มีระบบท่อน้ำร้อนไหลเวียนกลับอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาแม้จะใช้หรือไม่ใช้ก็ตาม วิธีนี้นิยมใช้กับอาคารที่ขนาดใหญ่หรืออาคารสูง

8.2.3.5 ระบบบำบัดน้ำเสีย

ในส่วนของโครงการได้เลือกใช้ถังบำบัดน้ำเสียแบบระบบเปิด หรือถังบำบัดน้ำเสียแบคทีเรียที่ใช้ก๊าซออกซิเจน (Aerobic Bacteria) เนื่องจากมีประสิทธิภาพในการทำงานสูง ใช้พื้นที่ในการติดตั้งน้อยและบำรุงรักษาได้สะดวก วิธีที่นิยมใช้ในอาคารคือ ระบบเอเอส (Activated Sludge) ใช้เนื้อที่สร้างน้อย แบคทีเรียจะย่อยสลายสารอินทรีย์ที่อยู่ในรูปของแข็งตะกอน แขวนลอยและที่ละลายน้ำ โดยแบคทีเรียจะรวมกันเป็นกลุ่มลอยอยู่ในถังเติมอากาศ ซึ่งส่งน้ำเสียเข้ามาบำบัดและเครื่องให้อากาศทำงานอยู่ตลอดเวลา จากนั้นน้ำเสียที่ผ่านการบำบัดแล้วและตกตะกอน เพื่อแยกเอาแบคทีเรียกลับมายังถังเติมอากาศใหม่ ส่วนน้ำจะไหลออกจากระบบเพื่อฆ่าเชื้อโรค และทิ้งสู่ระบบสาธารณะ โดยทั่วไปจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ บ่อเติมอากาศ (aeration tank) และบ่อตกตะกอน (sedimentation tank)

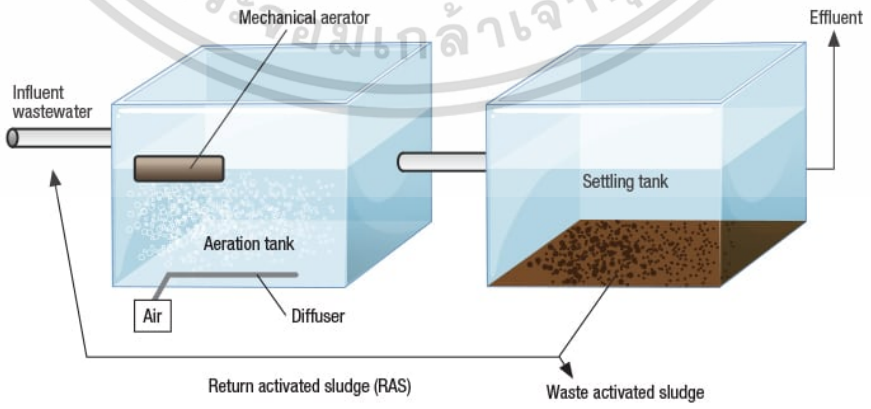

ภาพที่ 8.3 ภาพแสดงระบบบำบัดน้ำเสีย

ที่มา : https://www.chemengonline.com/activated-sludge-process สืบค้นวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.4 ระบบดับเพลิงและป้องกันอัคคีภัย

8.2.4.1 ระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

มีหน้าที่แจ้งเตือนเมื่อมีเหตุเพลิงไหม้เกิดขึ้น และจะมีระบบสปริงเกลอร์หรือระบบอื่นๆทำหน้าที่ในการดับเพลิง ซึ่งในการออกแบบในระบบแจ้งเหตุเพลิงไหม้จะต้องให้รู้พื้นที่หรือจุดเกิดเหตุได้เร็ว และมีสัญญาณแจ้งเหตุเพื่อแจ้งเตือนบุคคลในพื้นที่นั้นๆ ให้อพยพที่โดยรวดเร็วและปลอดภัย มีองค์ประกอบดังนี้

1) ตู้ควบคุม (Control Panel) เป็นชุดควบคุมการทำงานของระบบหรือเป็นหน่วยปฏิบัติการ สามารถแสดงผลการตอบสนองของอุปกรณ์ตรวจจับ และส่งสัญญาณแจ้งเหตุไปตามตำแหน่งต่างๆ
2) อุปกรณ์เริ่มสัญญาณ (Initiating Devices) เป็นอุปกรณ์ตรวจจับการเกิดเหตุเพลิงไหม้(Detector) ภายในวงจรการควบคุมนั้นๆ สามารถตรวจจับได้ทั้งความร้อน ควันและเปลวไฟ
3) อุปกรณ์แจ้งสัญญาณ (Notification Appliance Devices, NAC) เป็นอุปกรณ์เสียงหรือแสงเพื่อแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้ที่เกิดขึ้นในบริเวณนั้น
4) อุปกรณ์แยกแจ้งสัญญาณ (Graphic Annunciator) เป็นอุปกรณ์ที่มีไว้เพื่อดูจุดเกิดเหตุภายในอาคารได้อย่างรวดเร็ว เพื่อบอกตำแหน่งในการเข้าไประงับเหตุได้อย่างรวดเร็ว
5) อุปกรณ์เสริม (Auxiliary Devices) ทำหน้าที่รับ-ส่งสัญญาณไปยังระบบอื่นๆ ของอาคาร เช่น การปิดพัดลมในระบบปรับอากาศ ควบคุมระบบกระจายเสียงและประกาศแจ้งข่าว เป็นต้น

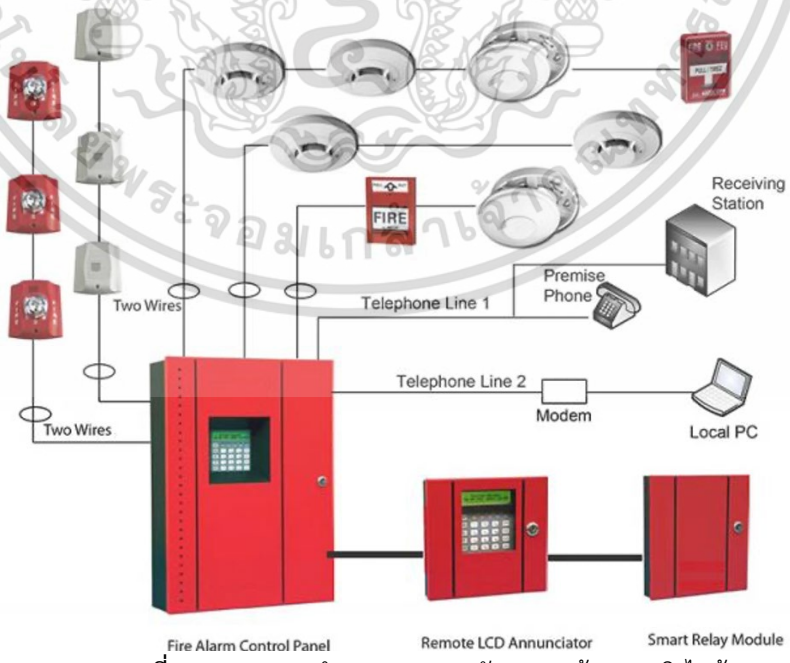

ภาพที่ 8.4 แสดงการทำงานของระบบสัญญาณแจ้งเหตุเพลิงไหม้

ที่มา : https://www.integratedsecurity.co.th สืบค้นวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2563

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.4.2 ระบบดับเพลิง แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) ใช้รถดับเพลิง (Fire Engine) ควรออกแบบให้ถนนกว้างอย่างน้อย 6 เมตรสำหรับรถดับเพลิง
2) ระบบดับเพลิงแบบมือถือ โดยจะติดตั้งไว้ยังส่วนต่างๆ ภายในอาคารในระยะทุกๆ 20 เมตร (Saturn fire product. 2016) เป็นเครื่องดับเพลิงแบบมือถือนิยมขนาดบรรจุ 4.5 กิโลกรัม และไม่ควรเกิด 18 กิโลกรัม เนื่องจากมีน้ำหนักมากเกิดไปไม่เหมาะต่อการใช้งาน
3) ใช้หัวจ่ายน้ำดับเพลิงของการประปา (Public Hydrant) โดยจะใช้ในการเติมน้ำเข้าสู่ถังสำรองของอาคารเพื่อนำไปดับไฟหรือเติมให้กับรถดับเพลิง การดับเพลิงด้วยมือมี 2 วิธี ได้แก่
   - ระบบสายฉีดดับเพลิง (Fire Hose) ประกอบด้วยตู้สายฉีดดับเพลิง (Fire Hose Cabinet) และท่อยิงสายยาวของสายสูบ ส่วนใหญ่มีรัศมีการใช้งาน 30 เมตร
   - ระบบดับเพลิงแบบมือถือ (Fire Extinguisher)

8.2.4.3 ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ

ระบบดับเพลิงอัตโนมัติ ได้แก่ ระบบหัวกระจายน้ำดับเพลิงอัตโนมัติ (Sprinkler System) มีท่อน้ำที่เดินไปตามฝ้าเพดานของอาคารในรูปแบบตาข่าย โดยเว้นระยะท่อ หัวฉีดกระจายออกไปตามจุดต่างๆ ของอาคาร น้ำภายในท่อจะมีความดันพร้อมที่จะจ่าย ได้ทันที ซึ่งจะทำงานร่วมกับระบบเตือนภัยอัตโนมัติ ได้แก่ Smoke Detector และ Heat Detector

- อุปกรณ์ตรวจจับควัน (Smoke detector) เป็นอุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ตรวจสอบอนุภาคของควันโดยอัตโนมัติ ส่วนใหญ่การเกิดเพลิงไหมจะเกิดควันไฟก่อน จึงทำให้อุปกรณ์ตรวจจับควันสามารถตรวจการเกิดเพลิงไหม้ได้ในการเกิดเพลิงไหมระยะแรก
- อุปกรณ์ตรวจจับความร้อน (Heat Detector) เป็นอุปกรณ์ที่ราคาถูกที่สุดและมีสัญญาณแจ้งเตือนผิดพลาด (Fault Alarm) น้อยที่สุดในปัจจุบัน

8.2.4.4 ระบบการหนีไฟ

ในโครงการจำเป็นต้องมีระบบการหนีไฟกรณีที่เกิดเพลิงไหม้ซึ่งการหนีไปไม่ควรจะใช้ลิฟต์ เนื่องจากจำนวนความจุของลิฟต์จุได้น้อย และอาจมีปัญหาด้านไฟฟ้าขัดข้องกรณีฉุกเฉิน ทั้งนี้ควรใช้ระบบการหนีไฟด้วยบันไดหนีไฟ หรือทางออกฉุกเฉิน โดยจะมีระบบป้องกันควันไฟจากภายนอกใช้ระบบอัดอากาศเพื่อไล่ควัน

8.2.5 ระบบป้องกันฟ้าผ่า

ระบบที่นิยมนำมาใช้คือ Lighting active system เป็นระบบสายล่อฟ้าที่ใช้กันอยู่โดยทั่วไปโดยติดตั้งเสาที่มีลักษณะเป็นสายปลายแหลมเอาไว้เป็นช่วงๆบนชั้นดาดฟ้าแล้วโยงสายไฟเชื่อมติดต่อกันทุกช่วง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แล้วเดินสายไฟจากชั้นดาดฟ้าลงสู่พื้นดินเพื่อถ่ายเทประจุ ทำให้สะเทินในการออกแบบโครงสร้าง อาจออกแบบให้เหล็กเสริมในช่วงเสาช่วงใดช่วงหนึ่งเป็นตัวถ่ายเทประจุไฟฟ้าจากชั้นดาดฟ้าลงสู่ดินก็ได้เพื่อความสวยงามของตัวอาคารจึงเป็นระบบที่เลือกใช้เพื่อความปลอดภัยต่อตัวอาคารและผู้ใช้บริการ

8.2.6 ระบบรักษาความปลอดภัย

ระบบรักษาความปลอดภัยของโครงการสามารถแบ่งเป็นวิธีต่างๆได้ดังนี้

8.2.6.1 ระบบโทรทัศน์และกล้องวงจรปิด (CCTV)

ติดตั้งกล้องวงจรปิดในตำแหน่งที่สำคัญของโครงการ เช่น บริเวณทางเข้า-ออก หรือมุมอับสายตา เป็นต้น เพื่อการตรวจตราความปลอดภัยของโครงการ และลดจำนวนเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย โดยมีห้องควบคุมระบบรักษาความปลอดภัยที่มีเจ้าหน้าที่ประจำการ

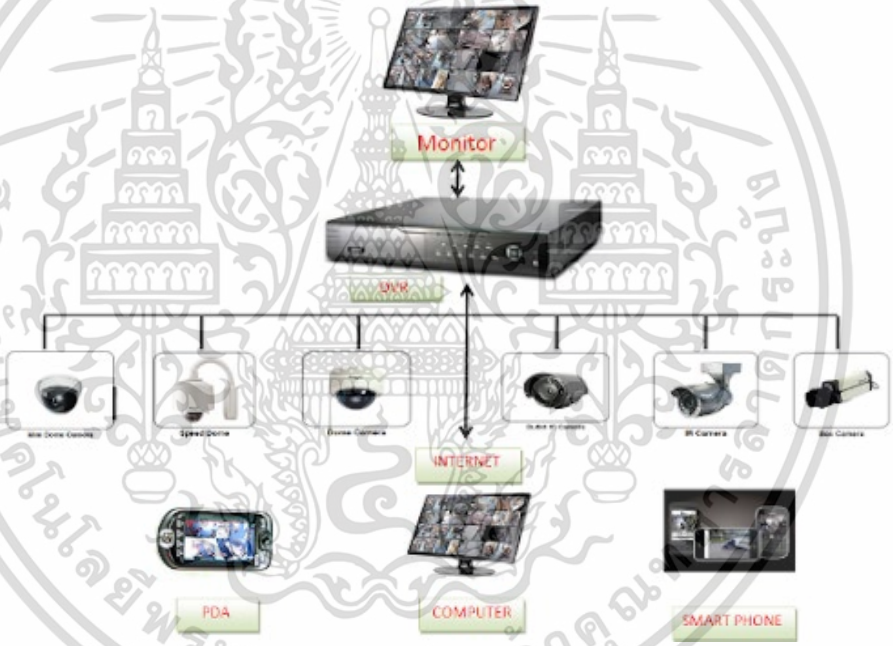

ภาพที่ 8.5 ภาพแสดงโครงข่ายการทำงานระบบกล้องวงจรปิด

ที่มี : http://www.tt-comm.com สืบค้นวันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ.2563

8.2.6.2 ระบบประตูคีย์การ์ด

เป็นระบบรักษาความปลอดภัยของโครงการทั้งในส่วนผู้ให้บริการและห้องพักของโครงการ โดยมีระบบที่ควบคุมการเข้าออกของผู้ใช้งาน ระบบนี้เป็นระบบที่ใช้บัตรแบบทาบหรือแตะเข้าออกประตู เพื่อรักษาความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.6.3 ระบบนิรภัยภายในโครงการ

ในห้องพักของรีสอร์ทมีตู้นิรภัย(Safety Box) ให้บริการแก่ลูกค้าภายในห้องพัก ซึ่งผู้ใช้จะต้องตั้งรหัสผ่านเพื่อความปลอดภัยของการรักษาทรัพย์สินของผู้ใช้บริการ อาจวางอยู่ส่วนใดส่วนหนึ่งของห้องพักหรืออยู่ในตู้เสื้อผ้าของห้องพัก

8.2.6.4 เจ้าหน้าที่รักษาการณ์

เจ้าหน้าที่รักษาการเป็นหนึ่งในผู้ดูแลโครงการซึ่งจะดูแลรักษาความปลอดภัยทั้งภายในและนอกอาคาร เพื่อป้องกันเหตุอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับผู้ใช้โครงการและทรัพย์สิน โดยมีลักษณะการทำงานเป็นกะเวลาผลัดเปลี่ยนกัน ซึ่งจะครอบคลุมทั้ง 24 ชั่วโมง โดยจะอยู่ตามจุดต่างๆ ภายในโครงการ

8.2.6.5 การออกแบบทางสถาปัตยกรรมเพื่อความปลอดภัย

การออกแบบทางสถาปัตยกรรมโดยเป็นการออกแบบอาคารที่มีคุณสมบัติเพื่อความปลอดภัยแก่ผู้ใช้โครงการ อาทิเช่น การออกแบบโดยลดการเกิดมุมอับภายในโครงการ ซึ่งเสี่ยงต่อการเกิดอาชญากรรมหรือการโจรกรรม การออกแบบที่สะดวกต่อการเข้าถึงของเจ้าหน้าที่รักษาการณ์ เพื่อลดเวลาการไปยังจุดเกิดเหตุ การออกแบบโดยการคำนึงถึงกิจกรรมต่างๆ ภายในโครงการ การสร้างความสัมพันธ์ให้ผู้ใช้งานเกิดการไหลเวียนในโครงการ ไม่มีจุดไหนที่ไม่มีช่วงเวลาผู้ใช้งาน จะเกิดการช่วยกันสอดส่องและตรวจสอบความปลอดภัยในโครงการ

8.2.7 ระบบสื่อสารและโทรคมนาคม

8.2.7.1 ระบบโทรศัพท์

เป็นระบบโทรศัพท์สายตรงที่สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องผ่าน Operator และตู้อัตโนมัติ โดยโครงการเลือกใช้ระบบ Private Automatic Branch Exchange (PABX) คือระบบชุมสายโทรศัพท์ย่อย สำหรับทั้งส่วนของพนักงานผู้ให้บริการและผู้เข้าพัก โดยติดตั้งตามตำแหน่งของส่วนให้บริการต่างๆ และห้องพัก

8.2.7.1 ระบบเชื่อมต่อแบบอินเตอร์เน็ต

ในโครงการเลือกใช้ระบบอินเตอร์เน็ตคือ Wi-Fi หรือ Wireless เครือข่ายไร้สาย เนื่องจากความสะดวกในการดำเนินงานทั้งในส่วนของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการที่เป็นแขกของโรงแรม เพื่อให้เกิดการบริการที่สะดวกและเหมาะสมแก่ผู้เข้าพัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.2.7.1 ระบบโทรทัศน์และวิทยุ

โดยปกติเครื่องรับโทรทัศน์จะต้องใช้สายอากาศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการรับสัญญาณ ซึ่งโครงการเลือกใช้ระบบการจานดาวเทียมหรือจานสายอากาศ ที่มีประสิทธิภาพการทำงานดีกว่าการใช้ระบบเสาอากาศ ที่สามารถรับสัญญาณทั้งจากในและนอกประเทศได้สำหรับแขกที่เป็นชาวต่างชาติ

8.2.8 ระบบขนส่งภายในโครงการ

ระบบการขนส่งของโครงการมีทั้งสำหรับการขนส่งสิ่งของและการขนส่งผู้ใช้งานเพื่อไปถึงตำแหน่งต่างๆของโครงการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

8.2.8.1 การขนส่งไปยังจุดต่างๆของโครงการ

- **ทางลาด** ภายในโครงการทางลาดสำหรับรถบริการมีความชันเล็กน้อยโดยทางลากที่เหมาะสมไม่ควรเกิน 1:6 สำหรับผู้ที่ใช้รถเข็นความชันที่เหมาะสมคือ 1:12
- **ระบบลิฟต์** จะติดตั้งในโครงการบริเวณที่มีความสูงตั้งแต่ 2 ชั้นขึ้นไป เพื่อให้ผู้ใช้บริการและพนักงานสามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

8.2.8.2 การขนส่งด้วยระบบรถไฟฟ้า(Electric Car)

สำหรับการขนส่งผู้ใช้บริการของโครงการไปยังตำแหน่งต่างๆของโครงการ ซึ่งเป็นระบบที่ไม่มีเสียงรบกวนและก่อให้เกิดมลพิษน้อย โดยรถ 1 คันสามารถขนส่งคนได้สูงสุด 6 คนพร้อมสัมภาระ ซึ่งภายในโครงการต้องเตรียมพื้นที่สำหรับการชาร์ตแบตเตอรี่ของรถ ซึ่งสามารถใช้เป็นระยะเวลาได้นานต่อเนื่อง 8-12 ชั่วโมง

8.2.9 ระบบการเก็บและกำจัดขยะ

การเก็บกักขยะ(Refuse and Garbage Collection & Storage) ของโครงการมี 2 แบบ คือ

1) Waste Paulding System ใช้กับขยะเปียกที่เป็นชิ้นเล็กหรือเป็นตะกอนส่วนใหญ่มาจากครัวหรือบริเวณล้างจานขบวนการนี้จะต้องทำการแยกเศษอาหารหรือขยะก่อนที่จะทำการขนส่งไปยังที่เก็บขยะต่อไป
2) Individual Refuse Bins and Sacks ใช้ได้ในห้องพักของแขก โดยการนำมาเก็บรวบรวมขยะลงไปทิ้งที่ Chutes เพื่อให้ลงสู่ถังเก็บใหญ่ต่อไปโดยจะมีรถเก็บขยะจากเทศบาล มาเก็บสัปดาห์ละ 2 ครั้ง จึงจำเป็นจะต้องมีห้องเก็บรวมขยะเพื่อเป็นการรวบรวมขยะก่อนรถเก็บขยะจากเทศบาลจะมาขนย้ายออกจากโครงการเพื่อนำไปกำจัดต่อไป โดยลักษณะของห้องรวมขยะมีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ตำแหน่งของห้องควรอยู่ในตำแหน่งที่บุคคลทั่วไปไม่สามารถเห็นได้ชัดเจน และอยู่ในตำแหน่งที่รถเก็บขยะสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก และมีทางเข้า-ออกที่ไม่รบกวนส่วนอื่นของโครงการ
- ห้องสร้างด้วยวัสดุที่ทนทาน ทนไฟ ไฟ สามารถป้องกันการซึมของน้ำได้และมีการระบายน้ำ และภายในห้องควรมีการต่อท่อน้ำสำหรับล้างทำความสะอาด
- ขนาดของห้องต้องเพียงพอสำหรับขยะ ในปริมาณความจุที่ 2.5 ลิตร/คน/วัน

การนำขยะออกมาทิ้ง มี 2 กระบวนการ

- การใช้รถเข็น เป็นยานพาหนะขนาดเล็กสามารถที่สามารถใช้สำหรับการขนขยะภายในโรงแรมจากห้องพักต่าง ๆลงสู่ปล่องทิ้งขยะ
- การใช้รถบรรทุกขยะ เป็นยาพาหนะขนาดใหญ่ที่จะรับขยะจากห้องเก็บไปสู่ขบวนการกำจัดขยะสาธารณะต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

กำพล จำปาพันธ์. 2559 **“อยุธยาจากสังคมเมืองท่านานาชาติสู่มรดกโลก”.** พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มิวเซียมเพรส

คริส เบเคอร์, ผาสุก พงษ์ไพจิตร. 2563. **“ประวัติศาสตร์อยุธยา ห้าศตวรรษสู่โลกใหม่”**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน

ชไมพร พรเพ็ญพิพัฒน์. 2545. **“พระนครศรีอยุธยาแหล่งเรียนรู้งานช่างพื้นบ้าน”**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

นิรันดร ทองอรุณ. 2533. **“ความสัมพันธ์ระหว่างสถาปัตยกรรม ภูมิทัศน์และพื้นที่ว่าง: คุณภาพของการปรับเปลี่ยนที่ว่าง กิจกรรม และบริบท”**. วารสารวิชาการ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ธันวาคม 2553. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. 2557. **“การออกแบบโรงแรมมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว เล่มที่ 2 ประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว”**

สมาคมสถาปนิกสยาม ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2557. **“ข้อแนะนำการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับทุกคน (Building and Environments Design Recommendation for All)”.** กรุงเทพฯ : พลัสเพรส

พัชรพรรณ เสือคง. 2553. **“วิถีชีวิตของคนในสังคมเมืองพระนครศรีอยุธยาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 22 ถึง 2310”**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศักดิ์ชัย สายสิงห์. 2561 **“อยุธยามาจากไหน : มุมมองผ่านหลักฐานทางศิลปกรรม (Where was Ayutthaya from: Perspective through art evidence?)”**. วารสารไทยคดีศึกษา ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2561). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ธนรัตน์ รัตนพงศ์ธระ, เสรี วงษ์มณฑา, ชุษณะ เตชคณา, ณัฐพล ประดิษฐผลเลิศ. 2563. **“แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงมรดกวัฒนธรรมในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา”**. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม มกราคม-มิถุนายน 2563**.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

วิภาพรรณ ดาราฉาย. 2556 **“การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอเมืองพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาของนักท่องเที่ยวชาวไทยกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ”**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วีรพล น้อยคล้าย. 2562. **“การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามความคิดเห็นของประชาชนในเขตอำเภอพระนครศรีอยุธยา”.** วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์ ปีที่ 21 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562). พระนครศรีอยุธยา : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สมใจ นิ่มเล็ก, 2530. **“ลักษณะเฉพาะของสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย”.** วารสารหน้าจั่ว ฉบับที่ 7. กรุงเทพฯ : คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นงค์นุช ศรีนาอนันต์. 2550. **“การโรงแรมเบื้องต้น”**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม(สสว.). **“การแบ่งประเภทของที่พักแรม”**. [Online] เข้าถึงได้จาก : www.sme.go.th สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2563

วิทวัส รุ่งเรืองผล. **“เขาแบ่งประเภทโรงแรมกันอย่างไร”**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : https://marketeeronline.co สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2563

ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว **“แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม”**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : http://tourism-dan1.blogspot.com สืบค้นวันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2563

ดร.ยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. **“ทิศทางท่องเที่ยวไทยในปี 2562”.** [Online]. เข้าถึงได้จาก : http://www.tatreviewmagazine.com สืบค้นวันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2563

สำนักงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2563. **“รายงานสถิติจังหวัดพระนครศรีอยุธยา”**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : www.ayutthaya.go.th สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2563

คณะกรรมการสถิติระดับจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2563. **“แผนพัฒนาสถิติระดับพื้นที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2561-2564)”**. [Online]. เข้าถึงได้จาก : www.ayutthaya.go.th สืบค้นวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ.2563

สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2562. **“บรรยายสรุปจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประจำปี พ.ศ.2561”.** [Online]. เข้าถึงได้จาก : www.ayutthaya.go.th สืบค้นวันที่ 18 สิงหาคม พ.ศ.2563

Neufert, Ernst, and Neufert, Peter. 2012. **“Architects’Data. 4th edition Malden: Blackwell Sciences”**. Chichester : Wiley-Blackwell

David Adler. 1999. **“Metric Handbook Planning and Design Data Second edition”**. Burlington, MA : Architectural Press

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว
ประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว

มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว ประเภทสถานพักตากอากาศ (รีสอร์ท) ระดับ 4 ดาว ประกอบด้วยมาตรฐาน 11 หมวด 45 เกณฑ์ 331 ตัวชี้วัด

หมวดที่ 1 สถานที่ตั้งสภาพแวดล้อมสิ่งก่อสร้างทั่วไปและที่จอดรถ

1.1 สถานที่ตั้ง และการเดินทาง มี 2 ตัวชี้วัด

1) สถานที่ตั้ง อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับประเภทของที่พักอย่างมาก (5)
2) การเดินทางปลอดภัยและสะดวก (4)

1.2 ป้ายชื่อหรือสัญลักษณ์ มี 1 ตัวชี้วัด

1) มีป้ายชื่อ หรือสัญลักษณ์ของที่พักแสดงอย่างชัดเจนไม่ชำรุด พร้อมไฟส่องสว่างเวลากลางคืน ทั้งนี้ป้ายชื่อหลักต้องเป็นภาษาไทยเห็นได้ชัดอยู่ด้านหน้าหรือบนภาษาต่างประเทศ (8)

1.3 สภาพแวดล้อมและสิ่งก่อสร้างทั่วไป มี 2 ตัวชี้วัด

1) มีภูมิทัศน์หรือตกแต่งบริเวณด้านหน้าและโดยรอบที่พักออกแบบอย่างดี สะอาด พร้อมไฟส่องสว่างในเวลากลางคืนที่อย่างสวยงาม (10)
2) สิ่งก่อสร้างทั่วไปอยู่ในสภาพดีสะอาด ปลอดภัย พร้อมไฟส่องสว่างในเวลากลางคืน (10)

1.4 ที่จอดรถ และบริการรับ – ส่ง มี 5 ตัวชี้วัด

1) มีที่จออดรถรับ - ส่งผู้เข้าพัก พร้อมทางลาดที่สะดวกปลอดภัยภายใต้สิ่งปกคลุม (2)
2) มีการจัดทางสัญจรของรถและคนเดินเท้าที่สะดวก ปลอดภัย (3)
3) มีการระบายอากาศที่ดี (กรณีเป็นอาคารจอดรถ) (3)
4) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอในเวลากลางคืน (3)
5) มีที่จอดรถจำนวนไม่น้อยกว่า 30% ของจำนวนห้องพัก (4)

หมวดที่ 2 โถงต้อนรับห้องน้ำสาธารณะลิฟต์และทางสัญจรภายในอาคาร

2.1 โถงต้อนรับ มี 15 ตัวชี้วัด

1) พื้น ผนังและเพดาน มีการตกแต่งอย่างดี รวมถึงการออกแบบแสง เหมาะสมกับที่พัก (5)
2) มีการระบายอากาศที่ดี (3)
3) แยกบริเวณสูบบุหรี่โดยต้องมีป้ายห้ามสูบบุหรี่แสดงอย่างชัดเจน (4)
4) มีพื้นที่นั่งพักคอยหรือบริการอเนกประสงค์อย่างน้อย 4 ที่นั่ง ที่อยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) มี Safety Box (รวมที่จัดไว้ในห้องพัก) ไม่น้อยกว่า 50% ของจำนวนห้องพัก (1)

6) มีโทรศัพท์ที่สามารถโทรทั้งภายในและต่างประเทศ (1)

7) มีระบบอินเตอร์เนทไร้สาย (1)

8) มีระบบสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพและทันสมัย (1)

9) มีหนังสือพิมพ์นิตยสาร แผ่นพับ และบริการให้ข้อมูลที่น่าสนใจและข้อมูลบริเวณรอบที่พัก(2)

10) มีการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าพัก

11) มีการแสดงใบอนุญาตใบประกอบธุรกิจโรงแรม(ร.ร.2) ติดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจน(8)

12) มีเอกสารแสดงข้อจำกัดความรับผิดไว้ที่เคาน์เตอร์ลงทะเบียนและในห้องพักทุกห้อง (4)

13) มีใบแสดงราคาห้องพักติดไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ชัดเจน (8)

14) มีการบันทึกรายการเกี่ยวกับผู้พักลงในบัตรทะเบียนผู้พัก (แบบ ร.ร. 3) และทะเบียนผู้พัก (ร.ร. 4) ถูกต้อง (4)

15) มีใบรับแจ้งเป็นผู้จัดการ (4)

2.2 ห้องน้ำสาธารณะ มี 19 ตัวชี้วัด

1) อยู่ในบริเวณและระยะที่ใช้ได้สะดวก ปลอดภัย สะอาด และไม่รบกวนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ (3)

2) แยกห้องน้ำชาย - หญิง (2)

3) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

4) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)

5) มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (1)

6) พื้นอยู่ในสภาพดีสะอาด ไม่ลื่น และระบายน้ำได้ดี (2)

7) ผนัง และเพดานอยู่ในสภาพดี และสะอาด (2)

8) ประตูและอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

9) ขนาดของห้องสุขากว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.20 ตารางเมตร (2)

10) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (2)

11) มีโถส้วมแบบนั่งราบที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและสะอาดอย่างน้อย 2 ชุด (2)

12) มีโถปัสสาวะชายที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีและสะอาดอย่างน้อย 2 ชุด (เฉพาะห้องน้ำชาย) (1)

13) มีอ่างล้างมือพร้อมกระจกเงาที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และสะอาดอย่างน้อย 1 ชุด (1)

14) มีสบู่ในภาชนะที่สะอาดบริเวณอ่างล้างมือ (0.5)

15) มีเครื่องเป่ามือผ้าเช็ดมือหรือกระดาษเช็ดมือในภาชนะที่สะอาดบริเวณอ่างล้างมือ (1)

16) มีกระดาษชำระในภาชนะที่สะอาดในห้องส้วมทุกห้อง (1)

17) มี Sanitary Bag ในห้องส้วมทุกห้อง (เฉพาะห้องน้ำหญิง) (0.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

18) มีถังขยะที่สะอาดบริเวณอ่างล้างมือและในห้องส้วมทุกห้อง (1)

19) มีห้องน้ำซึ่งมีองค์ประกอบและอุปกรณ์ที่เหมาะสมสำหรับคนพิการอย่างน้อย 1 ห้อง (2)

2.3 ลิฟท์(กรณีที่อาคาร สูงมากกว่า 4 ชั้น) มี 13 ตัวชี้วัด

1) อยู่ในบริเวณและระยะที่ใช้ได้สะดวก โถงลิฟท์มีพื้นที่เพียงพอแก่การใช้งาน (3)
2) ลิฟท์มีจำนวนและขนาดเพียงพอแก่การใช้งาน (3)
3) เป็นลิฟท์ที่มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพปลอดภัย สะอาด และได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องสม่ำเสมอโดยผู้ชำนาญการ (4)
4) โถงลิฟท์มีสัญลักษณ์ระบุชั้นทุกชั้นเห็นได้ชัดเจนแม้ในเวลากลางคืน (1)
5) โถงลิฟท์และภายในลิฟท์มีการระบายอากาศที่ดี (2)
6) โถงลิฟท์และภายในลิฟท์มีแสงสว่าง และไฟส่องสว่างเพียงพอ (2)
7) โถงลิฟท์และภายในลิฟท์มีการตกแต่งอย่างดี เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (1)
8) โถงลิฟท์และภายในลิฟท์มีข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยและคำแนะนำแสดงไว้ (2)
9) มีแผงกดลิฟท์สำหรับคนพิการทั้งด้านหน้าลิฟท์ ภายในลิฟท์ปุ่มกดให้สูงจากพื้นระหว่าง 0.90 - 1.20 ม.มีอักษรเบรลล์กำกับไว้ (บังคับใช้กับโรงแรมที่มีจำนวนห้องมากกว่า 100 ห้อง) (2)
10) ภายในลิฟท์มี Emergency Call หรือ Bell ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี (2)
11) ภายในลิฟท์มีราวจับที่อยู่ในสภาพดีและสะอาด (1)
12) มีระบบควบคุมการทำงานของลิฟท์ในกรณีฉุกเฉินเมื่อไฟฟ้าดับ ขณะใช้ลิฟท์ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3)
13) แยกลิฟท์ผู้เข้าพักพนักงาน และขนสัมภาระออกจากกัน (2)

2.4 ทางสัญจรภายในอาคาร มี 2 ตัวชี้วัด

1) แยกทางสัญจรหลักของพนักงานออกจากทางสัญจรของผู้เข้าพัก (2)
2) แยกทางเฉพาะสำหรับขนสัมภาระ (2)

หมวดที่ 3 ห้องพักแบบ Standard (รวมการเดินระเบียงและห้องน้ำ)

3.1 ทางเดิน หรือระเบียงนอกห้องพัก (ทุกชั้น) มี 12 ตัวชี้วัด

1) พื้น ผนัง เพดานและราวระเบียงอยู่ในสภาพดี สะอาด ปลอดภัยมีการตกแต่งอย่างดี รวมถึงการออกแบบแสง (2)
2) ความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร (2)
3) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (4)
4) มีการระบายอากาศที่ดี (กรณีที่เป็น Double Loading Corridor) (2)
5) มีแสงสว่างและมีไฟส่องสว่างเพียงพอ (2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) มีแผนผังทางหนีไฟหรือป้ายทางหนีไฟ และทางออกฉุกเฉินเรืองแสงที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี แสดงไว้ชัดเจน (ยกเว้นกรณีเป็นบ้านพัก) (2)

7) มีไฟแสงสว่างฉุกเฉินที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี (1)

8) มีอุปกรณ์ดับเพลิงแบบยกหิ้วและกรณีที่เป็นอาคารสูงเกิน 23 ม.ต้องมีสายฉีดดับเพลิงที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (3)

9) มี Sprinkle ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอและอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (ยกเว้นในกรณที่เป็นอาคารที่มีความสูงน้อยกว่า 12.00 เมตรให้ใช้ถังดับเพลิงแบบยกหิ้วแทนได้) (3)

10) มีใบรับรองการตรวจสอบอาคาร (ร 1) (3)

11) มี Smoke Detector หรือ Heat Detector ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (กรณีที่เป็น Double Loading Corridor และอาคารสูงกว่า 2 ชั้น) (2)

12) หมายเลขห้องไม่ชำรุดเห็นได้ชัดเจนแม้ในเวลากลางคืน (2)

3.2 ขนาดของห้องพัก มี 1 ตัวชี้วัด

1) ไม่น้อยกว่า 29 ตารางเมตร (รวมห้องน้ำ) (20)

3.3 ความสูงของห้องพัก มี 1 ตัวชี้วัด

1) ไม่น้อยกว่า 2.70 เมตร (10)

3.4 องค์ประกอบภายในห้องพัก มี 17 ตัวชี้วัด

1) ประตูและอุปกรณ์ทั่วไปอยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

2) มีโซ่คล้องประตูหรือสิ่งทดแทน ที่อยู่ในสภาพดี และมีประสิทธิภาพ (2)

3) มีตาแมวหรือ สิ่งทดแทน ที่อยู่ในสภาพดี และมีประสิทธิภาพ (2)

4) มีแผนผังทางหนีไฟหรือป้ายทางหนีไฟเรืองแสงที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีแสดงไว้ชัดเจน (2)

5) มีอุปกรณ์ควบคุมการใช้ไฟฟ้าเมื่อไม่อยู่ในห้องพักที่อยู่ในสภาพดีและ มีประสิทธิภาพ (2)

6) มีปลั๊กสำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้าอย่างน้อย 1 จุด (1)

7) พื้นอยู่ในสภาพดีสะอาด (3)

8) ผนังอยู่ในสภาพดีสะอาด และมีการตกแต่ง (3)

9) เพดานอยู่ในสภาพดีสะอาด (3)

10) ช่องแสงหน้าต่าง และอุปกรณ์ อยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

11) ม่านอยู่ในสภาพดี และสะอาด เหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)

12) มีการระบายอากาศที่ดีพร้อมระบบปรับอากาศที่อยู่ในสภาพดี สะอาด ไม่มีเสียงรบกวน (3)

13) มีความเป็นส่วนตัวและป้องกันสิ่งรบกวนการพักผ่อนได้อย่างเหมาะสม (3)

14) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ โดยเฉพาะบริเวณประตูโต๊ะทำงาน และหัวเตียง (3)

15) มี Sprinkle ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอและอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (กรณีที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 23.00 เมตร) (3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

16) มี Smoke Detector หรือ Heat Detector ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพียงพอ และอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (กรณีที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 2 ชั้น) (2)

17) มีห้องพักซึ่งมีองค์ประกอบเฟอร์นิเจอร์ที่เหมาะสมสำหรับคนพิการอย่างน้อย 1 ห้อง (4)

3.5 เฟอร์นิเจอร์ในห้องพัก มี 13 ตัวชี้วัด

1) มีที่วางสัมภาระอย่างเพียงพอและอยู่ในสภาพดี (2)
2) มีตู้หรือชั้นวางเสื้อผ้าที่ลึก ไม่น้อยกว่า 0.45 เมตร และกว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร (2)
3) มีเสื้อคลุมอาบน้ำที่สะอาด 2 ชุด (0.5)
4) มีที่แขวนเสื้อผ้าที่อยู่ในสภาพดีไม่น้อยกว่า 8 อัน (1)
5) เตียงมีขนาดไม่น้อยกว่า 1.00 (3.5’) x 1.90 เมตร (3)
6) เตียงอยู่ในสภาพดีมีรูปแบบที่เหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)
7) มีการตกแต่งบริเวณหัวเตียงที่อยู่ในสภาพดีมีรูปแบบเหมาะสมกับระดับของที่พัก (2)
8) ที่นอนอยู่ในสภาพดีสะอาด และประกอบด้วยวัสดุที่มีคุณภาพ (4)
9) มีโซฟาหรืออาร์มแชร์ที่อยู่ในสภาพดี เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (2)
10) มีโต๊ะกาแฟที่อยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)
11) มีโต๊ะและเก้าอี้ทำงานที่อยู่ในสภาพดี เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (2)
12) มีโต๊ะเครื่องแป้งและเก้าอี้ พร้อมกระจกเงาสำหรับแต่งหน้า ที่อยู่ในสภาพดี เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก ทั้งนี้สามารถใช้ทดแทนโต๊ะทำงานได้ (2)
13) มีกระจกเงาซึ่งสามารถส่องได้ทั้งตัวที่อยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับระดับของที่พัก (1)

3.6 เครื่องใช้ไฟฟ้าในห้องพัก มี 31 ตัวชี้วัด

1) มีโทรทัศน์สีขนาดไม่น้อยกว่า 20 นิ้วที่ ยู่ในสภาพใช้งานได้ดี พร้อม Remote Control หรือสิ่งทดแทน (3)
2) มีโทรทัศน์สีขนาดไม่น้อยกว่า 14 นิ้ว ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี (3)
3) บริการฟรีทาง Satellite, Cable & Inhouse Channels ไม่น้อยกว่า 8 ช่องรายการ (2)
4) มีตู้เย็นขนาดไม่เล็กกว่า 2 คิว ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และสะอาดทุกห้องพัก (3)
5) มีตู้เย็นที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และสะอาด ไม่น้อยกว่า 50% ของห้องพัก (3)
6) มีโทรศัพท์ที่สามารถตดิ ต่อภายในโทรทางไกลทั้งใน และต่างประเทศได้โดยตรง (2)
7) มีโทรศัพท์ที่ติดต่อภายในโทรทางไกลทั้งในและต่างประเทศโดยตรงหรือผ่านโอเปอเรเตอร์(2)
8) มีโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อภายในได้ (2)
9) มีอินเตอร์เนทไว้บริการ (2)
10) มีเครื่องเสียงหรือระบบเสียงที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีคุณภาพเหมาะสมกับระดับที่พัก (1)
11) มีเครื่องต้มน้ำร้อนหรือชงกาแฟ (0.5)
12) มีป้ายแขวนรูมเซอร์วิสหรือ Door Knob Menu (1)
13) มีป้ายหรือสวิทช์ไฟ “ห้ามรบกวน” และ “ขอให้มาทำความสะอาด” (0.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14) มีเมนูอาหาร Room Service (1)

15) มีคำอธิบายการใช้โทรทัศน์และรายการโทรทัศน์ (1)

16) มีคำอธิบายการใช้โทรศัพท์และหมายเลขโทรศัพท์ (1)

17) มีหมอนและหมอนเสริมที่อยู่ในสภาพดี สะอาด ไม่น้อยกว่า 3 ใบ (2)

18) มหี มอนท่อี ยู่ในสภาพดี สะอาด ไม่น้อยกว่า 2 ใบ (2)

19) มีผ้าปูเตียงที่อยู่ในสภาพดีและสะอาด 3 ผืน / เตียง หรือ ดูเอ้ 1 ผืน / เตียง (1)

20) มีผ้าปูเตียงที่อยู่ในสภาพดีและสะอาด (1)

21) มี Laundry List (0.5)

22) มี Laundry Bag (0.5)

23) มี Sewing Kit และมีแปรงสีฟันพร้อมยาสีฟันอย่างน้อย 1 ชุด (1)

24) มีรองเท้าแตะที่สะอาด 2 คู่ (0.5)

25) มีบริการขัดรองเท้าหรือ Shoe Shine Kit (1)

26) มีแฟ้มเครื่องเขียนที่ประกอบไปด้วยกระดาษและปากกาหรือดินสอ (1)

27) มีมินิบาร์ที่บรรจุเครื่องดื่มและของขบเคี้ยว (1)

28) มีน้ำดื่มบริการฟรี 2 ขวด (1)

29) มีกาแฟ ชาน้ำตาล และครีมบริการฟรี 2 ชุด (0.5)

30) มีแก้วน้ำที่สะอาด 2 ใบ (1)

31) มีถังขยะที่สะอาด (1)

3.7 ห้องน้ำในห้องพัก มี 34 ตัวชี้วัด

1) ประตูหรือทางเข้า และอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี และสะอาด (0.5)

2) มีการระบายอากาศที่ดีมีประสิทธิภาพ สะอาด และไม่มีเสียงรบกวน (3)

3) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)

4) มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (1)

5) พื้นอยู่ในสภาพดีสะอาด ไม่ลื่น และระบายน้ำได้ดี (4)

6) ผนังอยู่ในสภาพดีและสะอาด (3)

7) เพดานอยู่ในสภาพดีและสะอาด (3)

8) ห้องสุขาขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า1.20 ตารางเมตรและห้องน้ำเมื่อรวมพื้นที่ใช้งานทุกส่วนแล้ว ต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 2.50 ตารางเมตร (2)

9) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (4)

10) มีฝักบัวอาบน้ำหรืออ่างอาบน้ำ และอุปกรณ์ พร้อมม่าน หรือผนังกั้นที่อ ยู่ในสภาพดี สะอาด มีรูปแบบที่เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (3)

11) มียางกันลื่นในอ่างอาบน้ำ หรือสิ่งทดแทนที่อยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

12) มีระบบควบคุมอุณหภูมิน้ำที่อยู่ในสภาพดีมีประสิทธิภาพ และปลอดภัย (2)

13) มีไดร์เป่าผมที่ใช้งานได้ดี (0.5)

14) มีปลั๊กสำหรับอุปกรณ์ไฟฟ้า (0.5)

15) มีพื้นที่แห้งสำหรับแต่งตัว (1)

16) มีโถส้วมแบบนั่งราบที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีสะอาด และเสียงเบา (2)

17) มีอ่างล้างมือพร้อมกระจกเงาที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และสะอาด (1)

18) มีราวพาดผ้าเช็ดตัวอยู่ในตำแหน่งที่ไม่เปียกน้ำ (0.5)

19) มีราวตากผ้าชนิดเชือกหรือสิ่งทดแทน (สามารถอยู่ภายในห้องพักหรือระเบียงก็ได้) (0.5)

20) มีผ้าเช็ดตัวผืนใหญ่ที่อยู่ในสภาพดี และสะอาด 2 ผืน (3)

21) มีผ้าเช็ดหน้าที่อยู่ในสภาพดี และสะอาด 2 ผืน (2)

22) มีผ้าเช็ดมือที่อยู่ในสภาพดี และสะอาด 2 ผืน (2)

23) มีผ้าเช็ดเท้าที่อยู่ในสภาพดี และสะอาด (0.5)

24) มีกระดาษเช็ดหน้าชนิดแผ่นในภาชนะที่สะอาด (หรืออยู่ในห้องพัก) (0.5)

25) มีกระดาษชำระในภาชนะที่สะอาดไม่เปียกน้ำ (1)

26) มี Sanitary Bag (0.5)

27) มีหมวกคลุมอาบน้ำที่สะอาด (1)

28) มีแก้วน้ำที่สะอาด 2 ใบ (0.5)

29) มีสบู่ 2 ก้อน หรือสบู่เหลวในภาชนะที่สะอาด น้ำไม่ขัง (1)

30) มี Foam Bath ในภาชนะที่สะอาด 1 ชุด (0.5)

31) มีแชมพูสระผมในภาชนะที่สะอาด 1 ชุด (0.5)

32) มีถังขยะที่สะอาด (1)

หมวดที่ 4 ห้องพักแบบ Suite (ต้องมีองค์ประกอบด้านความปลอดภัย สุขอนามัย การตกแต่ง เฟอร์นิเจอร์เครื่องใช้ไฟฟ้า ของใช้และห้องน้ำไม่น้อยกว่าห้องพักแบบ standard)

1) มีแบบที่แตกต่างกันไม่น้อยกว่า 2 แบบ (2)
2) มีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 40 ตารางเมตร (ไม่รวมห้องน้ำ และระเบียง) (3)
3) มีห้องน้ำในส่วนของห้องรับแขกที่สามารถใช้ได้โดยตรง (ยกเว้น Junior Suite) (1)
4) มีโทรทัศน์สีขนาดไม่น้อยกว่า 25 นิ้ว ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีมีคุณภาพเหมาะสมกับระดับของที่พักพร้อมรีโมทคอนโทรลหรือสิ่งทดแทนและจัดวางอย่างเหมาะสม (3)

หมวดที่ 5 ห้องอาหาร คอฟฟี่ช็อป บาร์และครัว

1.1 ห้องอาหาร มี 16 ตัวชี้วัด

1) มีบริการอาหารไทย (3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) มีบริการอาหารนานาชาติ (2)

3) พื้น ผนังและเพดานอยู่ในสภาพดี สะอาด มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก รวมถึงการออกแบบแสงและระบบเสียง (4)

4) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

5) มีสัญลักษณ์ห้ามสูบบุหรี่แสดงไว้ชัดเจน (4)

6) มีเส้นทางรับ - ส่งอาหารที่สะดวก รวดเร็ว และแยกจากทางสัญจรของผู้ใช้บริการ (2)

7) เฟอร์นิเจอร์อยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)

8) ภาชนะและอุปกรณ์ต่างๆ ครบถ้วน อยู่ในสภาพดี สะอาด เหมาะสมกับประเภท และระดับของทีพักกรณที่เป็นบุฟเฟ่มีภาชนะ และอุปกรณ์เตรียมไว้อย่างเพียงพอตลอดเวลา (2)

9) กรณีที่เป็นอาหารจานร้อนต้องมีจานรองให้เสมอ (0.5)

10) มีผ้าปูโต๊ะหรือที่รองจานที่สะอาด เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (0.5)

11) มีผ้าหรือกระดาษเช็ดปากในภาชนะที่สะอาด เหมาะสมกับระดับของที่พัก (0.5)

12) มีรายการอาหารและเครื่องดื่มที่มีรายละเอียดและราคาแสดงอย่างชัดเจน (0.5)

13) อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย และมีรสชาติอร่อย (5)

14) มีการจัดวางและตกแต่งอาหารและเครื่องดื่มอย่างสวยงาม (1)

15) มีโทรศัพท์ไว้บริการ (0.5)

16) มีระบบอินเตอร์เน็ทไร้สายบริการ (0.5)

1.2 คอฟฟี่ชอป มี 6 ตัวชี้วัด

1) มีคอฟฟี่ชอปและมีการตกแต่ง เหมาะสมกับระดับที่พักรวมถึงการออกแบบแสงและเสียง (2)

2) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

3) เฟอร์นิเจอร์อยู่ในสภาพดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)

4) ภาชนะและอุปกรณ์ต่างๆอยู่ในสภาพดี สะอาด เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (2)

5) มีรายการอาหารและเครื่องดื่มที่มีรายละเอียดและราคาแสดงแสดงอย่างชัดเจน (1)

6) อาหารและเครื่องดื่มมีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย และมีรสชาติอร่อย (4)

1.3 บาร์ มี 6 ตัวชี้วัด

1) มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (2)

2) มีการออกแบบการให้แสงที่มีบรรยากาศดีและมีเสียงดนตรีที่ไพเราะเหมาะสม มีคุณภาพ (3)

3) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

4) ภาชน และอุปกรณ์ต่างๆ อยู่ในสภาพดี สะอาด เหมาะสมกับประเภทและระดับของที่พัก (2)

5) มีรายการอาหารว่างและเครื่องดื่มที่มีรายละเอียดและราคาแสดงอย่างชัดเจน (1)

6) อาหารว่างและเครื่องดื่มมีคุณภาพ ถูกสุขอนามัย และมีรสชาติอร่อย (3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4 ครัว มี 22 ตัวชี้วัด

1) อยู่ในบริเวณและระยะที่สามารถบริการพื้นที่รับประทานอาหารอาหารได้อย่างสะดวกและไม่รบกวนพื้นที่ใช้สอยอื่นๆ (3)
2) มีเส้นทางขนส่งวัตถุดิบและขยะที่สะดวกถูกสุขอนามัยแยกจากทางสัญจรของผู้ใช้บริการ(2)
3) ทางเข้า - ออก และช่องระบายอากาศอยู่ในสภาพดี สะอาดสามารถป้องกันแมลงและสัตว์พาหะต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2)
4) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (2)
5) พื้นอยู่ในสภาพดีสะอาด ไม่ลื่น ระบายน้ำได้ดี ทำความสะอาดง่าย (6)
6) ผนังและเพดานอยู่ในสภาพดี สะอาด ทำความสะอาดง่าย (3)
7) มีการระบายอากาศที่ดีมีประสิทธิภาพ และสะอาด (โดยเฉพาะบริเวณเตา) (3)
8) มีการป้องกันควันกลิ่นเสียงได้ดีระหว่างห้องครัวและพื้นที่รับประทานอาหาร(2)
9) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)
10) มีพื้นที่เก็บวัตถุดิบและวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสม ถูกสุขอนามัย (1)
11) มีพื้นที่ครัวอาหารจานร้อนและอาหารจานเย็นแยกจากกันอย่างเหมาะสม (1)
12) มีพื้นที่เตรียมอาหารคาวและของหวานแยกจากกันอย่างเหมาะสม (1)
13) ภาชนะและอุปกรณ์ต่างๆ มีคุณภาพเหมาะสมกับระดับของที่พักอยู่ในสภาพดี สะอาด (3)
14) มีการจัดการกับขยะและไขมันอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกสุขอนามัย (4)
15) มีข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยและคำแนะนำการใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นแสดงไว้อย่างชัดเจน(2)
16) ป้ายทางหนีไฟหรือทางออกฉุกเฉินเรืองแสงที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีแสดงไว้ชัดเจน (4)
17) มีไฟแสงสว่างฉุกเฉินที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี (1)
18) มีอุปกรณ์ดับเพลิงแบบยกหิ้วและกรณที่เป็นอาคารสูงเกิน 23 ม.
19) มี Sprinkle ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรณีที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 23.00 เมตร) (3)
20) มี Smoke Detector ,Heat Detector และ Gas Detector ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (กรณีที่ห้องครัวอยู่ในอาคารสูงมากกว่า 2 ชั้น) (2)
21) เป็นพื้นที่ปลอดบุหรี่ โดยมีสัญลักษณ์ห้ามสูบบุหรี่แสดงไว้
22) มีชุดปฐมพยาบาล (First Aid) (2)

1.5 ห้องน้ำสำหรับห้องอาหาร (กรณีไม่ใช้ร่วมกับโถงต้นรับ) มี 10 ตัวชี้วัด

1) อยู่ในบริเวณและระยะที่ใช้ได้สะดวก สะอาด และไม่รบกวนพื้นที่รับประทานอาหาร (3)
2) แยกห้องน้ำชาย - หญิง (ในห้องน้ำหญิงต้องมี Sanitary Bag) (2)
3) พื้นอยู่ในสภาพดี สะอาดไม่ลื่น และระบายน้ำได้ดี (2)
4) ผนังและเพดานอยู่ในสภาพดี และสะอาด (2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5) ประตูและอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

6) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

7) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)

8) มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (1)

9) ขนาดของห้องสุขากว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.20 ตารางเมตร (2)

10) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (2)

หมวดที่ 6 ส่วนบริการด้านสันทนาการและสระว่ายน้ำ

6.1 สระว่ายน้ำ มี 12 ตัวชี้วัด

1) แยกบริเวณสระว่ายน้ำเด็ก (ลึกไม่เกิน 0.60 เมตร) โดยมีการแสดงระดับความลึก (3)

2) พื้น ผนัง เพดาน หรือสภาพแวดล้อมอยู่ในสภาพดี สะอาดมีการตกแต่งอย่างดี (3)

3) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)

4) มีระเบียบการใช้พื้นที่และคำแนะนำ การใช้อุปกรณ์ต่างๆแสดงไว้อย่างชัดเจน (2)

5) น้ำในสระสะอาดและอุปกรณ์ต่างๆ ได้รับการดูแลรักษาอย่างดีสม่ำเสมอ (4)

6) มีการบอกความลกึ ของน้ำทุกจุดที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับ (1)

7) ติดตั้งอุปกรณ์ช่วยชีวิตที่มีคุณภาพอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ (2)

8) มีพนักงานดูแลความปลอดภัยที่มีความชำนาญและประสบการณ์ (4)

9) มีเก้าอี้หรือเตียงพักผ่อนบริเวณสระที่อยู่ในสภาพดี สะอาด (2)

10) มีความเป็นส่วนตัวและป้องกันสงิ รบกวนการพักผ่อนได้อย่างเหมาะสม (2)

11) อยู่ในตำแหน่งที่สามารถใช้ห้องน้ำได้สะดวก และปลอดภัย (2)

12) มีชุดปฐมพยาบาล (First Aid) พร้อมใช้งานอยู่บริเวณสระน้ำหรือบริเวณใกล้เคียง (4)

6.2 ห้องน้ำสำหรับส่วนบริการด้านสันทนาการ มี 10 ตัวชี้วัด

1) อยู่ในบริเวณและระยะที่ใช้ได้สะดวก ปลอดภัย สะอาด (3)

2) แยกห้องน้ำชาย - หญิง (ในห้องน้ำหญิงต้องมี Sanitary Bag) (2)

3) พื้นอยู่ในสภาพดี สะอาดไม่ลื่น และระบายน้ำได้ดี (2)

4) ผนังและเพดานอยู่ในสภาพดี และสะอาด (2)

5) ประตูและอุปกรณ์อยู่ในสภาพดี และสะอาด (1)

6) มีการระบายอากาศที่ดี (3)

7) มีแสงสว่างและไฟส่องสว่างเพียงพอ (3)

8) มีการตกแต่งอย่างดีเหมาะสมกับประเภท และระดับของที่พัก (1)

9) ขนาดของห้องสุขากว้างไม่น้อยกว่า 0.90 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 1.20 ตารางเมตร และห้องน้ำเมื่อรวมพื้นที่ใช้งานทุกส่วนแล้วไม่น้อยกว่า 2.50 ตารางเมตร (2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10) ความสูงของเพดานไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร (2)

หมวดที่ 7 บุคลากรและการบริการ

7.1 **พนักงานทุกส่วนและทุกระดับ** มี 5 ตัวชี้วัด

1) แต่งกายสุภาพเรียบร้อย และสะอาด (2)
2) ติดป้ายชื่อภาษาไทยหรือภาษาต่างชาติตามความเหมาะสมกับประเภทและระดับที่พัก (1)
3) มีบุคลิก มารยาท อัธยาศัยที่ดี และเป็นมิตร (2)
4) สื่อสารภาษาไทยได้เป็นอย่างดีและสามารถสื่อสารภาษาต่างชาติ
5) สามารถให้ข้อมูลและความช่วยเหลือได้ตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ (3)

7.2 **กลุ่ม Doorman, Porter** มี 5 ตัวชี้วัด

1) กล่าวทักทายด้วยอัธยาศัยที่ดีและเป็นมิตร (0.5)
1) ขนสัมภาระของผู้เข้าพักวางไว้บนที่วางอย่างครบถ้วนเป็นระเบียบและนำส่งจนถึงห้องพัก (1)
2) กล่าวทักทายอย่างเหมาะสมบอกแผนกของผู้รับสาย พร้อมยืนยันจำนวนสัมภาระ (0.5)
3) รับสัมภาระของผู้เข้าพักภายใน 5 นาที หลังจากรับโทรศัพท์ โดยเคาะประตูห้องพักเบาๆ (1)
4) ขนสัมภาระของผู้เข้าพักวางไว้บนที่วางอย่างครบถ้วนเป็นระเบียบและนำส่งจนถึงรถ (1)
5) กล่าวขอบคุณและอวยพรให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ (0.5)

7.3 **กลุ่ม Check in, Rooming the Guest, Check out** มี 10 ตัวชี้วัด

1) ต้อนรับผู้เข้าพักภายใน 30 วินาที (1)
2) กล่าวทักทายด้วยอัธยาศัยที่ดีและเป็นมิตร (0.5)
3) เตรียมเอกสารการลงทะเบียนเข้าพักพร้อมรายละเอียดต่างๆไว้ล่วงหน้า (0.5)
4) ชี้แจงการจำแนกห้องพักแบบต่างๆรวมถึงห้องพักที่อนุญาตและไม่อนุญาตให้สูบบุหรี่ (1)
5) ยืนยันวันที่ผู้เข้าพักจะออกจากที่พัก (0.5)
6) ใช้เวลา Check in ภายใน 5 นาที (3)
7) ชี้แจงการใช้อุปกรณ์ในห้องพัก เช่น เครื่องปรับอากาศ และโทรทัศน์ (1)
8) ใช้เวลา Check out ภายใน 10 นาที (3)
9) เตรียมเอกสารค่าใช้จ่ายของผู้เข้าพักไว้เพื่อการตรวจสอบ และจัดทำเอกสารการรับเงินบรรจุซองอย่างเรียบร้อยหากผู้เข้าพักต้องการภายใน 5 นาที (1)
10) กล่าวขอบคุณที่มาใช้บริการ (0.5)

7.4 **กลุ่ม Guest Service** มี 4 ตัวชี้วัด

1) กล่าวทักทายด้วยอัธยาศัยที่ดีและเป็นมิตร (0.5)
2) กล่าวทักทายอย่างเหมาะสมบอกแผนกของผู้รับสาย (0.5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3) มีบริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่น่าสนใจรอบๆ ที่พัก สามารถแนะนำเส้นทาง ช่วยจัดการเดินทางให้แก่ผู้เข้าพักได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เช่น เที่ยวบิน แท็กซี่ รถเช่า เรือ และทัวร์ (2)

4) มีบริการโทรปลุกผู้เข้าพักตามเวลาที่นัดหมายภายใน 5 นาที (1)

7.5 **กลุ่มอาหารเช้า และบุฟเฟ่** มี 4 ตัวชี้วัด

1) ต้อนรับผู้ใช้บริการภายใน 30 วินาที (1)

2) กล่าวทักทายด้วยอัธยาศัยที่ดีและเป็นมิตร (0.5)

3) ถามว่าจะมีผู้ร่วมรับประทานจำนวนเท่าใด (0.5)

4) กล่าวขอบคุณที่มาใช้บริการ (0.5)

7.6 **กลุ่มห้องอาหาร** มี 14 ตัวชี้วัด

2) ต้อนรับผู้ใช้บริการภายใน 30 วินาที (1)

3) กล่าวทักทายด้วยอัธยาศัยที่ดีและเป็นมิตร (0.5)

4) ถามว่าเป็นโต๊ะจองหรือไม่และจะมีผู้ร่วมรับประทานจำนวนเท่าใด (0.5)

5) เสนอรายการอาหารและเครื่องดื่มภายใน 2 นาทีหลังจากผู้เข้าพักนั่งเรียบร้อยแล้ว (1)

6) กลับมารับคำสั่งภายใน 5 นาทีหลังจากเสนอรายการอาหารและเครื่องดื่มแล้ว (1)

7) รับคำสั่งอาหารและเครื่องดื่มจากสุภาพสตรีก่อน (0.5)

8) สามารถให้คำแนะนำ และตอบคำถามเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มในรายการได้ (1)

9) แจ้งให้ทราบว่าอาหารและเครื่องดื่มใดในรายการที่ไม่มีและรายการใดใช้เวลาในการเสิร์ฟนานกว่า 15 นาที (1)

10) ทวนคำสั่งอาหารและเครื่องดื่มให้ถูกต้องครบถ้วน (1)

11) เสิร์ฟอาหารภายใน 15 นาทีหลังจากที่รับคำสั่ง (3)

12) สอบถามความพอใจในอาหารและบริการ (0.5)

13) กล่าวขอบคุณที่มาใช้บริการ (0.5)

14) บริการอาหารและเครื่องดื่มสำหรับ Room Serviceตลอด 24 ชั่วโมง (2)

หมวดที่ 8 ระบบความปลอดภัยในพื้นที่ทั่วไป

8.1 **ระบบความปลอดภัยด้านอัคคีภัย** มี 9 ตัวชี้วัด

1) มีระบบการเดินสายไฟและติดตั้งอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและได้รับการดูแล (4)

2) มีการป้องกันเชื้อเพลิงเช่น น้ำมัน และก๊าซที่สะสมไว้อย่างเหมาะสมปลอดภัย (3)

3) มีแผนผังทางหนีไฟและป้ายทางออกฉุกเฉิน เรืองแสงที่ใช้งานได้ดีแสดงชัดเจน (3)

4) มีไฟแสงสว่างฉุกเฉินที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดีติดตั้งไว้ในจุดที่จำเป็น (2)

5) มีเส้นทางหนีไฟและบันไดหนีไฟซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ใช้งานได้สะดวก (กรณีที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 4 ชั้น) (4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6) มีลิฟท์ดับเพลิงซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว (กรณีที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 23.00 เมตร) (4)
7) กรณีเป็นอาคารสูงไม่เกิน 23 ม. ต้องมีเครื่องดับเพลิงแบบยกหิ้ว
8) มี Sprinkle ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กรณที่เป็นอาคารสูงมากกว่า 23.00 เมตร) (3)
9) มี Smoke Detector หรือ Heat Detector ที่ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม (กรณีที่อาคารสูงมากกว่า 2 ชั้น) (2)

8.2 ระบบความปลอดภัยทั่วไป มี 6 ตัวชี้วัด

1) มีระบบตรวจเช็คความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพสามารถสังเกตการณ์หรือบันทึกภาพบริเวณทางเข้าออก และจุดสำคัญๆ ตลอด 24 ชั่วโมง (3)
2) มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพและน้ำมันสำรอง พร้อมใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 2 ช.ม. (2)
3) มีการสำรองน้ำใช้ในกิจกรรมที่จำเป็นได้ไม่น้อยกว่า 1 วัน (ทั้งนี้สามารถใช้เป็นน้ำสำหรับดับเพลิง ได้ในปริมาณที่เหมาะสม) (3)
4) มีระบบสื่อสารเพื่อขอความช่วยเหลือฉุกเฉินไปยังเครือข่ายต่างๆได้อย่างรวดเร็ว (2)
5) มีแผนป้องกันภัยเตือนภัย และระงับภัยต่างๆ ที่ผ่านการทดลองและฝึกซ้อมอยู่เสมอ (2)
6) สถานที่ทำงานที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปต้องมีชุดปฐมพยาบาลห้องพยาบาลพร้อมเตียง 1 เตียง พยาบาลประจำ 1 คนแพทย์ 1 คน เพื่อตรวจรักษาเป็นครั้งคราว (4)

หมวดที่ 9 ทรัพยากรชุมชนแวดล้อมและส่วนสนับสนุนการบริการ

9.1 **ด้านสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรและการประหยัดพลังงาน** มี 7 ตัวชี้วัด

1) มีการดำเนินการเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน (2)
2) มีการจัดการกับขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะและมีประสิทธิภาพ (4)
3) มีการจัดการกับน้ำเสียอย่างถูกสุขลักษณะและมีประสิทธิภาพ (4)
4) ใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ (3)
5) ใช้วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีที่สนับสนุนการประหยัดพลังงานและเชื้อเพลิงต่างๆ อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ (2)
6) ไม่สนับสนุนกิจกรรมสันทนาการที่เป็นการรบกวนและทำลายสิ่งแวดล้อม (2)
7) รณรงค์ให้พนักงานและผู้เข้าพักใช้ทรัพยากร และพลังงานอย่างประหยัด และคุ้มค่า (2)

9.2 **ด้านชุมชน สังคมและสิทธิมนุษยชน** มี 6 ตัวชี้วัด

1) ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม เช่น การตกแต่ง การแต่งกาย อาหาร หัตถกรรมและการละเล่นต่างๆ (2)
2) สนับสนุนผลิตภัณฑ์ภายในประเทศและชุมชน เช่น OTOP ผลิตภัณฑ์จากกลุ่มแม่บ้าน (1)
3) สนับสนุนและมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4) เคารพในความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนาวัฒนธรรม และให้การปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันแก่ทุกเพศ ทุกวัย และทุกสถานภาพ (3)

5) ไม่สนับสนุนการค้าประเวณีและสิ่งผิดกฎหมายอื่นๆ (2)

6) มีการประกันความเสียหายต่างๆซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด (2)

หมวดที่ 10 ส่วนของพนักงาน

10.1 **ด้านสนับสนุนการบริการ** มี 6 ตัวชี้วัด

1) มีพื้นที่ล็อคเกอร์แยกชาย - หญิงที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี และเพียงพอแก่การใช้งาน (3)

2) มีห้องสุขาแยกชาย - หญิง ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สะอาดและเพียงพอแก่การใช้งาน (3)

3) มีห้องอาบน้ำแยกชาย - หญิง ที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สะอาดและเพียงพอแก่การใช้งาน (1)

4) มีพื้นที่รับประทานอาหารที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สะอาด และเพียงพอแก่การใช้งาน (2)

5) มีพื้นที่พักผ่อนหรือห้องสมุดที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี สะอาด และเพียงพอแก่การใช้งาน (2)

6) ห้องฝึกอบรมพร้อมวัสดุอุปกรณ์สนับสนุนการเรียนการสอน (1)

10.2 **ด้านส่งเสริมสวัสดิการ** มี 2 ตัวชี้วัด

1) มีการประกันสังคมให้แก่พนักงานทุกระดับ (3)

2) ไม่ละเมิดกฎหมายแรงงานเช่น สตรีมีครรภ์ การจ้างแรงงานเด็ก คนต่างด้าวที่ผิดกฎหมาย (3)

หมวดที่ 11 คุณลักษณะเสริมอื่นๆ

1.1 **กิจกรรมเสริม** มี 1 ตัวชี้วัด

1) มีบริการ และกิจกรรมเสริมอื่นๆ ทั้ง Indoor และ Outdoor อย่างน้อย 3 ชนิด เช่น ร้านของที่ระลึก, ร้านเสริมสวย, ร้านตัดผม สุภาพบุรุษ, Karaoke, Snooker, Game Room, Kid Room, ทำอาหารและงานฝีมือต่างๆ, สนามเด็กเล่น, จักรยาน, กอล์ฟ เป็นต้น (3)

1.2 **การเป็นที่ยอมรับของบุคคลและองค์กรภายนอก** มี 3 ตัวชี้วัด

1) ได้รับการรับรองหรือรางวัลด้านต่างๆ จากองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีมาตรฐาน ภายในประเทศอย่างน้อย 1 รางวัล (2)

2) ได้รับการรับรองหรือรางวัลด้านต่างๆ จากองค์กรที่เกี่ยวข้องและมีมาตรฐาน ระดับนานาชาติอย่างน้อย 1 รางวัล (3)

3) มีบุคคลสำคัญทั้งในและต่างประเทศมาใช้บริการอยู่เสมอ (2)

1.3 **สวัสดิการเสริมสำหรับพนักงาน** มี 2 ตัวชี้วัด

1) มีสวัสดิการด้านการเงินให้อย่างน้อย 1 ประเภท เช่น เงินช่วยค่าครองชีพ ค่าเล่าเรียนบุตร(2)

2) มีสวัสดิการด้านอื่นๆ ให้อย่างน้อย 2 ประเภท เช่น ที่พัก อาหารรถรับ - ส่ง (2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

กฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

กฎกระทรวง

กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจโรงแรม พ.ศ.2551

อาศัยอำนาจตามความใน (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4 มาตรา 5 และมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 33 และมาตรา 43 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

หมวด 1

สถานที่พักที่ไม่เป็นโรงแรมและประเภทของโรงแรม

ข้อ 1 ให้สถานที่พักที่มีจำนวนห้องพักในอาคารเดียวกันหรือหลายอาคารรวมกันไม่เกินสี่ห้องและมีจำนวนผู้พักรวมกันทั้งหมดไม่เกินยี่สิบคน ซึ่งจัดตั้งขึ้นเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน อันมีลักษณะเป็นการประกอบกิจการเพื่อหารายได้เสริมและได้แจ้งให้นายทะเบียนทราบตามแบบที่รัฐมนตรีกำหนด ไม่เป็นโรงแรมตาม (3) ของบทนิยามคำว่า “โรงแรม” ในมาตรา 4

ข้อ 2 โรงแรมแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

(1) โรงแรมประเภท 1 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการเฉพาะห้องพัก

(2) โรงแรมประเภท 2 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพักและห้องอาหาร หรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร

(3) โรงแรมประเภท 3 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร และสถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการหรือห้องประชุมสัมมนา

(4) โรงแรมประเภท 4 หมายความว่า โรงแรมที่ให้บริการห้องพัก ห้องอาหารหรือสถานที่สำหรับบริการอาหารหรือสถานที่สำหรับประกอบอาหาร สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ และห้องประชุมสัมมนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 2
หลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรมทุกประเภท

ข้อ 3 สถานที่ตั้งของโรงแรมต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) ตั้งอยู่ในทำเลที่เหมาะสม ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและอนามัยของผู้พักและมีการคมนาคมสะดวกและปลอดภัย

(2) เส้นทางเข้าออกโรงแรมต้องไม่ก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจร

(3) ในกรณีที่ใช้พื้นที่ประกอบธุรกิจโรงแรมในอาคารเดียวกันกับการประกอบกิจการอื่นต้องแบ่งสถานที่ให้ชัดเจน และการประกอบกิจการอื่นต้องไม่ส่งผลกระทบต่อการประกอบธุรกิจโรงแรม

(4) ไม่ตั้งอยู่ในบริเวณหรือใกล้เคียงกับโบราณสถาน ศาสนสถานหรือสถาน อันเป็นที่เคารพในทางศาสนา หรือสถานที่อื่นใดอันจะทำให้เกิดทัศนียภาพที่ไม่เหมาะสม กระทบต่อความมั่นคงและการดำรงอยู่ของสถานที่ดังกล่าว หรือจะทำให้ขัดต่อขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อ 4 โรงแรมต้องจัดให้มีการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พักอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) สถานที่ลงทะเบียนผู้พัก

(2) โทรศัพท์หรือระบบการติดต่อสื่อสารทั้งภายในและภายนอกโรงแรมโดยจะจัดให้มีเฉพาะภายนอกห้องพักก็ได้ แต่ต้องมีจำนวนเพียงพอต่อการให้บริการแก่ผู้พัก

(3) การปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการส่งต่อผู้ป่วยไปยังสถานพยาบาลใกล้เคียง

(4) ระบบรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึงตลอดยี่สิบสี่ชั่วโมง

ข้อ 5 โรงแรมต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมในส่วนที่ให้บริการสาธารณะโดยจัดแยกส่วนสำหรับชายและหญิง และต้องรักษาความสะอาดอย่างสม่ำเสมอ

ข้อ 6 ห้องพักต้องไม่มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้าย หรือมุ่งหมายให้เหมือนหรือคล้ายกับศาสนสถานหรือสถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา

ข้อ 7 ห้องพักต้องมีเลขที่ประจำห้องพักกำกับไว้ทุกห้องเป็นตัวเลขอารบิกโดยให้แสดงไว้บริเวณด้านหน้าห้องพักที่สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน และในกรณีที่โรงแรมใดมีหลายอาคารเลขที่ประจำห้องพักแต่ละอาคารต้องไม่ซ้ำกันประตูห้องพักให้มีช่อง หรือวิธีการอื่นที่สามารถมองจากภายในสู่ภายนอกห้องพักได้ และมีกลอนหรืออุปกรณ์อื่นที่สามารถล็อกจากภายในห้องพักทุกห้อง

ข้อ 8 สถานที่จอดรถของโรงแรมที่อยู่ติดห้องพักต้องไม่มีลักษณะมิดชิดและต้องสามารถมองเห็นรถที่จอดอยู่ได้ตลอดเวลา

ข้อ 9 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับต้องมีหลักฐานแสดงว่าได้รับอนุญาตให้ใช้อาคารเป็นโรงแรมหรือมีใบรับรองการตรวจสภาพอาคาร ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ข้อ 10 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารใช้บังคับ ต้องมีใบรับรองการตรวจสอบสภาพอาคารว่ามีความมั่นคงแข็งแรงและปลอดภัยโดยผู้ซึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมหรือผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และผ่านการตรวจพิจารณาจากนายทะเบียนว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อ11 ข้อ 12 ข้อ 13 ข้อ 14 ข้อ 15 ข้อ 16 และข้อ 17

ข้อ 11 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องมีการรักษาความสะอาด มีการจัดแสงสว่างอย่างเพียงพอ และมีระบบระบายน้ำ ระบบบำบัดน้ำเสีย และระบบระบายอากาศที่ถูกสุขลักษณะ

ข้อ 12 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) อาคารที่มีลักษณะเป็นห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านเดี่ยวหรือบ้านแฝด ที่มีความสูงไม่เกินสองชั้น ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือตามชนิดและขนาดที่เหมาะสมกับสภาพของอาคารและวัสดุภายใน จำนวนคูหาละ 1 เครื่อง

(2) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (1) ต้องติดตั้งเครื่องดับเพลิงแบบมือถือในแต่ละชั้นจำนวน 1 เครื่อง ต่อพื้นที่อาคารไม่เกิน 1,000 ตารางเมตร ทุกระยะไม่เกิน 45 เมตร แต่ไม่น้อยกว่าชั้นละ 1 เครื่อง

(3) การติดตั้งเครื่องดับเพลิง ต้องติดตั้งให้ส่วนบนสุดของตัวเครื่องสูงจากระดับพื้นอาคารไม่เกิน 1.50 เมตร และต้องติดตั้งไว้ในที่ที่สามารถมองเห็นและอ่านคำแนะนำการใช้ได้โดยสะดวก

(4) เครื่องดับเพลิงต้องอยู่ในสภาพที่ใช้งานได้ตลอดเวลาและสามารถนำมาใช้งานได้โดยสะดวก

ข้อ 13 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องติดตั้งระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) อาคารที่มีลักษณะเป็นห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว บ้านเดี่ยวหรือบ้านแฝดที่มีความสูงไม่เกินสองชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ในอาคารอย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกคูหา

(2) อาคารตาม (1) ที่มีความสูงเกินสองชั้น ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ติดตั้งอยู่ภายในอาคารอย่างน้อย 1 เครื่อง ทุกชั้นและทุกคูหา

(3) อาคารอื่นนอกจากอาคารตาม (1) และ (2) ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคารหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ต้องมีระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้ทุกชั้น

ข้อ 14 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องมีช่องทางเดินภายในอาคารกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

ข้อ 15 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องมีทางหนีไฟหรือบันไดหนีไฟตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ข้อ 16 อาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นในอาคารหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร ภายในอาคารต้องจัดให้มีระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองสำหรับกรณีฉุกเฉิน เช่น แบตเตอรี่หรือเครื่องกำเนิดไฟฟ้า แยกเป็นอิสระจากระบบที่ใช้อยู่ตามปกติและสามารถทำงานได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยอัตโนมัติเมื่อระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าปกติหยุดทำงานระบบจ่ายพลังงานไฟฟ้าสำรองตามวรรคหนึ่ง ต้องสามารถจ่ายพลังงานไฟฟ้าได้เพียงพอสำหรับ
เครื่องหมายแสดงทางออกฉุกเฉิน ทางเดิน ห้องโถง บันได บันไดหนีไฟ และระบบสัญญาณเตือนเพลิงไหม้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองชั่วโมง

ข้อ 17 บ่อเกรอะและบ่อซึมของส้วมของอาคารสำหรับใช้เป็นโรงแรมตามข้อ 10 ต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำ คู คลอง หรือแหล่งน้ำสาธารณะไม่น้อยกว่า 10 เมตร เว้นแต่กรณีที่ส้วมมีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลที่ถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลและมีขนาดที่เหมาะสม

หมวด 3

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับโรงแรมแต่ละประเภท

ข้อ 19 โรงแรมประเภท 2 ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ห้องพักทุกห้องต้องมีพื้นที่ใช้สอยไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร ไม่รวมห้องน้ำ ห้องส้วมและระเบียงห้องพัก

(2) มีห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะอย่างเพียงพอสำหรับผู้พัก

กฎกระทรวง ฉบับที่ 55 (พ.ศ.2543)

ข้อ 1 ในกฎกระทรวงนี้

“อาคารสาธารณะ” หมายความว่า อาคารที่ใช้เพื่อประโยชน์ในการชุมนุมคนได้โดยทั่วไปเพื่อกิจกรรมทางราชการ การเมือง การศึกษา การศาสนา การสังคม การนันทนาการ หรือการพาณิชยกรรม เช่น โรงมหรสพ หอประชุม โรงแรม โรงพยาบาล สถานศึกษา หอสมุด สนามกีฬากลางแจ้ง สนามกีฬาในร่ม ตลาด ห้างสรรพสินค้า ศูนย์การค้า สถานบริการ ท่าอากาศยาน อุโมงค์ สะพาน อาคารจอดรถ สถานีรถ ท่าจอดเรือ โป๊ะจอดเรือ สุสาน ฌาปนสถาน ศาสนสถาน เป็นต้น

“อาคารขนาดใหญ่” หมายความว่า อาคารที่มีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 2,000 ตารางเมตร หรืออาคารที่มีความสูงตั้งแต่ 15.00 เมตรขึ้นไป และมีพื้นที่รวมกันทุกชั้นหรือชั้นหนึ่งชั้นใดในหลังเดียวกันเกิน 1,000 ตารางเมตร แต่ไม่เกิน 2,000 ตารางเมตร การวัดความสูงของอาคารให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงพื้นดาดฟ้า สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดจากระดับพื้นดินที่ก่อสร้างถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

“สำนักงาน” หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นสำนักงานหรือที่ทำการ

“โรงแรม” หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นโรงแรมตามกฎหมายว่าด้วยโรงแรม

“ภัตตาคาร” หมายความว่า อาคารหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของอาคารที่ใช้เป็นที่ขายอาหารหรือเครื่องดื่ม โดยมีพื้นที่สำหรับตั้งโต๊ะอาหารไว้บริการภายในอาคารหรือภายนอกอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

"ที่ว่าง" หมายความว่า พื้นที่อันปราศจากหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุม ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอาจจะจัดให้เป็นบ่อน้ำ สระว่ายน้ำ บ่อพักน้ำเสีย ที่พักมูลฝอย ที่พักรวมมูลฝอย หรือที่จอดรถ ที่อยู่ภายนอกอาคารก็ได้ และให้หมายความรวมถึงพื้นที่ของสิ่งก่อสร้าง หรืออาคารที่สูงจากระดับพื้นดินไม่เกิน 1.20 เมตรและไม่มีหลังคาหรือสิ่งก่อสร้างปกคลุมเหนือระดับนั้น

"ถนนสาธารณะ" หมายความว่า ถนนที่เปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไปหรือใช้เป็นทางสัญจรได้ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

หมวด 1
ลักษณะของอาคาร

ในกรณีที่ความลึกของอาคารเกิน 16 เมตร ต้องจัดให้มีที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมขึ้นบริเวณหนึ่งที่ระยะระหว่าง 12 เมตร ถึง 16 เมตร โดยให้มีเนื้อที่ไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ของพื้นที่ชั้นล่างของอาคารนั้น

ข้อ 5 รั้วหรือกำแพงกั้นเขตที่อยู่มุมถนนสาธารณะที่มีความกว้างตั้งแต่ 3 เมตรขึ้นไปและมีมุมหักน้อยกว่า 135 องศา ต้องปาดมุมรั้วหรือกำแพงกั้นเขตนั้น โดยให้ส่วนที่ปาดมุมมีระยะไม่น้อยกว่า 4 เมตร และทำมุมกับแนวถนนสาธารณะเป็นมุมเท่า ๆ กัน

ข้อ 6 สะพานส่วนบุคคลสำหรับรถยนต์ ต้องมีทางเดินรถกว้างไม่น้อยกว่า 3.50 เมตร และมีส่วนลาดชันไม่เกิน 10 ใน 100 สะพานที่ใช้เป็นทางสาธารณะสำหรับรถยนต์ ต้องมีทางเดินรถกว้างไม่น้อยกว่า 6 เมตร มีส่วนลาดชันไม่เกิน 8 ใน 100 มีทางเท้าสองข้างกว้างข้างละไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร เว้นแต่สะพานที่สร้างสำหรับรถยนต์โดยเฉพาะจะไม่มีทางเท้าก็ได้ และมีราวสะพานที่มั่นคงแข็งแรงยาวตลอดตัวสะพานสองข้างด้วย

ข้อ 7 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายที่อาคารต้องไม่บังช่องระบายอากาศหน้าต่างประตู หรือทางหนีไฟ

ข้อ 8 ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายบนหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคารต้องไม่ล้ำออกนอกแนวผนังรอบนอกของอาคาร และส่วนบนสุดของป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายต้องสูงไม่เกิน 6 เมตรจากส่วนสูงสุดของหลังคาหรือดาดฟ้าของอาคารที่ติดตั้งป้ายนั้น

ข้อ 9 ป้ายที่ยื่นจากผนังอาคารให้ยื่นได้ไม่เกินแนวกันสาด และให้สูงได้ไม่เกิน 60 เซนติเมตร หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

ข้อ 10 ป้ายที่ติดตั้งเหนือกันสาดและไม่ได้ยื่นจากผนังอาคาร ให้ติดตั้งได้โดยมีความสูงของป้ายไม่เกิน 60 เซนติเมตรวัดจากขอบบนของปลายกันสาดนั้น หรือมีพื้นที่ป้ายไม่เกิน 2 ตารางเมตร

ข้อ 11 ป้ายที่ติดตั้งใต้กันสาดให้ติดตั้งแนบผนังอาคาร และต้องสูงจากพื้นทางเท้านั้นไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 13 ป้ายที่ติดตั้งอยู่บนพื้นดินโดยตรง ต้องมีความสูงไม่เกินระยะที่วัดจากจุดที่ติดตั้งป้ายไปจนถึงกึ่งกลางถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้ป้ายนั้นที่สุด และมีความยาวของป้ายไม่เกิน 32 เมตร

หมวด 2
ส่วนต่าง ๆ ของอาคาร

ส่วนที่ 2
พื้นที่ภายในอาคาร

ข้อ 20 ห้องนอนในอาคารให้มีความกว้างด้านแคบที่สุดไม่น้อยกว่า 2.50 เมตร และมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 8 ตารางเมตร

ข้อ 21 ช่องทางเดินในอาคาร ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

ประเภทอาคาร	ความกว้าง
อาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารพิเศษ	1.50 เมตร

ข้อ 22 ห้องหรือส่วนของอาคารที่ใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องมีระยะดิ่งไม่น้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

ประเภทการใช้อาคาร	ระยะดิ่ง
ห้องที่ใช้เป็นสำนักงาน ห้องเรียน ห้องอาหาร ห้องโถงภัตตาคาร โรงงาน	3.00 เมตร

ระยะดิ่งตามวรรคหนึ่งให้วัดจากพื้นถึงพื้น ในกรณีของชั้นใต้หลังคาให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาหรือยอดผนังอาคาร และในกรณีของห้องหรือส่วนของอาคารที่อยู่ภายในโครงสร้างของหลังคา ให้วัดจากพื้นถึงยอดฝาหรือยอดผนังของห้องหรือส่วนของอาคารดังกล่าวที่ไม่ใช่โครงสร้างของหลังคา

ห้องในอาคารซึ่งมีระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งตั้งแต่ 5 เมตรขึ้นไป จะทำพื้นชั้นลอยในห้องนั้นก็ได้ โดยพื้นชั้นลอยดังกล่าวนั้นต้องมีเนื้อที่ไม่เกินร้อยละสี่สิบของเนื้อที่ห้อง ระยะดิ่งระหว่างพื้นชั้นลอยถึงพื้นอีกชั้นหนึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร และระยะดิ่งระหว่างพื้นห้องถึงพื้นชั้นลอยต้องไม่น้อยกว่า 2.40 เมตร ด้วย

ห้องน้ำ ห้องส้วม ต้องมีระยะดิ่งระหว่างพื้นถึงเพดานไม่น้อยกว่า 2 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3

บันไดของอาคาร

ข้อ 23 บันไดของอาคารอยู่อาศัยถ้ามีต้องมีอย่างน้อยหนึ่งบันไดที่มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร ช่วงหนึ่งสูงไม่เกิน 3 เมตร ลูกตั้งสูงไม่เกิน 20 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร และต้องมีพื้นหน้าบันไดมีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได บันไดที่สูงเกิน 3 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 3 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และชานพักบันไดต้อง มีความกว้างและยาวไม่น้อยกว่าความกว้างของบันได ระยะดิ่งจากขั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร

ข้อ 24 บันไดของอาคารอยู่อาศัยรวม หอพักตามกฎหมายว่าด้วยหอพัก สำนักงาน อาคารสาธารณะ อาคารพาณิชย์ โรงงาน และอาคารพิเศษ สำหรับที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันไม่เกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร แต่สำหรับบันไดของอาคารดังกล่าวที่ใช้กับชั้นที่มีพื้นที่อาคารชั้นเหนือขึ้นไปรวมกันเกิน 300 ตารางเมตร ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร ถ้าความกว้างสุทธิของบันไดน้อยกว่า 1.50 เมตร ต้องมีบันไดอย่างน้อยสองบันได และแต่ละบันไดต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

บันไดของอาคารที่ใช้เป็นที่ชุมนุมของคนจำนวนมาก เช่น บันไดห้องประชุมหรือห้องบรรยายที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 500 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดห้องรับประทานอาหารหรือสถานบริการที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไป หรือบันไดของแต่ละชั้นของอาคารนั้นที่มีพื้นที่รวมกันตั้งแต่ 2,000 ตารางเมตรขึ้นไป ต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร อย่างน้อยสองบันได ถ้ามีบันไดเดียวต้องมีความกว้างไม่น้อยกว่า 3 เมตร

บันไดที่สูงเกิน 4 เมตร ต้องมีชานพักบันไดทุกช่วง 4 เมตร หรือน้อยกว่านั้น และระยะดิ่งจากขั้นบันไดหรือชานพักบันไดถึงส่วนต่ำสุดของอาคารที่อยู่เหนือขึ้นไปต้องสูงไม่น้อยกว่า 2.10 เมตร

ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดต้องมีความกว้างและความยาวไม่น้อยกว่าความกว้างสุทธิของบันได เว้นแต่บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 2 เมตร ชานพักบันไดและพื้นหน้าบันไดจะมีความยาวไม่เกิน 2 เมตรก็ได้

บันไดตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมีลูกตั้งสูงไม่เกิน 18 เซนติเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร และต้องมีราวบันไดกันตก บันไดที่มีความกว้างสุทธิเกิน 6 เมตร และช่วงบันไดสูงเกิน 1 เมตร ต้องมีราวบันไดทั้งสองข้างบริเวณจมูกบันไดต้องมีวัสดุกันลื่น

ข้อ 25 บันไดตามข้อ 24 จะต้องมีระยะห่างไม่เกิน 40 เมตร จากจุดที่ไกลสุดบนพื้นชั้นนั้น

ข้อ 26 บันไดตามข้อ 23 และข้อ 24 ที่เป็นแนวโค้งเกิน 90 องศา จะไม่มีชานพักบันไดก็ได้ แต่ต้องมีความกว้างเฉลี่ยของลูกนอนไม่น้อยกว่า 22 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 23 และไม่น้อยกว่า 25 เซนติเมตร สำหรับบันไดตามข้อ 24

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 4
บันไดหนีไฟ

ข้อ 27 อาคารที่สูงตั้งแต่สี่ชั้นขึ้นไปและสูงไม่เกิน 23 เมตร หรืออาคารที่สูงสามชั้นและมีดาดฟ้าเหนือชั้นที่สามที่มีพื้นที่เกิน 16 ตารางเมตร นอกจากมีบันไดของอาคารตามปกติแล้ว ต้องมีบันไดหนีไฟที่ทำด้วยวัสดุทนไฟอย่างน้อยหนึ่งแห่ง และต้องมีทางเดินไปยังบันไดหนีไฟนั้นได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง

ข้อ 28 บันไดหนีไฟต้องมีความลาดชันน้อยกว่า 60 องศา เว้นแต่ตึกแถวและบ้านแถวที่สูงไม่เกินสี่ชั้น ให้มีบันไดหนีไฟที่มีความลาดชันเกิน 60 องศาได้ และต้องมีชานพักบันไดทุกชั้น

ข้อ 29 บันไดหนีไฟภายนอกอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 60 เซนติเมตรและต้องมีผนังส่วนที่บันไดหนีไฟพาดผ่านเป็นผนังทึบก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟ บันไดหนีไฟตามวรรคหนึ่ง ถ้าทอดไม่ถึงพื้นชั้นล่างของอาคารต้องมีบันไดโลหะที่ สามารถเลื่อนหรือยึดหรือหย่อนลงมาจนถึงพื้นชั้นล่างได้

ข้อ 30 บันไดหนีไฟภายในอาคารต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตรมีผนังทึบก่อสร้างด้วยวัสดุถาวรที่เป็นวัสดุทนไฟกั้นโดยรอบ เว้นแต่ส่วนที่เป็นช่องระบายอากาศและช่องประตูหนีไฟและต้องมีอากาศถ่ายเทจากภายนอกอาคารได้โดยแต่ละชั้นต้องมีช่องระบายอากาศที่เปิดสู่ภายนอกอาคารได้มีพื้นที่รวมกันไม่น้อยกว่า 1.4 ตารางเมตร กับต้องมีแสงสว่างให้เพียงพอทั้งกลางวันและกลางคืน

ข้อ 31 ประตูหนีไฟต้องทำด้วยวัสดุทนไฟ มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 80 เซนติเมตร สูงไม่น้อยกว่า 1.90 เมตร และต้องทำเป็นบานเปิดชนิดผลักออกสู่ภายนอกเท่านั้น กับต้องติดอุปกรณ์ชนิดที่บังคับให้บานประตูปิดได้เอง และต้องสามารถเปิดออกได้โดยสะดวกตลอดเวลา ประตูหรือทางออกสู่บันไดหนีไฟต้องไม่มีธรณีหรือขอบกั้น

ข้อ 32 พื้นหน้าบันไดหนีไฟต้องกว้างไม่น้อยกว่าความกว้างของบันไดและอีกด้านหนึ่งกว้างไม่น้อยกว่า 1.50 เมตร

หมวด 3
ที่ว่างภายนอกอาคาร

ข้อ 33 อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

(1) อาคารอยู่อาศัย และอาคารอยู่อาศัยรวม ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 30 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มากที่สุดของอาคาร

(2) ห้องแถว ตึกแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ และอาคารอื่นซึ่งไม่ได้ใช้เป็นที่อยู่อาศัย ต้องมีที่ว่างไม่น้อยกว่า 10 ใน 100 ส่วนของพื้นที่ชั้นใดชั้นหนึ่งที่มากที่สุดของอาคาร แต่ถ้าอาคารดังกล่าวใช้เป็นที่อยู่อาศัยด้วยต้องมีที่ว่างตาม (1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 4

แนวอาคารและระยะต่าง ๆ ของอาคาร

ข้อ 40 การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารหรือส่วนของอาคารจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในที่สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะนั้น

ข้อ 41 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะที่มีความกว้างน้อยกว่า 6 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 3 เมตร อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน 8 เมตร ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคาร สาธารณะ ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้ายหรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

(1) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย 6 เมตร

(2) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน 20 เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย 1 ใน 10 ของความกว้างของถนนสาธารณะ

(3) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างเกิน 20 เมตรขึ้นไป ให้ร่นแนวอาคารห่างจากเขตถนนสาธารณะอย่างน้อย 2 เมตร

ข้อ 42 อาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะ เช่น แม่น้ำ คู คลอง ลำรางหรือลำกระโดง ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า 10 เมตร ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 3 เมตร แต่ถ้าแหล่งน้ำสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ 10 เมตรขึ้นไป ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 6 เมตร สำหรับอาคารที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้แหล่งน้ำสาธารณะขนาดใหญ่ เช่น บึง ทะเลสาบ หรือทะเล ต้องร่นแนวอาคารให้ห่างจากเขตแหล่งน้ำสาธารณะนั้นไม่น้อยกว่า 12 เมตร ทั้งนี้ เว้นแต่ สะพาน เขื่อน รั้ว ท่อระบายน้ำ ท่าเรือ ป้าย อู่เรือ คานเรือ หรือที่ว่างที่ใช้เป็นที่จอดรถไม่ต้องร่นแนวอาคาร

ข้อ 43 ให้อาคารที่สร้างตามข้อ 41 และข้อ 42 ต้องมีส่วนต่ำสุดของกันสาดหรือส่วนยื่นสถาปัตยกรรมสูงจากระดับทางเท้าไม่น้อยกว่า 3.25 เมตร ทั้งนี้ ไม่นับส่วนตบแต่งที่ยื่นจากผนังไม่เกิน 50 เซนติเมตร และต้องมีท่อรับน้ำจากกันสาดหรือหลังคาต่อแนบหรือฝังในผนังหรือเสาอาคารลงสู่ท่อสาธารณะหรือบ่อพัก

ข้อ 44 ความสูงของอาคารไม่ว่าจากจุดหนึ่งจุดใด ต้องไม่เกินสองเท่าของระยะราบ วัดจากจุดนั้นไปตั้งฉากกับแนวเขตด้านตรงข้ามของถนนสาธารณะที่อยู่ใกล้อาคารนั้นที่สุด ความสูงของอาคารให้วัดแนวดิ่งจากระดับถนนหรือระดับพื้นดินที่ก่อสร้างขึ้นไปถึงส่วนของอาคารที่สูงที่สุด สำหรับอาคารทรงจั่วหรือปั้นหยาให้วัดถึงยอดผนังของชั้นสูงสุด

ข้อ 47 รั้วหรือกำแพงที่สร้างขึ้นติดต่อหรือห่างจากถนนสาธารณะน้อยกว่าความสูงของรั้วให้ก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 3 เมตร เหนือระดับทางเท้าหรือถนนสาธารณะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อ 48 การก่อสร้างอาคารใกล้อาคารอื่นในที่ดินเจ้าของเดียวกัน พื้นหรือผนังของอาคารสูงไม่เกิน 9 เมตร ต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 4 เมตร และสำหรับอาคารที่สูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ต้องห่างอาคารอื่นไม่น้อยกว่า 6 เมตร ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่ที่ว่างที่ใช้เป็นที่จอดรถ

ข้อ 49 การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถว

(1) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนรวมกันได้ตั้งแต่สิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันได้ตั้งแต่ 40 เมตรขึ้นไป และอาคารที่จะสร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ห้องแถวหรือตึกแถวที่จะสร้างขึ้นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า 4 เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า 2 เมตร

(2) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนไม่ถึงสิบคูหาและมีความยาวรวมกันไม่ถึง 40 เมตร อาคารที่สร้างขึ้นจะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวนั้นไม่น้อยกว่า 2 เมตร เว้นแต่การสร้างห้องแถวหรือตึกแถวต่อจากห้องแถวหรือตึกแถวเดิมตามข้อ 4

ข้อ 50 ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสงหรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินดังนี้

(1) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน 9 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า2เมตร

(2) อาคารที่มีความสูงเกิน 9 เมตร แต่ไม่ถึง 23 เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 3 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า 50 เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน 15 เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (1) หรือ (2) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และดาดฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากดาดฟ้าไม่น้อยกว่า 1.80 เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

กฎกระทรวง ฉบับที่ 39 (พ.ศ.2537)

ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารพ.ศ. 2522 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) และมาตรา 8 (4) (5) และ (6) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด 2
แบบและจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม

ข้อ 8 อาคารที่บุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ ต้องมีห้องน้ำและห้องส้วมไม่น้อยกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในตาราง ข.1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตาราง ข.1 แสดงจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมของอาคาร

ชนิดหรือประเภทของอาคาร	เกณฑ์การกำหนด	ห้องส้วม		ห้องน้ำ	อ่างล้างมือ
		ห้องถ่ายอุจจาระ	ที่ถ่ายปัสสาวะ		
(3) โรงแรมตามกฎหมายกำหนดว่าด้วยโรงแรมและบ้านเช่าพักชั่วคราว	ต่อห้องพัก 1 ห้องพัก	1	-	1	1
(9) สำนักงาน	ต่อพื้นที่อาคาร 300 ตร.ม.				
	(1) สำหรับผู้ชาย	1	2	-	1
	(2) สำหรับผู้หญิง	3	-	-	1
(10) ภัตตาคาร ร้านจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่ม	(4) ต่อพื้นที่อาคารที่ใช้ตั้งโต๊ะอาหารมากกว่า 75 ตร.ม.แต่ไม่เกิน 105 ตร.ม. หรือ จำนวนที่นั่งตั้งแต่ 51 ที่นั่งขึ้นไป แต่ไม่เกิน 70 ที่นั่งทั้งนี้ ให้ถือจำนวนที่มากกว่าเป็นเกณฑ์				
	(ก) สำหรับผู้ชาย	2	2	-	2
	(ข) สำหรับผู้หญิง	4	-	-	2

จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง เป็นจำนวนขั้นต่ำที่ต้องจัดให้มีแม้ว่าอาคารนั้นจะมีพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนน้อยกว่าที่กำหนดไว้ในตารางวรรคหนึ่งก็ตาม

ถ้าอาคารที่มีพื้นที่ของอาคารหรือจำนวนคนมากเกินกว่าที่กำหนดไว้ในตารางวรรคหนึ่ง จะต้องจัดให้มีห้องน้ำและห้องส้วมเพิ่มขึ้นตามอัตราส่วนพื้นที่อาคารหรือจำนวนคนที่มากเกินนั้น ถ้ามีเศษให้คิดเต็มอัตรา

ชนิดหรือประเภทของอาคารที่มิได้กำหนดไว้ในตารางตามวรรคหนึ่ง ให้พิจารณาเทียบเคียงลักษณะการใช้สอยของอาคารนั้น โดยถือจำนวนห้องน้ำและห้องส้วมที่กำหนดไว้ในตารางดังกล่าวเป็นหลัก

ข้อ 9 ห้องน้ำและห้องส้วมจะแยกจากกันหรือรวมอยู่ในห้องเดียวกันก็ได้โดยมีลักษณะดังต่อไปนี้

(2) ระยะดิ่งระหว่างพื้นห้องถึงเพดานยอดฝาหรือผนังตอนต่ำสุดต้องไม่ต่ำกว่า 2.00 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(4) พื้นห้องน้ำและห้องส้วมมีความลาดเอียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 100 ส่วน และมีจุดระบายน้ำทิ้งอยู่ในตำแหน่งต่ำสุดบนพื้นห้อง

(9) ในกรณีที่ห้องน้ำและห้องส้วมรวมอยู่ในห้องเดียวกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของห้องไม่น้อยกว่า 1.50 ตารางเมตร แต่ถ้าห้องน้ำและห้องส้วมแยกกัน ต้องมีขนาดพื้นที่ภายในของแต่ละห้องไม่น้อยกว่า 0.90 ตารางเมตร และมีความกว้างภายในไม่น้อยกว่า 90 เซนติเมตร

กฎกระทรวง

กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร

สำหรับผู้พิการทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548

หมวด 2

ทางลาดและลิฟต์

ข้อ 7 อาคารตามข้อ 3 หากระดับพื้นภายในอาคาร หรือระดับพื้นภายในอาคารกับภายนอกอาคาร หรือระดับพื้นทางเดินภายนอกอาคารมีความต่างระดับกันเกิน 20 มิลลิเมตร ให้มีทางลาดหรือลิฟต์ระหว่างพื้นที่ต่างระดับกัน แต่ถ้ามีความต่างระดับกันไม่เกิน 20 มิลลิเมตร ต้องปาดมุมพื้นส่วนที่ต่างระดับกันไม่เกิน 45 องศา

ข้อ 8 ทางลาดให้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) พื้นผิวทางลาดต้องเป็นวัสดุที่ไม่ลื่น

(2) พื้นผิวของจุดต่อเนื่องระหว่างพื้นกับทางลาดต้องเรียบไม่สะดุด

(3) ความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดมีความยาวของทุกช่วงรวมกันตั้งแต่ 6,000 มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(4) มีพื้นที่หน้าทางลาดเป็นที่ว่างยาวไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(5) ทางลาดต้องมีความลาดชันไม่เกิน 1:12 และมีความยาวช่วงละไม่เกิน 6,000 มิลลิเมตร ในกรณีที่ทางลาดยาวเกิน 6,000 มิลลิเมตร ต้องจัดให้มีชานพักยาวไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร คั่นระหว่างแต่ละช่วงของทางลาด

(6) ทางลาดด้านที่ไม่มีผนังกั้นให้ยกขอบสูงจากพื้นผิวของทางลาดไม่น้อยกว่า 50 มิลลิเมตร และมีราวกันตก

(7) ทางลาดที่มีความยาวตั้งแต่ 2,500 มิลลิเมตร ขึ้นไป ต้องมีราวจับทั้งสองด้านโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ทำด้วยวัสดุเรียบ มีความมั่นคงแข็งแรง ไม่เป็นอันตรายในการจับและไม่ลื่น

(ข) มีลักษณะกลม โดยมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 30 ม.ล. แต่ไม่เกิน 40 ม.ล.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(ค) สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 900 มิลลิเมตร

(ง) ราวจับด้านที่อยู่ติดผนังให้มีระยะห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 50 มิลลิเมตร มีความสูงจากจุดยึดไม่น้อยกว่า 120 มิลลิเมตร และผนังบริเวณราวจับต้องเป็นผนังเรียบ

(จ) ราวจับต้องยาวต่อเนื่อง และส่วนที่ยึดติดกับผนังจะต้องไม่กีดขวางหรือเป็นอุปสรรคต่อการใช้ของคนพิการทางการมองเห็น

(ฉ) ปลายของราวจับให้ยื่นเลยจากจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของทางลาดไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร

(8) มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของอาคารที่คนพิการทางการมองเห็นและคนชราสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของทางลาดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

(9) ให้มีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ในบริเวณทางลาดที่จัดไว้ให้แก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพและคนชรา

หมวด 3

บันได

ข้อ 11 อาคารตามข้อ 3 ต้องจัดให้มีบันไดที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราใช้ได้อย่างน้อยชั้นละ 1 แห่ง โดยต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(1) มีความกว้างสุทธิไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(2) มีชานพักทุกระยะในแนวดิ่งไม่เกิน 2,000 มิลลิเมตร

(3) มีราวบันไดทั้งสองข้าง โดยให้ราวมีลักษณะตามที่กำหนดในข้อ 8 (7)

(4) ลูกตั้งสูงไม่เกิน 150 มิลลิเมตร ลูกนอนเมื่อหักส่วนที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันออกแล้วเหลือความกว้างไม่น้อยกว่า 280 มิลลิเมตร และมีขนาดสม่ำเสมอตลอดช่วงบันได ในกรณีที่ขั้นบันไดเหลื่อมกันหรือมีจมูกบันไดให้มีระยะเหลื่อมกันได้ไม่เกิน 20 มิลลิเมตร

(5) พื้นผิวของบันไดต้องใช้วัสดุที่ไม่ลื่น

(6) ลูกตั้งบันไดห้ามเปิดเป็นช่องโล่ง

(7) มีป้ายแสดงทิศทาง ตำแหน่ง หรือหมายเลขชั้นของอาคารที่คนพิการทางการมองเห็นและคนชราสามารถทราบความหมายได้ ตั้งอยู่บริเวณทางขึ้นและทางลงของบันไดที่เชื่อมระหว่างชั้นของอาคาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หมวด 4
ที่จอดรถ

ข้อ 12 อาคารตามข้อ 3 ต้องจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา อย่างน้อยตามอัตราส่วน ดังนี้

(1) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 10 คัน แต่ไม่เกิน 50 คัน ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย 1 คัน

(2) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 51 คัน แต่ไม่เกิน 100 คัน ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย 2 คัน

(3) ถ้าจำนวนที่จอดรถตั้งแต่ 101 คัน ขึ้นไป ให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอย่างน้อย 2 คัน และเพิ่มขึ้นอีก 1 คัน สำหรับทุก ๆ จำนวนรถ 100 คันที่เพิ่มขึ้น เศษของ 100 คัน ถ้าเกินกว่า 50 คัน ให้คิดเป็น 100 คัน

ข้อ 13 ที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราให้จัดไว้ใกล้ทางเข้าออกอาคารให้มากที่สุด มีลักษณะไม่ขนานกับทางเดินรถ มีพื้นผิวเรียบ มีระดับเสมอกัน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการนั่งเก้าอี้ล้ออยู่บนพื้นของที่จอดรถด้านที่ติดกับทางเดินรถ มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 900 มิลลิเมตร และมีป้ายขนาดกว้างไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 300 มิลลิเมตร ติดอยู่สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 2,000 มิลลิเมตร ในตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเจน

ข้อ 14 ที่จอดรถสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราต้องเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมผืนผ้ากว้างไม่น้อยกว่า 2,400 มิลลิเมตร และยาวไม่น้อยกว่า 6,000 มิลลิเมตร และจัดให้มีที่ว่างข้างที่จอดรถกว้างไม่น้อยกว่า 1,000 มิลลิเมตร ตลอดความยาวของที่จอดรถ โดยที่ว่างดังกล่าวต้องมีลักษณะพื้นผิวเรียบและมีระดับเสมอกับที่จอดรถ

หมวด 7
ห้องส้วม

ข้อ 20 อาคารตามข้อ 3 ที่จัดให้มีห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไป ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้องในห้องส้วมนั้นหรือจะจัดแยกออกมาอยู่ในบริเวณเดียวกันกับห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปก็ได้

สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้อง

ข้อ 21 ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา ต้องมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(1) มีพื้นที่ว่างภายในห้องส้วมเพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถหมุนตัวกลับได้ซึ่งมีเส้นผ่านศูนย์กลางไม่น้อยกว่า 1,500 มิลลิเมตร

(2) ประตูของห้องที่ตั้งโถส้วมเป็นแบบบานเปิดออกสู่ภายนอก โดยต้องเปิดค้างได้ไม่น้อยกว่า 90 องศา หรือเป็นแบบบานเลื่อน และมีสัญลักษณ์รูปผู้พิการติดไว้ที่ประตูด้านหน้าห้องส้วม ลักษณะของประตูนอกจากที่กล่าวมาข้างต้น ให้เป็นไปตามที่กำหนดในหมวด 6

(3) พื้นห้องส้วมต้องมีระดับเสมอกับพื้นภายนอก ถ้าเป็นพื้นต่างระดับต้องมีลักษณะเป็นทางลาดตามหมวด 2 และวัสดุปูพื้นห้องส้วมต้องไม่ลื่น

(4) พื้นห้องส้วมต้องมีความลาดเอียงเพียงพอไปยังช่องระบายน้ำทิ้งเพื่อที่จะไม่ให้มีน้ำขังบนพื้น

(5) มีโถส้วมชนิดนั่งราบ สูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 450 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 500 มิลลิเมตร มีพนักพิงหลังที่ให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่ไม่สามารถนั่งทรงตัวได้เองใช้พิงได้ และที่ปล่อยน้ำเป็นชนิดคันโยก ปุ่มกดขนาดใหญ่หรือชนิดอื่นที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา สามารถใช้ได้อย่างสะดวก มีด้านข้างด้านหนึ่งของโถส้วมอยู่ชิดผนังโดยมีระยะห่างวัดจากกึ่งกลางโถส้วมถึงผนังไม่น้อยกว่า 450 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 500 มิลลิเมตร ต้องมีราวจับที่ผนัง ส่วนด้านที่ไม่ชิดผนังให้มีที่ว่างมากพอที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราที่นั่งเก้าอี้ล้อสามารถเข้าไปใช้โถส้วมได้โดยสะดวก ในกรณีที่ด้านข้างของโถส้วมทั้งสองด้านอยู่ห่างจากผนังเกิน 500 มิลลิเมตร ต้องมีราวจับที่มีลักษณะตาม (7)

(6) มีราวจับบริเวณด้านที่ชิดผนังเพื่อช่วยในการพยุงตัว เป็นราวจับในแนวนอนและแนวดิ่ง โดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ราวจับในแนวนอนมีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 650 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 700 มิลลิเมตร และให้ยื่นล้ำออกมาจากด้านหน้าโถส้วมอีกไม่น้อยกว่า 250 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 300 มิลลิเมตร

(ข) ราวจับในแนวดิ่งต่อจากปลายของราวจับในแนวนอนด้านหน้าโถส้วมมีความยาววัดจากปลายของราวจับในแนวนอนขึ้นไปอย่างน้อย 600 มิลลิเมตร

ราวจับตาม (6) (ก) และ (ข) อาจเป็นราวต่อเนื่องกันก็ได้

(7) ด้านข้างโถส้วมด้านที่ไม่ชิดผนังให้มีราวจับติดผนังแบบพับเก็บได้ในแนวราบ เมื่อกางออกให้มีระบบล็อกที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถปลดล็อกได้ง่าย มีระยะห่างจากขอบของโถส้วมไม่น้อยกว่า 150 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 200 มิลลิเมตร และมีความยาวไม่น้อยกว่า 550 มิลลิเมตร

(8) นอกเหนือจากราวจับตาม (6) และ (7) ต้องมีราวจับเพื่อนำไปสู่สุขภัณฑ์อื่น ๆ ภายในห้องส้วม มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 900 มิลลิเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(9) ติดตั้งระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้ที่อยู่ภายนอกแจ้งภัยแก่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา และระบบสัญญาณแสงและสัญญาณเสียงให้ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถแจ้งเหตุหรือเรียกหาผู้ช่วยในกรณีที่เกิดเหตุฉุกเฉินไว้ในห้องส้วม โดยมีปุ่มกดหรือปุ่มสัมผัสให้สัญญาณทำงานซึ่งติดตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถใช้งานได้สะดวก

(10) มีอ่างล้างมือโดยมีลักษณะ ดังต่อไปนี้

(ก) ใต้อ่างล้างมือด้านที่ติดผนังไปจนถึงขอบอ่างเป็นที่ว่าง เพื่อให้เก้าอี้ล้อสามารถสอดเข้าไปได้ โดยขอบอ่างอยู่ห่างจากผนังไม่น้อยกว่า 450 มิลลิเมตร และต้องอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราเข้าประชิดได้โดยไม่มีสิ่งกีดขวาง

(ข) มีความสูงจากพื้นถึงขอบบนของอ่างไม่น้อยกว่า 750 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 800 มิลลิเมตร และมีราวจับในแนวนอนแบบพับเก็บได้ในแนวดิ่งทั้งสองข้างของอ่าง

(ค) ก๊อกน้ำเป็นชนิดก้านโยกหรือก้านกดหรือก้านหมุนหรือระบบอัตโนมัติ

ข้อ 22 ในกรณีที่ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ภายในห้องส้วมที่จัดไว้สำหรับบุคคลทั่วไป และมีทางเข้าก่อนถึงตัวห้องส้วม ต้องจัดให้ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราอยู่ในตำแหน่งที่ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราสามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ห้องส้วมสำหรับบุคคลทั่วไปตามวรรคหนึ่ง หากได้จัดสำหรับผู้ชายและผู้หญิงต่างหากจากกันให้มีอักษรเบรลล์แสดงให้รู้ว่าเป็นห้องส้วมชายหรือหญิงติดไว้ที่ผนังข้างทางเข้าในตำแหน่งที่สามารถสัมผัสได้ด้วย

ข้อ 23 ในกรณีที่เป็นห้องส้วมสำหรับผู้ชายที่มิใช่ห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชราตามข้อ 20 และข้อ 21 ให้มีที่ถ่ายปัสสาวะที่มีระดับเสมอพื้นอย่างน้อย 1 ที่ โดยมีราวจับในแนวนอนอยู่ด้านบนของที่ถ่ายปัสสาวะยาวไม่น้อยกว่า 500 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 600 มิลลิเมตร มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 1,200 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 1,300 มิลลิเมตร และมีราวจับด้านข้างของที่ถ่ายปัสสาวะทั้งสองข้าง มีความสูงจากพื้นไม่น้อยกว่า 800 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 1,000 มิลลิเมตร ซึ่งยื่นออกมาจากผนังไม่น้อยกว่า 550 มิลลิเมตร แต่ไม่เกิน 600 มิลลิเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล ภัทรานิษฐ์ ศุภวโรภาส

วัน เดือน ปีเกิด 16 กันยายน พ.ศ.2540

ที่อยู่ 212/196-197 ซอยพัฒนาการ68 ถนนพัฒนาการ
เขตประเวศ แขวงประเวศ กทม. 10250

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2553 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

พ.ศ.2559 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้